

ČESKÝ JAZYK A LITERATURA

5.1.1. – CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU

A) Obsahové a organizační vymezení předmětu:

K čemu směřuje vzdělávání v předmětu, na co je zaměřeno?

Výuka je cílevědomě řízena a zaměřena na:

- jazyková výuka, jejímž cílem je zejména podpora rozvoje komunikačních kompetencí
- kultivace jazykových dovedností a jejich využívání je nedílnou součástí všech vzdělávacích oblastí
- pochopení jazyka jako prostředku historického a kulturního vývoje
- rozvíjení kultivovaného písemného i ústního projevu
- získávání a rozvíjení pozitivního vztahu k mateřskému jazyku
- vnímání různých jazykových sdělení, čtení s porozuměním
- zvládnutí pravidel mezilidské komunikace
- osvojování základních čtenářských návyků
- vyjádření reakcí a pocitů žáků
- pochopení role v různých komunikačních situacích
- orientaci při vnímání okolního světa i sebe sama
- porozumění různým druhům psaných i mluvených jazykových projevů
- poznání záměru autora, hlavní myšlenky
- vnímání literatury jako specifického zdroje poznání a prožitků
- získávání vědomostí a dovedností potřebných k osvojování spisovné podoby českého jazyka
- využívání různých zdrojů informací (slovníky, encyklopedie, bibliografie, internet) pro rozšiřování znalostí a dovedností potřebných k dalšímu vzdělávání a sebevzdělávání

Kde a s čím je realizován?

Realizace výchovných a vzdělávacích strategií předmětu je v kmenových třídách. V případě některých aktivit se vyučuje v učebně Informatiky a učebně Didaktické techniky s Video a DVD přehrávačem. Řády učeben jsou nedílným vybavením učeben, dodržování uvedených pravidel je pro každého žáka závazné. Naplňování některých očekávaných výstupů se provádí v knihovně, popř. jiném kulturním zařízení a v terénu po předchozím poučení žáků o bezpečnosti. V průběhu vzdělávacího a výchovného procesu má žák k dispozici podle potřeby možnost využití různých zdrojů informačních materiálů (slovníky, pravidla, příručky…), interaktivní tabule s počítačem, počítače s napojením na internet, softwary pro Čj...

Mezipředmětové vztahy, vazby?

- **Český jazyk a sloh (Čj):** vrstvy národního jazyka, spisovná/nespisovná čeština
- **Dějepis (D):** Bible, antické mýty, starověké národy, středověk, období Velké Moravy – misijní činnost Konstantina a Metoděje, husitství, veleslavínské období, období národního obrození, starověké Řecko a Řím, řecké a římské báje a pověsti, 1. a 2. světová válka, odraz války v literatuře, kultura národů (starší česká literatura), život ve středověku, vláda Jiřík z Poděbrad (pověsti), historie států (literární ukázky, baroko, klasicismus, romantismus
- **Informatika (Inf):** komunikace prostřednictvím elektronické pošty, dodržování vžitých konvencí a pravidel, popis počítače
- **Zeměpis (Z):** zajímavá místa světa (Tibet, Jižní Amerika), naše vlast (rozvrstvení národního jazyka), náš region (regionální literatura), orientace na mapě (cestopis, místa působení známých literárních osobností)
- **Fyzika (F):** výroba elektřiny – Obecná škola, vynálezy (Edison), zneužití vědy a techniky (Čapek – RUR)
- **Přírodopis (Př):** informace o zajímavých zvířatech a rostlinách objevujících se v literárních ukázkách (pták kvesal, mořský býložravec ochechule, slavík, indigovník pravý), vztah lidí k přírodě (Stařec a moře), flóra a fauna (Svět lidí a svět zvířat, dobrodružná literatura), krajina – subjektivně zabarvený popis (líčení)
- **Chemie (Ch):** chemické prvky – sůl (pohádky)
- **Výtvarná výchova (Vv):** ilustrace literárních děl, rozvíjení estetiské stránky (divadlo), umělecké slohy, biblické příběhy
- **Hudební výchova (Hv):** lidová slovesnost, původ písní, zhudebněné básně, melodrama, písničkáři, písňové texty lidové písně, úvod o jazyce, písně Osvobozeného divadla, renesance, humanismus, baroko
- **Občanská výchova (Ov):** mezilidské vztahy, mezilidské vztahy (Neruda. Dědova mísa), soužití s minoritami (romská kultura)
- **Příprava pokrmů (Pp):** popis pracovních postupů
- **Technické práce (Tp):** Neruda: Dědova mísa – dřevo jako materiál
- **Tělesná výchova (Tv):** tělesná zdatnost – úspěchy sportovců – publicistické útvary
- **Svět práce (Sp)**: volba povolání (žádost, životopis), úvaha
- **Zdraví a člověk (ZČ)**: význam lidského zdraví (úvaha)

Která průřezová témata prolínají předmětem?

Průřezové téma	Tematický okruh	Příklady témat
Osobnostní a sociální výchova **OSV**	Osobnostní rozvoj	
	1. Rozvoj schopností poznávání	cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, dovedností zapamatování
	2. Sebepoznání a sebepojetí	já jako zdroj informací o sobě, druzí jako zdroj informací o mně
	3. Seberegulace a sebeorganizace	cvičení sebekontroly, sebeovládání, plánování učení a studia
	4. Psychohygiena	dovednosti pro pozitivní naladění mysli, hledání pomoci při potížích
	5. Kreativita	cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity
	Sociální rozvoj	
	6. Poznávání lidí	vzájemné poznávání se ve třídě
	7. Mezilidské vztahy	péče o dobré vztahy, chování podporující dobré vztahy, vztahy a naše třída
	8. Komunikace	dovednosti pro sdělování verbální a neverbální, komunikace v různých situacích
	9. Kooperace a kompetice	rozvoj individuálních dovedností pro kooperaci, soutěže, konkurence
	Morální rozvoj	
	10. Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětů
	11. Hodnoty, postoje, praktická etika	vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost
Výchova demokratického občana **VDO**	**1. Občanská společnost a škola**	spolupráce školy se správními orgány a institucemi v obci, odpovědnost, spolehlivost
	2. Občan, občanská společnost a stát	principy soužití s minoritami
	3. Formy participace občanů v politickém životě	
	4. Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech **EGS**	**1. Evropa a svět nás zajímá**	rodinné příběhy, lidová slovesnost, zvyky a tradice národů Evropy
	2. Objevujeme Evropu a svět	
	3. Jsme Evropané	
Multikulturní výchova **MKV**	**1. Kulturní diference**	jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti
	2. Lidské vztahy	právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci, lidská solidarita
	3. Etnický původ	
	4. Multikulturalita	multikulturalita současného světa a předpokládaný vývoj v budoucnosti
	5. Princip sociálního smíru a solidarity	
Environmentální výchova **ENV**	1. Ekosystémy	
	2. Základní podmínky života	
	3. Lidské aktivity a problémy životního prostředí	
	4. Vztah člověka a prostředí	naše obec
Mediální výchova **MED**	**1. Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení**	hledání rozdílu mezi informativním, zábavním a reklamním sdělením
	2. Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality	různé typy sdělení, jejich rozlišování a jejich funkce, rozdíl mezi reklamou a zprávou
	3. Stavba mediálních sdělení	příklady stavby a uspořádání zpráv
	4. Vnímání autora mediálních sdělení	výrazové prostředky pro vyjádření názoru, výběr a kombinace slov
	5. Fungování a vliv médií ve společnosti	role médií v každodenním životě jednotlivce, vliv médií na uspořádání dne
	6. Tvorba mediálních sdělení	tvorba mediálního sdělení pro časopis
	7. Práce v realizačním týmu	

Pozn.: Tematické okruhy průřezových témat, které prolínají předmět **ČESKÝ JAZYK A ČTENÍ / LITERATURA** - **1.** a **současně 2. stupeň**, jsou vyznačeny **červeně**.
Tematické okruhy průřezových témat, které prolínají předmět **ČESKÝ JAZYK A LITERATURA** - **pouze 2. stupeň**, jsou vyznačeny **zeleně.**

B) Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků:

2. STUPEŇ

K rozvíjení a utváření klíčových kompetencí:	Povedou společné postupy:
K učení 1. vyhledávání a třídění informací a propojování do širších významových celků 2. osvojování si základních jazykových a literárních pojmů 3. kritickému hodnocení výsledků svého učení 4. využívání prostředků výpočetní techniky	• vést žáky k vyhledávání a třídění informací • vést žáky k užívání správné terminologie • zohledňovat rozdíly ve znalostech a pracovním tempu jednotlivých žáků • vybírat a využívat vhodné způsoby a metody pro efektivní učení, které propojují získané poznatky do širších celků • vést žáky k využívání výpočetní techniky
K řešení problémů 1. vyhledávání informací vhodných k řešení problému 2. využívání získaných vědomostí a dovedností k objevování různých variant řešení 3. zhodnocení výsledků své činnosti	• umožnit prezentaci svých výsledků před ostatními spolužáky • učit žáky kriticky myslet, aby byli schopni hájit svá rozhodnutí • podněcovat žáky k tvořivému myšlení
Komunikativní 1. formulování a vyjadřování své myšlenky 2. naslouchání promluvám druhých lidí, zapojování se do diskuse, obhájení svého názoru 3. využívání informačních a komunikačních prostředků 4. spolupráci s ostatními žáky	• zadávat úkoly, při kterých žáci mohou spolupracovat • vést žáky k tomu, aby naslouchali ostatním • klást u žáků důraz na souvislé vyjadřování a kultivovanost v písemném i ústním projevu
Sociální a personální 1. spolupráci ve skupině 2. upevňování dobrých mezilidských vztahů 3. diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, efektivní spolupráci s druhými při řešení daného úkolu 4. ovládání a řízení svého jednání a chování	• umožnit žákům spolupráci ve skupinách na základě vytvořených pravidel • upozorňovat žáky při týmové práci na význam vzájemné pomoci • dodávat žákům sebedůvěru • seznámit žáky s důležitostí vzájemného naslouchání
Občanské 1. respektování přesvědčení druhých lidí 2. ochraně tradic, kulturního a historického dědictví 3. uvědomění si svých práv a povinností 4. zapojování do kulturního dění školy 5. pozitivnímu postoji k uměleckým dílům	• motivovat žáky k zájmu o kulturní dědictví • připravovat žáky k tomu, aby se projevovali jako svébytné, svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňovali svá práva a naplňovali své povinnosti • motivovat žáky k respektování názoru jiných lidí
Pracovní 1. dodržování vymezených pravidel; plnění povinností a závazků 2. dodržování bezpečnostních pravidel při práci s výpočetní technikou 3. využívání svých znalostí v běžné praxi	• vést žáky k dodržování bezpečnostních pravidel při práci s výpočetní technikou • vést žáky k dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví • vést žáky k využívání znalostí v běžné praxi • motivovat žáky k vzájemné pomoci
Digitální 1. běžné používání digitálních zařízení, aplikací a služeb a jejich využití při učení i při zapojení do života školy a do společnosti, samostatné rozhodování o použití vhodných technologií 2. získávání, vyhledávání a spravování dat a informací a digitálního obsahu, volba postupů, způsobů a prostředků odpovídajících dané situaci 3. tvorba a úprava digitálního obsahu, vyjadřování se za pomoci digitálních prostředků 4. využívání digitální technologie k usnadnění a zefektivnění práce 5. pochopení významu digitálních technologií a seznamování se s novými technologiemi, kritické zhodnocení přínosů a rizik jejich využívání 6. předcházení situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, negativním situacím s dopadem na zdraví, etické jednání při práci s informacemi	• vést žáky k samostatnému a skupinovému kritickému posuzování spolehlivosti informačních zdrojů a informací, k dodržování zásad ochrany duševního vlastnictví • navozovat různé modelové komunikační situace (komunikace se spolužáky, učitelem, ostatními dospělými) a tímto způsobem vytvářet příležitosti, aby žáci rozvíjeli komunikační strategie a techniky s ohledem na komunikační situaci a záměr a volili vhodné jazykové a technologické prostředky • vést žáky k praktickému využívání nových technologií a aplikací podle jejich aktuální vzdělávací a komunikační potřeby • vést žáky ke slušnému chování a respektu k ostatním • při práci s informačními zdroji vést žáky k dodržování autorského práva, ochraně osobních údajů a vlastní bezpečnosti, dodržování licencí duševního vlastnictví atd.

Vzdělávací oblast: JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE **Ročník:** 6.

Vyučovací předmět: ČESKÝ JAZYK A LITERATURA **Celková týdenní dotace (hodin):** 5

Očekávané výstupy z RVP:

Jazyková výchova:
- samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami
- správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci
- využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace
- rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí
- v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovotvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí
- rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití

Komunikační a slohová výchova:
- dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci
- odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru
- v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči

Literární výchova:
- uceleně reprodukuje přečteny text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla
- rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora
- formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo
- tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie
- rozlišuje základní i literární druhy a žánry, porovnává je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele
- porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování
- vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• spisovně vyslovuje česká slova a běžně užívaná cizí slova • samostatně a efektivně pracuje s jazykovými příručkami • odliší spisovný a nespisovný jazykový projev • zaznamená stavbu slova, označí předponu, kořen, příponu a koncovku • rozpozná druhy všech slov v souvislém textu • určí druhy a vzory podstatných jmen • rozliší podstatná jména konkrétní a abstraktní, správně určuje podstatná jména pomnožná, hromadná a látková • správně skloňuje názvy lidského těla	**JAZYKOVÁ VÝCHOVA** **ÚVOD O ČESKÉM JAZYCE** • Rozvrstvení národního jazyka • Tištěné a elektronické jazykové příručky **ZVUKOVÁ STRÁNKA JAZYKA** • Slovní přízvuk • Větná melodie **STAVBA SLOVA** • Funkční morfémy • Slova příbuzná **TVAROSLOVÍ: ZÁKLADNÍ TVAROSLOVNÉ KATEGORIE** • Slovní druhy • Podstatná jména (názvy částí lidského těla) • Přídavná jména (jmenné tvary přídavných jmen) • Zájmena	**Čj** – vrstvy národního jazyka, spisovná / nespisovná čeština **D** – Bible, antické mýty, starověké národy **Inf** – komunikace prostřednictvím elektronické pošty, dodržování vžitých konvencí a pravidel, popis počítače **Z** – zajímavá místa světa (Tibet, Jižní Amerika) **Př** – informace o zajímavých zvířatech objevujících se v literárních ukázkách (pták kvesal, mořský býložravec ochechule) **Vv** – ilustrace literárních děl, rozvíjení estetiské stránky (divadlo) **Hv** – lidová slovesnost, původ písní, zhudebněné básně **Ov** – mezilidské vztahy	**Metody:** • slovní – monolog, dialog, zkoušení, diskuse • názorné – grafy, tabulky • programu – PC **Metody podle fází výuky:** • motivační • expoziční • diagnostické **Metody podle myšlenkové operace:** • srovnávací • substituční • analyticko-syntetická • transformační **Metody podle objektu výuky:** • individuální, • skupinová • hromadná

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• určí druh a vzor přídavných jmen (tvrdá, měkká a přivlastňovací), stupňuje přídavná jména • pozná v textu jmenné tvary přídavných jmen • určí druh zájmen a číslovek, správně tvoří tvary méně obtížných zájmen a číslovek • tvoří tvary sloves podle zadání, určuje slovesné kategorie, rozlišuje podmiňovací způsob přítomný a minulý • opraví výraznou tvaroslovnou chybu ve svém projevu a v projevech spolužáků • správně píše koncovky podstatných jmen a přídavných jmen tvrdých, měkkých a přivlastňovacích • určí ve větě podmět vyjádřený, nevyjádřený a všeobecný, slovesná a jmenný přísudek • ve větě najde přívlastek, předmět a příslovečné určení • rozlišuje větu jednoduchou holou a rozvitou • v souvětí určí počet vět a rozlišuje větu hlavní a vedlejší • píše správně i/y ve shodě přísudku s podmětem	• Číslovky • Slovesa **PRAVOPIS MORFOLOGICKÝ** **SKLADBA** • Základní větné členy – přísudek a podmět • Rozvíjející větné členy – přívlastek, předmět, příslovečné určení (místa, času, způsobu) • Věta jednoduchá a souvětí **SYNTAKTICKÝ PRAVOPIS**	**OSV-1:** cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění **Pravopisná cvičení** **OSV-3:** cvičení sebekontroly a sebeovládání **OSV-4:** hledání pomoci při potížích **OSV-6:** vzájemné poznávání se ve třídě **OSV-7:** péče o dobré vztahy, chování podporující dobré vztahy **OSV-8:** komunikace v různých situacích (omluva, pozdrav, prosba) **MKV-2:** právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci **ENV- 4:** naše obec **MED-2:** různé typy sdělení, jejich rozlišování a jejich funkce	**Textová cvičení** • konstrukční: zpracování osnovy, členění textu • kompozičně stylizační: zkracování, zjednodušování, rozlišování textu • komplexní textová cvičení • písemná slohová práce s přípravou • komunikační hry **Formy:** • výklad • rozhovor • diskuse • dramatizace • práce s textem • pozorování • demonstrace **Slovní metody:** • Vyprávění • Vysvětlování • Rozhovor • Dialog • Diskuse **Metody fixace:** • metoda otázek a odpovědí • opakování pomocí učebnice a záznamů • souvislé ústní projevy • memorování • literární cvičení – rytmus, verš, literární rozbory a interpretace • hry simulační – na básníka, prozaika, kritika, řečníka, inscenační, • dramatizace **Analýza literárního textu** **Tvořivé vyučování** • brainstorming • projekty
• vyhledá v textu klíčová slova • podle klíčových slov napíše jednoduchý slohový útvar odpovídající věku • zhodnotí, co nového se dozvěděl z textu • přednese rozšířenou zprávu, doplní ji multimediálními prvky • podle svých schopností a zadání učitele napíše gramaticky, kompozičně a věcně správně slohový útvar • při psaní textů v elektronické podobě dodržuje typografická pravidla • vyjadřuje se srozumitelně, věcně a jazykově správně • v mluveném a psaném projevu zohledňuje prostředí a adresáty projevu • při mluveném projevu užívá vhodně dynamiku (hlasitost), tempo, větný přízvuk a melodii, pauzy • mluvený projev doprovodí vhodnými gesty a mimikou	**KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA** **ZÁKLADY STUDIJNÍHO ČTENÍ** **PÍSEMNÝ PROJEV** **VLASTNÍ TVOŘIVÉ PSANÍ, SLOHOVÉ ÚTVARY** • Krátké vypravování • Popis předmětu, postavy, místnosti • Zpráva a oznámení • Osobní dopis/e-mail **MLUVENÝ PROJEV** • Zásady kultivovaného projevu • Nonverbální prostředky		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• určí, ke kterému literárnímu druhu patří přečtený umělecký text • rozpozná spisovná a nespisovná slova v přečteném textu • zamýšlí se nad souvislosti mezi jazykem díla a jeho humornosti • určí druh vyprávěcí formy použité v přečteném textu • doplní osnovu k jednotlivým odstavcům přečteného textu • stanoví téma přečteného textu nebo jeho části • seznámí se s žánrem deníku a napíše touto formou vlastní text • určí hlavní postavu přečteného textu, srovnává více postav z více textů podle zadaných kritérií • pozná postavu kladnou a zápornou • na konkrétním příkladu určí verš a sloku • vyjmenuje základní znaky komiksu • dozvídá se o zajímavých filmových nebo seriálových adaptacích vybraných textů, srovnává dané dílo s knižní předlohou	**LITERÁRNÍ VÝCHOVA:** **1 Dětstvím vážně i nevážně** • literární druhy (próza a poezie) • jazyk literárního díla • vypravěč, vyprávěcí formy (ich-forma, er-forma) • téma literárního díla (hlavní, vedlejší) • literární postava (hlavni, vedlejší, kladná, záporná, s autobiografickými rysy) • báseň, verš, sloka, rým, rytmus • žánry: deník, komiks		**Literární soutěže** **Filmová projekce**
• určí, ke kterému literárnímu druhu patří přečtený umělecký text • rozpozná metaforu v přečteném textu • v básni doplní na vynechaná místa slova, která se rýmují • určí druhy rýmů v konkrétní básni • tvoří vlastní báseň na základě zadaných kritérii • rozpozná nonsens v přečteném textu a uvažuje nad výrazným individuálním stylem autora • přemýšlí nad spojitosti nonsensu a humoru v literatuře • vyjádří své sympatie/antipatie k přečtenému textu, v němž je patrný výrazný individuální styl autora	**2 Mezi nesmysly** • literární druhy (lyrika, epika, drama) • druhy rýmů (sdružený, střídavý, obkročný, přerývaný) • umělecké jazykové prostředky: metafora • žánry: nonsensová literatura, humoristická literatura		
• rozpozná nadpřirozené prvky v příběhu přečteného textu • vlastními slovy převypráví děj a shrne ho • vyjmenuje znaky ústní lidové slovesnosti a jejích typických žánrů • jmenuje rozdíly mezi tradiční a moderní ústní lidovou slovesností • uvede významné představitele ústní lidové slovesnosti v dějinách národní literatury (B. Němcova, K. J. Erben)	**3 Lidová tvorba (ne)tradičně** • ústní lidová slovesnost • žánry: lidová pohádka, lidová balada, říkanka, hádanka, pranostika, přísloví, lidová píseň		
• rozpozná přirovnaní, kontrast a personifikaci v přečteném textu • v psaném textu použije metaforu • jmenuje typické znaky žánrů fantasy a sci-fi • uspořádá jednotlivé události příběhu tak, jak jdou za sebou • uspořádá jednotlivé části pokračovaní příběhu tak, aby byla dodržena textová návaznost • domýšlí pokračovaní příběhu, své nápady formuluje písemně • čte ukázky z literárních děl, která již viděl zfilmovaná, a porovná ztvárnění námětu v literární a filmové podobě • formuluje ústně i písemně své dojmy z četby	**4 Ve světě fantazie** • umělecké jazykové prostředky: přirovnání, kontrast, personifikace • žánry: fantasy, autorská pohádka, science-fiction		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	**TÉMA - Učivo**	**Mezipředmětové vztahy Průřezová témata**	**Poznámky:** metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• jmenuje znaky starověkého mýtu a eposu • jmenuje znaky umělecké literatury • jmenuje znaky odborné literatury • vyhledá informace v přečteném textu z encyklopedie • srovná informace získané z různých typů textů • rozliší vhodné a nevhodné informační zdroje na základě pochopení rozdílu mezi uměleckou a odbornou literaturou	**5 Představy o vzniku světa** • umělecká literatura • odborná literatura • žánry: mýtus, epos, encyklopedie		
• jmenuje znaky románu • na základě přečteného textu formuluje specifické znaky dívčího románu • uspořádá jednotlivé části pokračovaní příběhu tak, aby byla dodržena textová návaznost • stanoví téma přečteného textu • formuluje své otázky k přečtenému textu • zhodnotí, která část textu na něj nejvíce zapůsobila, a zformuluje, z jakého důvodu	**6 Život spolu až do konce** • žánry: román, dívčí román		
• rozpozná alegorii obsaženou v bajce • tvoří vlastní bajku na základě osvojených znalostí o bajce jako literárním žánru • jmenuje rozdíly mezi klasickou a moderní bajkou • uvede zakladatele bajky (Ezop) • na základě přečteného textu jmenuje znaky dobrodružného románu	**7 V říši zvířat** • umělecké jazykové prostředky: alegorie • žánry: bajka, moderní bajka, dobrodružný román		
• na základě přečteného textu jmenuje znaky pověsti a legendy • prostřednictvím textů se seznámí s žánrem městské legendy, jmenuje její znaky a uvádí společné a rozdílné prvky vzhledem ke klasické legendě	**8 Staré i nové příběhy českých zemí** • žánry: pověst, legenda, městská legenda		
• na základě přečteného textu jmenuje znaky cestopisu • na základě přečtených textů srovná cestopis (jako žánr literatury faktu) a fantasticky cestopis; jmenuje rozdíly i společné znaky • pracuje s fakty a fikci v přečteném textu, uvědomuje si nutnost ověřovaní zdroje a znalosti zacílení textu (s jakým záměrem autor text napsal) • jmenuje znaky reportáže • tvoří vlastní publicistický text formou interview • tvoří báseň na základě zadaného tématu a kritérií	**9 V dalekých krajích** • literatura faktu • publicistické texty • žánry: cestopis, reportáž, interview		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

Komunikační a slohová výchova
- čte plynule s porozuměním; reprodukuje text
- komunikuje v běžných situacích, v komunikaci ve škole užívá spisovný jazyk
- dokáže napsat běžné písemnosti; podle předlohy sestaví vlastní životopis a napíše žádost; popíše děje, jevy, vypráví podle předem připravené osnovy
- s vhodnou podporou pedagogického pracovníka písemně zpracuje zadané téma

Literární výchova
- orientuje se v literárním textu, hledá a pokouší se najít jeho hlavní myšlenku
- ústně formuluje dojmy z četby, divadelního nebo filmového představení
- rozezná základní literární druhy a žánry

Jazyková výchova
- orientuje se v Pravidlech českého pravopisu
- pozná a určí slovní druhy (podstatná jména, přídavná jména, slovesa); skloňuje podstatná jména a přídavná jména; časuje slovesa
- rozezná větu jednoduchou od souvětí
- správně píše slova s předponami a předložkami
- zná vyjmenovaná slova

Vzdělávací oblast: JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE **Ročník:** 7.

Vyučovací předmět: ČESKÝ JAZYK A LITERATURA **Celková týdenní dotace (hodin):** 5

Očekávané výstupy z RVP:

Jazyková výchova:
- rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacení slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémech
- správně třídí slovní druhy
- tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci
- rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí
- v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovotvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí
- rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití

Komunikační a slohová výchova:
- dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci
- odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru
- v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči
- využívá základy studijního čtení – vyhledává klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah

Literární výchova:
- uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla
- rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora
- formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo
- tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie
- rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele
- uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře
- porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování
- vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačníchzdrojích

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• seznamuje se s větou dvojčlennou, jednočlennou a větným ekvivalentem • určuje podmět vyjádřený, nevyjádřený, všeobecný a druhy přísudků včetně slovesného složeného • určuje rozvíjející větné členy (včetně několikanásobných) • rozezná větu hlavní a vedlejší • seznamuje se s druhy vedlejších vět • vyjádří větný člen vedlejší větou	**JAZYKOVÁ VÝCHOVA** **SKLADBA** • Věta dvojčlenná, jednočlenná • Větný ekvivalent **Základní a rozvíjející větné členy** • Podmět • Přísudek • Přívlastek • Předmět • Příslovečné určení míry, příčiny, účelu, podmínky • Přípustky **Tvorba vedlejších vět** • Vedlejší věta podmětná, přísudková, předmětná příslovečná, přívlastková	**Čj** – vrstvy národního jazyka, spisovná / nespisovná čeština **D** – středověk **Př** – informace o zajímavých zvířatech a rostlinách (slavík, indigovník pravý) **Pp** – popis pracovních postupů **Vv** – ilustrace literárních děl, rozvíjení estetiské stránky (divadlo) **Hv** – zhudebněné básně **Ov** – mezilidské vztahy	**Metody:** • slovní – monolog, dialog, zkoušení, diskuse • názorné – grafy, tabulky • programu – PC **Metody podle fází výuky:** • motivační • expoziční • diagnostické **Metody podle myšlenkové operace:** • srovnávací • substituční • analyticko-syntetická • transformační

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• určuje slovní druhy ohebné i neohebné • pozná druh podstatného a přídavného jména, přiřadí ke vzoru, určuje jejich mluvnické kategorie • správně třídí tvary obtížnějších zájmen (jenž, týž, tentýž, apod.) • používá správné tvary číslovek do tisíce • určuje slovesný rod činný a trpný a ostatní slovesné kategorie • vhodně užije druhy příslovcí v základní i stupňované podobě • rozliší příslovečnou spřežku a správně ji napíše • rozpozná typické příklady vlastních a nevlastních předložek • má povědomí o spojkách souřadicích a podřadicích a správně je užívá při tvorbě vět a souvětí • chápe funkci částic a citoslovcí v textu, používá je v mluveném i psaném projevu • správně píše velká písmena (u neznámých slov / pojmenování se rozhodne pomocí slovníku), hláskové skupiny se znělostní spodobou v českých slovech • správně píše čárku v souvětí souřadném • rozlišuje slovo a sousloví • uvádí významy slov • rozlišuje synonyma, homonyma, uvádí příklady • rozlišuje slova hanlivá, neutrální, lichotivá • v textu vyhledá odborné názvy, samostatně pracuje se Slovníkem spisovné češtiny a dalšími příručkami	**TVAROSLOVÍ** **Ohebné slovní druhy** • Podstatná a přídavná jména – skloňování, druhy • Zájmena, skloňování a užívání vztažných a ukazovacích zájmen • Číslovky – druhy, pravopis a skloňování do tisíce • Slovesa, slovesný rod činný a trpný **Neohebné slovní druhy** • Příslovce, druhy, stupňování, příslovečné spřežky • Předložky vlastní a nevlastní • Spojky souřadicí a podřadicí • Částice a citoslovce **PRAVOPIS LEXIKÁLNÍ** **PRAVOPIS SYNTAKTICKÝ** **VÝZNAM SLOV** • Slovo a sousloví, rčení • Slova jednoznačná a mnohoznačná • Synonyma, homonyma • Slova citově zabarvená • Odborné názvy	**OSV–1:** cvičení dovedností zapamatování **OSV–2:** druzí jako zdroj informací o mně **Charakteristika** **OSV–3:** plánování učení a studia **OSV–4:** dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému, hledání pomoci při potížích **OSV–5**: cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity **Pružnosti nápadů, originality, schopnost vidět věci jinak při slohových pracích** **OSV–7:** péče o dobré vztahy, chování podporující dobré vztahy **OSV–8:** komunikace v různých situacích **Informování, omluva, pozdrav, prosba** **OSV–10:** zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětu **Skladba** **OSV–11:** vytváření povědomí o kvalitách typu spolehlivost, spravedlivost **Slohová cvičení** **VDO–2:** principy soužití s minoritami (vztah k jinému, respekt k identitám) **EGS–1:** rodinné příběhy **Literatura a slohové úkoly** **MKV–1:** jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti **Slohové úkoly** **MKV–2:** uplatňování principu slušného chování **MKV–4:** multikulturalita současného světa a předpokládaný vývoj v budoucnosti **MED–1:** hledání rozdílu mezi informativním, zábavním a reklamním sdělením **MED–3:** příklady stavby a uspořádání zpráv **Srovnávání titulních stran různých deníků** **MED–5:** role médií v každodenním životě jednotlivce	**Metody podle objektu výuky:** • individuální, • skupinová • hromadná **Textová cvičení** • konstrukční: zpracování osnovy, členění textu • kompozičně stylizační: zkracování, zjednodušování, rozlišování textu • komplexní textová cvičení • písemná slohová práce **Formy:** • výklad • rozhovor • diskuse • dramatizace • práce s textem • pozorování • demonstrace **Slovní metody:** • Vyprávění • Vysvětlování • Rozhovor • Dialog • Diskuse
• v písemném sdělení odliší s pomocí učitele a v diskusi se spolužáky fakta a názory / hodnocení autora • při čtení si klade otázky týkající se jeho vnímání textu • vyhledá odpovědi na své otázky v učebnici, v odborné literatuře nebo na internetu (encyklopedie, slovník) • s pomocí učitele a v diskusi skupiny rozliší subjektivní a objektivní sdělení v textu, rozpozná komunikační záměr autora (v běžné komunikaci i v komunikaci v elektronické podobě) • napíše podle svých schopností gramaticky, kompozičně a věcně správně dané slohové útvary	**KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA** **VĚCNÉ A KRITICKÉ ČTENÍ A NASLOUCHÁNÍ** (čtení jako zdroj informací, analýza a hodnocení textu a promluvy) **SLOHOVÉ ÚTVARY** • Vypravování • Popis pracovního postupu • Charakteristika osoby a literární postavy • Životopis • Žádost • Výpisek a výtah		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• reprodukuje přečtený umělecký text a vyjádří jeho téma (nebo téma jeho části) • vysvětlí, jak souvisí titul knihy s přečtenou ukázkou • rozliší vtipnou a tragickou pointu • rozpozná prvky humoru v literárním díle • píše vlastní umělecký text formou deníku • na základě vedené přípravy a vlastních poznámek tvoří literární text • tvoří vlastní báseň na základě zadaných kritérií • určí typ verše v básni • určí, ke kterému literárnímu druhu patří přečtený umělecký text • popíše rozdíl mezi povídkou, novelou a románem a uvede představitele těchto žánrů	**LITERÁRNÍ VÝCHOVA:** **1 S rodiči jsou někdy trable** • pointa • volný verš, vázaný verš • žánry: povídky, novela		**Metody fixace:** • metoda otázek a odpovědí • opakování pomocí učebnice a záznamů • souvislé ústní projevy • memorování • literární cvičení – rytmus, verš, literární rozbory a interpretace • hry simulační – na básníka, prozaika, kritika, řečníka, inscenační, • dramatizace **Analýza literárního textu** **Tvořivé vyučování** • brainstorming • projekty **Exkurze** • knihovna • knihkupectví **Literární soutěže** **Filmová projekce**
• jmenuje hlavní znaky eposu, rozliší hrdinský a rytířský epos (příp. dvorský rytířský epos) • seznámí se s žánrem parodie • rozpozná básnický přívlastek v uměleckém textu • přiřadí vhodný básnický přívlastek k zadaným podstatným jménům • doplní na vynechaná místa v básni slova, která se rýmují	**2 V dobách hrdinů a rytířů** • umělecké jazykové prostředky: básnický přívlastek (epiteton) • žánry: epos (hrdinský, rytířský, dvorský rytířský) • parodie • literární historie: středověká evropská literatura – vyprávění o udatných bojovnících a rytířích		
• přemýšlí nad významem užívání citoslovcí v poezii K. J. Erbena • seznámí se podrobněji s literárním druhem drama • rozliší literární žánry romance a balady • tvoří zakončení příběhu se šťastnou nebo tragickou pointou • přetvoří text balady do podoby romance a naopak • porovná prozaické a dramatické ztvárnění téhož námětu • najde básnická přirovnání v uměleckém textu • rozpozná v uměleckém textu metaforu a metonymii • doplní na vynechaná místa v básni slova, která se rýmují	**3 O lásce šťastně i nešťastně** • námět • drama (scénické poznámky, dějství, monolog, dialog) • umělecké jazykové prostředky: metonymie • žánry: romance, poéma, balada • literární historie: středověká evropská literatura – milostná témata		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• určí vyprávěcí formu přečteného uměleckého textu • rozpozná spisovná a nespisovná slova v uměleckém textu • spojí dvojice obrazného pojmenování a jeho významu • vyjádří své dojmy z četby • jmenuje znaky dobrodružné literatury • jmenuje znaky literatury s tématem holokaustu • jmenuje znaky hororu a specifické znaky hororové literatury pro děti a mládež • uspořádá jednotlivé části pokračování příběhu tak, aby byla dodržena textová návaznost • domýšlí pokračování příběhu, své názory formuluje písemně • volně přepíše příběh tak, aby došlo ke změně žánru	**4 Vtaženi do děje** • žánry: dobrodružná literatura (robinsonáda), literatura s tématem holokaustu, horor (hororová literatura pro děti a mládež)		
• srovná informace získané z legendy a z populárně-naučného textu • seznámí se s různými druhy populárně-naučné literatury • v populárně-naučném textu rozpozná naučné pasáže • převede obtížně srozumitelné věty do současného jazyka	**5 Na počátku našich dějin** • populárně-naučná literatura • žánry: legenda • literární historie: středověká literatura vzniklá na našem území		
• vlastními slovy interpretuje smysl přečteného uměleckého textu a porozumění autorovu sdělení • vyjádří své emoce z četby • rozliší individuální styl autora u děl s podobným tématem • jmenuje znaky žánru fantasy • seznámí se s literárním žánrem antiutopie (dystopie) • porovná znaky žánru fantasy, sci-fi a antiutopie • tvoří vlastní prozaický text na základě zadaného žánru a dalších kritérií • přetvoří přečtený prozaický text do podoby komiksu • navrhne vlastní obálku ke knize	**6 V jiném světě** • žánry: antiutopie (dystopie)		
• domýšlí pokračování příběhu podle vlastní fantazie • rozpozná prvky regionální literatury v uměleckém díle • seznámí se s literárními druhy biografie a autobiografie a s jejich typickými znaky • rozpozná prvky humoru v uměleckém díle • v textu najde použité umělecké jazykové prostředky a konkrétně je pojmenuje • vyjádří své dojmy a pocity z četby	**7 Životem přes překážky** • regionální literatura • umělecké jazykové prostředky: básnické oslovení, hyperbola, eufemismus • žánry: biografie, autobiografie		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

Komunikační a slohová výchova
- čte plynule s porozuměním; reprodukuje text
- komunikuje v běžných situacích, v komunikaci ve škole užívá spisovný jazyk
- dokáže napsat běžné písemnosti; podle předlohy sestaví vlastní životopis; popíše osoby, pracovní postup; vypráví podle předem připravené osnovy; s vhodnou podporou pedagogického pracovníka písemně zpracuje zadané téma

Literární výchova
- orientuje se v literárním textu, hledá a pokouší se najít jeho hlavní myšlenku
- ústně formuluje dojmy z četby, divadelního nebo filmového představení
- rozezná základní literární druhy a žánry
- dokáže vyhledat potřebné informace v oblasti literatury
- má pozitivní vztah k literatuře

Jazyková výchova
- orientuje se v Pravidlech českého pravopisu
- pozná a určí slovní druhy; skloňuje podstatná jména a přídavná jména; pozná osobní zájmena; časuje slovesa
- rozezná větu jednoduchou od souvětí
- správně píše slova s předponami a předložkami
- zná vyjmenovaná slova a ovládá jejich pravopis

Vzdělávací oblast: JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE **Ročník:** 8.

Vyučovací předmět: ČESKÝ JAZYK A LITERATURA **Celková týdenní dotace (hodin):** 5

Očekávané výstupy z RVP:

Jazyková výchova:
- spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova
- využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace
- rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a souvětí
- v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovotvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí
- rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití

Komunikační a slohová výchova:
- rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru
- dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci
- odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru
- v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči
- využívá základy studijního čtení - vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky a výtah

Literární výchova:
- uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla
- rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora
- formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo
- tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie
- rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty
- rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovnává je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele
- uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře
- porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• odliší větu dvojčlennou, jednočlennou a větný ekvivalent • určí druh podmětu – vyjádřený slovem, větou, nevyjádřený, všeobecný • určí druh přísudku – slovesný, slovesně-jmenný, vyjádřený větou • určí rozvíjející větné členy • rozhodne, zda je rozvitý přívlastek připojen k členu řídícímu pevně, nebo volně • pozná přívlastek postupně rozvíjející • rozliší souvětí podřadné a souřadné • určí poměr mezi souřadně spojenými větnými členy • větu jednoduchou graficky • rozliší souvětí podřadné a souřadné, určuje druhy vedlejších vět • určí poměr mezi souřadně spojenými větami hlavními a souřadně spojenými větami vedlejšími • správně navazuje věty a odstavce	**JAZYKOVÁ VÝCHOVA** **SKLADBA** • Věta jednočlenná a dvojčlenná, větný ekvivalent • Větné členy základní a rozvíjející • Podmět, přísudek • Předmět, příslovečné určení • Přívlastek postupně rozvíjející, těsný, volný • Doplněk a vedlejší věta doplňková • Významový poměr mezi souřadně spojenými větnými členy několikanásobnými • Znázornění stavby věty jednoduché • Souvětí podřadné • Souvětí souřadné • Nadvětná skladba	**Z** – orientace na mapě (místa působení známých literárních osobností) **Hv** – renesance, humanismus, baroko (literární ukázky) **D** – historie našeho státu (literární ukázky), romantismus, baroko, klasicismus **Vv** – umělecké slohy **Př** – krajina – subjektivně zabarvený popis (líčení) **ZČ** – význam lidského zdraví (úvaha) **Sp** – volba povolání (úvaha)	**Metody:** • slovní – monolog, dialog, zkoušení, diskuse • názorné – grafy, tabulky • programu – PC **Metody podle fází výuky:** • motivační • expoziční • diagnostické **Metody podle myšlenkové operace:** • srovnávací • substituční • analyticko-syntetická • transformační

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• rozliší slovo přejaté a správně používá jeho tvary • skloňuje a zapisuje slovy složitější číslovky • rozliší sloveso vidu nedokonavého a dokonavého • v textu vyhledá a určuje příslovce, předložky, spojky, částice a citoslovce • píše správně interpunkci v souvětí a větě jednoduché, aplikuje znalosti o přívlastku postupně rozvíjejícím a rozvitých větných členech • správně píše velká písmena (u neznámých slov / pojmenování se rozhodne pomocí slovníku), hláskové skupiny se znělostní spodobou v českých slovech • uvede způsoby obohacování slovní zásoby • uvede příklad slova zkratkového, přejatého, složeného a víceslovného pojmenování • u známých slov uvede, jak vznikla, u neznámých určí jejich původ podle slovníku • nevhodně užitá přejatá slova nahradí českými ekvivalenty, používá správné tvary přejatých slov • používá správné tvary obecných slov přejatých a cizích vlastních jmen • po poradě s učitelem a ve skupině spolužáků přiřadí správně české nebo moravské nářečí k vybrané textové ukázce • vysvětlí pojmy obecná čeština, interdialekt a nářečí, zdůvodní, kdy je vhodné používat těchto útvarů národního jazyka	**TVAROSLOVÍ** • Skloňování obecných jmen přejatých a cizích vlastních jmen • Skloňování složitějších číslovek • Slovesný vid • Slova neohebná **PRAVOPIS SYNTAKTICKÝ** **PRAVOPIS LEXIKÁLNÍ** **NAUKA O SLOVNÍ ZÁSOBĚ** • Slovní zásoba a její obohacování • Víceslovná pojmenování • Tvoření slov • Pravopis a výslovnost slov přejatých • Skloňování obecných jmen přejatých • Skloňování cizích vlastních jmen **OBECNÁ JAZYKOVĚDA** • Obecná čeština • Interdialekt • Nářečí	**OSV–1:** cvičení dovedností zapamatování **OSV–2:** já jako zdroj informací o sobě, co o sobě vím a co ne, jak se promítá mé já v mém chování **Slohová cvičení** **OSV–3:** cvičení sebekontroly a sebeovládání **OSV–4:** hledání pomoci při potížích **Práce s jazyk. příručkami** **OSV–5:** cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity **Při slohových pracích** **OSV–6:** vzájemné poznávání se ve třídě **OSV–7:** péče o dobré vztahy, chování podporující dobré vztahy **OSV–8:** komunikace v různých situacích, dialog, vedení dialogu **OSV–9:** rozvoj individuálních dovedností pro kooperaci **OSV–10:** zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětu **OSV–11:** vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování **EGS–1:** rodinné příběhy **Literatura a slohové úkoly** **MKV–1:** jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti **Slohové úkoly** **MKV–2:** právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci, uplatňování principů slušného chování **MKV–4:** multikulturalita jako prostředek vzájemného obohacování **ENV–3:** ochrana přírody a kulturních památek **MED–1:** hledání rozdílu mezi informativním a reklamním sdělením	**Metody podle objektu výuky:** • individuální, • skupinová **Textová cvičení** • konstrukční: zpracování osnovy, členění textu • kompozičně stylizační: zkracování, zjednodušování, rozlišování textu • komplexní textová cvičení • písemná slohová práce korekturní: úprava a oprava textů po stránce obsahové, kompoziční, stylizační • komunikační hry **Formy:** • výklad • rozhovor • diskuse • dramatizace • práce s textem • pozorování • demonstrace **Slovní metody:** • Vyprávění • Vysvětlování • Rozhovor • Dialog • Diskuse **Metody fixace:** • metoda otázek a odpovědí • opakování pomocí učebnice a záznamů • souvislé ústní projevy • memorování • literární cvičení – rytmus, verš, literární rozbory a interpretace • hry simulační – na básníka, prozaika, kritika, řečníka, inscenační, • dramatizace
• ve čteném a slyšeném jazykovém projevu odliší fakta od názorů a hodnocení, pro ověření využije adekvátní odbornou literaturu a internet • na základě připravených poznámek přednese referát • ve čteném a slyšeném jazykovém projevu odliší subjektivní a objektivní sdělení, pro ověření využije adekvátní odbornou literaturu a internet • čte kriticky mediální sdělení v regionálních médiích, v diskusi s ostatními hledá možnou manipulaci autora a prezentuje závěry • napíše gramaticky, kompozičně a věcně správně slohové útvary podle zadání učitele	**KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA** **KRITICKÉ ČTENÍ A NASLOUCHÁNÍ** **MLUVENÝ PROJEV PŘIPRAVENÝ A NEPŘIPRAVENÝ** • Referát **PÍSEMNÝ PROJEV, SLOHOVÉ ÚTVARY** • Líčení • Úvaha • Jednoduchý výklad		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• objasní vlastními slovy pointu textu • vysvětlí, jak souvisí titul knihy s přečtenou ukázkou • určí vyprávěcí formu přečteného uměleckého textu • uspořádá jednotlivé části pokračování příběhu tak, aby byla dodržena textová návaznost • určí typ kompozice v epickém textu • rozpozná kompoziční postupy v lyrickém textu • vyjádří pocity a myšlenky lyrického mluvčího • tvoří vlastní milostnou lyrickou báseň • kriticky posoudí uměleckou hodnotu literárního díla	**LITERÁRNÍ VÝCHOVA:** **1 Dva jsou více než jeden** • kompozice epiky (chronologická, retrospektivní, paralelní) • kompozice lyriky (opakování, variace, kontrast) • lyrický mluvčí (subjekt) • žánry: milostná lyrika		**Analýza literárního textu** **Tvořivé vyučování** • brainstorming • projekty **Exkurze** • knihovna • knihkupectví **Literární soutěže** **Filmová projekce**
• určí, ke kterému literárnímu druhu patří přečtený umělecký text • popíše schéma výstavby děje klasického dramatu • rozliší individuální styl různých dramatiků • popíše rozdíl mezi komedií a tragédií a uvede představitele těchto žánrů • charakterizuje dialog postav • rozpozná prvky humoru v dramatickém díle • převede jazykové výrazy typické pro dramata dané doby do současného jazyka • převede promluvy postav z dramatu do epiky a prózy • vyjádří své dojmy a pocity z dramatického díla • dramaticky přednese část monologu postavy • nacvičí a zahraje část dramatu • srovná informace získané z uměleckého díla a naučného textu • srovná ztvárnění téhož námětu v různých uměleckých dílech	**2 Na divadelních prknech** • výstavba děje klasického dramatu • žánry: tragédie, komedie • literární historie: drama v období renesance a klasicismu		
• reprodukuje přečtený umělecký text • předpovídá děj uměleckého díla na základě obálky knihy a ilustrací v knize • stanoví téma přečteného textu • rozliší individuální styl autora u děl s podobným tématem • rozeznává v textu základní znaky apokalyptického a postapokalyptického sci-fi	**3 Ztracení?** • žánry: apokalyptické a postapokalyptické sci-fi		
• vlastními slovy interpretuje smysl přečteného uměleckého textu a porozumění autorovu sdělení • charakterizuje jazyk uměleckého díla • rozpozná, do které postavy v uměleckém textu je promítnuta osoba autora • jmenuje hlavní znaky eseje a kroniky • porovnává zpracování podobného tématu v uměleckých textech napsaných v různé době	**4 V době, kdy bylo třeba bránit češtinu** • žánry: esej, kronika • literární historie: české národní obrození		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• rozpozná prvky humoru v literárním díle • rozliší hlavní a vedlejší motivy v uměleckém díle • jmenuje znaky detektivky a uvede představitele tohoto žánru • charakterizuje hlavní a vedlejší postavy uměleckého díla • porovná prozaické a komiksové ztvárnění téhož díla • doplňuje promluvy jednotlivých postav do bublin v komiksu • tvoří vlastní prozaický text na základě zadaného žánru a dalších kritérií • nalezne v textu pasáže uměleckého směru romantismu	**5 Na stopě záhadám a zločinu** • motiv • žánry: detektivka • literární historie: světový romantismus		
• najde v textu prvky ironie, satiry a sarkasmu • jmenuje literární postavy z různých děl a období, které mají stejné charakteristické rysy • určí pointu epigramu a její aktuálnost pro dnešní dobu • tvoří vlastní epigram • vysvětlí, jak autor pracuje s kontrasty • objasní vlastními slovy pointu anekdoty • volně přepíše příběh patřící k realismu tak, aby splňoval znaky jiného uměleckého směru	**6 Život je někdy nespravedlivý** • ironie, sarkasmus, satira • žánry: epigram, anekdota • literární historie: světový realismus		
• najde v textu znaky nonsensu • rozliší v díle jazykovou a situační komiku • jmenuje základní znaky podžánrů fantasy (hrdinská fantasy, historická fantasy, současná fantasy, paralelní realita) • určí typ verše a druhy rýmů v básni, najde konkrétní umělecké jazykové prostředky • domýšlí pokračování příběhu na základě zadaného žánru • volně přepíše prozaický text na základě zadaného žánru a dalších kritérií	**7 Popustit uzdu fantazii** • komika literárního díla (jazyková, situační) • žánry: nonsensová literatura, fantasy (hrdinská fantasy, historická fantasy, současná fantasy, paralelní realita)		

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření: žák

Komunikační a slohová výchova
- čte plynule s porozuměním; reprodukuje text
- komunikuje v běžných situacích, v komunikaci ve škole užívá spisovný jazyk
- dokáže napsat běžné písemnosti; popíše děje, jevy, osoby; vypráví podle předem připravené osnovy; s vhodnou podporou pedagogického pracovníka písemně zpracuje zadané téma

Literární výchova
- orientuje se v literárním textu, hledá a pokouší se najít jeho hlavní myšlenku
- ústně formuluje dojmy z četby, divadelního nebo filmového představení
- rozezná základní literární druhy a žánry
- dokáže vyhledat potřebné informace v oblasti literatury
- má pozitivní vztah k literatuře

Jazyková výchova
- orientuje se v Pravidlech českého pravopisu
- pozná a určí slovní druhy; skloňuje podstatná jména a přídavná jména; pozná osobní zájmena; časuje slovesa
- rozlišuje spisovný a nespisovný jazyk; rozezná větu jednoduchou od souvětí
- správně píše slova s předponami a předložkami
- zná vyjmenovaná slova a ovládá jejich pravopis
- zná a zvládá pravopis podle shody přísudku s podmětem

Vzdělávací oblast: JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE **Ročník: 9.**

Vyučovací předmět: ČESKÝ JAZYK A LITERATURA **Celková týdenní dotace (hodin): 4**

Očekávané výstupy z RVP:

Jazyková výchova:
- využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace
- v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovotvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí
- rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití

Literární výchova:
- uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla
- rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora
- formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo
- tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie
- rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele
- uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře
- porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování

Komunikační a slohová výchova:
- odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji
- žák rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj
- žák se dorozumívá kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci
- žák odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru
- žák se zapojuje do diskuse, řídí ji a využívá zásady komunikace a pravidla dialogu
- žák v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbální, nonverbální i paralingvální prostředky řeči
- samostatně připraví a s oporou o text přednese referát
- žák uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování
- žák využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	**TÉMA - Učivo**	**Mezipředmětové vztahy Průřezová témata**	**Poznámky:** metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• s pomocí slovníku a mluvnických příruček nalezne v textu jazykové prostředky, jejichž funkce se změnila • má povědomí o vývoji jazyka • správně aplikuje znalosti jazykové normy ve svých písemných i mluvených projevech • ve slově najde předponu, kořen, příponu koncovku • rozlišuje a příklady v textu dokládá různé způsoby obohacování slovní zásoby, správně přechyluje slova • uvádí významy slov • rozlišuje synonyma a homonyma • popíše význam přeneseného pojmenování, uvede charakteristické příklady frazému • v textu vyhledá ustálené rčení a uvede jeho význam • pracuje se Slovníkem spisovné češtiny a dalšími příručkami	**JAZYKOVÁ VÝCHOVA** **OBECNÁ JAZYKOVĚDA** • Vývoj jazyka • Jazyková norma a kodifikace **TVOŘENÍ SLOV** • Stavba slova • Odvozování, skládání, zkracování **VÝZNAM SLOV** • Slova jednoznačná a mnohoznačná • Synonyma, homonyma • Přenesená pojmenování (zejména metafora, metonymie) • Frazeologie	**Z** – orientace na mapě (místa působení známých literárních osobností) **Hv** – písňové texty **D** – 1. a 2. světová válka (odraz války v literatuře) **Sp** – volba povolání (životopis) **Inf** – popis počítače **Př** – vztah lidí k přírodě (Stařec a moře) **F** – vynálezy (Edison), zneužití vědy a techniky (Čapek: RUR) **Tv** – tělesná zdatnost (publicistické útvary) **Ov** – soužití s minoritami (romská literatura)	**Metody:** • slovní – monolog, dialog, zkoušení, diskuse • názorné – grafy, tabulky • programu – PC **Metody podle fází výuky:** • motivační • expoziční • diagnostické **Metody podle myšlenkové operace:** • srovnávací • substituční • analyticko-syntetická • transformační

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• správně utvoří tvar podle zadaných tvaroslovných kategorií a u zadaných slov určí tvaroslovné kategorie • správně užívá slova přejatá a jejich tvary • správně užívá všechna neohebná slova včetně částic • určí větné členy základní a rozvíjející včetně doplňku • rozlišuje druhy vedlejších vět včetně doplňkové • graficky zaznamená syntaktické vztahy ve větě a souvětí • najde v textu vsuvku, samostatný větný člen, přístavek, oslovení, citoslovce, elipsu • dodržuje pravidla pro vazbu syntaktických jednotek a slovosled • správně píše slova přejatá • správně užívá interpunkci ve větě jednoduché – aplikuje pravidla týkající se vsuvky, rozvitého větného členu volně nebo těsně připojeného, přístavku, oslovení, citoslovce a samostatného větného členu • správně užívá interpunkci v souvětí	**TVAROSLOVÍ** • Slova ohebná - tvaroslovné kategorie • Slovesa – třída a vzor •· Neohebná slova **SKLADBA** • Větné členy • Souvětí souřadné, podřadné • Vedlejší věty • Složité souvětí • Grafický záznam věty jednoduché a souvětí • Samostatný větný člen, přístavek, oslovení, citoslovce, vsuvka, elipsa **PRAVOPIS LEXIKÁLNÍ A SYNTAKTICKÝ**	**OSV–1:** cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovedností zapamatování **OSV–2:** já jako zdroj informací o sobě **Slohová cvičení** **OSV–3:** cvičení sebekontroly a sebeovládání, plánování učení a studia **Sloh** **OSV–4:** hledání pomoci při potížích **Práce s jazykovými příručkami** **OSV–5:** cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity **Při slohových pracích** **OSV–6:** vzájemné poznávání se ve třídě **OSV–7:** empatie a pohled na svět očima druhého **Slohová cvičení** **OSV–8:** komunikace v různých situacích, dovednosti pro sdělování verbální, technika řeči, výraz řeči, dialog **Sloh** **OSV–9:** rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro etické zvládání situací soutěže, konkurence **OSV–11:** vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spravedlivost, respektování **VDO–1:** spolupráce školy se správními orgány a institucemi v obci **Kulturní vystoupení, literární příspěvky, návštěva knihovny** **VDO–2:** principy soužití s minoritami (vztah k jinému, respekt k identitám) **Romská literatura** **EGS–1:** lidová slovesnost **Literatura a slohové úkoly** **MKV–1:** jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti **Slohové úkoly** **MKV–2:** právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci, lidská solidarita **Literární ukázky** **MKV–4:** multikulturalita jako prostředek vzájemného obohacování	**Metody podle objektu výuky:** • individuální, • skupinová • hromadná **Textová cvičení** • konstrukční: zpracování osnovy, členění textu • kompozičně stylizační: zkracování, zjednodušování, rozlišování textu • komplexní textová cvičení • písemná slohová práce korekturní: úprava a oprava textů po stránce obsahové, kompoziční, stylizační • pozorování textů s komentováním • komunikační hry **Slovní metody:** • Vyprávění • Vysvětlování • Rozhovor • Dialog • Diskuse **Metody fixace:** • metoda otázek a odpovědí • opakování pomocí učebnice a záznamů • souvislé ústní projevy • memorování • literární cvičení – rytmus, verš, literární rozbory a interpretace • hry simulační – na básníka, prozaika, kritika, řečníka, inscenační, • dramatizace
• vytvoří a osvojí si pravidla vedení diskuse • zapojuje se aktivně do diskuse • dodržuje net-etiketu sociálních sítí a internetových diskusí • správně a přehledně rozvíjí myšlenku s ohledem na účel textu • správně propojuje text prostředky nadvětného spojování • uspořádá úryvky tak, aby sestavený text dával smysl a aby byla dodržena textová návaznost • napíše gramaticky, kompozičně a věcně správně vybrané slohové útvary • samostatně zpracuje úvahu • čte kriticky mediální sdělení, rozumí grafickým záznamům dat • s pomocí učitele identifikuje účel užitých grafických znázornění v textu, popíše možný účel • užívá jazykové prostředky v souladu s jazykovou normou a vhodně s vzhledem k situaci, adresátovi a komunikačnímu záměru	**KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA** **PŘIPRAVENÝ MLUVENÝ A PÍSEMNÝ PROJEV** • Proslov • Diskuse **PÍSEMNÝ PROJEV** **NADVĚTNÉ SPOJOVÁNÍ** **SLOHOVÉ ÚTVARY** • Úvaha • Životopis – motivační dopis **KRITICKÉ ČTENÍ, PROŽITOVÉ ČTENÍ** **MLUVENÝ PROJEV** • Kultivace projevu žáka		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• reprodukuje přečtený umělecký text • stanoví téma přečteného textu • rozliší a charakterizuje jednotlivé složky literárního díla • vyjádří pocity a myšlenky lyrického mluvčího • výtvarně vyjádří pocity literární postavy • vytvoří vlastní umělecký text formou dopisu a úryvku z vlastního životopisu • vytvoří epitaf vybrané literární postavě	**Literární výchova** **1 Dospělí?** • struktura literárního díla • žánry: epitaf	**ENV–3:** ochrana přírody a kulturních památek **Slohová cvičení** **MED–2:** různé typy sdělení, jejich rozlišování a jejich funkce **MED–4:** výrazové prostředky pro vyjádření názoru, výběr a kombinace slov **Publicistické útvary** **MED–6:** tvorba mediálních sdělení pro časopis	**Analýza literárního textu** **Tvořivé vyučování** • brainstorming • projekty **Exkurze** • knihovna • knihkupectví **Literární soutěže** **Filmová projekce**
• určí typ kompozice epického textu • stanoví hlavní a vedlejší motivy textu • porovná zpracování podobného tématu v próze a poezii • najde v textu umělecké jazykové prostředky a určí jejich funkci • zhodnotí atmosféru přečtené básně • rozliší a zhodnotí individuální styl různých básníků • určí typ verše a druhy rýmu v básni • nahradí daný verš básně vlastním veršem • nalezne v textu znaky daného uměleckého směru a období	**2 Láska napříč staletími** • kompozice epiky (rámcová kompozice) • literární historie: literatura od antiky po 19. století (antika, renesance, romantismus, realismus, Česká moderna)		
• určí typ kompozice v epickém textu • charakterizuje čas a prostor v literárním díle • uspořádá jednotlivé části pokračování příběhu tak, aby byla dodržena textová návaznost • domyslí zakončení děje podle zadaných kritérií • nalezne v textu pasáže, které zvyšují jeho naléhavost a napětí • rozezná projevy sympatie či nesympatie vypravěče k některé z postav • objasní roli humoru v dílech s válečnou tematikou • jmenuje znaky literatury s válečnou tematikou a uvede některé její představitele • porovná prozaické a komiksové ztvárnění téhož díla	**3 Příběhy, které psala válka** • kompozice epiky (řetězová kompozice) • čas a prostor literárního díla • děj, zakončení děje v literárním díle • literární historie: česká literatura 20. století		
•interpretuje vlastními slovy smysl přečteného textu a porozumění autorovu sdělení •objasní funkci literatury faktu v kontextu tematického zaměření celku •porovnává názory s fakty a vyvozuje závěry •vypíše z textu klíčové pasáže a objasní, jak jim rozumí •objasní užití slangových výrazů v textu •shrne informace získané z četby do novinového příspěvku •vyjádří své emoce z četby	**4 (Ne)svoboda**		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	**TÉMA - Učivo**	**Mezipředmětové vztahy Průřezová témata**	**Poznámky:** metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• rozpozná prvky humoru v literárním díle • vysvětlí význam literární kritiky a recenzí • zhodnotí vlastními slovy autorův styl v konkrétním literárním díle • objasní základní pojmy z oblasti české literatury po roce 1948, uvede její významné představitele • objasní pozici písničkářů v kontextu dané doby • vysvětlí funkci obrazných pojmenování v písňových textech	**5 Jak to bylo dřív** • autorský záměr • literární kritika • žánry: recenze • literární historie: česká literatura po roce 1948		
• vysvětlí pojem interpretace literárního díla • rozpozná alegorii obsaženou v textech a vysvětlí její význam v umělecké tvorbě • vlastními slovy interpretuje smysl textu • převede promluvy postav z dramatu do epiky a prózy • dotvoří pokračování dramatu formou komiksu • uvede významné představitele světové literatury 20. století a objasní jejich přínos v kontextu tvorby dalších autorů • srovná ztvárnění téhož námětu v různých uměleckých dílech	**6 Jak by vypadal svět, kdyby…** • interpretace literárního díla • umělecké jazykové prostředky: alegorie • literární historie: světová literatura 20. století		
• určí vyprávěcí formu uměleckého textu • předpovídá děj uměleckého díla na základě obálky knihy a titulu textu • zakotví úryvek textu do delšího příběhu • vyjádří vlastní názor na chování a jednání postav • formuluje vlastní otázky ke čtenému textu • vytvoří popis místa • vytvoří vlastní báseň na základě zadaných kritérií • porovná pocity lyrických mluvčích v různých básních	**7 O křehkosti života**		
• rozlišuje jednotlivé literární žánry a jejich funkci • porovnává informace získané z uměleckého a publicistického textu • přepíše nesrozumitelnou část literárního textu do správné podoby • vytvoří krátkou charakteristiku literární postavy • na základě informací z textu • vytvoří inzerát na základě informací z textu	**8 Škola a prázdniny**		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

Komunikační a slohová výchova
- čte plynule s porozuměním; reprodukuje text
- komunikuje v běžných situacích, v komunikaci ve škole užívá spisovný jazyk
- dokáže napsat běžné písemnosti; podle předlohy sestaví vlastní životopis a napíše žádost; popíše děje, jevy, vypráví podle předem připravené osnovy
- s vhodnou podporou pedagogického pracovníka písemně zpracuje zadané téma

Literární výchova
- orientuje se v literárním textu, hledá a pokouší se najít jeho hlavní myšlenku
- ústně formuluje dojmy z četby, divadelního nebo filmového představení
- rozezná základní literární druhy a žánry
- dokáže vyhledat potřebné informace v oblasti literatury
- má pozitivní vztah k literatuře

Jazyková výchova
- orientuje se v Pravidlech českého pravopisu
- pozná a určí slovní druhy; skloňuje podstatná jména a přídavná jména; pozná osobní zájmena; časuje slovesa
- rozlišuje spisovný a nespisovný jazyk
- rozezná větu jednoduchou od souvětí
- správně píše slova s předponami a předložkami
- zná vyjmenovaná slova a ovládá jejich pravopis
- zná a zvládá pravopis podle shody přísudku s podmětem

Vzdělávací oblast: JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE **Ročník: 9.**

Vyučovací předmět: ČESKÝ JAZYK A LITERATURA **Celková týdenní dotace (hodin): 4**

Očekávané výstupy z RVP:

Jazyková výchova:
- využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace
- v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovotvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí
- rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití

Literární výchova:
- uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla
- rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora
- formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo.
- tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie
- rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty
- rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovnává je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele
- uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře
- žák porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování
- žák vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích

Komunikační a slohová výchova:
- odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji
- žák rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zajímá k ní kritický postoj
- žák se dorozumívá kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci
- žák odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru
- žák se zapojuje do diskuse, řídí ji a využívá zásady komunikace a pravidla dialogu
- žák v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbální, nonverbální i paralingvální prostředky řeči
- samostatně připraví a s oporou o text přednese referát
- žák uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování
- žák využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	**TÉMA - Učivo**	**Mezipředmětové vztahy Průřezová témata**	**Poznámky:** metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• s pomocí slovníku a mluvnických příruček nalezne v textu jazykové prostředky, jejichž funkce se změnila • má povědomí o vývoji jazyka • správně aplikuje znalosti jazykové normy ve svých písemných i mluvených projevech • ve slově najde předponu, kořen, příponu koncovku • rozlišuje a příklady v textu dokládá různé způsoby obohacování slovní zásoby, správně přechyluje slova • uvádí významy slov • rozlišuje synonyma a homonyma • popíše význam přeneseného pojmenování, uvede charakteristické příklady frazému • v textu vyhledá ustálené rčení a uvede jeho význam • pracuje se Slovníkem spisovné češtiny a dalšími příručkami	**JAZYKOVÁ VÝCHOVA** **OBECNÁ JAZYKOVĚDA** • Vývoj jazyka • Jazyková norma a kodifikace **TVOŘENÍ SLOV** • Stavba slova • Odvozování, skládání, zkracování **VÝZNAM SLOV** • Slova jednoznačná a mnohoznačná • Synonyma, homonyma • Přenesená pojmenování (zejména metafora, metonymie) • Frazeologie	**Z** – orientace na mapě (místa působení známých literárních osobností) **Hv** – písňové texty **D** – 1. a 2. světová válka (odraz války v literatuře) **Sp** – volba povolání (životopis) **Inf** – popis počítače **Př** – vztah lidí k přírodě (Stařec a moře) **F** – vynálezy (Edison), zneužití vědy a techniky (Čapek: RUR) **Tv** – tělesná zdatnost (publicistické útvary) **Ov** – soužití s minoritami (romská literatura)	**Metody:** • slovní – monolog, dialog, zkoušení, diskuse • názorné – grafy, tabulky • programu – PC **Metody podle fází výuky:** • motivační • expoziční • diagnostické **Metody podle myšlenkové operace:** • srovnávací • substituční • analyticko-syntetická • transformační

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• správně utvoří tvar podle zadaných tvaroslovných kategorií a u zadaných slov určí tvaroslovné kategorie • správně užívá slova přejatá a jejich tvary • správně užívá všechna neohebná slova včetně částic • určí větné členy základní a rozvíjející včetně doplňku • rozlišuje druhy vedlejších vět včetně doplňkové • graficky zaznamená syntaktické vztahy ve větě a souvětí • najde v textu vsuvku, samostatný větný člen, přístavek, oslovení, citoslovce, elipsu • dodržuje pravidla pro vazbu syntaktických jednotek a slovosled • správně píše slova přejatá • správně užívá interpunkci ve větě jednoduché – aplikuje pravidla týkající se vsuvky, rozvitého větného členu volně nebo těsně připojeného, přístavku, oslovení, citoslovce a samostatného větného členu • správně užívá interpunkci v souvětí	**TVAROSLOVÍ** • Slova ohebná - tvaroslovné kategorie • Slovesa – třída a vzor •· Neohebná slova **SKLADBA** • Větné členy • Souvětí souřadné, podřadné • Vedlejší věty • Složité souvětí • Grafický záznam věty jednoduché a souvětí • Samostatný větný člen, přístavek, oslovení, citoslovce, vsuvka, elipsa **PRAVOPIS LEXIKÁLNÍ A SYNTAKTICKÝ**	**OSV–1:** cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovedností zapamatování **OSV–2:** já jako zdroj informací o sobě **Slohová cvičení** **OSV–3:** cvičení sebekontroly a sebeovládání, plánování učení a studia **Sloh** **OSV–4:** hledání pomoci při potížích **Práce s jazykovými příručkami** **OSV–5:** cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity **Při slohových pracích** **OSV–6:** vzájemné poznávání se ve třídě **OSV–7:** empatie a pohled na svět očima druhého **Slohová cvičení** **OSV–8:** komunikace v různých situacích, dovednosti pro sdělování verbální, technika řeči, výraz řeči, dialog **Sloh** **OSV–9:** rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro etické zvládání situací soutěže, konkurence **OSV–11:** vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spravedlivost, respektování **VDO–1:** spolupráce školy se správními orgány a institucemi v obci **Kulturní vystoupení, literární příspěvky, návštěva knihovny** **VDO–2:** principy soužití s minoritami (vztah k jinému, respekt k identitám) **Romská literatura** **EGS–1:** lidová slovesnost **Literatura a slohové úkoly** **MKV–1:** jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti **Slohové úkoly** **MKV–2:** právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci, lidská solidarita **Literární ukázky** **MKV–4:** multikulturalita jako prostředek vzájemného obohacování	**Metody podle objektu výuky:** • individuální, • skupinová • hromadná **Textová cvičení** • konstrukční: zpracování osnovy, členění textu • kompozičně stylizační: zkracování, zjednodušování, rozlišování textu • komplexní textová cvičení • písemná slohová práce korekturní: úprava a oprava textů po stránce obsahové, kompoziční, stylizační • pozorování textů s komentováním • komunikační hry **Slovní metody:** • Vyprávění • Vysvětlování • Rozhovor • Dialog • Diskuse **Metody fixace:** • metoda otázek a odpovědí • opakování pomocí učebnice a záznamů • souvislé ústní projevy • memorování • literární cvičení – rytmus, verš, literární rozbory a interpretace • hry simulační – na básníka, prozaika, kritika, řečníka, inscenační, • dramatizace
• vytvoří a osvojí si pravidla vedení diskuse • zapojuje se aktivně do diskuse • dodržuje net-etiketu sociálních sítí a internetových diskusí • správně a přehledně rozvíjí myšlenku s ohledem na účel textu • správně propojuje text prostředky nadvětného spojování • uspořádá úryvky tak, aby sestavený text dával smysl a aby byla dodržena textová návaznost • napíše gramaticky, kompozičně a věcně správně vybrané slohové útvary • samostatně zpracuje úvahu • čte kriticky mediální sdělení, rozumí grafickým záznamům dat • s pomocí učitele identifikuje účel užitých grafických znázornění v textu, popíše možný účel • užívá jazykové prostředky v souladu s jazykovou normou a vhodně s vzhledem k situaci, adresátovi a komunikačnímu záměru	**KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA** **PŘIPRAVENÝ MLUVENÝ A PÍSEMNÝ PROJEV** • Proslov • Diskuse **PÍSEMNÝ PROJEV** **NADVĚTNÉ SPOJOVÁNÍ** **SLOHOVÉ ÚTVARY** • Úvaha • Životopis – motivační dopis **KRITICKÉ ČTENÍ, PROŽITOVÉ ČTENÍ** **MLUVENÝ PROJEV** • Kultivace projevu žáka		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	**TÉMA - Učivo**	**Mezipředmětové vztahy Průřezová témata**	**Poznámky:** metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• uvede zásadní díla vybraných epoch literární historie • přiřadí dílo k literárnímu žánru • rozpozná na ukázce prvky výrazného autorského stylu (autorů české a světové literatury 20. století podle výběru učitele), svá tvrzení zdůvodní	**LITERÁRNÍ VÝCHOVA** **LITERÁRNÍ HISTORIE** ČESKÁ LITERATURA • Česká moderna • Impresionismus, symbolismus, dekadence • Anarchističtí buřiči ČESKÁ A SVĚTOVÁ LITERATURA – 1. polovina 20. století ČESKÁ LITERATURA – 2. polovina 20. století	**ENV–3:** ochrana přírody a kulturních památek **Slohová cvičení** **MED–2:** různé typy sdělení, jejich rozlišování a jejich funkce **MED–4:** výrazové prostředky pro vyjádření názoru, výběr a kombinace slov **Publicistické útvary** **MED–6:** tvorba mediálních sdělení pro časopis	**Analýza literárního textu** **Tvořivé vyučování** • brainstorming • projekty **Exkurze** • knihovna • knihkupectví **Literární soutěže** **Filmová projekce**
• rozlišuje lit. žánry, uvádí jejich základní znaky a autory	**LITERÁRNÍ ŽÁNRY** • Román • Povídka • Epitaf • Milostná lyrika • Balada • Absurdní drama		
• stručně písemně porovná vybranou literární předlohu s její adaptací	**ADAPTACE LITERÁRNÍCH DĚL**		
• vyhledává informace ve spolehlivých zdrojích a databázích, nepřejímá informace bez ověření zdroje • uvede a zhodnotí typické jazykové prostředky konkrétního díla, charakter postav a vztahy mezi nimi • popíše kompozici literárního díla • zaznamená zásadní myšlenky v textu, které jej zaujaly, a stručně vysvětlí svůj výběr • sdělí ústně nebo písemně své dojmy z kulturní akce, vybere momenty, které ho zaujaly, a stručně je okomentuje	**PŘIPRAVENÝ PÍSEMNÝ A ÚSTNÍ PROJEV** **KRITICKÉ ČTENÍ**		
• vyjádří svůj názor na hodnotu literárního díla, opřený o argumenty vycházející z textu • rozliší jasný případ kýče či braku od díla uměleckého • vnímá s porozuměním fakt, že mezi těmito kategoriemi nemusí být vždy ostrá hranice • diskutuje o hodnotě literárního díla a přínosu čtení pro člověka	**LITERÁRNÍ TEORIE A KRITIKA**		
• podle svých schopností, znalostí a zájmu vytvoří literární text	**VLASTNÍ TVORBA**		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

Komunikační a slohová výchova
- čte plynule s porozuměním; reprodukuje text
- komunikuje v běžných situacích, v komunikaci ve škole užívá spisovný jazyk
- dokáže napsat běžné písemnosti; podle předlohy sestaví vlastní životopis a napíše žádost; popíše děje, jevy, vypráví podle předem připravené osnovy
- s vhodnou podporou pedagogického pracovníka písemně zpracuje zadané téma

Literární výchova
- orientuje se v literárním textu, hledá a pokouší se najít jeho hlavní myšlenku
- ústně formuluje dojmy z četby, divadelního nebo filmového představení
- rozezná základní literární druhy a žánry
- dokáže vyhledat potřebné informace v oblasti literatury
- má pozitivní vztah k literatuře

Jazyková výchova
- orientuje se v Pravidlech českého pravopisu
- pozná a určí slovní druhy; skloňuje podstatná jména a přídavná jména; pozná osobní zájmena; časuje slovesa
- rozlišuje spisovný a nespisovný jazyk
- rozezná větu jednoduchou od souvětí
- správně píše slova s předponami a předložkami
- zná vyjmenovaná slova a ovládá jejich pravopis
- zná a zvládá pravopis podle shody přísudku s podmětem

ANGLICKÝ JAZYK

5.1.2. – CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU

A) Obsahové a organizační vymezení předmětu:

K čemu směřuje vzdělávání v předmětu, na co je zaměřeno?

1. Komunikativní dovednosti a schopnosti žáků dorozumět se s cizincem v běžných situacích a hovořit s ním o jednoduchých tématech.
2. Porozumění čtenému textu, který výběrem slov odpovídá jejich jazykové úrovni.
3. Porozumění autentickým materiálům.
4. Pochopení jazyka jako důležitého nástroje celoživotního vzdělávání, rozvíjení pozitivního vztahu k mnohojazyčnosti a respektování kulturní rozmanitosti, pochopení jazyka jako prostředku historického a kulturního vývoje národa, významu znalosti cizích jazyků pro osobní život, formování vzájemného porozumění mezi zeměmi, respektu a tolerance k odlišným kulturním hodnotám jiných národů.
5. Předpokládá dosažení úrovně A2 (podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky - Rozumí větám a často používaným výrazům vztahujícím se k oblastem, které se ho bezprostředně týkají, např. základní informace o něm, a jeho rodině, o nakupování, místopisu a zaměstnání. Dokáže komunikovat prostřednictvím jednoduchých a běžných úloh, jež vyžadují jednoduchou a přímou výměnu informací o známých a běžných skutečnostech. Umí jednoduchým způsobem popsat svou vlastní rodinu, bezprostřední okolí a záležitosti týkající se jeho nejnaléhavějších potřeb).
6. Vzdělávání v předmětu předpokládá snižování a odstranění jazykové bariéry a přispívá tak ke zvýšení mobility jedinců jak v jejich osobním životě, tak v dalším studiu a v budoucím pracovním uplatnění.
7. Jazyková výuka, jejímž cílem je zejména podpora rozvoje komunikačních kompetencí, je zaměřena na poskytnutí živého jazykového základu pro komunikaci, umožňuje poznávat odlišnosti ve způsobu života jiných zemí.
8. V tomto období je důraz kladen na ústní komunikaci a vytváření základu (zejména ve fonetice a syntaxi) pro další osvojování jazyka. Rovněž je cílem rozvoj jazykového povědomí ve vztahu k mateřskému a případně dalším jazykům.

Kde a s čím je realizován?

Realizace výchovných a vzdělávacích strategií předmětu je v kmenových třídách, jazykové učebně. V případě některých aktivit se vyučuje v učebnách Informatiky. Řád učeben je nedílným vybavením učebny, dodržování uvedených pravidel je pro každého žáka závazné. Naplňování některých očekávaných výstupů formou projektů se provádí v terénu po předcházím poučení žáků o bezpečnosti. V průběhu vzdělávacího a výchovného procesu je k dispozici možnost využití interaktivní tabule s počítačem, počítačů s napojením na internet, jazykových softwarů, didaktických pomůcek (slovníky, časopisy…).

Mezipředmětové vztahy, vazby?

- **Český jazyk a literatura (Čj):** pravopis, tvarosloví, skladba, čtení, naslouchání, srovnání struktury a slovní zásoby obou jazyků, mluvený projev, používání odborné terminologie, znalosti o významných spisovatelích anglicky mluvících zemí
- **Dramatická výchova (Drv):** dramatizace rozhovorů, řešení reálných situací v anglickém jazyce – nakupování, u lékaře, v restauraci, popis cesty atd.
- **Dějepis (D):** texty o historii anglicky mluvících zemí, historie a významné osobnosti anglicky mluvících zemí
- **Občanská výchova (Ov):** kalendář, režim dne, kulturní život, lidská setkání, vztahy mezi lidmi, podobnosti a odlišnosti lidí, vnitřní svět člověka, osobní rozvoj
- **Matematika (M):** základní a řadové číslovky, jednoduché početní úkony
- **Informatika (Inf):** odborná terminologie, internet, práce s textovými a grafickými editory, prezentace informací
- **Vlastivěda (Vl):** zeměpisné a dějepisné poznatky o anglicky mluvících zemích, Česká republika, region
- **Zeměpis (Z):** orientace na mapě, hlavní a významná města anglicky mluvících zemí, regiony, druhy počasí, názvy pohoří, světadílů, oceánů, moří, řek a jezer, národy a národnosti
- **Přírodověda (Pří):** slovní zásoba, popis zvířat a rostlin, počasí
- **Přírodopis (Př):** názvy rostlin a zvířat, části lidského těla
- **Výtvarná výchova (Vv):** slovní zásoba – výtvarné potřeby a činnosti, použití různých výtvarných technik při projektové výuce
- **Hudební výchova (Hv):** poslech a interpretace písní v anglickém jazyce, názvy hudebních nástrojů
- **Tělesná výchova (Tv):** slovní zásoba – názvy sportů, sportovní činnosti, pohybové hry
- **Zdraví a člověk (ZČ):** názvy nemocí, zdraví životní styl, návštěva lékaře
- **Technické práce (Tp):** názvy jednoduchých nástrojů, lidských pracovních činností
- **Příprava pokrmů (Pp):** názvy jídel, nápojů a pochutin, stravovací návyky, zdravá a nezdravá jídla
- **Svět práce (Sp):** názvy povolání

Která průřezová témata prolínají předmětem?

Průřezové téma	Tematický okruh	Příklady témat
Osobnostní a sociální výchova **OSV**	Osobnostní rozvoj 1. Rozvoj schopností poznávání 2. Sebepoznání a sebepojetí 3. Seberegulace a sebeorganizace 4. Psychohygiena 5. Kreativita Sociální rozvoj 6. Poznávání lidí 7. Mezilidské vztahy 8. Komunikace 9. Kooperace a kompetice Morální rozvoj 10. Řešení problémů a rozhodovací dovednosti 11. Hodnoty, postoje, praktická etika	 cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, rozvoj dovednosti pro učení… já jako zdroj informací o sobě… organizace vlastního času, plánování učení a studia; stanovování cílů a kroků dobrá organizace času, hledání pomoci při potížích… cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity… vzájemné poznávání ve skupině, třídě … péče o dobré vztahy, respektování, podpora, pomoc… řeč zvuků a slov, dovednosti pro sdělování verbální i neverbální, vedení dialogu… rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci… zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětu
Výchova demokratického občana **VDO**	1. Občanská společnost a škola 2. Občan, občanská společnost a stát 3. Formy participace občanů v politickém životě 4. Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech **EGS**	1. Evropa a svět nás zajímá 2. Objevujeme Evropu a svět 3. Jsme Evropané	zážitky a zkušenosti z Evropy a světa, naši sousedé v Evropě, životy dětí v jiných zemích Evropa a svět, život Evropanů… co Evropu spojuje a co ji rozděluje…
Multikulturní výchova **MKV**	1. Kulturní diference 2. Lidské vztahy 3. Etnický původ 4. Multikulturalita 5. Princip sociálního smíru a solidarity	 udržovat tolerantní vztahy a rozvíjet spolupráci s jinými lidmi (dopisování) význam užívání cizího jazyka jako nástroje dorozumění a vzdělávání……
Environmentální výchova **ENV**	1. Ekosystémy 2. Základní podmínky života 3. Lidské aktivity a problémy životního prostředí 4. Vztah člověka a prostředí	
Mediální výchova **MED**	1. Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení 2. Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality 3. Stavba mediálních sdělení 4. Vnímání autora mediálních sdělení 5. Fungování a vliv médií ve společnosti 6. Tvorba mediálních sdělení 7. Práce v realizačním týmu	

Pozn.: Tematické okruhy průřezových témat, které prolínají předmět **ANGLICKÝ JAZYK** - **1.** a **současně 2. stupeň**, jsou vyznačeny **červeně**.
Tematické okruhy průřezových témat, které prolínají předmět **ANGLICKÝ JAZYK** - **pouze 2. stupeň**, jsou vyznačeny **zeleně.**

B) Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků:

2. STUPEŇ

K rozvíjení a utváření klíčových kompetencí:	Povedou společné postupy:
K učení 1. výběru a používání vhodných způsobů učení, organizaci vlastního učení, motivaci k dalšímu učení 2. vyhledávání a třídění informací, jejich využití v procesu učení, propojení s praktickým životem 3. používání obecně užívaných termínů, uvádění věcí do souvislostí, k propojení poznatků z různých vzdělávacích oblastí 4. samostatné práci, porovnání a kritice získaných výsledků a využití získaných závěrů 5. poznávání smyslu učení a posouzení vlastního učení; problémů, pokroku	• používat vhodné metody učení a vede k organizaci vlastního učení • dávat úkoly, při kterých žáci vyhledávají nebo třídí informace, které pak využívají • vést k používání pojmů, propojování poznatků různých vzdělávacích celků • umožňovat srovnání výsledků učení samostatné zhodnocení svého učení • postupně zvyšovat náročnost zadaných úkolů, zhodnocení pokroku
K řešení problémů 1. přemýšlení o problémech a jejich řešení, využití vlastního úsudku a zkušenosti 2. vyhledávání informací vhodných k řešení problému, jejich využívání, k vytrvalému hledání řešení 3. samostatnému řešení problému, volbě vhodného způsobu řešení problémů 4. sledování vlastního pokroku při zdolávání problémů 5. učinění rozhodnutí a jejich obhájení, zhodnocení výsledků svých činů a zodpovědnosti za svá rozhodnutí	• poznat problémy a jejich možná řešení • pracovat se slovníky, s příručkami, internetem • navozovat problémové situace, kdy žák využije své vědomosti, upozorňovat na možné chyby • zvyšovat úroveň problémových situací, podněcovat žáky k tvořivému myšlení • umožňovat prezentaci výsledků a jejich hodnocení
Komunikativní 1. formulování a vyjadřování své myšlenky 2. naslouchání a snaze o porozumění promluvám druhých lidí, zapojení do diskuse 3. porozumění různým typům informačních a komunikačních prostředků 4. využívání komunikačních prostředků 5. využívání komunikativních dovedností	• vytvářet modelové situace a podmínky pro formulaci myšlenek • pomáhat pochopit názor jiných, motivovat k diskusi • vest k používání různých typů komunikačními prostředků • podporovat komunikaci ve třídě • využívat komunikace k lepší spolupráci
Sociální a personální 1. spolupráci ve skupině 2. podílení se na utváření příjemné atmosféry 3. diskusi ve skupině i v celé třídě, chápání potřeby spolupráce, respektování různých hledisek 4. k utváření představy o sobě samém, podporování sebedůvěry, ovládání a řízení svého chování	• zařazovat práci v týmu, pomáhat s přijetím dané role, dbát na dodržování pravidel • pracovat v příjemném prostředí, upevňovat dobré vztahy • motivovat k diskusi, ocenit přínos • podporovat rozvoj, chválit úspěch
Občanské 1. respektování přesvědčení druhých lidí 2. uvědomění si svých práv a povinností 3. k zodpovědnému chování, pomoci 4. ochraně tradic, kulturního a historického dědictví 5. zájmu o rozvoj společnosti	• pomoci v chápání odlišných názorů, odpírat útlak a násilí • vést k uplatnění svých práv a povinností vhodným způsobem • vést k zodpovědnosti a pomoci • rozvíjet smysl pro tradice, kulturu a tvořivost • podporovat aktivitu
Pracovní 1. dodržování stanovených pravidel a plnění svých povinností 2. využívání znalostí a zkušeností k vlastnímu rozvoji	• poučit o chování a bezpečnosti při výuce, seznámit se stanovenými pravidly, vést k jejich dodržování • podporovat využívání svých znalostí a zkušeností z jiných oblastí
Digitální 1. běžné používání digitálních zařízení, aplikací a služeb a jejich využití při učení i při zapojení do života školy a do společnosti, samostatné rozhodování o použití vhodných technologií 2. získávání, vyhledávání a spravování dat a informací a digitálního obsahu, volba postupů, způsobů a prostředků odpovídajících dané situaci 3. tvorba a úprava digitálního obsahu, vyjadřování se za pomoci digitálních prostředků 4. využívání digitální technologie k usnadnění a zefektivnění práce 5. pochopení významu digitálních technologií a seznamování se s novými technologiemi, kritické zhodnocení přínosů a rizik jejich využívání 6. předcházení situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, negativním situacím s dopadem na zdraví, etické jednání při práci s informacemi	• vést žáky k vyhledávání a zpracování informací, samostatnému vyhledávání a snaze posoudit důvěryhodnost cizojazyčného informačního zdroje • vést žáky k dalšímu digitálnímu zpracovávání, ukládání, zálohování a sdílení získaných informací a vytváření digitálního obsahu, případně bez opory o jiné zdroje • vést žáky k uvědomování si existence autorského zákona • vedeme žáky k práci s vybranými internetovými aplikacemi, které jsou určeny pro studium cizího jazyka, k jejich používání, např. využívání online slovníků • vést žáky k využívání odpovídajících čtenářských strategií vhodných pro digitální čtení a k práci v prostředí elektronické obrazovky a k další práci s textem a informacemi • vést žáky k práci s klávesnicí pro další cizí jazyky

Vzdělávací oblast: JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE **očník: 6.**

Vyučovací předmět: ANGLICKÝ JAZYK **Celková týdenní dotace (hodin): 4**

Očekávané výstupy z RVP:

Poslech s porozuměním
- rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně
- rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat

Psaní
- vyplní základní údaje o sobě ve formuláři
- napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
- reaguje na jednoduché písemné sdělení

Čtení s porozuměním
- vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech

Mluvení
- zeptá na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích
- mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze
Poslech s porozuměním • rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně • rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat • poslech (výslovnost, porozumění, vyhledání informace) **Čtení s porozuměním** • vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech • rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace • pracuje s texty přiměřené náročnosti (čte, píše, rozumí obsahu, vyhledá potřebnou informaci) • využívá k práci slovník a autentické materiály • čtení (výslovnost, porozumění obsahu textu, vyhledání informace) • odvodí význam textu podle obrázků **Mluvení** • zeptá se na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích • mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech • vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života • pochopí obsah jednoduché konverzace, aktivně se do ní zapojuje	**TEMATICKÉ OKRUHY:** • Číslovky 1 – 1000, řadové číslovky • Osobní údaje • Denní režim • Jídelníček a stravování • Datum, narozeniny • Člověk a jeho popis • Zvířata a život v přírodě • Nakupování • Volný čas a záliby • Názvy některých států • Moderní technologie a média **JAZYKOVÉ PROSTŘEDKY:** • člen určitý a neurčitý • počitatelnost podstatných jmen • přídavná jména a příslovce • zájmena v pozici předmětu • přítomný čas průběhový • přítomný čas prostý • minulý čas prostý • vyjádření budoucnosti will • základní pravidla výslovnosti • pravopis - psaní velkých písmen, základy interpunkce	**Čj** – čtení psaní, terminologie, srovnání struktury a slovní zásoby obou jazyků **M** – číslovky základní a řadové, jednoduché matematické úkoly **Vv** – slovní zásoba: výtvarné potřeby a činnosti, použití různých výtvarných technik při projektové výuce **Pří** – slovní zásoba, popis zvířat a rostlin, počasí **Vl** – zeměpisné a dějepisné poznatky o anglicky mluvících zemích, Česká republika, region **Hv** – poslech a interpretace písní v anglickém jazyce **Drv** – dramatizace rozhovorů, řešení reálných situací v anglickém jazyce - nakupování, u lékaře, v restauraci, popis cesty atd. **Tv** – slovní zásoba: sporty a sportovní činnosti, pohybové hry	• metody názorně - demonstrační • didaktické hry • gramatická-překladová metoda (překlady, diktáty) • texty na poslech • texty na čtení **Formy výuky** • frontální výuka • skupinová práce • individuální forma výuky

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze
• tvoří otázky a odpovědi • jednoduše popisuje sebe, rodinu, … (dle tematických okruhů) • mluvení (krátké věty, výslovnost, zeptá se na cenu, vyžádá informaci v restauraci, na poště, u lékaře, domluví se s kamarádem, kdy a kde se sejdou) • konverzace na dané téma • slovní zásoba - žáci si osvojí a umí používat základní slovní zásobu v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů a umí ji používat v komunikačních situacích • zvuková a grafická podoba jazyka – fonetické znaky pasivně, základní výslovnostní návyky, vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov **Psaní** • vyplní základní údaje o sobě - ve formuláři napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat • reaguje na jednoduché písemné sdělení • psaní (pravopis) • psaní (sestavení krátkého textu, popis, vypravování, gramatická správnost) • práce se slovníkem na internetu • využívá k práci slovník a autentické materiály	**TYPY TEXTŮ:** • formální a neformální pozdravy • jednoduchá žádost • souhlas, nesouhlas • popis třídy • referát na známé téma • komiksy • formuláře • písně • recepty **Mluvnice** – rozvíjení používání gramatických jevů k realizaci komunikačního záměru žáka (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění) **Zvuková a grafická podoba jazyka** – rozvíjení dostatečně srozumitelné výslovnosti a schopnosti rozlišovat sluchem prvky fonologického systému jazyka, slovní a větný přízvuk, intonace, ovládání pravopisu slov osvojené slovní zásoby **Slovní zásoba** – rozvíjení dostačující slovní zásoby k ústní i písemné komunikaci vztahující se k probíraným tematickým okruhům a komunikačním situacím; práce se slovníkem	**OSV–1:** rozvoj dovednosti pro učení a studium **OSV–2:** já jako zdroj informací o sobě, druzí jako zdroj informací o mně, moje vztahy k druhým lidem **Osobní údaje, popis, charakteristika** **OSV–4:** hledání pomoci při potížích **OSV–8:** dialog, komunikace v různých situacích **EGS–1:** rodinné příběhy, zážitky a zkušenosti z Evropy a světa; životy dětí v jiných zemích; lidová slovesnost, zvyky a tradice **MKV–2:** udržovat tolerantní vztahy a rozvíjet spolupráci s jinými lidmi **Dopisování** **MKV–4:** význam užívání cizího jazyka jako nástroje dorozumění, specifické rysy jazyků a jejich rovnocennost **Angličtina jako mezinárodní dorozumívací jazyk, který slouží k pochopení života jiných národů**	

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
• rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech, které se týkají osvojených tematických okruhů
• rozumí jednoduchým otázkám, které se týkají jeho osoby
• odpoví na jednoduché otázky, které se týkají jeho osoby
• rozumí slovům a jednoduchým větám, které se týkají osvojených tematických okruhů (zejména má-li k dispozici vizuální oporu)
• reaguje na jednoduchá písemná sdělení, která se týkají jeho osoby

Vzdělávací oblast: JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE **ročník: 7.**

Vyučovací předmět: ANGLICKÝ JAZYK **Celková týdenní dotace (hodin): 3**

Očekávané výstupy z RVP:

Poslech s porozuměním:
- rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně
- rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat

Psaní:
- vyplní základní údaje o sobě ve formuláři
- napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
- reaguje na jednoduché písemné sdělení

Čtení s porozuměním:
- vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech
- rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace

Mluvení:
- zeptá na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích
- mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze …
Poslech s porozuměním • rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně • rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat • poslech (výslovnost, porozumění, vyhledání informace) **Čtení s porozuměním** • vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech • rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace • pracuje s texty přiměřené náročnosti (čte, píše, rozumí obsahu, vyhledá potřebnou informaci) • využívá k práci slovník (vyhledá význam neznámého slova nebo slovního spojení a ověří si výslovnost v elektronickém slovníku) a autentické materiály • v novém krátkém textu odvodí význam neznámých slovíček a slovních spojení • čtení (výslovnost, porozumění obsahu textu, vyhledání informace) **Mluvení** • zeptá na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích • mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech • vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života • pochopí obsah jednoduché konverzace, aktivně se do ní zapojuje, v pomalé promluvě zachytí nejpodstatnější informace • tvoří otázky a odpovědi	**TEMATICKÉ OKRUHY:** • Osobní údaje • Můj život a události v mém okolí • Širší příbuzenské vztahy • Sporty a volný čas • Prázdniny a dovolená • Dopravní prostředky • Zeměpisné názvy • Příroda a počasí • Místní údaje a časové údaje • Části a vybavení domu • Domácí práce **JAZYKOVÉ PROSTŘEDKY:** • Přítomný čas prostý a průběhový • Člen určitý a neurčitý • Minulý čas vybraných nepravidelných sloves • Vazba „like + -ing“ • Stupňování přídavných jmen • Frekvenční příslovce a fráze • Předložky místa a času • Vyjádření budoucnosti pomocí vazby „going to“ • Fonetický přepis slov	**Čj** – čtení psaní, terminologie, srovnání struktury a slovní zásoby obou jazyků **M** – číslovky základní a řadové, jednoduché matematické úkoly **Vv** – slovní zásoba: výtvarné potřeby a činnosti, použití různých výtvarných technik při projektové výuce **Pří** – slovní zásoba, popis zvířat a rostlin, počasí **Vl** – zeměpisné a dějepisné poznatky o anglicky mluvících zemích, Česká republika, region **Hv** – poslech a interpretace písní v anglickém jazyce **Tv** – slovní zásoba: sporty a sportovní činnosti, pohybové hry **Drv** – dramatizace rozhovorů, řešení reálných situací v anglickém jazyce - nakupování, u lékaře, v restauraci, popis cesty atd.	• metody názorně-demonstrační • didaktické hry • gramatická-překladová metoda (překlady, diktáty) • texty na poslech • texty na čtení **Formy výuky** • frontální výuka • skupinová práce • individuální forma výuky

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze …
• zdvořile požádá, poděkuje a omluví se, vyjádří souhlas a nesouhlas • požádá kamaráda o pomoc a pomoc nabídne • jednoduše popisuje sebe, rodinu, … (dle tematických okruhů) • mluvení (krátké věty, výslovnost) • konverzace na dané téma • vyjádří, co bude dělat o víkendu a o prázdninách • zeptá se na popis cesty, na vhodný typ dopravy a na časové údaje • slovní zásoba - žáci si osvojí a umí používat základní slovní zásobu probíraných tematických okruhů a umí ji používat v komunikačních situacích • po vyslechnutí jednoduchého rozhovoru na základě otázek shrne ústně i písemně hlavní informace • zvuková a grafická podoba jazyka – fonetické znaky pasivně, základní výslovnostní návyky, vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov	• Pravopisné změny osvojených slov a tvarů • Výslovnost obtížných hlásek **TYPY TEXTŮ:** • Ilustrované příběhy, komiksy • Pozdravy a seznámení • Návrhy a nabídky • Žádost a prosba • Poděkování a omluva • Písně • Promluva • Jednoduchý popis • Dopis a email • Budoucí plány a rozhodnutí **Mluvnice** – rozvíjení používání gramatických jevů k realizaci komunikačního záměru žáka (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění) **Zvuková a grafická podoba jazyka** – rozvíjení dostatečně srozumitelné výslovnosti a schopnosti rozlišovat sluchem prvky fonologického systému jazyka, slovní a větný přízvuk, intonace, ovládání pravopisu slov osvojené slovní zásoby **Slovní zásoba** – rozvíjení dostačující slovní zásoby k ústní i písemné komunikaci vztahující se k probíraným tematickým okruhům a komunikačním situacím; práce se slovníkem	**OSV–1:** rozvoj dovednosti pro učení a studium **OSV–2:** já jako zdroj informací o sobě, druzí jako zdroj informací o mně, moje vztahy k druhým lidem **Osobní údaje, popis, charakteristika** **OSV–4:** hledání pomoci při potížích **OSV–8:** dialog, komunikace v různých situacích **EGS–1:** rodinné příběhy, zážitky a zkušenosti z Evropy a světa; životy dětí v jiných zemích; lidová slovesnost, zvyky a tradice **MKV–2:** udržovat tolerantní vztahy a rozvíjet spolupráci s jinými lidmi **Dopisování** **MKV–4:** význam užívání cizího jazyka jako nástroje dorozumění, specifické rysy jazyků a jejich rovnocennost **Angličtina jako mezinárodní dorozumívací jazyk, který slouží k pochopení života jiných národů**	
Psaní • vyplní základní údaje o sobě - ve formuláři • napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat • napíše kamarádovi jednoduchý email o sobě a svých zálibách, popíše místo svého bydliště • reaguje na jednoduché písemné sdělení • psaní (pravopis) • psaní (sestavení krátkého textu, popis, vypravování, gramatická správnost) • práce se slovníkem na internetu • využívá k práci slovník a autentické materiály			

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
• rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech, které se týkají osvojených tematických okruhů
• rozumí jednoduchým otázkám, které se týkají jeho osoby
• odpoví na jednoduché otázky, které se týkají jeho osoby
• rozumí slovům a jednoduchým větám, které se týkají osvojených tematických okruhů (zejména má-li k dispozici vizuální oporu)
• reaguje na jednoduchá písemná sdělení, která se týkají jeho osoby

Vzdělávací oblast: JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE **ročník: 8.**

Vyučovací předmět: ANGLICKÝ JAZYK **Celková týdenní dotace (hodin): 3**

Očekávané výstupy z RVP:

Poslech s porozuměním:
- rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně
- rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat

Psaní:
- vyplní základní údaje o sobě ve formuláři
- napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
- reaguje na jednoduché písemné sdělení

Čtení s porozuměním:
- vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech
- rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace

Mluvení:
- zeptá na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích
- mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze …
Poslech s porozuměním • rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně • rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat • poslech (výslovnost, porozumění, vyhledání informace) **Čtení s porozuměním** • vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech • rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace, samostatně shrne obsah čteného textu • pracuje s texty přiměřené náročnosti (čte, píše, rozumí obsahu, vyhledá potřebnou informaci) • využívá k práci slovník a autentické materiály v tištěné i elektronické podobě • čtení (výslovnost, porozumění obsahu textu, vyhledání informace, při čtení nahlas správné frázování, slovní a větný přízvuk, výška a síla hlasu, tempo čtení pro zajištění plynulosti čtení) • odhadne význam nových a neznámých slov a frází v přiměřeně obtížném textu a z kontextu **Mluvení** • zeptá na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích • mluví o sobě, své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech	**TEMATICKÉ OKRUHY:** • Rodinné vztahy, rodokmen • Zaměstnání • Škola a pravidla školy v různých zemích • Volný čas, hudba a film • Zdraví a zdravý životní styl • Cestování • Přátelství **JAZYKOVÉ PROSTŘEDKY:** • Přítomný čas prostý • Člen určitý a neurčitý • Neurčitá zájmena • Neurčitá příslovce • Minulý čas průběhový • Stupňování příslovcí • Spojky „and, but, because, while, if“ • Podmínkové věty • Minulý čas průběhový • Vyjadřování modality pomocí „should / shouldn't“ • Trpný rod • Druhy vět podle postoje mluvčího • Slovní a větný přízvuk	**Čj** – čtení psaní, terminologie, srovnání struktury a slovní zásoby obou jazyků **M** – číslovky základní a řadové, jednoduché matematické úkoly **Vv** – slovní zásoba: výtvarné potřeby a činnosti, použití různých výtvarných technik při projektové výuce **Pří** – slovní zásoba, popis zvířat a rostlin, počasí **Vl** – zeměpisné a dějepisné poznatky o anglicky mluvících zemích, Česká republika, region **Hv** – poslech a interpretace písní v anglickém jazyce **Tv** – slovní zásoba: sporty a sportovní činnosti, pohybové hry **Drv** – dramatizace rozhovorů, řešení reálných situací v anglickémjazyce - nakupování, u lékaře, v restauraci, popis cesty atd.	• metody názorně - demonstrační • didaktické hry • gramatická-překladová metoda (překlady, diktáty) • texty na poslech • texty na čtení **Formy výuky** • frontální výuka • skupinová práce • individuální forma výuky

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze …
• vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života • samostatně shrne obsah mluveného textu • pochopí obsah jednoduché konverzace, aktivně se do ní zapojuje • tvoří otázky a odpovědi • ústně sestaví otázku, žádost, prosbu • jednoduše se domluví v reálných situacích, např. v obchodě, na nádraží, na poště, v restauraci, u lékaře • jednoduchým způsobem se vyjádří o současné situaci, věcech minulých i budoucích • rozlišuje a používá druhy vět podle postoje mluvčího • jednoduše popisuje sebe, rodinu, … (dle tematických okruhů) • mluvení (krátké věty, výslovnost) • slovní zásoba - žáci si osvojí a umí používat základní slovní zásobu probíraných tematických okruhů a umí ji používat v komunikačních situacích • konverzace na dané téma (zahájí, udrží a ukončí jednoduchý rozhovor na dané téma) • zvuková a grafická podoba jazyka – fonetické znaky pasivně, základní výslovnostní návyky, vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov	• Výslovnost všech hlásek a slovních spojení • Pravopisné změny při tvorbě mluvnických tvarů **TYPY TEXTŮ:** • Omluva, žádost, prosba • Jednoduché ilustrované příběhy, komiksy • Písně • Rozhovor • Poděkování a reakce na poděkování • Navrhování, přijímání a odmítání návrhů • Jednoduché vyprávění • Zjednodušená literární díla **Mluvnice** – rozvíjení používání gramatických jevů k realizaci komunikačního záměru žáka (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)	**OSV–1:** rozvoj dovednosti pro učení a studium **OSV–2:** já jako zdroj informací o sobě, druzí jako zdroj informací o mně, moje vztahy k druhým lidem **Osobní údaje, popis, charakteristika** **OSV–4:** hledání pomoci při potížích **OSV–8:** dialog, komunikace v různých situacích **EGS–1:** rodinné příběhy, zážitky a zkušenosti z Evropy a světa; životy dětí v jiných zemích; lidová slovesnost, zvyky a tradice **MKV–2:** udržovat tolerantní vztahy a rozvíjet spolupráci s jinými lidmi **Dopisování** **MKV–4:** význam užívání cizího jazykajako nástroje dorozumění, specifické rysy jazyků a jejich rovnocennost **Angličtina jako mezinárodní dorozumívací jazyk, který slouží k pochopení života jiných národů**	
Psaní • vyplní základní údaje o sobě - ve formuláři • napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat • reaguje na jednoduché písemné sdělení • psaní (pravopis) • psaní (sestavení krátkého textu - o svém oblíbeném filmu, hudbě a knize, popis, vypravování, gramatická správnost) • práce se slovníkem na internetu • využívá k práci slovník a autentické materiály	**Zvuková a grafická podoba jazyka** – rozvíjení dostatečně srozumitelné výslovnosti a schopnosti rozlišovat sluchem prvky fonologického systému jazyka, slovní a větný přízvuk, intonace, ovládání pravopisu slov osvojené slovní zásoby **Slovní zásoba** – rozvíjení dostačující slovní zásoby k ústní i písemné komunikaci vztahující se k probíraným tematickým okruhům a komunikačním situacím; práce se slovníkem		

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
• rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech, které se týkají osvojených tematických okruhů
• rozumí jednoduchým otázkám, které se týkají jeho osoby
• odpoví na jednoduché otázky, které se týkají jeho osoby
• rozumí slovům a jednoduchým větám, které se týkají osvojených tematických okruhů (zejména má-li k dispozici vizuální oporu)
• reaguje na jednoduchá písemná sdělení, která se týkají jeho osoby

Vzdělávací oblast: JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE **Ročník: 9.**

Vyučovací předmět: ANGLICKÝ JAZYK **Celková týdenní dotace (hodin): 3**

Očekávané výstupy z RVP:

Poslech s porozuměním:
- rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně
- rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat

Psaní:
- vyplní základní údaje o sobě ve formuláři
- napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
- reaguje na jednoduché písemné sdělení

Čtení s porozuměním:
- vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech
- rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace

Mluvení:
- zeptá na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích
- mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech
- vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze …
Poslech s porozuměním • rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně • rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat • poslech (výslovnost, porozumění, vyhledání informace) **Čtení s porozuměním** • vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech • rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace • pracuje s texty přiměřené náročnosti (čte, píše, rozumí obsahu, vyhledá potřebnou informaci) • využívá k práci slovník a autentické materiály • čtení (výslovnost, porozumění obsahu textu, vyhledání informace) **Mluvení** • používá adekvátní jazykové prostředky • zeptá na základní informace a adekvátně reaguje v běžných každodenních formálních i neformálních situacích • mluví o sobě, své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech • vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života • užívá správné frázování • pochopí obsah jednoduché konverzace, aktivně se do ní zapojuje • klade doplňující otázky	**TEMATICKÉ OKRUHY:** • Problémy mládeže • Volba povolání • Móda • Charakteristika člověka • Pocity, nálady • Sport, kultura, volný čas • Životní prostředí • Stravovací návyky • Věci denní spotřeby **JAZYKOVÉ PROSTŘEDKY:** • Přítomný čas prostý a průběhový • Minulý čas přítomný a průběhový • Předpřítomný čas – since, for • Abstraktní podstatná jména • Člen určitý a neurčitý • Modální slovesa • Částice too, enough • Větný přízvuk, frázování, intonace • Fonetická transkripce • Pravidla interpunkce	**Čj** – čtení psaní, terminologie, srovnání struktury a slovní zásoby obou jazyků **M** – číslovky základní a řadové, jednoduché matematické úkoly **Vv** – slovní zásoba: výtvarné potřeby a činnosti, použití různých výtvarných technik při projektové výuce **Pří** – slovní zásoba, popis zvířat a rostlin, počasí **Vl** – zeměpisné a dějepisné poznatky o anglicky mluvících zemích, Česká republika, region **Hv** – poslech a interpretace písní v anglickém jazyce **Tv** – slovní zásoba: sporty a sportovní činnosti, pohybové hry **Drv** – dramatizace rozhovorů, řešení reálných situací v anglickémjazyce - nakupování, u lékaře, v restauraci, popis cesty atd.	• metody názorně - demonstrační • didaktické hry • gramatická-překla-dová metoda (překlady, diktáty) • texty na poslech • texty na čtení **Formy výuky** • frontální výuka • skupinová práce • individuální forma výuky

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	**TÉMA - Učivo**	**Mezipředmětové vztahy Průřezová témata**	**Poznámky:** metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze …
• vyjadřuje se k hypotetickým situacím • jednoduše popisuje sebe, rodinu, … (dle tematických okruhů) • mluvení (krátké věty, výslovnost) • konverzace na dané téma • diskutuje na známé téma, vyjadřuje názor • slovní zásoba - žáci si osvojí a umí používat základní slovní zásobu probíraných tematických okruhů a umí ji používat v komunikačních situacích • zvuková a grafická podoba jazyka – fonetické znaky pasivně, základní výslovnostní návyky, vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov	**TYPY TEXTŮ:** • Popis osoby, věci, události • Žádost, omluva a reakce na ni • Příkazy, zákazy, rady • Zjednodušená literární díla • Referáty • Písně • Komiks **Mluvnice** – rozvíjení používání gramatických jevů k realizaci komunikačního záměru žáka (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění) **Zvuková a grafická podoba jazyka** – rozvíjení dostatečně srozumitelné výslovnosti a schopnosti rozlišovat sluchem prvky fonologického systému jazyka, slovní a větný přízvuk, intonace, ovládání pravopisu slov osvojené slovní zásoby **Slovní zásoba** – rozvíjení dostačující slovní zásoby k ústní i písemné komunikaci vztahující se k probíraným tematickým okruhům a komunikačním situacím; práce se slovníkem	**OSV–1:** rozvoj dovednosti pro učení a studium **OSV–2:** já jako zdroj informací o sobě, druzí jako zdroj informací o mně, moje vztahy k druhým lidem **Osobní údaje, popis, charakteristika** **OSV–4:** hledání pomoci při potížích **OSV–8:** dialog, komunikace v různých situacích **EGS–1:** rodinné příběhy, zážitky a zkušenosti z Evropy a světa; životy dětí v jiných zemích; lidová slovesnost, zvyky a tradice **MKV–2:** udržovat tolerantní vztahy a rozvíjet spolupráci s jinými lidmi **Dopisování** **MKV–4:** význam užívání cizího jazyka jako nástroje dorozumění, specifické rysy jazyků a jejich rovnocennost **Angličtina jako mezinárodní dorozumívací jazyk, který slouží k pochopení života jiných národů**	
Psaní • vyplní základní údaje o sobě - ve formuláři • napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat • reaguje na jednoduché písemné sdělení • psaní (pravopis) • psaní (sestavení krátkého textu - o svém oblíbeném filmu, hudbě a knize, popis, vypravování, gramatická správnost) • práce se slovníkem na internetu • využívá k práci slovník a autentické materiály			

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
• rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech, které se týkají osvojených tematických okruhů
• rozumí jednoduchým otázkám, které se týkají jeho osoby
• odpoví na jednoduché otázky, které se týkají jeho osoby
• rozumí slovům a jednoduchým větám, které se týkají osvojených tematických okruhů (zejména má-li k dispozici vizuální oporu)
• reaguje na jednoduchá písemná sdělení, která se týkají jeho osoby

NĚMECKÝ JAZYK

5.1.3. – CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU

A) Obsahové a organizační vymezení předmětu:

K čemu směřuje vzdělávání v předmětu, na co je zaměřeno?

Vyučovací předmět Německý jazyk předpokládá dosažení úrovně A1 (podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky), vede žáka k pochopení jazyka jako prostředku historického a kulturního vývoje národa a důležitého sjednocujícího činitele národního společenství, k pochopení jazyka jako důležitého nástroje celoživotního vzdělávání, k rozvíjení pozitivního vztahu k mateřskému jazyku a jeho chápání zdroje pro rozvoj osobního i kulturního bohatství, vede žáka k rozvíjení pozitivního vztahu k mnohojazyčnosti a respektování kulturní rozmanitosti, směřuje k rozvíjení pozitivního vztahu k jazyku, k vnímání a postupnému osvojování jazyka, k získávání a předávání informací, k zvládnutí pravidel mezilidské komunikace, k získávání informací z různých zdrojů, ke kultivovanému projevu.
Osvojování cizího jazyka pomáhá snižovat jazykové bariéry a má význam pro budoucí pracovní uplatnění. Umožňuje poznávat odlišnosti ve způsobu života lidí jiných zemí a jejich kulturní tradice.
Výuka je zaměřena na porozumění známým každodenním výrazům a zcela základním frázím, jejichž cílem je vyhovět konkrétním potřebám. Žáci používají tyto výrazy a fráze. Představí sebe a ostatní a kladou jednoduché otázky týkající se informací osobního rázu, např. o místě, kde žije, o lidech, které zná, o věcech, které vlastní a na podobné otázky odpovídá. Cílem je domluvit se jednoduchým způsobem, mluví-li partner jasně a pomalu a být ochoten mu pomoci.

Ze kterých obsahů je utvořen?

Vyučovací předmět je utvořen na základě vzdělávacích obsahů RVP ZV:
- POSLECH S POROZUMĚNÍM
- MLUVENÍ
- ČTENÍ S POROZUMĚNÍM
- PSANÍ

Kde a s čím je realizován?

Realizace výchovných a vzdělávacích strategií předmětu je v kmenových třídách, jazykové učebně. V případě některých aktivit se vyučuje v učebně Informatiky. Řád učeben je nedílným vybavením učebny, dodržování uvedených pravidel je pro každého žáka závazné. V průběhu vzdělávacího a výchovného procesu je k dispozici možnost využití přenosné interaktivní tabule s dataprojektorem a notebookem, počítačů s napojením na internet, jazykových softwarů, didaktických pomůcek (slovníky, časopisy…).

Mezipředmětové vztahy, vazby?

- **Český jazyk a literatura (Čj):** abeceda, porovnávání gramatických struktur, čtení, básně, diktáty
- **Matematika (M):** číslovky základní, řadové, početní úkony
- **Informatika (Inf):** internet
- **Zeměpis (Z):** názvy evropských států a měst
- **Přírodopis (Př):** názvy domácích zvířat, zvířat v ZOO
- **Výtvarná výchova (Vv):** využití výtvarných technik při tvorbě projektů, barvy
- **Hudební výchova (Hv):** písně, hudební nástroje
- **Tělesná výchova (Tv):** názvy sportů
- **Příprava pokrmů (Pp):** názvy jídel a nápojů
- **Občanská výchova (Ov):** svátky, zvyky, zdvořilostní fráze, režim dne

Která průřezová témata prolínají předmětem?

Průřezové téma	Tematický okruh	Příklady témat
Osobnostní a sociální výchova **OSV**	**Osobnostní rozvoj** 1. Rozvoj schopností poznávání 2. Sebepoznání a sebepojetí 3. Seberegulace a sebeorganizace 4. Psychohygiena 5. Kreativita **Sociální rozvoj** 6. Poznávání lidí 7. Mezilidské vztahy 8. Komunikace 9. Kooperace a kompetice **Morální rozvoj** 10. Řešení problémů a rozhodovací dovednosti 11. Hodnoty, postoje, praktická etika	
Výchova demokratického občana **VDO**	1. Občanská společnost a škola 2. Občan, občanská společnost a stát 3. Formy participace občanů v politickém životě 4. Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech **EGS**	1. Evropa a svět nás zajímá 2. Objevujeme Evropu a svět 3. Jsme Evropané	
Multikulturní výchova **MKV**	1. Kulturní diference 2. Lidské vztahy 3. Etnický původ 4. Multikulturalita 5. Princip sociálního smíru a solidarity	
Environmentální výchova **ENV**	1. Ekosystémy 2. Základní podmínky života 3. Lidské aktivity a problémy životního prostředí 4. Vztah člověka a prostředí	
Mediální výchova **MED**	1. Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení 2. Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality 3. Stavba mediálních sdělení 4. Vnímání autora mediálních sdělení 5. Fungování a vliv médií ve společnosti 6. Tvorba mediálních sdělení 7. Práce v realizačním týmu	

Pozn.: Tematické okruhy průřezových témat, které prolínají předmět **NĚMECKÝ JAZYK** - **1. a současně 2. stupeň**, jsou vyznačeny **červeně**.
Tematické okruhy průřezových témat, které prolínají předmět **NĚMECKÝ JAZYK** - **pouze 2. stupeň,** jsou vyznačeny **zeleně**.

B) Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků:

2. STUPEŇ

K rozvíjení a utváření klíčových kompetencí:	Povedou společné postupy:
K učení 1. výběru a používání vhodných způsobů učení, organizaci vlastního učení, motivaci k dalšímu učení 2. vyhledávání a třídění informací, jejich využití v procesu učení, propojení s praktickým životem 3. používání obecně užívaných termínů, uvádění věcí do souvislostí, k propojení poznatků z různých vzdělávacích oblastí 4. samostatné práci, porovnání a kritice získaných výsledků a využití získaných závěrů 5. poznávání smyslu učení a posouzení vlastního učení; problémů, pokroku	• používat vhodné metody učení a vede k organizaci vlastního učení • dávat úkoly, při kterých žáci vyhledávají nebo třídí informace, které pak využívají • vést k používání pojmů, propojování poznatků různých vzdělávacích celků • umožňovat srovnání výsledků učení samostatné zhodnocení svého učení • postupně zvyšovat náročnost zadaných úkolů, zhodnocení pokroku
K řešení problémů 1. přemýšlení o problémech a jejich řešení, využití vlastního úsudku a zkušenosti 2. vyhledávání informací vhodných k řešení problému, jejich využívání, k vytrvalému hledání řešení 3. samostatnému řešení problému, volbě vhodného způsobu řešení problémů 4. sledování vlastního pokroku při zdolávání problémů 5. učinění rozhodnutí a jejich obhájení, zhodnocení výsledků svých činů a zodpovědnosti za svá rozhodnutí	• poznat problémy a jejich možná řešení • pracovat se slovníky, s příručkami, internetem • navozovat problémové situace, kdy žák využije své vědomosti, upozorňovat na možné chyby • zvyšovat úroveň problémových situací, podněcovat žáky k tvořivému myšlení • umožňovat prezentaci výsledků a jejich hodnocení
Komunikativní 1. formulování a vyjadřování své myšlenky 2. naslouchání a snaze o porozumění promluvám druhých lidí, zapojení do diskuse 3. porozumění různým typům informačních a komunikačních prostředků 4. využívání komunikačních prostředků 5. využívání komunikativních dovedností	• vytvářet modelové situace a podmínky pro formulaci myšlenek • pomáhat pochopit názor jiných, motivovat k diskusi • vest k používání různých typů komunikačními prostředků • podporovat komunikaci ve třídě • využívat komunikace k lepší spolupráci
Sociální a personální 1. spolupráci ve skupině 2. podílení se na utváření příjemné atmosféry 3. diskusi ve skupině i v celé třídě, chápání potřeby spolupráce, respektování různých hledisek 4. k utváření představy o sobě samém, podporování sebedůvěry, ovládání a řízení svého chování	• zařazovat práci v týmu, pomáhat s přijetím dané role, dbát na dodržování pravidel • pracovat v příjemném prostředí, upevňovat dobré vztahy • motivovat k diskusi, ocenit přínos • podporovat rozvoj, chválit úspěch
Občanské 1. respektování přesvědčení druhých lidí 2. uvědomění si svých práv a povinností 3. k zodpovědnému chování, pomoci 4. ochraně tradic, kulturního a historického dědictví 5. zájmu o rozvoj společnosti	• pomoci v chápání odlišných názorů, odpírat útlak a násilí • vést k uplatnění svých práv a povinností vhodným způsobem • vést k zodpovědnosti a pomoci • rozvíjet smysl pro tradice, kulturu a tvořivost • podporovat aktivitu
Pracovní 1. dodržování stanovených pravidel a plnění svých povinností 2. využívání znalostí a zkušeností k vlastnímu rozvoji	• poučit o chování a bezpečnosti při výuce, seznámit se stanovenými pravidly, vést k jejich dodržování • podporovat využívání svých znalostí a zkušeností z jiných oblastí
Digitální 1. běžné používání digitálních zařízení, aplikací a služeb a jejich využití při učení i při zapojení do života školy a do společnosti, samostatné rozhodování o použití vhodných technologií 2. získávání, vyhledávání a spravování dat a informací a digitálního obsahu, volba postupů, způsobů a prostředků odpovídajících dané situaci 3. tvorba a úprava digitálního obsahu, vyjadřování se za pomoci digitálních prostředků 4. využívání digitální technologie k usnadnění a zefektivnění práce 5. pochopení významu digitálních technologií a seznamování se s novými technologiemi, kritické zhodnocení přínosů a rizik jejich využívání 6. předcházení situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, negativním situacím s dopadem na zdraví, etické jednání při práci s informacemi	• vést žáky k vyhledávání a zpracování informací, samostatnému vyhledávání a snaze posoudit důvěryhodnost cizojazyčného informačního zdroje • vést žáky k dalšímu digitálnímu zpracovávání, ukládání, zálohování a sdílení získaných informací a vytváření digitálního obsahu, případně bez opory o jiné zdroje • vést žáky k uvědomování si existence autorského zákona • vedeme žáky k práci s vybranými internetovými aplikacemi, které jsou určeny pro studium cizího jazyka, k jejich používání, např. využívání online slovníků • vést žáky k využívání odpovídajících čtenářských strategií vhodných pro digitální čtení a k práci v prostředí elektronické obrazovky a k další práci s textem a informacemi • vést žáky k práci s klávesnicí pro další cizí jazyky

Vzdělávací oblast: JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE **Ročník: 7.**

Vyučovací předmět: NĚMECKÝ JAZYK **Celková týdenní dotace (hodin): 2**

Očekávané výstupy z RVP:

Poslech s porozuměním:
- rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně
- rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu
- rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat

Mluvení:
- zeptá se na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích
- mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech
- vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života

Čtení s porozuměním:
- rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům
- rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům
- rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci

Psaní:
- napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat reaguje na jednoduché písemné sdělení
- vyplní základní údaje o sobě ve formuláři
- reaguje na jednoduché písemné sdělení

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele • rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat • rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech • rozliší některá dívčí a chlapecká jména • vyjmenuje osobní zájmena • vysvětlí rozdíl mezi členem určitým a neurčitým • objasní rozdíl mezi záporem větným a slovesným • rozezná otázku od věty oznamovací podle pořádku slov • jmenuje barvy, popisuje pomocí barev • tvoří 4.p. podstatných jmen se členem určitým a neurčitým • časuje pravidelná slovesa v přítomném čase • přeloží jednoduché věty, základní fráze, každodenní výrazy • časuje pomocná slovesa • tvoří tvary rozkazovacího způsobu • vyjmenuje a používá přivlastňovací zájmena • počítá do 20 • časuje způsobové sloveso „moci“ • vysvětlí pojem „rámcová konstrukce“ • rozpozná tvary časování a rozkazovacího způsobu některých nepravidelných sloves • používá 3.os.č.mn. pro vykání • používá tvar „chtěl bych“ ve všech osobách • používá předložky se správným pádem	**POSLECH S POROZUMĚNÍM:** • Výslovnost • Jména • Osobní zájmena • Člen určitý a neurčitý • Zápor nein a nicht • Tvoření otázky • Barvy • 4. pád podstatných jmen • Časování sloves • Jednoduché věty • Časování pomocných sloves mít a být • Rozkazovací způsob • Přivlastňovací zájmena • Číslovky 1 – 20 • Způsobové sloveso moci • Nepravidelná slovesa (essen, lesen, sprechen) • Vykání • Vyjádření přání • Předložky in, mit, von, fur, zu	**Čj** – abeceda, porovnávání gramatických struktur, čtení, básně, diktáty **M** – číslovky základní 1 – 20, početní úkony **Vv** – barvy **Ov** – zdvořilostní fráze, pozdravy **Př** – názvy zvířat **Z** – německé názvy měst **OSV–1:** cvičení pozornosti a soustředění, cvičení dovednosti zapamatování **OSV–2:** já jako zdroj informací o sobě **Osobní údaje, popis, charakteristika** **OSV–6:** vzájemné poznávání se ve skupině **Představování se** **OSV–8:** komunikace v různých situacích **Pozdrav, prosba, omluva** **EGS–1:** naši sousedé v Evropě **MKV–4:** význam užívání cizího jazyka jako nástroje dorozumění	• metody názorně-demonstrační • didaktické hry • gramatická-překladová metoda (překlady, diktáty) • texty na poslech • texty na čtení **Formy výuky** • frontální výuka • skupinová práce • individuální forma výuky

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	**TÉMA - Učivo**	**Mezipředmětové vztahy Průřezová témata**	**Poznámky:** metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• popisuje kdo/co je zde/tam, vpravo/vlevo • vyplní základní údaje o sobě do formuláře • napíše, co děláme v každém ročním období • sestaví krátké vyprávění o průběhu dne s udáním času • vytvoří krátký text o průběhu týdne • rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům • rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům • rozumí krátkému jednoduchému textu • používá slovník	**ČTENÍ S POROZUMĚNÍM** • Orientace v prostoru • Formulář • Roční období • Určování času • Dny • Práce s texty v učebnici		
• zeptá se na základní informace • mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech • vypráví jednoduchý příběh či událost • popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života • seznamuje se s žáky ve třídě (Kdo je to?) • zdraví při příchodu a odchodu • požádá a poděkuje • aktivně se zapojí do jednoduché konverzace	**MLUVENÍ** • Seznamování se, představování • Pozdravy • Požádání, poděkování • Německá města • Rodina • Volný čas a zájmová činnost • Nákupy • Domov a bydlení		
• vyplní základní údaje o sobě ve formuláři • napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat • stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení	**PSANÍ**		

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

• je seznámen s grafickou a zvukovou podobou cizího jazyka
• rozumí jednoduchým pokynům učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností
• rozumí výrazům pro pozdrav a poděkování
• rozumí jednoduchým otázkám, které se týkají jeho osoby
• pozdraví a poděkuje
• sdělí své jméno a věk
• rozumí slovům a jednoduchým větám, které se týkají osvojených tematických okruhů (zejména má-li k dispozici vizuální oporu)

Vzdělávací oblast: JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE **Ročník: 8.**

Vyučovací předmět: NĚMECKÝ JAZYK **Celková týdenní dotace (hodin): 2**

Očekávané výstupy z RVP:

Poslech s porozuměním:
- rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně
- rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu
- rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat

Mluvení:
- zeptá se na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích
- mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech
- vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého

Čtení s porozuměním:
- rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům
- rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům
- rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci

Psaní:
- vyplní základní údaje o sobě ve formuláři
- napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
- stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele • rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat • rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech • vyjmenuje tvary 3. a 4. pádu osobních zájmen • časuje nepravidelné sloveso fahren • získá slovní zásobu k dopravním prostředkům • tvoří otázky doplňovací • časuje způsobové sloveso muset, používá ho ve větách • používá tvary přivlastňovacích zájmen ve 4. p. ve všech rodech • používá sloveso s odlučitelnou předponou • používá tvary 3. a 4. p. osobních zájmen • jmenuje některá podstatná jména která se ve větě používají bez členu • vyjádří přání, žádost a rozkaz pomocí způsobových sloves • používá další předložku se 3. p. • vyhledá slova složená v textu, používá dvojjazyčný slovník v učebnici • napíše svou adresu na pohlednici a napíše i krátký pozdrav z dovolené a blahopřání k narozeninám	**POSLECH S POROZUMĚNÍM:** • Četba článků z učebnice • Poslech článků z kazety • Jednoduché pokyny • 3. a 4. pád osobních zájmen • Sloveso fahren + mit • Dopravní prostředky • Tázací slova • Způsobové sloveso muset • Přivlastňovací zájmena ve 4. p. • Sloveso fernsehen • 3. a 4. pád osobních zájmen • Podstatná jména bez členu • Formy žádosti, přání a rozkazu • Předložka zu • Slova složená • Práce se slovníkem • Adresa	**Čj** – abeceda, porovnávání gramatických struktur, čtení, básně, diktáty **M** – číslovky základní 1 – 20, početní úkony **Vv** – barvy **Ov** – zdvořilostní fráze, pozdravy, oslavy, zvyky **Př** – názvy zvířat, ovoce **Z** – německé názvy měst **Tv** – názvy sportů **OSV–1:** cvičení pozornosti a soustředění, cvičení dovednosti zapamatování **OSV–2:** já jako zdroj informací o sobě, druzí jako zdroj informací o mně, moje vztahy k druhým lidem **Osobní údaje, popis, charakteristika** **OSV–4:** dobrá organizace času, hledání pomoci při obtížích **Žádost o pomoc** **OSV–8:** komunikace v různých situacích **Pozdrav, prosba, omluva** specifické komunikační dovednosti **Monolog, dialog** **EGS–1:** naši sousedé v Evropě **MKV–4:** význam užívání cizího jazyka jako nástroje dorozumění	• práce s textem (čtení, poslech) • metody názorně-demonstrační • didaktické hry • gramaticky-překladová metoda (překlady, diktáty, převyprávění) • audio-lingvální metoda (modelové dialogy, výslovnostní cvičení) • audio-vizuální metoda **Formy výuky** • frontální výuka • skupinová práce • individuální forma výuky
• rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům • rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům	**ČTENÍ S POROZUMĚNÍM** • Práce s texty v učebnici		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	**TÉMA - Učivo**	**Mezipředmětové vztahy Průřezová témata**	**Poznámky:** metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• zeptá se na základní informace • mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech • vypráví jednoduchý příběh či událost • popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života • seznamuje se s žáky ve třídě (Kdo je to?) • zdraví při příchodu a odchodu • požádá a poděkuje • aktivně se zapojí do jednoduché konverzace	**MLUVENÍ** • Seznamování se, představování • Pozdravy • Požádání, poděkování • Německá města • Rodina • Volný čas a zájmová činnost • Nákupy • Domov a bydlení		
• vyplní základní údaje o sobě ve formuláři • napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat • stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení • reprodukuje ústně i písemně obsah textu • obměňuje krátké texty se zachováním smyslu textu	**PSANÍ** • Formulář		

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

• rozumí jednoduchým pokynům učitele
• rozumí jednoduchým otázkám, které se týkají jeho osoby, výrazům pro pozdrav a poděkování
• odpoví na jednoduché otázky, které se týkají jeho osoby
• pozdraví a poděkuje, sdělí své jméno a věk
• rozumí slovům a jednoduchým větám, které se týkají osvojených tematických okruhů (zejména má-li k dispozici vizuální oporu)
• reaguje na jednoduchá písemná sdělení, která se týkají jeho osoby

Vzdělávací oblast: JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE **Ročník: 9.**

Vyučovací předmět: NĚMECKÝ JAZYK **Celková týdenní dotace (hodin): 2**

Očekávané výstupy z RVP:

Poslech s porozuměním:
- rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně
- rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu
- rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat

Mluvení:
- zeptá se na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích
- sdělí jednoduchým způsobem základní informace o sobě, o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech
- vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života
- odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotmného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá
- zapojí se do jednoduchých rozhovorů

Čtení s porozuměním:
- rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům
- rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům
- rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci

Psaní:
- vyplní základní údaje o sobě ve formuláři
- napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• používá dvojjazyčný slovník v učebnici • rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele • rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat • rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech • rozezná tvary jednotného a množného čísla • vyjmenuje předložky, které se vždy pojí se 3. p. • vyjmenuje předložky, které se mohou pojit se 3. nebo 4. p. a objasní, kdy používáme 3. p. a kdy 4. p. • vysvětlí rozdíl mezi tázacími zájmeny jaký a který • užívá ukazovací zájmeno tento ve všech rodech a pádech • utvoří spojení přídavné jméno + podstatné jméno se členem určitým i neurčitým • vyjmenuje předložky se 4. p. • převádí kladné věty do záporu • rozliší slovesa s odlučitelnou a neodlučitelnou předponou a časuje je • rozliší časování pravidelných a nepravidelných sloves • operuje s termíny préteritum a perfektum • tvoří minulý čas pravidelných a pomocných sloves	**POSLECH S POROZUMĚNÍM:** • Práce se slovníkem • Četba článků z učebnice • Poslech článků z kazety • Množné číslo podstatných jmen • Označení množství • Předložky se 3. pádem • Předložky se 3. a 4. pádem (kde?+3.p., kam?+4.p.) • Tázací zájmena jaký a který • Ukazovací zájmeno tento • Přídavná jména po členu určitém a neurčitém • Předložky se 4. pádem • Zápor žádný, žádná • Slovesa s předponami odlučitelnými a neodlučitelnými • Nepravidelná slovesa se změnou kmenové samohlásky • Préteritum pomocných sloves • Perfektum pravidelných sloves	**Čj** – porovnávání gramatických struktur, čtení, básně, diktáty **M** – číslovky základní 1 – 20, početní úkony **Vv** – barvy, využití výtvarných technik při tvorbě projektů **Ov** – zdvořilostní fráze, pozdravy, svátky, zvyky **Př** – názvy zvířat, ovoce **Z** – názvy některých evropských měst a států **Tv** – názvy sportů **Hv** – hudební nástroje, písně **Pp** – názvy jídel a nápojů, režim dne **Inf** – internet **OSV–1:** cvičení pozornosti a soustředění, cvičení dovednosti zapamatování **OSV–2:** já jako zdroj informací o sobě, druzí jako zdroj informací o mně, moje vztahy k druhým lidem **Osobní údaje, popis, charakteristika** **OSV–4:** dovednosti zvládání stresových situací, hledání pomoci při obtížích **Žádost o pomoc** **OSV–6:** vzájemné poznávání se ve skupině **Představování se, seznamování se**	• práce s textem (čtení, poslech) • metody názorně-demonstrační • didaktické hry • inscenační metody • gramaticky-překladová metoda (překlady, diktáty, převyprávění) • audio-lingvální metoda (modelové dialogy, výslovnostní cvičení) • audio-vizuální metoda **Formy výuky** • frontální výuka • skupinová práce • individuální forma výuky

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	**TÉMA - Učivo**	**Mezipředmětové vztahy Průřezová témata**	**Poznámky:** metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• vyplní základní údaje o sobě • napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat • stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení • písemně obměňuje jednoduché texty	**PSANÍ:** • Texty v učebnici	**OSV–8:** dovednosti pro sdělování, komunikace v různých situacích **Pozdrav, prosba, omluva** specifické komunikační dovednosti **Monolog, dialog** **EGS–1:** naši sousedé v Evropě **MKV–4:** význam užívání cizího jazyka jako nástroje dorozumění	
• rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům • rozumí jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům • stručně reprodukuje obsah textu • vyžádá informaci obsaženou v textu • vytvoří jednoduchá sdělení a odpověď na sdělení za správného použití gramatických struktur	**ČTENÍ S POROZUMĚNÍM**		
• zeptá se na základní informace • mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech • vypráví jednoduchý příběh či událost • popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života • získá a používá novou slovní zásobu • zapojuje se do jednoduché konverzace	**MLUVENÍ** • pozdravy, poděkování, blahopřání, omluva • v obchodě • škola • svátky a zvyky • kalendářní rok • návštěva u lékaře • domácí práce		

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

• rozumí jednoduchým pokynům učitele
• rozumí jednoduchým otázkám, které se týkají jeho osoby, výrazům pro pozdrav a poděkování
• odpoví na jednoduché otázky, které se týkají jeho osoby
• pozdraví a poděkuje, sdělí své jméno a věk
• rozumí slovům a jednoduchým větám, které se týkají osvojených tematických okruhů (zejména má-li k dispozici vizuální oporu)
• reaguje na jednoduchá písemná sdělení, která se týkají jeho osoby

RUSKÝ JAZYK

5.1.3. – CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU

A) Obsahové a organizační vymezení předmětu:

K čemu směřuje vzdělávání v předmětu, na co je zaměřeno?

Vyučovací předmět Ruský jazyk předpokládá dosažení úrovně A1 (podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky), vede žáka k pochopení jazyka jako prostředku historického a kulturního vývoje národa a důležitého sjednocujícího činitele národního společenství, k pochopení jazyka jako důležitého nástroje celoživotního vzdělávání, k rozvíjení pozitivního vztahu k mateřskému jazyku a jeho chápání zdroje pro rozvoj osobního i kulturního bohatství, vede žáka k rozvíjení pozitivního vztahu k mnohojazyčnosti a respektování kulturní rozmanitosti, směřuje k rozvíjení pozitivního vztahu k jazyku, k vnímání a postupnémuosvojování jazyka, k získávání a předávání informací, k zvládnutí pravidel mezilidské komunikace, k získávání informací z různých zdrojů, ke kultivovanému projevu.
Osvojování cizího jazyka pomáhá snižovat jazykové bariéry a má význam pro budoucí pracovní uplatnění. Umožňuje poznávat odlišnosti ve způsobu života lidí jiných zemí a jejich kulturní tradice.
Výuka je zaměřena na porozumění známým každodenním výrazům a zcela základním frázím, jejichž cílem je vyhovět konkrétním potřebám. Žáci používají tyto výrazy a fráze. Představí sebe a ostatní a kladou jednoduché otázky týkající se informací osobního rázu, např. o místě, kde žije, o lidech, které zná, o věcech, které vlastní a na podobné otázky odpovídá. Cílem je domluvit se jednoduchým způsobem, mluví-li partner jasně a pomalu a být ochoten mu jí pomoci.

Ze kterých obsahů je utvořen?

Vzdělávací předmět Ruský jazyk je tvořen z následujících vzdělávacích obsahů:
- POSLECH S POROZUMĚNÍM
- MLUVENÍ
- ČTENÍ S POROZUMĚNÍM
- PSANÍ

Kde a s čím je realizován?

Realizace výchovných a vzdělávacích strategií předmětu je v kmenových třídách, jazykové učebně. Řád učeben je nedílným vybavením učebny, dodržování uvedených pravidel je pro každého žáka závazné.
V průběhu vzdělávacího a výchovného procesu je k dispozici možnost využití přenosné interaktivní tabule s dataprojektorem a notebookem, počítačů s napojením na internet, jazykových softwarů, didaktických pomůcek (slovníky, časopisy…).

Mezipředmětové vztahy, vazby?

- **Český jazyk a literatura (Čj):** – srovnávání jazykových struktur, používání odborné terminologie, znalosti o významných ruských spisovatelích, ruská klasická literatura
- **Dějepis (D):** texty o historii Ruska
- **Občanská výchova (Ov):** kalendář, režim dne
- **Matematika (M):** základní a řadové číslovky, jednoduché početní úkony
- **Informatika (Inf):** získávání informací
- **Zeměpis (Z):** orientace na mapě, hlavní a významná města Ruska, zeměpisné názvy
- **Přírodopis (Př):** názvy rostlin a zvířat
- **Výtvarná výchova (Vv):** použití různých výtvarných technik při přípravě projektů, ruské malířství
- **Hudební výchova (Hv):** interpretace písní v ruštině, názvy hudebních nástrojů, ruský balet
- **Tělesná výchova (Tv):** názvy sportů, sportovních činností a náčiní
- **Zdraví a člověk (ZČ):** názvy nemocí, zdraví životní styl, návštěva lékaře
- **Technické práce (Tp):** názvy jednoduchých nástrojů
- **Příprava pokrmů (Pp):** názvy jídel, nápojů a pochutin, stravovací návyky, zdravá a nezdravá jídla
- **Svět práce (Sp):** názvy povolání

Která průřezová témata prolínají předmětem?

Průřezové téma	Tematický okruh	Příklady témat
Osobnostní a sociální výchova **OSV**	**Osobnostní rozvoj** 1. Rozvoj schopností poznávání 2. Sebepoznání a sebepojetí 3. Seberegulace a sebeorganizace 4. Psychohygiena 5. Kreativita **Sociální rozvoj** 6. Poznávání lidí 7. Mezilidské vztahy 8. Komunikace 9. Kooperace a kompetice **Morální rozvoj** 10. Řešení problémů a rozhodovací dovednosti 11. Hodnoty, postoje, praktická etika	
Výchova demokratického občana **VDO**	1. Občanská společnost a škola 2. Občan, občanská společnost a stát 3. Formy participace občanů v politickém životě 4. Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech **EGS**	1. Evropa a svět nás zajímá 2. Objevujeme Evropu a svět 3. Jsme Evropané	
Multikulturní výchova **MKV**	1. Kulturní diference 2. Lidské vztahy 3. Etnický původ 4. Multikulturalita 5. Princip sociálního smíru a solidarity	
Environmentální výchova **ENV**	1. Ekosystémy 2. Základní podmínky života 3. Lidské aktivity a problémy životního prostředí 4. Vztah člověka a prostředí	
Mediální výchova **MED**	1. Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení 2. Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality 3. Stavba mediálních sdělení 4. Vnímání autora mediálních sdělení 5. Fungování a vliv médií ve společnosti 6. Tvorba mediálních sdělení 7. Práce v realizačním týmu	

Pozn.: Tematické okruhy průřezových témat, které prolínají předmět **RUSKÝ JAZYK**, jsou vyznačeny **červeně**.

B) Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků:

2. STUPEŇ

K rozvíjení a utváření klíčových kompetencí:	Povedou společné postupy:
K učení	
1. výběru a používání vhodných způsobů učení, organizaci vlastního učení, motivaci k dalšímu učení 2. vyhledávání a třídění informací, jejich využití v procesu učení, propojení s praktickým životem 3. používání obecně užívaných termínů, uvádění věcí do souvislostí, k propojení poznatků z různých vzdělávacích oblastí 4. samostatné práci, porovnání a kritice získaných výsledků a využití získaných závěrů 5. poznávání smyslu učení a posouzení vlastního učení: problémů, pokroku	• používat vhodné metody učení a vede k organizaci vlastního učení • dávat úkoly, při kterých žáci vyhledávají nebo třídí informace, které pak využívají • vést k používání pojmů, propojování poznatků různých vzdělávacích celků • umožňovat srovnání výsledků učení samostatné zhodnocení svého učení • postupně zvyšovat náročnost zadaných úkolů, zhodnocení pokroku
K řešení problémů	
1. přemýšlení o problémech a jejich řešení, využití vlastního úsudku a zkušenosti 2. vyhledávání informací vhodných k řešení problému, jejich využívání, k vytrvalému hledání řešení 3. samostatnému řešení problému, volbě vhodného způsobu řešení problémů 4. sledování vlastního pokroku při zdolávání problémů 5. učinění rozhodnutí a jejich obhájení, zhodnocení výsledků svých činů a zodpovědnosti za svá rozhodnutí	• poznat problémy a jejich možná řešení • pracovat se slovníky, s příručkami, internetem • navozovat problémové situace, kdy žák využije své vědomosti, upozorňovat na možné chyby • zvyšovat úroveň problémových situací, podněcovat žáky k tvořivému myšlení • umožňovat prezentaci výsledků a jejich hodnocení
Komunikativní	
1. formulování a vyjadřování své myšlenky 2. naslouchání a snaze o porozumění promluvám druhých lidí, zapojení do diskuse 3. porozumění různým typům informačních a komunikačních prostředků 4. využívání komunikačních prostředků 5. využívání komunikativních dovedností	• vytvářet modelové situace a podmínky pro formulaci myšlenek • pomáhat pochopit názor jiných, motivovat k diskusi • vest k používání různých typů komunikačními prostředků • podporovat komunikaci ve třídě • využívat komunikace k lepší spolupráci
Sociální a personální	
1. spolupráci ve skupině 2. podílení se na utváření příjemné atmosféry 3. diskusi ve skupině i v celé třídě, chápání potřeby spolupráce, respektování různých hledisek 4. k utváření představy o sobě samém, podporování sebedůvěry, ovládání a řízení svého chování	• zařazovat práci v týmu, pomáhat s přijetím dané role, dbát na dodržování pravidel • pracovat v příjemném prostředí, upevňovat dobré vztahy • motivovat k diskusi, ocenit přínos • podporovat rozvoj, chválit úspěch
Občanské	
1. respektování přesvědčení druhých lidí 2. uvědomění si svých práv a povinností 3. k zodpovědnému chování, pomoci 4. ochraně tradic, kulturního a historického dědictví 5. zájmu o rozvoj společnosti	• pomoci v chápání odlišných názorů, odpírat útlak a násilí • vést k uplatnění svých práv a povinností vhodným způsobem • vést k zodpovědnosti a pomoci • rozvíjet smysl pro tradice, kulturu a tvořivost • podporovat aktivitu
Pracovní	
1. dodržování stanovených pravidel a plnění svých povinností 2. využívání znalostí a zkušeností k vlastnímu rozvoji	• poučit o chování a bezpečnosti při výuce, seznámit se stanovenými pravidly, vést k jejich dodržování • podporovat využívání svých znalostí a zkušeností z jiných oblastí
Digitální	
1. běžné používání digitálních zařízení, aplikací a služeb a jejich využití při učení i při zapojení do života školy a do společnosti, samostatné rozhodování o použití vhodných technologií 2. získávání, vyhledávání a spravování dat a informací a digitálního obsahu, volba postupů, způsobů a prostředků odpovídajících dané situaci 3. tvorba a úprava digitálního obsahu, vyjadřování se za pomoci digitálních prostředků 4. využívání digitální technologie k usnadnění a zefektivnění práce 5. pochopení významu digitálních technologií a seznamování se s novými technologiemi, kritické zhodnocení přínosů a rizik jejich využívání 6. předcházení situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, negativním situacím s dopadem na zdraví, etické jednání při práci s informacemi	• vést žáky k vyhledávání a zpracování informací, samostatnému vyhledávání a snaze posoudit důvěryhodnost cizojazyčného informačního zdroje • vést žáky k dalšímu digitálnímu zpracovávání, ukládání, zálohování a sdílení získaných informací a vytváření digitálního obsahu, případně bez opory o jiné zdroje • vést žáky k uvědomování si existence autorského zákona • vedeme žáky k práci s vybranými internetovými aplikacemi, které jsou určeny pro studium cizího jazyka, k jejich používání, např. využívání online slovníků • vést žáky k využívání odpovídajících čtenářských strategií vhodných pro digitální čtení a k práci v prostředí elektronické obrazovky a k další práci s textem a informacemi • vést žáky k práci s klávesnicí pro další cizí jazyky

Vzdělávací oblast: JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE **Ročník: 7.**

Vyučovací předmět: RUSKÝ JAZYK **Celková týdenní dotace (hodin): 2**

Očekávané výstupy z RVP:

Poslech s porozuměním:
- rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně
- rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu
- rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat

Mluvení:
- zapojí se do jednoduchých rozhovorů
- sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
- odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá

Čtení s porozuměním:
- rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům
- rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci

Psaní:
- zvládne grafické tvary azbuky

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností • rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu • rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech • orientuje se v odlišnostech v rodech mezi češtinou a ruštinou • užívá zájmena s jejich přivlastňovacími tvary • používá vazbu v modelových větách • objasní rozdíl mezi záporem větným a slovesným • ovládá časování základních sloves v j. č. • pozná číslovky, správně je čte a píše • rozlišuje pád podstatných jmen po číslovkách 2,3,4	**POSLECH S POROZUMĚNÍM** • Jednoduché pokyny • Četba článků v učebnici • Poslech článků z CD • Rod podstatných jmen • Osobní a přivlastňovací zájmena • Vazba „ Já mám“ • Použití záporu • Jednotné číslo u sloves • Číslovky 1 – 20 • Číslovky 2,3,4 s podstatným jménem	**Čj** – pravopis, tvarosloví, skladba, čtení, naslouchání, mluvený projev **M** – jednoduché početní úkony **ZČ** – názvy nemocí, návštěva lékaře, zdraví životní styl **Vv** – použití výtvarných technik při přípravě projektů **Inf** – internet, práce s textovými a grafickými editory, prezentace informací **D** – historie a významné osobnosti Ruska **Ov** – kulturní život, lidská setkání, vztahy mezi lidmi, podobnosti a odlišnosti lidí, vnitřní svět člověka, osobní rozvoj **Př** – názvy rostlin,názvy živočichů, části lidského těla **Z** – orientace na mapě, hlavní města, názvy jezer, světadílů, řek atd., národy a národnosti **Tp** – názvy lidských pracovních činností, názvy pracovních nástrojů, **Tv** – sportovní činnost ve volném čase, názvy sportů **Pp** – příprava pokrmu, názvy jídel a pochutin, domácí práce **Hv** – interpretace ruských písní, názvy hudebních nástrojů **OSV–1:** cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění **OSV–2:** já jako zdroj informací o sobě; druzí jako zdroj informací o mně **Rodina, osobní údaje** **OSV–5:** cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (pružnosti nápadů, originality) **Tvorba projektů** **OSV–8:** řeč těla, řeč zvuků a slov, dovednosti pro sdělování verbální i neverbální (technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování, komunikace v různých situacích (informování, odmítání, omluva, pozdrav, prosba, žádost,...) **Pozdravy a představování, výzva, vybídnutí, otázky a odpovědi na osobní údaje**	• frontální výuka • skupinová práce • individuální forma výuky • metoda názorně-demonstrační • gramatická - překladová metoda • audio-lingvální metoda • audio-vizuální metoda • inscenační metoda • komunikativní metoda • didaktické hry • rozhovor • diskuse • výklad **Formy výuky** • frontální výuka • skupinová práce • individuální forma výuky
• rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům • rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu a vyhledá v něm požadovanou informaci	**ČTENÍ S POROZUMĚNÍM** • Práce s texty v učebnici		
• zvládne výslovnost přízvučných a nepřízvučných samohlásek, souhlásek • rozliší intonaci oznamovací a tázací věty • sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, jídla, domácích zvířat • odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, jídla, domácích zvířat • zapojí se do jednoduchých rozhovorů	**MLUVENÍ** • Nácvik výslovnosti • Nácvik intonace • Rodina, škola, barvy • Seznamování, představování • Domácí zvířata, jídlo • Pozdravy		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	**TÉMA - Učivo**	**Mezipředmětové vztahy Průřezová témata**	**Poznámky:** metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• zvládne grafické tvary • rozlišuje jednotlivé znaky v písemném i tištěném textu • užívá jednotlivé znaky v písemné podobě	**PSANÍ** • Azbuka	**EGS–1:** rodinné příběhy, zážitky a zkušenosti z Evropy a světa, naši sousedé v Evropě; život dětí v jiných zemích; lidová slovesnost, zvyky a tradice národů Evropy **Seznamování s reáliemi Ruska** **EGS–2:** Evropa a svět; mezinárodní setkávání, život Evropanů a styl života v evropských rodinách; životní styl a vzdělávání mladých Evropanů **Texty a poslechová cvičení o životě současného Ruska** **EGS–3:** co Evropu spojuje a co ji rozděluje **MKV–4:** význam užívání cizího jazyka jako nástroje dorozumění a celoživotního vzdělávání	

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

- je seznámen se zvukovou podobou cizího jazyka
- rozumí výrazům pro pozdrav a poděkování
- pozdraví a poděkuje, vyjádří souhlas a nesouhlas
- rozumí jednoduchým slovům, se kterými se v rámci tematických okruhů opakovaně setkal (zejména má-li k dispozici vizuální oporu)
- rozumí jednoduchým pokynům učitele

Vzdělávací oblast: JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE **Ročník: 8.**

Vyučovací předmět: RUSKÝ JAZYK **Celková týdenní dotace (hodin): 2**

Očekávané výstupy z RVP:

Poslech s porozuměním:
- rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele a reaguje na ně
- rozumí slovům a jednoduchým větám z osvojovaných témat cestování, jídlo, nákupy, rodina škola, orientace ve městě
- rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech

Psaní:
- vyplní základní údaje o sobě ve formuláři
- napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
- stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení

Čtení s porozuměním:
- rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům
- rozumí krátkému textu a vyhledá v něm požadovanou informaci
- rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům

Mluvení:
- sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se témat cestování, jídlo, nákupy, rodina, škola, orientace ve městě
- odpovídá na jednoduché otázky týkající se daných témat

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele a reaguje na ně • rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech • rozumí slovům a jednoduchým větám z osvojených • témat cestování, jídlo, nákupy, rodina, škola, orientace • užívá správné tvary řadových číslovek • rozlišuje a časuje slovesa 1. a 2. časování • vytvoří a správně používá tvary minulého času • rozpozná jednotlivé druhy zájmen • v jednoduchých větách rozlišuje užití těchto předložek • uvede příklady a dokáže je správně přečíst • chápe jejich význam a správně je používá • dokáže v jednoduchých větách uplatnit tvary podstatných jmen • rozliší rody přídavných jmen	**POSLECH S POROZUMĚNÍM** • jednoduché pokyny • poslech článků z CD • četba článků v učebnici • řadové číslovky • časování sloves • minulý čas • osobní a tázací zájmena • předložky v a na • vyjádření věku • tvary líbit se - chutnat • podstatná jména ve 2. a 7. pádě • přídavná jména	**Čj** – pravopis, tvarosloví, skladba, čtení, naslouchání, mluvený projev **M** – jednoduché početní úkony **ZČ** – názvy nemocí, návštěva lékaře, zdraví, životní styl **Vv** – použití výtvarných technik při přípravě projektů **Inf** – internet, práce s textovými a grafickými editory, prezentace informací **D** – historie a významné osobnosti Ruska **Ov** – kulturní život, lidská setkání, vztahy mezi lidmi, podobnosti a odlišnosti lidí, vnitřní svět člověka, osobní rozvoj **Př** – názvy rostlin,názvy živočichů, části lidského těla **Z** – orientace na mapě, hlavní města, názvy jezer, světadílů, řek atd., národy a národnosti **Tp** – názvy lidských pracovních činností, názvy pracovních nástrojů **Tv** – sportovní činnost ve volném čase, názvy sportů **Pp** – příprava pokrmu, názvy jídel a pochutin, domácí práce **Hv** – interpretace ruských písní, názvy hudebních nástrojů **OSV–1:** cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění **OSV–2:** já jako zdroj informací o sobě; druzí jako zdroj informací o mně **Životní události, osobní údaje** **OSV–5:** cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (pružnosti nápadů, originality) **Tvorba projektů** **OSV–8:** řeč těla, řeč zvuků a slov, dovednosti pro sdělování verbální i neverbální (technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování, komunikace v různých situacích (informování, odmítání, omluva, pozdrav, prosba, žádost,...) **Mluvíme o plánech do budoucna, cestujeme vlakem, nákupy**	• rozhovor • diskuse • práce s textem • didaktické hry • metody názorně-demonstrační • inscenační metody • gramaticky-překladová metoda (překlady, diktáty, převyprávění, slohové práce) • audio-lingvální metoda • audio-vizuální metoda • komunikativní metoda **Formy výuky** • frontální výuka • skupinová práce • individuální forma výuky
• rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům • rozumí krátkému textu a vyhledá v něm požadovanou informaci • používá slovník	**ČTENÍ S POROZUMĚNÍM** • práce s texty v učebnici • práce se slovníkem		
• sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se témat cestování, jídlo, nákupy, rodina, škola, orientace ve městě • odpovídá na jednoduché otázky týkající se daných témat • získá základní informace • seznámí se s jejich památkami	**MLUVENÍ** • cestování, škola, jídlo, rodina • rozhovory na témata jídlo, nákupy, rodina, škola, orientace • Ruská federace • Moskva, Petrohrad		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	**TÉMA - Učivo**	**Mezipředmětové vztahy Průřezová témata**	**Poznámky:** metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• vyplní základní údaje o sobě ve formuláři • napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny • stručně reaguje na jednoduhé písemné sdělení	**PSANÍ** • formulář, dotazník • popis osoby • dopis, blahopřání	**EGS–1:** rodinné příběhy, zážitky a zkušenosti z Evropy a světa, naši sousedé v Evropě; život dětí v jiných zemích; lidová slovesnost, zvyky a tradice národů Evropy **Seznamování s reáliemi Ruska** **EGS–2:** Evropa a svět; mezinárodní setkávání, život Evropanů a styl života v evropských rodinách; životní styl a vzdělávání mladých Evropanů **Texty o životě současného Ruska** **EGS–3:** co Evropu spojuje a co ji rozděluje **MKV–4:** význam užívání cizího jazyka jako nástroje dorozumění a celoživotního vzdělávání	

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

- rozumí jednoduchým pokynům učitele
- rozumí výrazům pro pozdrav a poděkování
- pozdraví a poděkuje, vyjádří souhlas a nesouhlas
- rozumí jednoduchým slovům, se kterými se v rámci tematických okruhů opakovaně setkal (zejména má-li k dispozici vizuální oporu)
- rozumí otázkám, které se týkají základních osobních údajů (zejména jména a věku)
- sdělí své jméno a věk

Vzdělávací oblast: JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE **Ročník: 9.**

Vyučovací předmět: RUSKÝ JAZYK **Celková týdenní dotace (hodin): 2**

Očekávané výstupy z RVP:

Poslech s porozuměním:
- rozumí slovům a jednoduchým větám z osvojovaných témat dopravní prostředky, nákupy, oblečení, profese, denní režim
- rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech

Mluvení:
- sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se témat dopravní prostředky, nákupy, oblečení, profese, denní režim
- odpovídá na jednoduché otázky týkající se těchto témat

Čtení s porozuměním:
- rozumí souvislému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu a vyhledává v něm požadovanou informaci

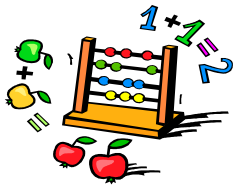
Psaní:
- napíše jednoduché texty týkající se denního režimu, psaní ruské adresy

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• rozumí slovům a jednouchým větám z osvojovaných témat dopravní prostředky, nákupy, oblečení, profese, denní režim • rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech • umí vyčasovat další slovesa podle 1. a 2. časování • tvoří budoucí čas • časuje způsobová slovesa a užívá je ve větách • skloňuje podle vzorů, všímá si rozdílů v koncovkách • skloňuje přídavná jména a pozná rozdíly mezi češtinou a ruštinou • podává časové informace • použije správný pád podstatných jmen • umí je číst, psát a skládat • chápe její význam, používá v minulém i budoucím čase • rozpozná a rozlišuje časy • umí je skloňovat • používá správně v budoucím i minulém čase	**POSLECH S POROZUMĚNÍM** • četba článků v učebnici • poslech článků z CD • časování sloves • budoucí čas • způsobové sloveso chtít, moci • podstatná jména rodu mužského, ženského, středního, množné číslo • přídavná jména měkká a tvrdá • vyjádření času • číslovky 2, 3, 4 s podstatným jménem • číslovky 100 – 1000 • vazba je třeba, nutno • zvratná slovesa – přítomný a minulý čas • osobní zájmena • vyjádření nutnosti a povinnosti	**Čj** – pravopis, tvarosloví, skladba, čtení, naslouchání, mluvený projev **M** – jednoduché početní úkony **ZČ** – názvy nemocí, návštěva lékaře, zdraví, životní styl **Vv** – použití výtvarných technik při přípravě projektů **Inf** – internet, práce s textovými a grafickými editory, prezentace informací **D** – historie a významné osobnosti Ruska **Ov** – kulturní život, lidská setkání, vztahy mezi lidmi, podobnosti a odlišnosti lidí, vnitřní svět člověka, osobní rozvoj **Př** – názvy rostlin,názvy živočichů, části lidského těla **Z** – orientace na mapě, hlavní města, názvy jezer, světadílů, řek atd., národy a národnosti **Tp** – názvy lidských pracovních činností, názvy pracovních nástrojů, **Tv** – sportovní činnost ve volném čase, názvy sportů **Pp** – příprava pokrmu, názvy jídel a pochutin, dom.práce **Hv** – interpretace ruských písní, názvy hudebních nástrojů **OSV–1:** cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, dovednosti pro učení a studium **OSV–2:** já jako zdroj informací o sobě; druzí jako zdroj informací o mně **Hobby, osobní údaje** **OSV–5:** cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (pružnosti nápadů, originality) **Tvorba projektů** **OSV–8:** řeč těla, řeč zvuků a slov, dovednosti pro sdělování verbální i neverbální, technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování, komunikace v různých situacích (informování, odmítání, omluva, pozdrav, prosba, žádost,...), rozhodnutí, odmítnutí, rady a návrhy, dialog **Mluvíme o koníčcích, kultuře, fráze v restauraci, na letišti, u lékaře, na poště**	• rozhovor • diskuse • práce s textem • didaktické hry • metody názorně-demonstrační • inscenační metody • gramaticky-překladová metoda (překlady, diktáty, převyprávění, slohové práce) • audio-lingvální metoda • audio-vizuální metoda • komunikativní metoda **Formy výuky** • frontální výuka • skupinová práce • individuální forma výuky
• rozumí souvislému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu a vyhledává v něm požadovanou informaci • učí se sdělit obsah textu	**ČTENÍ S POROZUMĚNÍM** • práce s texty v učebnici • překlad doslovný, volný		
• sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se témat dopravní prostředky, nákupy, oblečení, profese, denní režim • odpovídá na jednoduché otázky týkající se těchto témat • popíše jednoduchými větami • popíše svůj vzhled a charakter • získá základní informace o Evropě a národech	**MLUVENÍ** • témata nákupy, profese, oblečení • rozhovory na téma dopravní prostředky, nákupy, oblečení, denní režim • popis obrázku • popis vlastní osoby • Evropa, evropské národy		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	**TÉMA - Učivo**	**Mezipředmětové vztahy Průřezová témata**	**Poznámky:** metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• napíše jednoduché texty týkající se denního režimu i s časovým upřesněním • naučí se psát ruskou adresu	**PSANÍ** • denní režim • ruská adresa	**EGS–1:** rodinné příběhy, zážitky a zkušenosti z Evropy a světa, naši sousedé v Evropě; život dětí v jiných zemích; lidová slovesnost, zvyky a tradice národů Evropy **Seznamování s reáliemi Ruska, ruské vánoční zvyky** **EGS–2:** Evropa a svět; mezinárodní setkávání, život Evropanů a styl života v evropských rodinách; životní styl a vzdělávání mladých Evropanů **Texty o životě dnešního Ruska** **EGS–3:** co Evropu spojuje a co ji rozděluje **MKV–1:** poznávání vlastního kulturního zakotvení; respektování zvláštností různých etnik **Ruská literatura a poezie** **MKV–4:** význam užívání cizího jazyka jako nástroje dorozumění a celoživotního vzdělávání	

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

- rozumí výrazům pro pozdrav a poděkování
- rozumí jednoduchým slovům, se kterými se v rámci tematických okruhů opakovaně setkal (zejména má-li k dispozici vizuální oporu)
- rozumí otázkám, které se týkají základních osobních údajů (zejména jména a věku)
- rozumí jednoduchým pokynům učitele
- pozdraví a poděkuje, vyjádří souhlas a nesouhlas
- sdělí své jméno a věk
- reaguje na jednoduchá písemná sdělení, která se týkají jeho osoby

MATEMATIKA

5.2.1. – CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU

A) Obsahové a organizační vymezení předmětu:

K čemu směřuje vzdělávání v předmětu, na co je zaměřeno?

Matematika má ve vzdělání nezastupitelnou roli, prolíná celým vzdělávacím procesem na základní škole, tvoří osu vzdělávacího působení, vytváří předpoklady pro další studium a pro úspěšné uplatnění ve většině oborů profesionální přípravy. Matematika poskytuje vědomosti a dovednosti potřebné v praktickém životě. Matematické vzdělání vede žáky k přesnému vyjadřování, rozvíjí logické uvažování, důslednost, vytrvalost, pečlivost, schopnost sebekontroly, tvořivost, sebedůvěru, využívání prostředků výpočetní techniky – kalkulátorů, matematických softwarů včetně tabulkových kalkulátorů. Předmět klade důraz na porozumění základním myšlenkám, pojmům matematiky a jejich vzájemným vztahům.
Výuka je cílevědomě řízena tak, aby žáci:

- si osvojili početní operace v oboru přirozených, celých a racionálních čísel
- získávali údaje měřením, odhadováním, porovnáváním, zaokrouhlováním a výpočtem
- se seznámili s pojmem proměnná
- dovedli matematizovat reálné situace
- poznali a uvědomili si změny a závislosti známých jevů z běžného života
- analyzovali změny a závislosti z tabulek, diagramů a grafů
- jednoduché případy sami vyjádřili matematickým předpisem, tabulkou, grafem
- porovnávali, odhadovali, určovali velikost úhlu, obvody, obsahy, povrchy a objemy
- řešili úlohy z praxe, z běžného života
- zdokonalili svůj grafický projev
- řešili problémové úlohy, které je nutí uplatňovat logické myšlení, třídit údaje, provádět náčrtky
- osvojili matematické pojmy, algoritmy, symboliku a způsoby jejich užití
- využili získané vědomosti a dovednosti v praktickém životě, přípravě na další studium odborných předmětů
- určili a znázornili geometrické útvary

Kde a s čím je realizován?

Realizace výchovných a vzdělávacích strategií předmětu je v kmenových třídách. V případě některých aktivit se vyučuje v učebně Informatiky. Řád učebny je nedílným vybavením učebny, dodržování uvedených pravidel je pro každého žáka závazné. Naplňování některých očekávaných výstupů se provádí v terénu po předcházím poučení žáků o bezpečnosti. V průběhu vzdělávacího a výchovného procesu je k dispozici možnost využití školních kalkulátorů, interaktivní tabule, počítačů s napojením na internet, matematických softwarů, didaktických pomůcek (modely, pomůcky k rýsování na tabuli…).

Mezipředmětové vztahy, vazby?

- **Zeměpis (Z):** kartografický jazyk (grafické vyjádření, liniové a plošné útvary, druhy čar a vzdálenosti na mapách, rozbor grafů, kartogramů, diagramů, poměr – přímá, nepřímá úměrnost), kartografie a topografie (zeměpisné souřadnice, stupně, rovnoběžky a poledníky, měřítko mapy a plánu), světadíly, oceány, regiony světa (rozloha, výpočet hustoty osídlení, statistické hodnoty, diagramy), Země jako vesmírné těleso (koule, kulová plocha, úhel – sklon dráhy oběhu, dopad paprsků, zápis v desítkové soustavě vzdáleností vesmírných těles), obyvatelstvo světa (úměrnost mezi počtem obyvatelstva a přírodními zdroji, histogramy), terénní výuka (situační plány, náčrtky pochodové osy a úhly, odhad vzdáleností a výšek v terénu – zaokrouhlování, Pythagorova věta), přírodní sféry (průměrná denní teplota, průtok vody, ústí řeky – delta, statistika v meteorologii, procenta)
- **Fyzika (F):** měřené veličiny (délka, obsah, objem kapaliny, povrch, převody jednotek, hmotnost), pohyby těles (geometrické útvary v rovině, výpočet neznámé ze vzorce, úlohy o pohybu), gravitační pole, gravitační síla (rovnice, přímá úměrnost mezi silou a hmotností tělesa), tlaková síla a tlak (vztah mezi silou, tlakem a obsahem plochy – řešení rovnic), řešení početních úloh (desetinná čísla, reálná čísla), hydrostatický tlak (rovnice – hustota), formy energie (graf závislosti – výkon, práce), Archimédův zákon (reálná čísla), elektromagnetické a světelné děje (reálná čísla), optický trojboký hranol, vedení elektrického proudu, námraza (procenta), směr svislý (rovnoběžník)
- **Chemie (Ch):** vlastnosti látek (rovnice hustoty), směsi (řešení rovnic – úlohy o směsích, koncentrace, procenta, výpočty pomocí trojčlenky), chemické reakce (látkové množství, řešení chemických rovnic plošný obsah povrchu výchozích látek), složení látek (šestiboké hranoly, sítě těles)
- **Výtvarná výchova (Vv):** rozvíjení smyslové citlivosti (osová souměrnost, dekorativní vzory, linie, tvary, uspořádání prvků v ploše, zobrazení těles, náčrty ve volném rovnoběžném promítání, kolmý hranol, jehlan, kužel – modely, podobnost – zvětšování, zmenšování písma), prvky vizuálně obrazného vyjádření (kruh, kružnice, trojúhelník…)
- **Informatika (Inf):** grafický editor (kreslení útvarů v rovině, druhy čar, sítě těles), textový editor (zarovnání textu – osová souměrnost, kolmice a rovnoběžky v tabulkách, převody jednotek – nastavení stránky, tabulátorů), vyhledání informací (statistické údaje), počítačová grafika (geometrie v rovině a prostoru), tabulkový editor (výrazy s proměnou)
- **Dějepis (D):** starověké civilizace a odkaz (řecká abeceda – značení úhlů, pyramida – jehlan), člověk v dějinách (historická časová osa, Pythagoras, Thalet z Milétu), statistika v historii
- **Technické práce (Tp):** popis technických výkresů a plánů matematickými symboly pro geometrické útvary, úlohy na společnou práci, prostorové útvary (výroba modelů)
- **Tělesná výchova (Tv):** atletika (jednotky délky, kruh – běh, hod, úlohy o pohybu – běh na vzdálenost)
- **Příprava pokrmů (Pp):** úlohy o směsích – recepty, využití poměru v domácnosti (vaření, příprava pokrmů)
- **Digitální technologie (Dt):** mobilní služby (tarify – funkční závislosti)

Která průřezová témata prolínají předmětem?

Průřezové téma	Tematický okruh	Příklady témat
Osobnostní a sociální výchova **OSV**	**Osobnostní rozvoj**	
	1. Rozvoj schopností poznávání	cvičení pozornosti a soustředění, dovedností zapamatování, řešení problémů…
	2. Sebepoznání a sebepojetí	
	3. Seberegulace a sebeorganizace	plánování učiva a studia, stanovení cílů a kroků k jejich dosažení
	4. Psychohygiena	dobrá organizace času, hledání pomoci při potížích
	5. Kreativita	cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity
	Sociální rozvoj	
	6. Poznávání lidí	vzájemné poznávání se ve skupině a ve třídě
	7. Mezilidské vztahy	péče o dobré vztahy; respektování, podpora, pomoc…
	8. Komunikace	dovednosti pro sdělování verbální i neverbální, komunikace v různých situacích
	9. Kooperace a kompetice	dovednost navazovat na druhé, podřízení se, vedení a organizování práce skupiny
	Morální rozvoj	
	10. Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů
	11. Hodnoty, postoje, praktická etika	vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost…
Výchova demokratického občana **VDO**	1. Občanská společnost a škola	
	2. Občan, občanská společnost a stát	
	3. Formy participace občanů v politickém životě	
	4. Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech **EGS**	1. Evropa a svět nás zajímá	
	2. Objevujeme Evropu a svět	naše vlast a Evropa (rozloha , počet obyvatel měst a států – sestavování diagramů)
	3. Jsme Evropané	
Multikulturní výchova **MKV**	1. Kulturní diference	
	2. Lidské vztahy	
	3. Etnický původ	
	4. Multikulturalita	
	5. Princip sociálního smíru a solidarity	
Environmentální výchova **ENV**	1. Ekosystémy	
	2. Základní podmínky života	
	3. Lidské aktivity a problémy životního prostředí	
	4. Vztah člověka a prostředí	náš životní styl (spotřeba věcí, energie – statistické zpracování, grafy, diagramy)
Mediální výchova **MED**	**1. Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení**	identifikování základních orientačních prvků v textu
	2. Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality	prvky signalizující hodnotu, o kterou se sdělení opírá (statistika – vyhledávání údajů)
	3. Stavba mediálních sdělení	
	4. Vnímání autora mediálních sdělení	
	5. Fungování a vliv médií ve společnosti	
	6. Tvorba mediálních sdělení	
	7. Práce v realizačním týmu	

Pozn.: Tematické okruhy průřezových témat, které prolínají předmět **MATEMATIKA** - **1. a současně 2. stupeň**, jsou vyznačeny **červeně**.
Tematické okruhy průřezových témat, které prolínají předmět **MATEMATIKA** - **pouze 1. stupeň**, jsou vyznačeny **modře**, ty, které prolínají **pouze 2. stupeň**, jsou vyznačeny **zeleně**.

B) Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků:

2. STUPEŇ

K rozvíjení a utváření klíčových kompetencí:	Povedou společné postupy:
K učení 1. vybírání a využívání vhodných způsobů a metod pro efektivní učení 2. vyhledávání a třídění informací 3. operování s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, propojování získaných poznatků do širších celků 4. kritickému posuzování, porovnávání získaných poznatků a formulování závěrů 5. poznávání smyslu a cíle učení, pozitivnímu vztahu k učení	• klást důraz na čtení textu zadaných úloh s porozuměním • vést žáky k plánování postupů a úkolů, zadávat úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů • podporovat u žáků logické i abstraktní myšlení, přesné vyjadřování, vhodné argumentování • vytváření matematických modelů zařazováním vhodných problémových úkolů, logických úloh… • seznámit s matematickou symbolikou a vysvětlit výhody jejího použití • osvojovat u žáků základní matematické pojmy a vztahy, vzorce a algoritmy • rozvíjet paměť žáků prostřednictvím numerických výpočtů
K řešení problémů 1. rozpoznávání a pochopení problému; promyšlení a naplánování způsobu řešení 2. hledání různých variant a postupů řešení problémů; vyhledávání informací potřebných k řešení problémů 3. samostatnosti při řešení problémů; volbě vhodných způsobů řešení; užívání při řešení problémů logických a matematických postupů 4. ověřování správnosti řešení problému 5. schopnosti obhájit svá rozhodnutí a své výroky	• předkládat žákům zásoby matematických nástrojů (pojmů a vztahů, algoritmů, metod řešení úloh) • vést žáky ke kombinačnímu a pravděpodobnostnímu řešení problému • pracovat s chybou žáka jako s příležitostí, jak ukázat cestu ke správnému řešení, vést žáky k ověřování výsledků • připravovat vyučování tak, aby žák hledal různá řešení, řešil netradiční problémové úlohy • zařazovat metody, při kterých docházejí k řešení a závěrům žáci sami a matematicky argumentují • vést k provádění rozboru problému a plánu řešení, odhadování výsledků • dbát na správnou volbu postupu při řešení slovních úloh a reálných problémů • nabídnout dostatek prostoru v praktických činnostech pro využití matematických poznatků a dovedností
Komunikativní 1. formulování a vyjádření své myšlenky a názoru v logickém sledu; souvislému a kultivovanému se vyjadřování v písemném i ústním projevu 2. aktivnímu zapojení do společenského dění 3. využívání komunikačních a informačních prostředků 4. kvalitní spolupráce s ostatními	• užíváním matematického jazyka včetně správné terminologie a symboliky vést žáky k přesnému a stručnému vyjadřování • podle potřeby pomáhat žákům • zdůvodňovat matematické postupy • předkládat hypotézy • komunikovat na odpovídající odborné úrovni
Sociální a personální 1. spolupracování ve skupině 2. v případě potřeby ochotě pomoci nebo o pomoc požádat 3. efektivní spolupráci s druhými při řešení daného úkolu 4. ovládání a řízení svého jednání a chování	• zadávat úkoly, při kterých žáci mohou spolupracovat ve skupině, dvojicích • vyžadovat dodržování pravidel slušného chování • zapojit žáky do utváření příjemné atmosféry pro práci v týmu • vést žáky k věcné argumentaci, schopnosti sebekontroly i zodpovědnosti za činnost skupiny • vést žáky k pomoci slabšímu
Občanské 1. respektování přesvědčení druhých lidí 2. uvědomění si svých práv a povinností ve škole i mimo školu 3. zodpovědnému rozhodování se podle dané situace	• rozvíjet důvěru ve vlastní schopnosti a možnosti při řešení úloh, vést k sebekontrole při každém kroku postupu řešení • umožnit, aby žáci na základě jasných kritérií hodnotili svoji činnost nebo její výsledky • respektovat právo žáka na svůj názor vyjádřený slušnou formou • objektivně se vyjádřit ke grafickému projevu žáka, respektovat poruchy učení
Pracovní 1. dodržování vymezených pravidel; plnění závazků a povinností 2. využívání znalostí a zkušeností v zájmu vlastního rozvoje 3. orientování se v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru a k jeho realizaci	• požadovat dodržování dohodnuté kvality, termínů • vést žáky k zodpovědnému, důslednému, pečlivému a úplnému dokončení práce • vést k efektivitě při organizování vlastní práce • nabízet žákům projekty a další činnosti (modelování těles), ve kterých se budou učit zvládat základné pracovní činnosti • vést žáky k aplikaci znalostí v ostatních vyuč. předmětech a v reálném životě; umožnit zapojení do matematických soutěží
Digitální 1. běžné používání digitálních zařízení, aplikací a služeb a jejich využití 2. získávání, vyhledávání a spravování dat a informací a digitálního obsahu, volba postupů, způsobů a prostředků odpovídajících dané situaci 3. tvorba a úprava digitálního obsahu, vyjadřování se za pomoci digitálních prostředků 4. využívání digitální technologie k usnadnění a zefektivnění práce 5. pochopení významu digitálních technologií a seznamování se s novými technologiemi 6. předcházení situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, negativním situacím s dopadem na zdraví, etické jednání při práci s informacemi	• vytvářet situace, kdy jim využití digitálních technologií napomůže k efektivnímu řešení matematického problému • vést žáky k využívání digitálních technologií pro správu a vyhodnocení dat, prezentaci a interpretaci výsledků • vést žáky k posouzení úplnosti dat s ohledem na řešený problém, k dohledávání chybějících informací potřebných k řešení úloh nebo situací v doporučených online zdrojích a k ověřování informací z více zdrojů • motivovat žáky k využití digitálních technologií v situacích, kdy jim jejich použití usnadní činnost (např. převedení údajů z tabulky do diagramu v tabulkovém procesoru) • klást důraz na používání kalkulátoru, např. při provádění kontroly odhadů

Vzdělávací oblast: MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE **Ročník: 6.**

Vyučovací předmět: MATEMATIKA **Celková týdenní dotace (hodin): 4**

Očekávané výstupy z RVP:

Číslo a proměnná:
- provádí početní operace v oboru racionálních čísel
- zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností
- modeluje a řeší situace s využitím dělitelnosti v oboru přirozených čísel
- užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek – část (přirozeným číslem, desetinným číslem)

Závislosti, vztahy a práce s daty:
- vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data
- porovnává soubory dat

Geometrie v rovině a prostoru:
- zdůvodňuje využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů, využívá potřebnou matematickou symboliku
- charakterizuje a třídí základní rovinné útvary
- určuje velikost úhlu měřením a výpočtem
- odhaduje a vypočítá obsah a obvod základních rovinných útvarů
- načrtne a sestrojí rovinné útvary
- načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru v osové souměrnosti, určí osově souměrný útvar
- určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti
- odhaduje a vypočítá objem a povrch těles
- načrtne a sestrojí sítě základních těles
- načrtne a sestrojí obraz jednoduchých těles v rovině

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• čte a zapisuje desetinná čísla, včetně rozvinutého zápisu v desítkové soustavě • porovnává a zaokrouhluje desetinná čísla na daný řád • provádí při zaokrouhlování odhad s danou přesností • zobrazí desetinné číslo na číselné ose • zpaměti a písemně sčítá, odčítá, násobí a dělí desetinná čísla • využívá komutativnosti a asociativnosti sčítání a násobení • násobí a dělí desetinná čísla 10, 100, 1 000 • řeší slovní úlohy z praxe vedoucí k výpočtům s desetinnými čísly • převádí jednotky délky a hmotnosti v oboru desetinných čísel • využívá formát čísla při zaokrouhlení v tabulkovém kalkulátoru	**ČÍSLO A PROMĚNNÁ** **DESETINNÁ ČÍSLA:** • čtení a zápis v desítkové soustavě • rozvinutý zápis čísla v desítkové soustavě • porovnávání • zaokrouhlování desetinných čísel • zobrazení na číselné ose • početní operace (sčítání, odčítání, násobení, dělení desetinným číslem) • jednotky délky a hmotnosti • kalkulátor • slovní úlohy	**Z** – kartografický jazyk (grafické vyjádření, liniové a plošné útvary, druhy čar v mapách, vzdálenosti na mapě); kartografie a topografie (určování zeměpisné polohy - zeměpisné souřadnice, stupně, rovnoběžky a poledníky); světadíly, oceány, regiony světa (rozloha, výpočet hustoty osídlení); Země jako vesmírné těleso (úhel - sklon dráhy oběhu, zápis v desítkové soustavě vzdáleností vesmírných těles); terénní geografická výuka (situační plány, náčrtky pochodové osy, odhad vzdáleností a výšek v terénu – zaokrouhlování, kompas - kolmice, azimut – pochodové úhly); přírodní sféry (průměrná denní teplota, průtok vody, dopad slunečních paprsků pod úhlem, ústí řeky - delta) **D** – starověké civilizace a odkaz (řecká abeceda - značení úhlů); člověk v dějinách (historická časová osa) **F** – měřené veličiny (délka, obsah, objem kapaliny, hmotnost, vlastnosti látek (výpočet hustoty); pohyby těles (geometrické útvary v rovině), řešení početních úloh (desetinná čísla); těžiště těles **Ch** – chemické reakce (látkové množství, plošný obsah povrchu výchozích látek) **Vv** – rozvíjení smyslové citlivosti (osová souměrnost, dekorativní vzory, linie, tvary, uspořádání prvků v ploše, zobrazení těles, náčrty ve volném rovnoběžném promítání)	• Slovní vyučovací metody (monologické) • Metoda vykladu (vysvětlování) • Slovní vyučovací metody (dialogické): - motivační rozhovor (úvodní) - rozhovor vyvozovací (Sokratovský) - vhodnými otázkami vede žáka k přemýšlení - rozhovor opakovací (fixační) – vede žáka k opakování, upevňování a prohloubení učiva - rozhovor diagnostický (při kontrole a prověřování znalostí) • Řešení výukových problémů - práce s chybou - učební úlohy (žáci řeší podobné úlohy, které jim byly předvedeny) - didaktické hry - počítačové soutěže
• pracuje s pojmem násobek a dělitel • využívá znaky dělitelnosti • rozliší prvočíslo od čísla složeného • rozloží číslo na součin prvočísel • užívá násobky a dělitele včetně nejmenšího společného násobku a největšího společného dělitele v jednoduchých příkladech • řeší jednoduché slovní úlohy vedoucí k určení nejmenšího spol. násobku a největšího spol. dělitele	**DĚLITELNOST PŘIROZENÝCH ČÍSEL:** • násobek, dělitel, znaky dělitelnosti • prvočíslo, číslo složené • sudé a liché číslo • rozklad čísla na prvočinitele • společný násobek, společný dělitel • čísla soudělná a nesoudělná • slovní úlohy s využitím dělitelnosti		
• vypočítá aritmetický průměr z daných hodnot • vyznačí bod v pravoúhlé soustavě souřadnic na základě zadaných souřadnic a zapíše je	**ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY** • aritmetický průměr • pravoúhlá soustava souřadnic		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• užívá a rozlišuje pojmy přímka, polopřímka, úsečka • využívá matematickou symboliku při zápisu lineárních útvarů • používá jednotlivé druhy čar • pojmenuje, znázorní a narýsuje kružnici • rozliší kružnici a kruh • pracuje při konstrukci s převody jednotek délky • změří délky úseček • narýsuje rovnoběžky, různoběžky, kolmice • využívá postupů při zjištění vzdálenosti bodu od přímky • vypočítá obvod čtverce, obdélníku, trojúhelníku • třídí základní rovinné útvary	**GEOMETRIE V ROVINĚ A PROSTORU** **GEOMETRICKÉ ÚTVARY V ROVINĚ** • rovina, bod, úsečka, přímka, polopřímka, kružnice, kruh • druhy čar (plná, přerušovaná, čerchovaná) • rovnoběžky, různoběžky a kolmice • vzdálenost bodu od přímky • obvody čtverce, obdélníku, trojúhelníku	**Inf** – grafický editor (kreslení útvarů v rovině, druhy čar, sítě těles); textový editor (zarovnání textu – osová souměrnost, kolmice a rovnoběžky v tabulkách, převody jednotek – nastavení stránky, tabulátorů) **Tp** – popis technických výkresů, mat. symboly pro geometrické útvary **Tv** – atletika (jednotky délky, kruh – běh, hod) **OSV–1:** cvičení pozornosti a soustředění, dovedností zapamatování, řešení problémů, dovednosti pro učení a studium **Definice, pojmy, vzorce** **OSV–3:** plánování učiva a studia, stanovení cílů a kroků k jejich dosažení **Postup při konstrukci geometrických útvarů, početních operací** **OSV–4:** dobrá organizace času, hledání pomoci při potížích **Řešení úkolů od jednodušších po složitější, dotazy při nepochopení zadání** **OSV–5:** cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (pružnosti nápadů, originality, schopnosti vidět věci jinak, schopnosti "dotahovat" nápady do reality) **Žákovské projekty** **OSV–6:** vzájemné poznávání se ve skupině **Skupinová práce** **OSV–8:** dovednosti pro sdělování verbální i neverbální **Matematická symbolika, přesné formulování matematických zákonitostí** **OSV–9:** dovednost navazovat na druhé, podřízení se, vedení a organizování práce skupiny **Práce ve skupině skupinové práce – např. žákovské projekty** **OSV–10:** dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů **Počet řešení, trojúhelníková nerovnost** **OSV–11:** vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost **Grafické operace s úhly – ověření výpočtem, zkouška správnosti při dělení**	**Formy výuky:** • individuální - samostatná práce • frontální • skupinová, práce ve dvojicích **Principy výuky:** • přiměřenosti • zpětné vazby • spojení teorie s praxí • spolupráce • kooperace žáků • vzájemné pomoci • projektová aktivita **Řešení nadstandard-ních matematických úloh** • Matematický klokan • Pythagoriáda • Matematická olympiáda
• narýsuje daný úhel ve stupních • změří velikost úhlu pomocí úhloměru • užívá jednotky stupeň a minuta • odhadne velikost úhlu • rozlišuje a pojmenuje druhy úhlů • sčítá a odčítá velikosti úhlů ve stupních i minutách • násobí a dělí velikosti úhlů přirozeným číslem v jednoduchých případech • přenese graficky úhel • vyznačí dvojice vedlejších úhlů a vrcholových • vypočítá jejich velikost a využívá jejich vlastností • využívá početních operací s úhly při řešení velikosti vnitřního úhlu trojúhelníku, jsou-li dány velikosti dalších dvou vnitřních úhlů trojúhelníku	**ÚHEL A JEHO VELIKOST** • pojem, ostrý, tupý, pravý a přímý úhel • jednotky velikosti úhlu a měření velikosti úhlu, užití úhloměru • převody a užití jednotek velikosti úhlu • konstrukce úhlu dané velikosti • početní operace s velikostmi úhlů ve stupních i minutách (sčítání, odčítání, násobení, dělení) • grafické operace s velikostmi úhlů ve stupních (sčítání, odčítání, násobení, dělení na poloviny a čtvrtiny) • vrcholové a vedlejší úhly • součet vnitřních úhlů v trojúhelníku		
• rozliší útvary osově souměrné a shodné útvary • vymodeluje souměrně sdružený útvar podle osy • načrtne osu souměrnosti osově souměrného obrazce • sestrojí osu úhlu • načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru v osové souměrnosti • využívá vlastnosti osy úhlu v konstrukčních úlohách	**OSOVÁ SOUMĚRNOST** • osová souměrnost • určování osy osově souměrných obrazců • osa úsečky, osa úhlu • osově souměrné útvary • konstrukce obrazu daného útvaru v osové souměrnosti		
• pojmenuje, znázorní a správně užívá základní pojmy trojúhelníku (strana, vrcholy) • zakreslí u trojúhelníku vnitřní a vnější úhly • rozliší a znázorní trojúhelník rovnostranný, rovnoramenný, obecný • popíše vlastnosti rovnostranného a rovnoramenného trojúhelníku • sestrojí těžnice, těžiště, střední příčky, výšky trojúhelníku • sestrojí trojúhelníku kružnici opsanou a vepsanou • načrtne nepravidelný a pravidelný mnohoúhelník • sestrojí pravidelný šestiúhelník a pravidelný osmiúhelník	**TROJÚHELNÍK** • pojem, druhy • vnitřní a vnější úhly trojúhelníku • trojúhelníková nerovnost • konstrukce ze tří stran • rovnostranný trojúhelník • rovnoramenný trojúhelník • těžnice, střední příčky, výšky, těžiště • kružnice opsaná, vepsaná trojúhelníku		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
	• mnohoúhelníky – pojem, pravidelný šestiúhelník, pravidelný osmiúhelník		
• správně zapisuje jednotky obsahu a převádí je • vypočítá obsah čtverce a obdélníku • využívá znalostí (obsah čtverce, obdélníku) při výpočtech obsahů složitějších obrazců	**OBSAH ČTVERCE A OBDÉLNÍKU** • jednotky obsahu • obsah čtverce a obdélníku • obsah složitějších obrazců (s využitím znalostí obsahu čtverce a obdélníku)		
• charakterizuje jednotlivá tělesa (kvádr, krychle) • vymodeluje kvádr a krychli pomocí jednotkových krychlí a určí tak jejich objem • načrtne a narýsuje síť tělesa • vymodeluje krychli a kvádr ze sítě • načrtne a sestrojí obraz krychle a kvádru ve VRP • vypočítá povrch krychle, kvádru • pracuje s jednotky objemu, správně je zapisuje a vzájemně je převádí • odhaduje a vypočítá objem krychle, kvádru • rozliší stěnovou a tělesovou úhlopříčku • využívá znalosti při řešení úloh z praxe	**POVRCH A OBJEM KRYCHLE A KVÁDRU** • kvádr, krychle, sítě těles • zobrazování těles (VRP) • povrch krychle, kvádru • jednotky objemu: krychlové i litrové • objem krychle, kvádru • stěnová a tělesová úhlopříčka • výpočty objemu a povrchu kvádru ve slovních úlohách		

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

Číslo a proměnná
• písemně sčítá, odčítá, násobí a dělí víceciferná čísla, dělí se zbytkem; čte desetinná čísla, zná jejich zápis a provádí s nimi základní početní operace;provádí odhad výsledku, zaokrouhluje čísla; píše, čte, porovnává a zaokrouhluje čísla v oboru do 1 000 000; zvládá orientaci na číselné ose
Závislosti, vztahy a práce s daty
• užívá a ovládá převody jednotek délky, hmotnosti, času, obsahu, objemu; zvládá početní úkony s penězi
Geometrie v rovině a prostoru
• vyznačuje, rýsuje a měří úhly, provádí jednoduché konstrukce; vypočítá obvod a obsah čtverce, obdélníka; rozeznává a rýsuje základní rovinné útvary, sestrojí základní rovinné útvary v osové souměrnosti; vypočítá povrch a objem kvádru a krychle; sestrojí sítě základních těles; načrtne základní tělesa; zobrazuje jednoduchá tělesa; odhaduje délku úsečky, určí délku lomené čáry; umí zacházet s rýsovacími pomůckami a potřebami; používá technické písmo

Vzdělávací oblast: MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE **ročník: 7.**

Vyučovací předmět: MATEMATIKA **Celková týdenní dotace (hodin): 4**

Očekávané výstupy z RVP:

Číslo a proměnná:
- provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel
- zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností
- účelně využívá kalkulátor
- užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek – část (přirozeným číslem, zlomkem, desetinným číslem, procentem, poměrem)
- řeší modelováním a výpočtem situace vyjádřené poměrem
- pracuje s měřítky map a plánů
- řeší aplikační úlohy na procenta (i pro případ, že procentová část je větší než celek)

Závislosti, vztahy a práce s daty:
- určuje vztah přímé nebo nepřímé úměrnosti
- vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí

Geometrie v rovině a prostoru:
- charakterizuje a třídí základní rovinné útvary
- využívá potřebnou matematickou symboliku
- užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti trojúhelníků
- načrtne a sestrojí rovinné útvary
- odhaduje a vypočítá obsah a obvod základních rovinných útvarů
- určuje a charakterizuje základní prostorové útvary
- načrtne a sestrojí sítě základních těles
- načrtne a sestrojí obraz jednoduchých těles v rovině
- odhaduje a vypočítá objem, povrch těles
- načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové souměrnosti
- analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu
- určí středově souměrný útvar

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	**TÉMA - Učivo**	**Mezipředmětové vztahy Průřezová témata**	**Poznámky:** metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• modeluje a zapisuje zlomkem část celku • uvede daný zlomek na základní tvar • převádí zlomky na desetinná čísla a naopak • čte, zapíše, porovná zlomky, zobrazí je na číselné ose, vyjádří část celku graficky i zlomkem, sečte zlomky se stejným jmenovatelem • porovnává dva zlomky • upraví smíšené číslo na zlomek • provádí početní operace se zlomky • zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností • daný zlomek zjednodušuje krácením • modeluje konkrétní situace, v nich využívá matematický aparát v oboru racionálních čísel • řeší slovní úlohy vedoucí k základním operacím se zlomky	**ČÍSLO A PROMĚNNÁ** **ZLOMKY** • čtení a zápis zlomku • rozšiřování a krácení • porovnávání podle velikosti • smíšené číslo • početní operace se zlomky (sčítání, odčítání, násobení, dělení) • složený zlomek • desetinná čísla a zlomky • slovní úlohy se zlomky	**Z** – kartografie a topografie - měřítko plánu, mapy (výpočty, poměr-přímá, nepřímá úměrnost); světadíly, oceány, regiony světa - rozloha, poměr, procenta); Země jako vesmírné těleso - místní čas, světový čas, nadmořská výška, zeměpisná šířka, délka (racionální čísla); přírodní sféry - lesní půda, zemský povrch, moře, oceány (procenta); obyvatelstvo světa (počet obyvatel, procenta) **D** – rozetová okna-gotika (středová souměrnost) **Vv** – rozvíjení smyslové citlivosti (středová souměrnost, dekorativní vzory, rovinné útvary, uspořádání prvků v ploše, zobrazení těles, náčrty ve volném rovnoběžném promítání, papírový model hranolu) **Ch** – výpočty pomocí trojčlenky; koncentrace (procenta) **Pp** – využití poměru v domácnosti (vaření, příprava pokrmů) **F** – změna teploty, teplota tání, tuhnutí, hmotnost, elektromotor (racionální čísla); vztahy mezi veličinami (rychlost, čas, hmotnost), prodloužení pružiny, rychlost zvuku, blesk, elektrická energie-žárovky (přímá, nepřímá úměrnost); převody jednotek, směr svislý (rovnoběžník); optický trojboký hranol; vedení elektrického proudu, námraza (procenta)	• Slovní vyučovací metody (monologické) • Metoda vykladu (vysvětlování) • Slovní vyučovací metody (dialogické): – motivační rozhovor (úvodní) – rozhovor vyvozovací (Sokratovský) – vhodnými otázkami vede žáka k přemýšlení – rozhovor opakovací (fixační) – vede žáka k opakování, upevňování a prohloubení učiva – rozhovor diagnostický (při kontrole a prověřování znalostí)
• zapíše kladná a záporná čísla • znázorní kladná a záporná čísla na vodorovné i svislé číselné ose • zapíše opačné číslo k danému • řeší absolutní hodnotu daného čísla a vysvětlí pomocí náčrtku její geometrický význam • provádí početní operace s celými čísly • užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek – část • řeší slovní úlohy na užití celých a racionálních čísel	**RACIONÁLNÍ ČÍSLA** • čtení a zápis čísla • zobrazení na číselné ose • opačné číslo • absolutní hodnota • početní operace s celými čísly (sčítání, odčítání, násobení, dělení)		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	**TÉMA - Učivo**	**Mezipředmětové vztahy Průřezová témata**	**Poznámky:** metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• vypočítá 1% • užívá základní pojmy procentového počtu • vyjádří část celku pomocí procent • řeší slovní úlohy • vypočítá promile • řeší aplikační úlohy na procenta (i pro případ, že procentová část je větší než celek) • řeší úlohy z praxe na jednoduché úrokování	**PROCENTA** • pojem • základ, procentová část, počet procent • promile • úrok, jednoduché úrokování • slovní úlohy	**OSV–1:** cvičení pozornosti a soustředění, cvičení dovedností, zapamatování řešení problémů, dovednosti pro učení a studium **Pojmy, definice, vzorce** **OSV–3:** organizace vlastního času, plánování učení a studia, stanovení cílů a kroků k jejich dosažení **Správný postup při řešení početních úloh a konstrukcí geometrických útvarů** **OSV–4:** dobrá organizace času **Správné rozložení úkonů při konstrukci v závislosti na čase – časová náročnost** **OSV–5:** cvičení pro rozvoj rysů kreativního myšlení (pružnosti nápadů, originality, schopnosti vidět věci jinak, schopnosti dokončovat své nápady) **Žákovské projekty, aktivity** **OSV–6:** vzájemná poznávání ve skupině **Skupinové práce** **OSV–7:** práce s přirozenou dynamikou třídy **Přizpůsobení pracovního tempa při řešení úkolů** **OSV–8:** otevřená a pozitivní komunikace **Práce s chybou** **OSV–9:** dovednost navazovat na druhé, kooperace **Práce ve skupině** **OSV–10:** dovednosti pro řešení problémů a pro jejich objasnění, rozhodování z hlediska různých typů problémů **Desetinná čísla a zlomky, trojúhelníková nerovnost** **OSV–11:** vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost **Přesnost rýsování trojúhelníků, zkouška správnosti při dělení**	• Řešení výukových problémů – práce s chybou – učební úlohy (žáci řeší podobné úlohy, které jim byly předvedeny) – didaktické hry – počítačové soutěže **Formy výuky:** • individuální – samostatná práce • frontální • skupinová, práce ve dvojicích **Principy výuky:** • přiměřenosti • zpětné vazby • spojení teorie s praxí • spolupráce • kooperace žáků • vzájemné pomoci • projektová aktivita **Řešení nadstandardních matematických úloh** • Matematický klokan • Pythagoriáda • Matematická olympiáda
• porovná dvě veličiny poměrem • zvětšuje a zmenšuje veličiny v daném poměru • dělí celek na části v daném poměru • pracuje s měřítky map a plánů • používá pojmu úměra • využívá trojčlenku při řešení slovních úloh	**POMĚR** • pojem • zvětšení a zmenšení v daném poměru • dělení celku v daném poměru • měřítko • úměra • trojčlenka		
• rozliší přímou a nepřímou úměrnost • vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí	**ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY** **PŘÍMÁ A NEPŘÍMÁ ÚMĚRNOST** • přímá a nepřímá úměrnost		
• rozpozná dvojice úhlů střídavých a souhlasných • pracuje s vlastnostmi dvojic úhlů	**GEOMETRIE V ROVINĚ A PROSTORU** **PŘÍMKY PROŤATÉ PŘÍMKOU** • úhly střídavé a souhlasné		
• pozná shodné útvary • užívá věty o shodnosti trojúhelníků v početních a konstrukčních úlohách • sestrojí trojúhelník z daných prvků • dbá na kvalitu a přesnost rýsování	**TROJÚHELNÍK** • shodnost trojúhelníků (věty sss, sus, usu) • konstrukce trojúhelníků		
• užívá pojmy a základní vlastnosti různých čtyřúhelníků • využívá vlastnosti čtyřúhelníků v konstrukčních úlohách	**ZÁKLADNÍ VLASTNOSTI ČTYŘÚHELNÍKŮ**		
• rozlišuje různé typy rovnoběžníků • sestrojí rovnoběžník • vypočítá obvod a obsah rovnoběžníku • vypočítá obsah trojúhelníku	**ROVNOBĚŽNÍKY** • pojem, vlastnosti, rozdělení • konstrukce • obvod a obsah rovnoběžníků • obsah trojúhelníku		
• rozlišuje a pojmenuje jednotlivé druhy lichoběžníku • sestrojí lichoběžník v jednoduchých případech • vypočítá obvod a obsah lichoběžníku • řeší slovní úlohy z praxe vedoucí k výpočtu obvodu a obsahu lichoběžníku	**LICHOBĚŽNÍK** • pojem • konstrukce • obvod a obsah		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	**TÉMA - Učivo**	**Mezipředmětové vztahy Průřezová témata**	**Poznámky:** metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• rozezná a pojmenuje hranol • načrtne a narýsuje obraz tělesa v rovině • načrtne a narýsuje síť hranolu • charakterizuje prostorové útvary • vypočítá povrch a objem hranolu	**POVRCH A OBJEM HRANOLŮ** • pojem hranol • povrch a objem hranolu		
• načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové souměrnosti • určí střed souměrnosti středově souměrného rovinného obrazce • užívá středovou souměrnost v praxi	**STŘEDOVÁ SOUMĚRNOST** • sestrojení obrazu obrazce ve středové souměrnosti		

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

Číslo a proměnná
• písemně sčítá, odčítá, násobí a dělí víceciferná čísla, dělí se zbytkem; čte desetinná čísla a provádí s nimi základní početní operace; pracuje se zlomky a smíšenými čísly, používá vyjádření vztahu celek–část (zlomek, desetinné číslo, procento); používá měřítko mapy a plánu; řeší jednoduché úlohy na procenta

Závislosti, vztahy a práce s daty
• vyhledává a třídí data; porovnává data; vypracuje jednoduchou tabulku; užívá a ovládá převody jednotek délky, hmotnosti, času, obsahu, objemu; zvládá početní úkony s penězi

Geometrie v rovině a prostoru
• vypočítá obvod a obsah trojúhelníka, čtverce, obdélníka; provádí jednoduché konstrukce; rozeznává a rýsuje základní rovinné útvary; sestrojí základní rovinné útvary ve středové souměrnosti; vypočítá povrch a objem kvádru a krychle; sestrojí sítě základních těles; načrtne základní tělesa; zobrazuje jednoduchá tělesa; umí zacházet s rýsovacími pomůckami a potřebami; graficky sčítá a odčítá úsečky; čte a rozumí jednoduchým technickým výkresům

Vzdělávací oblast: MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE **očník: 8.**

Vyučovací předmět: MATEMATIKA **Celková týdenní dotace (hodin): 4**

Očekávané výstupy z RVP:

Číslo a proměnná:
- provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel
- účelně využívá kalkulátor
- užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu
- matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných
- určí hodnotu výrazu, sčítá a násobí mnohočleny
- formuluje a řeší reálnou situaci pomocí jednoduchých rovnic
- analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace, v nichž využívá matematický aparát v oboru celých a racionálních čísel

Závislosti, vztahy a práce s daty:
- vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data

Geometrie v rovině a prostoru:
- využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti k charakteristice útvarů a k řešení polohových a nepolohových konstrukčních úloh
- načrtne a sestrojí rovinné útvary
- zdůvodňuje a využívá polohových a metrických vlastností základních rovinných útvarů při řešení úloh; využívá potřebnou matematickou symboliku
- určuje a charakterizuje základní prostorové útvary, analyzuje jejich vlastnosti
- odhaduje a vypočítá objem a povrch těles

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• určí druhou mocninu a odmocninu reálných čísel pomocí tabulek a kalkulátorů • používá druhé mocniny, odmocniny ve výpočtech • modeluje konkrétní situace, analyzuje a řeší jednoduché problémy, v nichž využívá celý matematický aparát	**ČÍSLO A PROMĚNNÁ** **DRUHÁ MOCNINA A ODMOCNINA REÁLNÁ ČÍSLA** • druhá mocnina a odmocnina přirozených, desetinných, záporných čísel a zlomků • reálná čísla	**Vv** – prvky vizuálně obrazného vyjádření (kruh, kružnice, trojúhelník, hranoly, válec) **D** – nejstarší starověké civilizace a jejich odkaz (Pythagorova věta – Pythagoras, konstrukce trojúhelníku – Thales) **F** – měřené veličiny (objem, povrch, obvod, obsah); pohyby těles (reálná čísla, slovní úlohy); Archimédův zákon (reálná čísla) - elektromagnetické a světelné děje (reálná čísla) **Tp** – technické výkresy (geometrie v rovině a prostoru) **Z** – statistické data a jejich grafické vyjádření (reálná čísla, kruhové diagramy); odhad vzdáleností a výšek objektů v terénu (Pythagorova věta) **Inf** – počítačová grafika (geometrie v rovině a prostoru); tabulkový editor (výrazy s proměnnou, geometrie v rovině a prostoru, Pythagorova věta) **OSV–1:** cvičení pozornosti a soustředění, dovedností zapamatování, řešení problémů, dovednosti pro učení a studium **Vzorce-mnohočleny, Pythagorova věta, kružnice a kruh, válec, pojmy – mocnina, odmocnina, reálná čísla, mnohočlen, množina všech bodů**	• Slovní vyučovací metody (monologické) • Metoda vykladu (vysvětlování) • Slovní vyučovací metody (dialogické): - motivační rozhovor (úvodní) - rozhovor vyvozovací (Sokratovský) – vhodnými otázkami vede žáka k přemýšlení - rozhovor opakovací (fixační) – vede žáka k opakování, upevňování a prohloubení učiva - rozhovor diagnostický (při kontrole a prověřování znalostí) • Řešení výukových problémů - práce s chybou - učební úlohy (žáci řeší podobné úlohy, které jim byly předvedeny) - didaktické hry - počítačové soutěže
• vypočítá hodnotu číselného výrazu • řeší početní operace s číselnými výrazy a výrazy s proměnnou • zapíše slovní text pomocí výrazů s proměnnými v jednoduchých případech	**VÝRAZY** • Číselné výrazy • Výrazy s proměnnou		
• určuje mocniny s přirozeným mocnitelem • provádí početní operace s mocninami s přirozeným mocnitelem • napíše číslo ve tvaru $a \cdot 10^n$ (n je celé číslo)	**MOCNINY** • Mocniny s přirozeným mocnitelem • Početní výkony s mocninami • Rozvinutý zápis čísla		
• rozliší jednočlen, dvojčlen, ... • sčítá, odčítá, násobí mnohočleny • používá vzorce $(a + b)^2$, $(a – b)^2$, $a^2 – b^2$	**MNOHOČLENY** • Pojem mnohočlenu • Sčítání a odčítání mnohočlenů • Násobení mnohočlenu mnohočlenem • Vzorce		
• užívá a zapisuje vztah rovnosti • řeší rovnice pomocí ekvivalentních úprav • provádí zkoušku správnosti lineární rovnice	**LINEÁRNÍ ROVNICE** • Rovnost • Rovnice • Řešení rovnic		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• vypočítá hodnotu neznámé ze vzorce po dosazení číselných hodnot všech daných veličin • formuluje a řeší jednoduché slovní úlohy z praxe	• Výpočet neznámé ze vzorce • Řešení slovních úloh	**OSV–3:** plánování učiva a studia, stanovení cílů a kroků k jejich dosažení **Postup při konstrukci geometrických útvarů, početních operací** **OSV–4:** dobrá organizace času **Řešení většího mmnožství úkolů** hledání pomoci při potížích **Zpětná vazba učitel x žák** **OSV–5:** cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (pružnosti nápadů, originality, schopnosti vidět věci jinak, schopnosti "dotahovat" nápady do reality) **Řešení slovních úloh; množina všech bodů dané vlastnosti** **OSV-6:** vzájemné poznávání se ve skupině **Skupinová práce** **OSV-7:** péče o dobré vztahy; respektování, podpora, pomoc; (práce s přirozenou dynamikou dané třídy jako sociální skupiny) **Práce ve skupinách** **OSV-8:** dovednosti pro sdělování verbální **Společné řešení zadaného úkolu** i neverbální **Matematický zápis, vzorce, symbolika** komunikace v různých situacích (informování, odmítání, omluva, pozdrav, prosba, přesvědčování, řešení konfliktů, vyjednávání, vysvětlování, žádost apod.) **OSV-9:** dovednost odstoupit od vlastního nápadu, dovednost navazovat na druhé **Žákovské projekty, aktivity, práce ve skupinách** **OSV-10:** dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů **Konstrukční úlohy, řešení slovních úloh** **MED-1:** identifikování základních orientačních prvků v textu **Řešení slovních úloh, množiny všech bodů dané vlastnosti**	**Formy výuky:** • individuální - samostatná práce • frontální • skupinová, práce ve dvojicích **Principy výuky:** • přiměřenosti • zpětné vazby • spojení teorie s praxí • spolupráce • kooperace žáků • vzájemné pomoci • projektová aktivita
• rozliší kružnici a kruh • vypočítá obvod a obsah kruhu, délku kružnice • používá poznatky o kružnici v konstrukčních úlohách	**GEOMETRIE V ROVINĚ A PROSTORU** **KRUŽNICE A KRUH** • Kružnice a kruh • Délka kružnice • Obsah kruhu		
• vyjádří pomocí kruhového diagramu výsledky zpracovaných dat	• Kruhové diagramy		
• dosadí do vzorce a vypočítá délku oblouku a obsah kruhové výseče • užívá pojmy kruh a kružnice v praktických situacích • užívá kalkulátor k zefektivnění výpočtů	• Středový úhel a délka oblouku • Obsah kruhové výseče		
• zapíše Pythagorovu větu: $c^2 = a^2 + b^2$ • určí zda je trojúhelník pravoúhlý • vypočítá přeponu, odvěsnu • aplikuje poznatky (Pythagorova věta) v početních úlohách • užívá Pythagorovu větu v praxi	**PYTHAGOROVA VĚTA** • Pythagorova věta • Výpočet délky přepony pravoúhlého trojúhelníku • Výpočet délky odvěsny pravoúhlého trojúhelníku • Užití Pythagorovy věty v praxi		
• užívá jednotky objemu a obsahu, vzájemně je převádí • načrtne obraz tělesa • sestrojí síť válce • charakterizuje základní prostorové útvary • odhadne a vypočítá objem a povrch hranolu • odhadne a vypočítá povrch a objem válce • užívá pojem válec v praktických situacích	**VÁLEC** • Opakování – krychle, kvádr, hranol • Rotační válec a jeho povrch • Objem válce		
• využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti k charakteristice útvarů a k řešení konstrukčních úloh • sestrojí tečnu ke kružnici v daném bodu kružnice • sestrojí tečnu ke kružnici z daného bodu ležícího vně kružnice • užívá Thaletovu větu v praxi	**MNOŽINY VŠECH BODŮ DANÉ VLASTNOSTI** • Množiny všech bodů dané vlastnosti • Thaletova kružnice		
• používá základní pravidla přesného rýsování • určí a znázorní různé druhy trojúhelníků • načrtne danou situaci • aplikuje znalosti (výška, těžnice, Thaletova kružnice) při konstrukci trojúhelníku • využívá vlastností čtyřúhelníků v konstrukčních úlohách	**KONSTRUKČNÍ ÚLOHY** • Jednoduché konstrukce • Postup a řešení konstrukční úlohy • Konstrukce trojúhelníků • Konstrukce čtyřúhelníků		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• pomocí matematické symboliky zapíše postu konstrukce • sestrojí trojúhelníky a čtyřúhelníky zadané různými prvky v jednodušších případech			

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

Číslo a proměnná
• písemně sčítá, odčítá, násobí a dělí víceciferná čísla, dělí se zbytkem; pracuje se zlomky a smíšenými čísly, používá vyjádření vztahu celek–část (zlomek, desetinné číslo, procento); čte desetinná čísla a provádí s nimi základní početní operace; řeší jednoduché úlohy na procenta

Závislosti, vztahy a práce s daty
• vyhledává a třídí data; porovnává data; vypracuje jednoduchou tabulku; užívá a ovládá převody jednotek délky, hmotnosti, času, obsahu, objemu; zvládá početní úkony s penězi

Geometrie v rovině a prostoru
• vypočítá obvod a obsah kruhu; provádí jednoduché konstrukce; rozeznává a rýsuje základní rovinné útvary; vypočítá povrch a objem válce; sestrojí sítě základních těles; načrtne základní tělesa; zobrazuje jednoduchá tělesa; umí zacházet s rýsovacími pomůckami a potřebami

Vzdělávací oblast: MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE **ročník: 9.**

Vyučovací předmět: MATEMATIKA **Celková týdenní dotace (hodin): 5**

Očekávané výstupy z RVP:

Číslo a proměnná:
- účelně využívá kalkulátor
- matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných
- provádí rozklad mnohočlenů na součin pomocí vzorců a vytýkání
- formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic a jejich soustav
- analyzuje a řeší jednoduché problémy
- modeluje konkrétní situace, v nichž využívá matematický aparát v oboru celých a racionálních čísel

Geometrie v rovině a prostoru:
- využívá potřebnou matematickou symboliku
- užívá k argumentaci a při výpočtech věty o podobnosti trojúhelníků
- určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti
- odhaduje a vypočítá objem a povrch těles
- načrtne a sestrojí sítě základních těles
- načrtne a sestrojí obraz jednoduchých těles v rovině
- analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu

Závislosti, vztahy a práce s daty:
- vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data, porovnává soubory dat
- určuje vztah přímé anebo nepřímé úměrnosti
- vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem
- matematizuje jednoduché reálné situace s využitím funkčních vztahů

Nestandardní aplikační úlohy a problémy:
- užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů
- nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací
- řeší úlohy na prostorovou představivost
- aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	**TÉMA - Učivo**	**Mezipředmětové vztahy Průřezová témata**	**Poznámky:** metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• určí hodnotu daného číselného výrazu • upraví a zjednoduší výrazy • zapíše pomocí výrazu s proměnnými jednoduchý slovní text • násobí výraz jednočlenem, dvojčlenem • dělí mnohočleny jednočlenem a provádí zkoušku násobením • rozloží výraz na součin činitelů pomocí vytýkání a pomocí vzorců $(a + b)^2$, $(a – b)^2$, $a^2 – b^2$ • určuje smysl lomeného výrazu • provádí početní operace s lomenými výrazy	**ČÍSLO A PROMĚNNÁ** **VÝRAZY** • dělení mnohočlenu jednočlenem • rozklad mnohočlenu na součin činitelů • vytýkání společného činitele • postupné vytýkání • pomocí vzorců $(a + b)^2$, $(a – b)^2$, $a^2 – b^2$ • pojem lomený výraz • početní výkony s lomenými výrazy **SOUSTAVY DVOU LINEÁRNÍCH ROVNIC** • řešení soustavy dvou lineárních rovnic se dvěma neznámými • metoda dosazovací a metoda sčítací • možnosti počtu řešení • slovní úlohy řešené pomocí soustav lineárních rovnic • Úlohy na počítání směsí, o pohybu, na společnou práci	**Z** – kartografický jazyk (rozbor grafů, kartogramů, diagramy o rozdělení obyvatelstva, souše, …); kartografie a topografie (měřítko mapy a plánu, zeměpisné souřadnice); světadíly, oceány, regiony světa (diagramy, statistické hodnoty); Země jako vesmírné těleso (koule, kulová plocha); obyvatelstvo světa (úměrnost mezi počtem obyvatelstva a přírodními zdroji, histogramy); přírodní sféry (statistika v meteorologii) **Inf** – grafický editor (kreslení útvarů v rovině, sítě těles); vyhledání informací (statistické údaje) **Tp** - úlohy na společnou práci; prostorové útvary (výroba modelů); technické výkresy a plány **D** – starověké civilizace (pyramida - jehlan); statistika v historii **Tv** – atletika (úlohy o pohybu) **Pp** - úlohy o směsích = recepty **Dt** – mobilní služby (tarify – funkční závislosti)	• Slovní vyučovací metody (monologické) • Metoda vykladu (vysvětlování) • Slovní vyučovací metody (dialogické): - motivační rozhovor (úvodní) - rozhovor vyvozovací (Sokratovský) – vhodnými otázkami vede žáka k přemýšlení - rozhovor opakovací (fixační) – vede žáka k opakování, upevňování a prohloubení učiva - rozhovor diagnostický (při kontrole a prověřování znalostí)
• provádí zkoušku správnosti při řešení soustavy rovnic • kombinuje výhodně při řešení soustavy dvou lineárních rovnic se dvěma neznámými metodou sčítací a dosazovací • určí zda úloha má více, jedno nebo žádné řešení • pomocí soustav dvou lineárních rovnic o dvou neznámých řeší slovní úlohy z praxe • účelně využívá kalkulátor			

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• rozezná funkční vztah od jiných vztahů • rozliší pojem definiční obor a obor řešení u funkce • určí definiční obor, množinu hodnot funkce • matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnné a funkčních vztahů • dosadí za proměnnou do tabulek podle daného předpisu • znázorní bod a čte souřadnice bodů v pravoúhlé soustavě souřadnic • popíše a uvede příklady změny a závislosti známých jevů z běžného života • analyzuje změny a závislosti z tabulek a grafů • vyjádří jednoduché závislosti matematickým předpisem, tabulkou, grafem • rozliší vztah přímé a nepřímé úměrnosti • porovná vztah mezi grafickým a číselným vyjádřením situace • znázorní řešení lineárních rovnic v pravoúhlé soustavě souřadnic • řeší graficky jednoduchou soustavu dvou lineárních rovnic • narýsuje graf lineární funkce a graf funkce nepřímé úměrnosti • užívá funkční vztahy při řešení úloh z praxe • určí četnosti znaků a jejich rozložení • porovná soubory dat • zaznamená výsledky jednoduchých statistických šetření do tabulek • shromáždí, třídí a vyhodnotí statistické údaje • analyzuje a vytváří jednoduché tabulky, diagramy a přehledy • sestaví a využije statistických tabulek • rozpozná vhodná data, vyhledá je, vyhodnotí a zpracuje do tabulky, grafů a diagramů	**ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY** **FUNKCE** • Pojem funkce, definiční obor, množina hodnot • Pravoúhlá soustava souřadnic • Tabulka funkce, graf funkce • Funkce rostoucí, klesající, konstantní **LINEÁRNÍ FUNKCE (PŘÍMÁ ÚMĚRNOST)** • Pojem, vyjádření tabulkou, rovnicí • Graf lineární funkce • Lineární funkce rostoucí, klesající, konstantní • Grafické řešení soustavy dvou lineárních rovnic se dvěma neznámými **NEPŘÍMÁ ÚMĚRNOST** • Definice funkce nepřímé úměrnosti • Graf funkce nepřímé úměrnosti – hyperbola **ZÁKLADY STATISTIKY** • Základní pojmy, statistický soubor, soubor základní a výběrový, statistické šetření • Charakteristika statistického souboru • Četnost znaku, jednotka, rozložení četností • Hodnoty střední a nejčastější • Určování počtů, které nelze přesně zjistit • Vyšetřování více početných souborů • Statistika v meteorologii, informačních systémech, historii, společenských vědách • Diagramy kruhové, sloupkové, histogram • Sestavování a čtení různých diagramů a grafů, v nichž jsou jednotlivé položky vyjádřeny v procentech • Diagramy v zeměpise, stavebnictví, dopravě, a v ekonomice	**OSV–1:** cvičení pozornosti a soustředění, dovedností zapamatování, řešení problémů, dovednosti pro učení a studium **Definice, pojmy, vzorce** **OSV–3:** plánování učiva a studia, stanovení cílů a kroků k jejich dosažení **Postup při konstrukci geometrických útvarů, početních operací** **OSV–4:** dobrá organizace času, hledání pomoci při potížích **Řešení úkolů od jednodušších po složitější; dotazy při nepochopení zadání** **OSV–5:** cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (pružnosti nápadů, originality, schopnosti vidět věci jinak, schopnosti "dotahovat" nápady do reality) **Žákovské projekty, aktivity** **OSV–6:** vzájemné poznávání se ve skupině **Skupinová práce** **OSV–8:** dovednosti pro sdělování verbální i neverbální **Matematická symbolika, přesné formulování vět** **OSV–9:** dovednost navazovat na druhé, podřízení se, vedení a organizování práce skupiny **Skupinová práce** **OSV–10:** dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů **Nestandardní aplikační úlohy** **OSV–11:** vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost **Přesnost rýsování grafů funkcí, odpovědnost jednotlivce za vyřešené úkoly při skupinové práci – žákovské projekty** **ENV–4:** náš životní styl (spotřeba věcí, energie) **Práce se statistickými údaji, grafy, diagramy v ekonomice, dopravě** **MED–1:** identifikování základních orientačních prvků v textu **Slovní úlohy – výběr relevantních údajů, logické hlavolamy** **MED–2:** prvky signalizující hodnotu, o kterou se sdělení opírá **Statistika – vyhledávání údajů, třídění**	• Řešení výukových problémů - práce s chybou - učební úlohy (žáci řeší podobné úlohy, které jim byly předvedeny) - didaktické hry **Formy výuky:** • individuální - samostatná práce • frontální • skupinová, práce ve dvojicích **Principy výuky:** • přiměřenosti • zpětné vazby • spojení teorie s praxí • spolupráce • kooperace žáků • vzájemné pomoci • projektová aktivita **Řešení nadstandardních matematických úloh** • Matematický klokan • Matematická olympiáda • Sudoku • Magické čtverce • Aritmetické hry • Algebrogramy • Úlohy
• rozliší shodné a podobné útvary • uvede příklady podobných útvarů v rovině • využívá potřebnou matematickou symboliku pro zápis podobnosti • užívá poměr podobnosti v konstrukčních úlohách a k argumentaci pro řešení konkrétních úkolů • pracuje s měřítkem plánu a mapy • zvětšuje a zmenšuje útvary v daném měřítku	**GEOMETRIE V ROVINĚ A PROSTORU:** **PODOBNOST** • Podobnost trojúhelníků a dalších rovinných útvarů • Poměr podobnosti • Věty o podobnosti trojúhelníků • Užití podobnosti při konstrukcích		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• rozdělí úsečku dané délky v daném poměru • sestrojí rovinný obraz podobný danému • využívá věty o podobnosti trojúhelníků v početních a konstrukčních úlohách • užívá goniometrické funkce při výpočtech	• Další vlastnosti a využití podobnosti • Měřítko mapy, plánu, technické plány • Goniometrické funkce jako poměry stran v pravoúhlém trojúhelníku		
• charakterizuje a určuje základní prostorové útvary • analyzuje vlastnosti základních prostorových útvarů • načrtne a sestrojí síť kolmého hranolu, jehlanu, rotačního kužele a z ní těleso vymodeluje • načrtne obraz těles v rovině • odhadne a vypočítá objem a povrch jehlanu, rotačního kužele a koule v jednoduchých případech • užívá jednotky objemu a povrchu a vzájemně je převádí • využívá při výpočtech úloh z praxe kalkulátor k zefektivnění výpočtů • orientuje se v Tabulkách pro základní školu při používání druhé, třetí mocniny, odmocniny a vzorců pro objem a povrch • využívá znalosti o povrchu a objemu těles při řešení úloh	**PROSTOROVÉ ÚTVARY – STEREOMETRIE** • **Kolmý hranol** – obraz pravidelného čtyřbokého a šestibokého hranolu v rovině, síť hranolu – vlastnosti hranolu, úhlopříčka stěnová, tělesová • **Jehlan** – obraz jehlanu v rovině, síť jehlanu – vlastnosti, osa, výška, podstava, stěny – povrch a objem jehlanu • **Rotační kužel** – obraz kužele v rovině – vlastnosti, osa, výška, podstava, plášť – povrch a objem kužele • **Koule, kulová plocha** – povrch a objem		
• řeší úlohy z běžného života, problémové úlohy, které jej nutí uplatňovat logické myšlení, kombinační úsudek a prostorovou představivost • třídí údaje, provádí náčrtky • vyhledává v zadání slovních a logických úloh relevantní údaje	**NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY** • Řešení početních hlavolamů a hříček, číselných a logických řad • Vytváření modelů prostorových útvarů • Náčrtky prostorových útvarů, netradiční a logické geometrické úlohy • Číselné a obrázkové analogie		

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

Číslo a proměnná

• písemně sčítá, odčítá, násobí a dělí víceciferná čísla, dělí se zbytkem; pracuje se zlomky a smíšenými čísly, používá vyjádření vztahu celek–část (zlomek, desetinné číslo, procento); čte desetinná čísla a provádí s nimi základní početní operace

Závislosti, vztahy a práce s daty

• vyhledává a třídí data; porovnává data; vypracuje jednoduchou tabulku; užívá a ovládá převody jednotek délky, hmotnosti, času, obsahu, objemu; zvládá početní úkony s penězi

Geometrie v rovině a prostoru

• provádí jednoduché konstrukce; rozeznává a rýsuje základní rovinné útvary; sestrojí sítě základních těles; načrtne základní tělesa; zobrazuje jednoduchá tělesa; umí zacházet s rýsovacími pomůckami a potřebami

Nestandardní aplikační úlohy a problémy

• samostatně řeší praktické úlohy; hledá různá řešení předložených situací; aplikuje poznatky a dovednosti z jiných vzdělávacích oblastí; využívá prostředky výpočetní techniky při řešení úloh

INFORMATIKA

5.3.1. – CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU

A) Obsahové a organizační vymezení předmětu:

K čemu směřuje vzdělávání v předmětu, na co je zaměřeno?

Vzdělávání v předmětu Informatika směřuje k:

- porozumění tomu, jak funguje počítač a informační systémy
- automatizaci, programování, optimalizaci činností, reprezentaci dat v počítači, kódování a modelům popisujícím reálnou situaci nebo problém
- praktické aktivní činnosti a tvořivému učení se objevováním, spoluprací, řešením problémů, projektovou činností
- porozumění světu kolem počítače a informačních systémů, jejichž nedílnou součástí jsou digitální technologie
- rozvoji informatického myšlení žáka s jeho složkami abstrakce, algoritmizace a dalšími
- praktické činnosti s tvorbou jednotlivých typů dat a s aplikacemi, které vnímáme jako prostředek k získání zkušeností k tomu, aby žák mohl poznávat, jak počítač funguje, jak reprezentuje data různého typu, jak pracují informační systémy a jaké problémy informatika řeší
- technickému rozvoji žáků, proto jsou do výuky zařazeny základy robotiky jako aplikovaná oblast propojující informatiku a programování s technikou
- řešení praktických komplexních problémů, podpoře tvořivosti a projektové činnosti
- rozvíjení digitální gramotnosti v ostatních předmětech, k tomu přispívá informatika svým specifickým dílem

Kde a s čím je realizován?

Výuka probíhá v počítačových učebnách, kde každý žák má svůj počítač nebo v kmenových třídách s možností využití tabletů, interaktivních tabulí a s připojením k internetu. Řád učebny Informatiky je nedílným vybavením odborné učebny, dodržování uvedených pravidel je pro všechny žáky závazné. Počítačové učebny jsou vybaveny kromě počítačů v síti síťovou tiskárnou, nástěnnými didaktickými pomůckami, interaktivní tabulí a televizí (slouží jako obrazový projektor při odborném výkladu učitele). Některá témata probíhají bez počítače. V řadě činností je preferována práce žáků ve dvojicích u jednoho počítače nebo tabletu, aby docházelo k diskuzi a spolupráci.

Mezipředmětové vztahy, vazby?

- **Matematika (M):** grafy, tabulky, základní početní operace, slovní úlohy, výukové programy
- **Český jazyk (Čj):** kultura projevu, pravopis, výukové programy
- **Cizí jazyk (Cj):** odborná terminologie, vyhledávání slovíček, dopisování na Chatu, výukové programy
- **Fyzika (F):** výpočty pomocí jednoduchých funkcí
- **Přírodopis (Př):** vyhledávání informací na Internetu
- **Zeměpis (Z):** základní informační geografická média a zdroje dat, statistická data a jejich grafické vyjádření
- **Občanská výchova (Ov):** rozpočet rodiny
- **Tělesná výchova (Tv):** správné držení těla (hygiena práce na PC)
- **Výtvarná výchova (Vv):** rozvoj smyslové citlivosti, tvorba obrázků v aplikaci Malování
- **Technické práce (Tp):** technické náčrty a výkresy
- **Příprava pokrmů (Pp):** rozpočet, příjmy, finance (Excel)

Která průřezová témata prolínají předmětem?

Průřezové téma	Tematický okruh	Příklady témat
Osobnostní a sociální výchova **OSV**	**Osobnostní rozvoj**	
	1. Rozvoj schopností poznávání	cvičení smyslového vnímání, pozornosti, dovedností zapamatování, řešení problémů …
	2. Sebepoznání a sebepojetí	já jako zdroj informací o sobě; moje psychika
	3. Seberegulace a sebeorganizace	stanovování osobních cílů a kroků k jejich dosažení
	4. Psychohygiena	hledání pomoci při potížích
	5. Kreativita	cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity
	Sociální rozvoj	
	6. Poznávání lidí	
	7. Mezilidské vztahy	
	8. Komunikace	cvičení pozorování a aktivního naslouchání
	9. Kooperace a kompetice	
	Morální rozvoj	
	10. Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	řešení učebních problémů vázaných na látku, výukové soft. Programy
	11. Hodnoty, postoje, praktická etika	vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost
Výchova demokratického občana **VDO**	1. Občanská společnost a škola	
	2. Občan, občanská společnost a stát	
	3. Formy participace občanů v politickém životě	
	4. Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech **EGS**	1. Evropa a svět nás zajímá	
	2. Objevujeme Evropu a svět	zadané téma na internetu – např. naši sousedé, počet obyvatel, hlavní města
	3. Jsme Evropané	
Multikulturní výchova **MKV**	1. Kulturní diference	
	2. Lidské vztahy	
	3. Etnický původ	
	4. Multikulturalita	
	5. Princip sociálního smíru a solidarity	
Environmentální výchova **ENV**	**1. Ekosystémy**	les, pole, voda – vyhledáváme na internetu jako rozšíření učiva k vlastivědě
	2. Základní podmínky života	
	3. Lidské aktivity a problémy životního prostředí	
	4. Vztah člověka a prostředí	
Mediální výchova **MED**	**1. Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení**	pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě…
	2. Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality	vztah mediálního sdělení a sociální zkušenosti, různé typy sdělení…
	3. Stavba mediálních sdělení	
	4. Vnímání autora mediálních sdělení	výběr a kombinace slov, obrazů a zvuků z hlediska záměru a hodnotového významu
	5. Fungování a vliv médií ve společnosti	organizace a postavení médií ve společnosti Kladné a záporné vlivy internetu
	6. Tvorba mediálních sdělení	tvorba mediálního sdělení pro internetové médium; technologické možnosti a jejich omezení
	7. Práce v realizačním týmu	komunikace a spolupráce v týmu; stanovení si cíle, časový harmonogram …

Pozn.: Tematické okruhy průřezových témat, které prolínají předmět **INFORMATIKA** – **1. a současně 2. stupeň**, jsou vyznačeny **červeně**.

Tematické okruhy průřezových témat, které prolínají předmět **INFORMATIKA** – **pouze 1. stupeň,** jsou vyznačeny **modře**, ty, které prolínají **pouze 2. stupeň**, jsou vyznačeny **zeleně**.

B) Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků:

2. STUPEŇ

K rozvíjení a utváření klíčových kompetencí:	Povedou společné postupy:
K učení 1. vyhledávání, shromažďování, třídění, porovnávání a zpracování informací z hlediska důležitosti a objektivity a využívání informačních technologií v praktickém životě 2. používání odborné terminologie 3. vyvozování vlastních názorů ze získaných informací pro využití v budoucnosti 4. poznání různého softwaru pro daný úkol 5. zhodnocení výsledku svého učení	• vést žáky k samostatnému objevování možností využití informačních a komunikačních technologií; • učit žáky vyhledávat, třídit a efektivně zpracovávat informace; • učit žáky rozlišovat kvalitu a spolehlivost zdroje informací; • upevňovat strategie učení, které jsou pro žáka vhodné, a vytvářet si tak pozitivní vztah k učení; • postupně používat terminologii oboru
K řešení problémů 1. hledání různých variant a postupů při řešení úkolů 2. vyhledání informací z různých informačních zdrojů 3. samostatnosti při řešení problému 4. nenechání se odradit případným nezdarem 5. zhodnocení výsledků své činnosti	• povzbuzovat a instruovat žáky k tvořivému přístupu k řešení zadávaných úloh; • seznamovat žáky s různými zdroji informací, které mohou vést k řešení problému; • učit žáky pochopit problém, vyhledat k němu vhodné informace, diskutovat o možnostech jeho řešení; • vést žáky k diskusi s učitelem i spolužáky o rizicích elektronické komunikace;
Komunikativní 1. formulování a vyjadřování svých myšlenek 2. naslouchání promluvám druhých lidí 3. zapojování se do diskuze 4. obhájení svého názoru 5. využívání informačních a komunikačních prostředků a technologií	• učit žáka porozumět různým typům textů, obrazových materiálů, zvuků a jiných informačních prostředků; • vést žáka naslouchat druhým, vhodně reagovat; • učit žáka obhájit vlastní názor a zároveň respektovat názor druhých; • umožnit žákovi prezentovat vlastní práci; • seznámit žáka s vyhledáváním a využíváním různých zdrojů informací; • vést žáka ke komunikaci pomocí elektronických technologií, a to podle zásad a pravidel slušného a bezpečného chování;
Sociální a personální 1. spolupráci ve skupině 2. upevňování dobrých mezilidských vztahů 3. ochotě pomoci a o pomoc požádat 4. ovládání a řízení svého jednání a chování	• vést žáka k uvědomění si nebezpečí spojených s používáním internetu a zdravotních rizik spojených s používáním počítačové techniky; • budovat u žáka sebedůvěru při používání výpočetní techniky; • ukázat žákům výhodu spolupráce ve skupině při předem dohodnutých pravidlech • vést žáky k dodržování mezilidských vztahů při týmové práci • umožnit žákům vzájemnou pomoc při práci a taktéž nebát se o pomoc slušnou formou požádat
Občanské 1. respektování přesvědčení druhých lidí 2. uvědomění si svých práv a povinností	• vyžadovat a klást důraz na respektování přesvědčení ostatních • vést žáky k odpovědnosti při svém jednání • ukázat nutnost nejen se domáhat svých práv, ale i dbát na své povinnosti vůči sobě, tak i kolektivu • vést žáky k dodržování autorského zákona a dalších zákonů, které hájí duševní vlastnictví;
Pracovní 1. dodržování vymezených pravidel 2. plnění povinností 3. ochraně zdraví svého i druhých 4. využití znalostí a zkušeností v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost	• důsledně vyžadovat dodržování bezpečnostních i hygienických pravidel při práci v odborné učebně Informatiky • vést žáky k odpovědnosti a uvědomění plnit si své povinnosti • pomáhat žákům rozvíjet jejich znalosti, dovednosti i zkušenosti a umět je využít ve svém dalším profesionálním růstu
Digitální	• celý obsah předmětu je namířen k získávání kompetencí v oblasti práce s digitálními technologiemi

Vzdělávací oblast: INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE **Ročník: 6.**

Vyučovací předmět: INFORMATIKA **Celková týdenní dotace (hodin): 1**

Očekávané výstupy z RVP:

Data, informace a modelování:
- získá z dat informace, interpretuje data, odhaluje chyby v cizích interpretacích dat
- navrhuje a porovnává různé způsoby kódování dat s cílem jejich uložení a přenosu
- vymezí problém a určí, jaké informace bude potřebovat k jeho řešení; situaci modeluje pomocí grafů, případně obdobných schémat; porovná svůj navržený model s jinými modely k řešení stejného problémua vybere vhodnější, svou volbu zdůvodní
- zhodnotí, zda jsou v modelu všechna data potřebná k řešení problému; vyhledá chybu v modelu a opraví ji

Algoritmizace a programování:
- po přečtení jednotlivých kroků algoritmu nebo programu vysvětlí celý postup; určí problém, který je daným algoritmem řešen
- rozdělí problém na jednotlivě řešitelné části a navrhne a popíše kroky k jejich řešení
- vybere z více možností vhodný algoritmus pro řešený problém a svůj výběr zdůvodní; upraví daný algoritmus pro jiné problémy, navrhne různé algoritmy pro řešení problému
- v blokově orientovaném programovacím jazyce vytvoří přehledný program s ohledem na jeho možné důsledky a svou odpovědnost za ně; program vyzkouší a opraví v ně případné chyby; používá opakování, větvení programu, proměnné
- ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu

Informační systémy:
- vysvětlí účel informačních systémů, které používá, identifikuje jejich jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi; zvažuje možná rizika při navrhování i užívání informačních systémů
- nastavuje zobrazení, řazení a filtrování dat v tabulce, aby mohl odpovědět na položenou otázku; využívá funkce pro automatizaci zpracování dat
- vymezí problém a určí, jak při jeho řešení využije evidenci dat; na základě doporučeného i vlastního návrhu sestaví tabulku pro evidenci dat a nastaví pravidla a postupy pro práci se záznamy v evidenci dat
- sám evidenci vyzkouší a následně zhodnotí její funkčnost, případně navrhne její úpravu

Digitální technologie:
- popíše, jak funguje počítač po stránce hardwaru i operačního systému; diskutuje o fungování digitálních technologií určujících trendy ve světě
- ukládá a spravuje svá data ve vhodném formátu s ohledem na jejich další zpracování či přenos
- vybírá nejvhodnější způsob připojení digitálních zařízení do počítačové sítě; uvede příklady sítí a popíše jejich charakteristické znaky
- poradí si s typickými závadami a chybovými stavy počítače
- dokáže usměrnit svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztráty či zneužití dat; popíše fungování a diskutuje omezení zabezpečovacích řešení

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	**TÉMA - Učivo**	**Mezipředmětové vztahy Průřezová témata**	**Poznámky:** metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
Kódování a šifrování dat a informací • rozpozná zakódované informace kolem sebe • zakóduje a dekóduje znaky pomocí znakové sady • zašifruje a dešifruje text pomocí několika šifer • zakóduje v obrázku barvy více způsoby • zakóduje obrázek pomocí základních geometrických tvarů • zjednoduší zápis textu a obrázku, pomocí kontrolního součtu ověří úplnost zápisu • ke kódování využívá i binární čísla	• Přenos informací, standardizované kódy • Znakové sady • Přenos dat, symetrická šifra • Identifikace barev, barevný model • Vektorová grafika • Zjednodušení zápisu, kontrolní součet • Binární kód, logické A a NEBO	**Čj, Cj, D, Z, Ch, Př, Ov** – zpracování informací na PC **Čj, Cj, D, M, Z, Př** – výukové programy **Čj** – pravopis, kultura projevu **Aj** – odborné výrazy **Vv** – rozvoj smyslové citlivosti (linie, tvary, textury, uspořádání objektů) **Z** – základní informační geografická média a zdroje dat (Internet); praktická cvičení s dostupnými kartografickými produkty v elektronické podobě **OSV–1:** dovednosti pro učení a studium **Výukové programy** **OSV–2:** já jako zdroj informací o sobě **Prezentace „o sobě“** **OSV–3:** stanovování osobních cílů a kroků k jejich dosažení **Zpracování a využití informací**	
Práce s daty • najde a opraví chyby u různých interpretací týchž dat (tabulka versus graf) • odpoví na otázky na základě dat v tabulce • popíše pravidla uspořádání v existující tabulce • doplní podle pravidel do tabulky prvky, záznamy • navrhne tabulku pro záznam dat • propojí data z více tabulek či grafů	• Data v grafu a tabulce • Evidence dat, názvy a hodnoty v tabulce • Kontrola hodnot v tabulce • Filtrování, řazení a třídění dat • Porovnání dat v tabulce a grafu • Řešení problémů s daty		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
Informační systémy • popíše pomocí modelu alespoň jeden informační systém, s nímž ve škole aktivně pracují • pojmenuje role uživatelů a vymezí jejich činnosti a s tím související práva	• Školní informační systém, uživatelé, činnosti, práva	**OSV–4:** hledání pomoci při potížích **Učitel, žáci** **OSV–5:** cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity **PowerPoint, Word** **OSV–8:** cvičení pozorování a aktivního naslouchání **Výklad spojený s ukázkou učitele** **OSV–11:** vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost **Zvládnutí co nejlépe samostatných prací na PC** **MED–1:** hodnotící prvky ve sdělení (výběr slov) **Prezentace v PowerPoint** **MED–4:** výběr a kombinace slov, obrazů a zvuků z hlediska záměru a hodnotového významu **PowerPoint, Word**	
Programování - opakování a vlastní bloky • v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program, dbá na jeho čitelnost a přehlednost • po přečtení programu vysvětlí, co vykoná • ověří správnost programu, najde a opraví v něm chyby • používá cyklus s pevným počtem opakování, rozezná, zda má být příkaz uvnitř nebo vně opakování, vytváří vlastní bloky a používá je v dalších programech • diskutuje různé programy pro řešení problému • vybere z více možností vhodný program pro řešený problém a svůj výběr zdůvodní	• Vytvoření programu • Opakování • Podprogramy		

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

Data, informace a modelování
- získá z dat informace, interpretuje data z oblastí, se kterými má zkušenosti
- zakóduje a dekóduje jednoduchý text a obrázek
- popíše problém podle nastavených kritérií a na základě vlastní zkušenosti určí, jaké informace bude potřebovat k jeho řešení; k popisu problému používá grafické znázornění
- stanoví podle návodu, zda jsou v popisu problému všechny informace potřebné k jeho řešení

Algoritmizace a programování
- po přečtení jednotlivých kroků algoritmu vztahujícího se k praktické činnosti, kterou opakovaně řešil, uvede příklad takové činnosti
- rozdělí problém na jednotlivě řešitelné části a popíše podle návodu kroky k jejich řešení
- navrhne různé algoritmy pro řešení problému, s kterým se opakovaně setkal

Informační systémy
- popíše účel informačních systémů, které používá
- nastavuje zobrazení, řazení a filtrování dat v tabulce
- na základě doporučeného návrhu sestaví tabulku pro evidenci dat

Vzdělávací oblast: INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE **Ročník: 7.**

Vyučovací předmět: INFORMATIKA **Celková týdenní dotace (hodin): 1**

Očekávané výstupy z RVP:

Data, informace a modelování:
- získá z dat informace, interpretuje data, odhaluje chyby v cizích interpretacích dat
- navrhuje a porovnává různé způsoby kódování dat s cílem jejich uložení a přenosu
- vymezí problém a určí, jaké informace bude potřebovat k jeho řešení; situaci modeluje pomocí grafů, případně obdobných schémat; porovná svůj navržený model s jinými modely k řešení stejného problémua vybere vhodnější, svou volbu zdůvodní
- zhodnotí, zda jsou v modelu všechna data potřebná k řešení problému; vyhledá chybu v modelu a opraví ji

Algoritmizace a programování:
- po přečtení jednotlivých kroků algoritmu nebo programu vysvětlí celý postup; určí problém, který je daným algoritmem řešen
- rozdělí problém na jednotlivě řešitelné části a navrhne a popíše kroky k jejich řešení
- vybere z více možností vhodný algoritmus pro řešený problém a svůj výběr zdůvodní; upraví daný algoritmus pro jiné problémy, navrhne různé algoritmy pro řešení problému
- v blokově orientovaném programovacím jazyce vytvoří přehledný program s ohledem na jeho možné důsledky a svou odpovědnost za ně; program vyzkouší a opraví v něm případné chyby; používá opakování, větvení programu, proměnné
- ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu

Informační systémy:
- vysvětlí účel informačních systémů, které používá, identifikuje jejich jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi; zvažuje možná rizika při navrhování i užívání informačních systémů
- nastavuje zobrazení, řazení a filtrování dat v tabulce, aby mohl odpovědět na položenou otázku; využívá funkce pro automatizaci zpracování dat
- vymezí problém a určí, jak při jeho řešení využije evidenci dat; na základě doporučeného i vlastního návrhu sestaví tabulku pro evidenci dat a nastaví pravidla a postupy pro práci se záznamy v evidenci dat
- sám evidenci vyzkouší a následně zhodnotí její funkčnost, případně navrhne její úpravu

Digitální technologie:
- popíše, jak funguje počítač po stránce hardwaru i operačního systému; diskutuje o fungování digitálních technologií určujících trendy ve světě
- ukládá a spravuje svá data ve vhodném formátu s ohledem na jejich další zpracování či přenos
- vybírá nejvhodnější způsob připojení digitálních zařízení do počítačové sítě; uvede příklady sítí a popíše jejich charakteristické znaky
- poradí si s typickými závadami a chybovými stavy počítače
- dokáže usměrnit svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztráty či zneužití dat; popíše fungování a diskutuje omezení zabezpečovacích řešení

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
Programování - podmínky, postavy a události • v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví přehledný program k vyřešení problému • po přečtení programu vysvětlí, co vykoná • ověří správnost programu, najde a opraví v něm chyby • používá podmínky pro ukončení opakování, rozezná, kdy je podmínka splněna • spouští program myší, klávesnicí, interakcí postav • vytváří vlastní bloky a používá je v dalších programech • diskutuje různé programy pro řešení problému • vybere z více možností vhodný program pro řešený problém a výběr zdůvodní • hotový program upraví pro řešení příbuzného problému	• Opakování s podmínkou • Události, vstupy • Objekty a komunikace mezi nimi	**Čj**, **Cj**, **D**, **Z**, **Ch**, **Př**, **Ov** – zpracování informací na PC **Čj**, **Cj**, **D**, **M**, **Z**, **Př** – výukové programy **Čj** – pravopis, kultura projevu **Aj** – odborné výrazy **Vv** – rozvoj smyslové citlivosti **Z** – základní informační geografická média a zdroje dat (Internet); praktická cvičení s dostupnými kartografickými produkty v elektronické podobě **OSV–1:** cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů **Exel, Word, PowerPoint** dovednosti pro učení a studium **Výukové programy**	
Modelování pomocí grafů a schémat • vysvětlí známé modely jevů, situací, činností • v mapě a dalších schématech najde odpověď na otázku	• Standardizovaná schémata a modely • Ohodnocené grafy, minimální cesta grafu, kostra grafu		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• pomocí ohodnocených grafů řeší problémy • pomocí orientovaných grafů řeší problémy • vytvoří model, ve kterém znázorní více souběžných činností	• Orientované grafy, automaty • Modely, paralelní činnost	**OSV–2:** já jako zdroj informací o sobě; moje psychika (temperament, postoje, hodnoty) **Prezentace v PowerPoint „o sobě“** **OSV–3:** stanovování osobních cílů a kroků k jejich dosažení **Zpracování a využití informací** **OSV–4:** hledání pomoci při potížích **Učitel, žáci** **OSV–5:** cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (pružnosti nápadů, originality, schopnosti vidět věci jinak, citlivosti, schopnosti "dotahovat" nápady do reality) **PowerPoint, Word** **OSV–8:** cvičení pozorování a aktivního naslouchání **Výklad spojený s ukázkou učitele** **OSV–11:** vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost **Zvládnutí co nejlépe samostatných prací na PC** **MED–1:** hodnotící prvky ve sdělení (výběr slov) **Prezentace v PowerPoint** **MED–4:** výběr a kombinace slov, obrazů a zvuků z hlediska záměru a hodnotového významu **PowerPoint, Word**	
Programování - větvení, parametry a proměnné • v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví přehledný program k vyřešení problému • po přečtení programu vysvětlí, co vykoná • ověří správnost programu, najde a opraví v něm chyby • používá podmínky pro větvení programu, rozezná, kdy je podmínka splněna • spouští program myší, klávesnicí, interakcí postav • používá souřadnice pro programování postav • používá parametry v blocích, ve vlastních blocích • vytvoří proměnnou, změní její hodnotu, přečte a použije její hodnotu • diskutuje různé programy pro řešení problému • hotový program upraví pro řešení příbuzného problému	• Větvení programu, rozhodování • Grafický výstup, souřadnice • Podprogramy s parametry • Proměnné		
Počítače • nainstaluje a odinstaluje aplikaci, aktualizuje • uloží textové, grafické, zvukové a multimediální soubory • vybere vhodný formát pro uložení dat • vytvoří jednoduchý model domácí sítě; popíše, která zařízení jsou připojena do školní sítě • porovná různé metody zabezpečení účtů • spravuje sdílení souborů • pomocí modelu znázorní cestu e-mailové zprávy • zkontroluje, zda jsou části počítače správně propojeny, nastavení systému či aplikace, ukončí program bez odezvy	• Datové a programové soubory a jejich asociace v operačním systému • Správa souborů, struktura složek • Instalace aplikací, aktualizace • Domácí a školní počítačová síť • Fungování a služby internetu • Princip e-mailu • Přístup k datům: metody zabezpečení přístupu, role a přístupová práva (vidět obsah, číst obsah, měnit obsah, měnit práva), digitální stopa • Postup při řešení problému s digitálním zařízením (např. nepropojení, program bez odezvy, špatné nastavení, hlášení/dialogová okna)		

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

Data, informace a modelování
- získá z dat informace, interpretuje data z oblastí, se kterými má zkušenosti
- zakóduje a dekóduje jednoduchý text a obrázek
- popíše problém podle nastavených kritérií a na základě vlastní zkušenosti určí, jaké informace bude potřebovat k jeho řešení; k popisu problému používá grafické znázornění
- stanoví podle návodu, zda jsou v popisu problému všechny informace potřebné k jeho řešení

Algoritmizace a programování
- po přečtení jednotlivých kroků algoritmu vztahujícího se k praktické činnosti, kterou opakovaně řešil, uvede příklad takové činnosti
- rozdělí problém na jednotlivě řešitelné části a popíše podle návodu kroky k jejich řešení
- navrhne různé algoritmy pro řešení problému, s kterým se opakovaně setkal

Digitální technologie
- rozlišuje funkce počítače po stránce hardwaru i operačního systému
- ukládá a spravuje svá data ve vhodném formátu
- pracuje v online prostředí; propojí podle návodu digitální zařízení a na příkladech popíše možná rizika, která s takovým propojením souvisejí
- rozpozná typické závady a chybové stavy počítačů a obrátí se s žádostí o pomoc na dospělou osobu
- dokáže usměrnit svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztráty či zneužití dat

Vzdělávací oblast: INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE **Ročník: 8.**

Vyučovací předmět: INFORMATIKA **Celková týdenní dotace (hodin): 1**

Očekávané výstupy z RVP:

Data, informace a modelování:
- získá z dat informace, interpretuje data, odhaluje chyby v cizích interpretacích dat
- navrhuje a porovnává různé způsoby kódování dat s cílem jejich uložení a přenosu
- vymezí problém a určí, jaké informace bude potřebovat k jeho řešení; situaci modeluje pomocí grafů, případně obdobných schémat; porovná svůj navržený model s jinými modely k řešení stejného problémua vybere vhodnější, svou volbu zdůvodní
- zhodnotí, zda jsou v modelu všechna data potřebná k řešení problému; vyhledá chybu v modelu a opraví ji

Algoritmizace a programování:
- po přečtení jednotlivých kroků algoritmu nebo programu vysvětlí celý postup; určí problém, který je daným algoritmem řešen
- rozdělí problém na jednotlivě řešitelné části a navrhne a popíše kroky k jejich řešení
- vybere z více možností vhodný algoritmus pro řešený problém a svůj výběr zdůvodní; upraví daný algoritmus pro jiné problémy, navrhne různé algoritmy pro řešení problému
- v blokově orientovaném programovacím jazyce vytvoří přehledný program s ohledem na jeho možné důsledky a svou odpovědnost za ně; program vyzkouší a opraví v něm případné chyby; používá opakování, větvení programu, proměnné
- ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu

Informační systémy:
- vysvětlí účel informačních systémů, které používá, identifikuje jejich jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi; zvažuje možná rizika při navrhován i užívání informačních systémů
- nastavuje zobrazení, řazení a filtrování dat v tabulce, aby mohl odpovědět na položenou otázku; využívá funkce pro automatizaci zpracování dat
- vymezí problém a určí, jak při jeho řešení využije evidenci dat; na základě doporučeného i vlastního návrhu sestaví tabulku pro evidenci dat a nastaví pravidla a postupy pro práci se záznamy v evidenci dat
- sám evidenci vyzkouší a následně zhodnotí její funkčnost, případně navrhne její úpravu

Digitální technologie:
- popíše, jak funguje počítač po stránce hardwaru i operačního systému; diskutuje o fungování digitálních technologií určujících trendy ve světě
- ukládá a spravuje svá data ve vhodném formátu s ohledem na jejich další zpracování či přenos
- vybírá nejvhodnější způsob připojení digitálních zařízení do počítačové sítě; uvede příklady sítí a popíše jejich charakteristické znaky
- poradí si s typickými závadami a chybovými stavy počítače
- dokáže usměrnit svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztráty či zneužití dat; popíše fungování a diskutuje omezení zabezpečovacích řešení

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
Hromadné zpracování dat • při tvorbě vzorců rozlišuje absolutní a relativní adresu buňky • používá k výpočtům funkce pracující s číselnými a textovými vstupy (průměr, maximum, pořadí, zleva, délka, počet, když) • řeší problémy výpočtem s daty • připíše do tabulky dat nový záznam • seřadí tabulku dat podle daného kritéria (velikost, abecedně) • používá filtr na výběr dat z tabulky, sestaví kritérium pro vyřešení úlohy • ověří hypotézu pomocí výpočtu, porovnáním nebo vizualizací velkého množství dat	• relativní a absolutní adresy buněk • použití vzorců u různých typů dat • funkce s číselnými vstupy • funkce s textovými vstupy • vkládání záznamu do databázové tabulky • řazení dat v tabulce • filtrování dat v tabulce • zpracování výstupů z velkých souborů dat	**Čj**, **Cj**, **D**, **Z**, **Ch**, **Př**, **Ov** – zpracování informací na PC **Čj**, **Cj**, **D**, **M**, **Z**, **Př** – výukové programy **Čj** – pravopis, kultura projevu **Aj** – odborné výrazy **Vv** – rozvoj smyslové citlivosti **Z** – základní informační geografická média a zdroje dat (Internet); praktická cvičení s dostupnými kartografickými produkty v elektronické podobě **OSV–1:** cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů **Exel, Word, PowerPoint** dovednosti pro učení a studium **Výukové programy** **OSV–2:** já jako zdroj informací o sobě; moje psychika (temperament, postoje, hodnoty) **Prezentace v PowerPoint „o sobě“**	

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
Programování robotické stavebnice • sestaví program pro desku Micro:bit a otestuje jej • přečte program, najde v něm chybu a odstraní ji • používá opakování, rozhodování, proměnné • ovládá výstupní zařízení desky • používá vstupy ke spouštění a řízení běhu programu • připojí k desce další zařízení, které z desky ovládá • vyřeší problém naprogramováním desky Micro:bit	• sestavení programu a oživení Micro:bitu • ovládání LED displeje • tlačítka a senzory náklonu • připojení sluchátek, tvorba hudby • orientace a pohyb Micro:bitu v prostoru • propojení dvou Micro:bitů pomocí kabelu a bezdrátově • připojení a ovládání externích zařízení z Micro:bitu	**OSV–3:** stanovování osobních cílů a kroků k jejich dosažení **Zpracování a využití informací**	
		OSV–4: hledání pomoci při potížích **Učitel, žáci** **OSV–5:** cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (pružnosti nápadů, originality, schopnosti vidět věci jinak, citlivosti, schopnosti "dotahovat" nápady do reality) **PowerPoint, Word** **OSV–8:** cvičení pozorování a aktivního naslouchání **Výklad spojený s ukázkou učitele** **OSV–11:** vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost **Zvládnutí co nejlépe samostatných prací na PC** **MED–1:** hodnotící prvky ve sdělení (výběr slov) **Prezentace v PowerPoint** **MED–4:** výběr a kombinace slov, obrazů a zvuků z hlediska záměru a hodnotového významu **PowerPoint, Word**	

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

Algoritmizace a programování
- po přečtení jednotlivých kroků algoritmu vztahujícího se k praktické činnosti, kterou opakovaně řešil, uvede příklad takové činnosti
- rozdělí problém na jednotlivě řešitelné části a popíše podle návodu kroky k jejich řešení
- navrhne různé algoritmy pro řešení problému, s kterým se opakovaně setkal

Informační systémy
- popíše účel informačních systémů, které používá
- nastavuje zobrazení, řazení a filtrování dat v tabulce
- na základě doporučeného návrhu sestaví tabulku pro evidenci dat

Vzdělávací oblast: INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE **Ročník: 9.**

Vyučovací předmět: INFORMATIKA **Celková týdenní dotace (hodin): 1**

Očekávané výstupy z RVP:

Data, informace a modelování:
- získá z dat informace, interpretuje data, odhaluje chyby v cizích interpretacích dat
- navrhuje a porovnává různé způsoby kódování dat s cílem jejich uložení a přenosu
- vymezí problém a určí, jaké informace bude potřebovat k jeho řešení; situaci modeluje pomocí grafů, případně obdobných schémat; porovná svůj navržený model s jinými modely k řešení stejného problémua vybere vhodnější, svou volbu zdůvodní
- zhodnotí, zda jsou v modelu všechna data potřebná k řešení problému; vyhledá chybu v modelu a opraví ji

Algoritmizace a programování:
- po přečtení jednotlivých kroků algoritmu nebo programu vysvětlí celý postup; určí problém, který je daným algoritmem řešen
- rozdělí problém na jednotlivě řešitelné části a navrhne a popíše kroky k jejich řešení
- vybere z více možností vhodný algoritmus pro řešený problém a svůj výběr zdůvodní; upraví daný algoritmus pro jiné problémy, navrhne různé algoritmy pro řešení problému
- v blokově orientovaném programovacím jazyce vytvoří přehledný program s ohledem na jeho možné důsledky a svou odpovědnost za ně; program vyzkouší a opraví v něm případné chyby; používá opakování, větvení programu, proměnné
- ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu

Informační systémy:
- vysvětlí účel informačních systémů, které používá, identifikuje jejich jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi; zvažuje možná rizika při navrhování i užívání informačních systémů
- nastavuje zobrazení, řazení a filtrování dat v tabulce, aby mohl odpovědět na položenou otázku; využívá funkce pro automatizaci zpracování dat
- vymezí problém a určí, jak při jeho řešení využije evidenci dat; na základě doporučeného i vlastního návrhu sestaví tabulku pro evidenci dat a nastaví pravidla a postupy pro práci se záznamy v evidenci dat
- sám evidenci vyzkouší a následně zhodnotí její funkčnost, případně navrhne její úpravu

Digitální technologie:
- popíše, jak funguje počítač po stránce hardwaru i operačního systému; diskutuje o fungování digitálních technologií určujících trendy ve světě
- ukládá a spravuje svá data ve vhodném formátu s ohledem na jejich další zpracování či přenos
- vybírá nejvhodnější způsob připojení digitálních zařízení do počítačové sítě; uvede příklady sítí a popíše jejich charakteristické znaky
- poradí si s typickými závadami a chybovými stavy počítače
- dokáže usměrnit svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztráty či zneužití dat; popíše fungování a diskutuje omezení zabezpečovacích řešení

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	**TÉMA - Učivo**	**Mezipředmětové vztahy Průřezová témata**	**Poznámky:** metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
Programovací projekty • řeší problémy sestavením algoritmu • v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví přehledný program k vyřešení problému • po přečtení programu vysvětlí, co vykoná • ověří správnost programu, najde a opraví v něm chyby • diskutuje různé programy pro řešení problému • vybere z více možností vhodný program pro řešený problém a svůj výběr zdůvodní • řeší problém jeho rozdělením na části pomocí vlastních bloků • hotový program upraví pro řešení příbuzného problému • zvažuje přístupnost vytvořeného programu různým skupinám uživatelů a dopady na ně	• programovací projekt a plán jeho realizace • popsání problému • testování, odladění, odstranění chyb • pohyb v souřadnicích • ovládání myší, posílání zpráv • vytváření proměnné, seznamu, hodnoty prvků seznamu • nástroje zvuku, úpravy seznamu • import a editace kostýmů, podmínky • návrh postupu, klonování. • animace kostýmů postav, události • analýza a návrh hry, střídání pozadí, proměnné • výrazy s proměnnou • tvorba hry s ovládáním, více seznamů • tvorba hry, příkazy hudby, proměnné a seznamy	**Čj**, **Cj**, **D**, **Z**, **Ch**, **Př**, **Ov** – zpracování informací na PC (Word, internet) **Čj**, **Cj**, **D**, **Z**, **Př** – výukové programy **Čj** – pravopis, kultura projevu (Word) **Aj** – odborné výrazy **F** – spotřebiče (vývojové trendy) **Vv** – rozvoj smyslové citlivosti (linie, tvary, textury, uspořádání objektů) **Z** – základní informační geografická média a zdroje dat (Internet); praktická cvičení s dostupnými kartografickými produkty v elektronické podobě **OSV–1:** cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů **Exel, Word, PowerPoint** dovednosti pro učení a studium **Výukové programy**	

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
Digitální technologie • pojmenuje části počítače a popíše, jak spolu souvisí • vysvětlí rozdíl mezi programovým a technickým vybavením • diskutuje o funkcích operačního systému a popíše stejné a odlišné prvky některých z nich na příkladu ukáže, jaký význam má komprese dat • popíše, jak fungují vybrané technologie z okolí, které považuje za inovativní • na schematickém modelu popíše princip zasílání dat po počítačové síti • vysvětlí vrstevníkovi, jak fungují některé služby internetu • diskutuje o cílech a metodách hackerů • vytvoří myšlenkovou mapu prvků zabezpečení počítače a dat • diskutuje, čím vším vytváří svou digitální stopu	**Hardware a software** • složení současného počítače a principy fungování jeho součástí • operační systémy: funkce, typy, typické využití • komprese a formáty souborů • fungování nových technologií kolem mě (např. smart technologie, virtuální realita, internet věcí, umělá inteligence) **Sítě** • typy, služby a význam počítačových sítí • fungování sítě: klient, server, switch, paketový přenos dat, IP adresa • struktura a principy Internetu, datacentra, cloud • web: fungování webu, webová stránka, webový server, prohlížeč, odkaz/URL • princip cloudové aplikace (např. e mail, e-shop, streamování) **Bezpečnost** • bezpečnostní rizika: útoky (cíle a metody útočníků), nebezpečné aplikace a systémy • zabezpečení počítače a dat: aktualizace, antivir, firewall, zálohování a archivace dat **Digitální identita** • digitální stopa: sledování polohy zařízení, záznamy o přihlašování a pohybu po internetu, sledování komunikace, informace o uživateli v souboru (metadata); sdílení a trvalost (nesmazatelnost) dat • fungování a algoritmy sociálních sítí, vyhledávání a cookies	**OSV–2:** já jako zdroj informací o sobě; moje psychika (temperament, postoje, hodnoty) **Prezentace v PowerPoint „o sobě“** **OSV–3:** stanovování osobních cílů a kroků k jejich dosažení **Zpracování a využití informací** **OSV–4:** hledání pomoci při potížích **Učitel, žáci** **OSV–5:** cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (pružnosti nápadů, originality, schopnosti vidět věci jinak, citlivosti, schopnosti "dotahovat" nápady do reality) **PowerPoint, Word** **OSV–8:** cvičení pozorování a aktivního naslouchání **Výklad spojený s ukázkou učitele** **OSV–11:** vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost **Zvládnutí co nejlépe samostatných prací na PC** **MED–1:** hodnotící prvky ve sdělení (výběr slov) **Prezentace v PowerPoint** **MED–4:** výběr a kombinace slov, obrazů a zvuků z hlediska záměru a hodnotového významu **PowerPoint, Word**	

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

Algoritmizace a programování
- po přečtení jednotlivých kroků algoritmu vztahujícího se k praktické činnosti, kterou opakovaně řešil, uvede příklad takové činnosti
- rozdělí problém na jednotlivě řešitelné části a popíše podle návodu kroky k jejich řešení
- navrhne různé algoritmy pro řešení problému, s kterým se opakovaně setkal

Digitální technologie
- rozlišuje funkce počítače po stránce hardwaru i operačního systému
- ukládá a spravuje svá data ve vhodném formátu
- pracuje v online prostředí; propojí podle návodu digitální zařízení a na příkladech popíše možná rizika, která s takovým propojením souvisejí
- rozpozná typické závady a chybové stavy počítačů a obrátí se s žádostí o pomoc na dospělou osobu
- dokáže usměrnit svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztráty či zneužití dat

Vzdělávací oblast: INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE **Ročník:** 8., 9.

Vyučovací předmět: INFORMATIKA **Celková týdenní dotace (hodin):** 1 + 1

8. roč. se řídí tímto plánem ve školním roce 2024/2025 a 2025/2026, 9. roč. ve školním roce 2024/2025

Očekávané výstupy z RVP:

Data, informace a modelování:
- získá z dat informace, interpretuje data, odhaluje chyby v cizích interpretacích dat
- navrhuje a porovnává různé způsoby kódování dat s cílem jejich uložení a přenosu
- vymezí problém a určí, jaké informace bude potřebovat k jeho řešení; situaci modeluje pomocí grafů, případně obdobných schémat; porovná svůj navržený model s jinými modely k řešení stejného problémua vybere vhodnější, svou volbu zdůvodní
- zhodnotí, zda jsou v modelu všechna data potřebná k řešení problému; vyhledá chybu v modelu a opraví ji

Algoritmizace a programování:
- po přečtení jednotlivých kroků algoritmu nebo programu vysvětlí celý postup; určí problém, který je daným algoritmem řešen
- rozdělí problém na jednotlivě řešitelné části a navrhne a popíše kroky k jejich řešení
- vybere z více možností vhodný algoritmus pro řešený problém a svůj výběr zdůvodní; upraví daný algoritmus pro jiné problémy, navrhne různé algoritmy pro řešení problému
- v blokově orientovaném programovacím jazyce vytvoří přehledný program s ohledem na jeho možné důsledky a svou odpovědnost za ně; program vyzkouší a opraví v něm případné chyby; používá opakování, větvení programu, proměnné

Informační systémy:
- vysvětlí účel informačních systémů, které používá, identifikuje jejich jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi; zvažuje možná rizika při navrhování i užívání informačních systémů
- nastavuje zobrazení, řazení a filtrování dat v tabulce, aby mohl odpovědět na položenou otázku; využívá funkce pro automatizaci zpracování dat
- vymezí problém a určí, jak při jeho řešení využije evidenci dat; na základě doporučeného i vlastního návrhu sestaví tabulku pro evidenci dat a nastaví pravidla a postupy pro práci se záznamy v evidenci dat
- sám evidenci vyzkouší a následně zhodnotí její funkčnost, případně navrhne její úpravu

Digitální technologie:
- popíše, jak funguje počítač po stránce hardwaru i operačního systému; diskutuje o fungování digitálních technologií určujících trendy ve světě
- ukládá a spravuje svá data ve vhodném formátu s ohledem na jejich další zpracování či přenos
- vybírá nejvhodnější způsob připojení digitálních zařízení do počítačové sítě; uvede příklady sítí a popíše jejich charakteristické znaky
- poradí si s typickými závadami a chybovými stavy počítače
- dokáže usměrnit svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztráty či zneužití dat; popíše fungování a diskutuje omezení zabezpečovacích řešení

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	**TÉMA - Učivo**	**Mezipředmětové vztahy Průřezová témata**	**Poznámky:** metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
Programování - opakování a vlastní bloky • v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program, dbá na jeho čitelnost a přehlednost • po přečtení programu vysvětlí, co vykoná • ověří správnost programu, najde a opraví v něm chyby • používá cyklus s pevným počtem opakování, rozezná, zda má být příkaz uvnitř nebo vně opakování, vytváří vlastní bloky a používá je v dalších programech • diskutuje různé programy pro řešení problému • vybere z více možností vhodný program pro řešený problém a svůj výběr zdůvodní	• vytvoření programu • opakování • podprogramy	**Čj**, **Cj**, **D**, **Z**, **Ch**, **Př**, **Ov** – zpracování informací na PC (Word, internet) **Čj**, **Cj**, **D**, **Z**, **Př** – výukové programy **Čj** – pravopis, kultura projevu (Word) **Aj** – odborné výrazy **F** – spotřebiče (vývojové trendy) **Vv** – rozvoj smyslové citlivosti (linie, tvary, textury, uspořádání objektů) **Z** – základní informační geografická média a zdroje dat (Internet); praktická cvičení s dostupnými kartografickými produkty v elektronické podobě	

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	**TÉMA - Učivo**	**Mezipředmětové vztahy Průřezová témata**	**Poznámky:** metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
Programování - podmínky, postavy a události • v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví přehledný program k vyřešení problému • po přečtení programu vysvětlí, co vykoná • ověří správnost programu, najde a opraví v něm chyby • používá podmínky pro ukončení opakování, rozezná, kdy je podmínka splněna • spouští program myší, klávesnicí, interakcí postav • vytváří vlastní bloky a používá je v dalších programech • diskutuje různé programy pro řešení problému • vybere z více možností vhodný program pro řešený problém a výběr zdůvodní • hotový program upraví pro řešení příbuzného problému	• Opakování s podmínkou • Události, vstupy • Objekty a komunikace mezi nimi	**OSV–1:** cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů **Exel, Word, PowerPoint** dovednosti pro učení a studium **Výukové programy**	
Programování - větvení, parametry a proměnné • v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví přehledný program k vyřešení problému • po přečtení programu vysvětlí, co vykoná • ověří správnost programu, najde a opraví v něm chyby • používá podmínky pro větvení programu, rozezná, kdy je podmínka splněna • spouští program myší, klávesnicí, interakcí postav • používá souřadnice pro programování postav • používá parametry v blocích, ve vlastních blocích • vytvoří proměnnou, změní její hodnotu, přečte a použije její hodnotu • diskutuje různé programy pro řešení problému • hotový program upraví pro řešení příbuzného problému	• Větvení programu, rozhodování • Grafický výstup, souřadnice • Podprogramy s parametry • Proměnné		
Programování robotické stavebnice • sestaví program pro desku Micro:bit a otestuje jej • přečte program, najde v něm chybu a odstraní ji • používá opakování, rozhodování, proměnné • ovládá výstupní zařízení desky • používá vstupy ke spouštění a řízení běhu programu • připojí k desce další zařízení, které z desky ovládá • vyřeší problém naprogramováním desky Micro:bit	• sestavení programu a oživení Micro:bitu • ovládání LED displeje • tlačítka a senzory náklonu • připojení sluchátek, tvorba hudby • orientace a pohyb Micro:bitu v prostoru • propojení dvou Micro:bitů pomocí kabelu a bezdrátově • připojení a ovládání externích zařízení z Micro:bitu		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
Programovací projekty • řeší problémy sestavením algoritmu • v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví přehledný program k vyřešení problému • po přečtení programu vysvětlí, co vykoná • ověří správnost programu, najde a opraví v něm chyby • diskutuje různé programy pro řešení problému • vybere z více možností vhodný program pro řešený problém a svůj výběr zdůvodní • řeší problém jeho rozdělením na části pomocí vlastních bloků • hotový program upraví pro řešení příbuzného problému • zvažuje přístupnost vytvořeného programu různým skupinám uživatelů a dopady na ně	• programovací projekt a plán jeho realizace • popsání problému • testování, odladění, odstranění chyb • pohyb v souřadnicích • ovládání myší, posílání zpráv • vytváření proměnné, seznamu, hodnoty prvků seznamu • nástroje zvuku, úpravy seznamu • import a editace kostýmů, podmínky • návrh postupu, klonování. • animace kostýmů postav, události • analýza a návrh hry, střídání pozadí, proměnné • výrazy s proměnnou • tvorba hry s ovládáním, více seznamů • tvorba hry, příkazy hudby, proměnné a seznamy	OSV–2: já jako zdroj informací o sobě; moje psychika (temperament, postoje, hodnoty) Prezentace v PowerPoint „o sobě“ OSV–3: stanovování osobních cílů a kroků k jejich dosažení Zpracování a využití informací OSV–4: hledání pomoci při potížích Učitel, žáci OSV–5: cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (pružnosti nápadů, originality, schopnosti vidět věci jinak, citlivosti, schopnosti "dotahovat" nápady do reality) PowerPoint, Word OSV–8: cvičení pozorování a aktivního naslouchání Výklad spojený s ukázkou učitele OSV–11: vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost Zvládnutí co nejlépe samostatných prací na PC MED–1: hodnotící prvky ve sdělení (výběr slov) Prezentace v PowerPoint MED–4: výběr a kombinace slov, obrazů a zvuků z hlediska záměru a hodnotového významu PowerPoint, Word	
Počítače • nainstaluje a odinstaluje aplikaci, aktualizuje • uloží textové, grafické, zvukové a multimediální soubory • vybere vhodný formát pro uložení dat • vytvoří jednoduchý model domácí sítě; popíše, která zařízení jsou připojena do školní sítě • porovná různé metody zabezpečení účtů • spravuje sdílení souborů • pomocí modelu znázorní cestu e-mailové zprávy • zkontroluje, zda jsou části počítače správně propojeny, nastavení systému či aplikace, ukončí program bez odezvy	• Datové a programové soubory a jejich asociace v operačním systému • Správa souborů, struktura složek • Instalace aplikací, aktualizace • Domácí a školní počítačová síť • Fungování a služby internetu • Princip e-mailu • Přístup k datům: metody zabezpečení přístupu, role a přístupová práva (vidět obsah, číst obsah, měnit obsah, měnit práva), digitální stopa • Postup při řešení problému s digitálním zařízením (např. nepropojení, program bez odezvy, špatné nastavení, hlášení/dialogová okna)		
Digitální technologie • pojmenuje části počítače a popíše, jak spolu souvisí • vysvětlí rozdíl mezi programovým a technickým vybavením • diskutuje o funkcích operačního systému a popíše stejné a odlišné prvky některých z nich na příkladu ukáže, jaký význam má komprese dat • popíše, jak fungují vybrané technologie z okolí, které považuje za inovativní • na schematickém modelu popíše princip zasílání dat po počítačové síti • vysvětlí vrstevníkovi, jak fungují některé služby internetu • diskutuje o cílech a metodách hackerů • vytvoří myšlenkovou mapu prvků zabezpečení počítače a dat • diskutuje, čím vším vytváří svou digitální stopu	**Hardware a software** • složení současného počítače a principy fungování jeho součástí • operační systémy: funkce, typy, typické využití • komprese a formáty souborů • fungování nových technologií kolem mě (např. smart technologie, virtuální realita, internet věcí, umělá inteligence) **Sítě** • typy, služby a význam počítačových sítí • fungování sítě: klient, server, switch, paketový přenos dat, IP adresa • struktura a principy Internetu, datacentra, cloud		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
	• web: fungování webu, webová stránka, webový server, prohlížeč, odkaz/URL • princip cloudové aplikace (např. e mail, e-shop, streamování) Bezpečnost • bezpečnostní rizika: útoky (cíle a metody útočníků), nebezpečné aplikace a systémy • zabezpečení počítače a dat: aktualizace, antivir, firewall, zálohování a archivace dat Digitální identita • digitální stopa: sledování polohy zařízení, záznamy o přihlašování a pohybu po internetu, sledování komunikace, informace o uživateli v souboru (metadata); sdílení a trvalost (nesmazatelnost) dat • fungování a algoritmy sociálních sítí, vyhledávání a cookies		
Kódování a šifrování dat a informací • rozpozná zakódované informace kolem sebe • zakóduje a dekóduje znaky pomocí znakové sady • zašifruje a dešifruje text pomocí několika šifer • zakóduje v obrázku barvy více způsoby • zakóduje obrázek pomocí základních geometrických tvarů • zjednoduší zápis textu a obrázku, pomocí kontrolního součtu ověří úplnost zápisu • ke kódování využívá i binární čísla	• Přenos informací, standardizované kódy • Znakové sady • Přenos dat, symetrická šifra • Identifikace barev, barevný model • Vektorová grafika • Zjednodušení zápisu, kontrolní součet • Binární kód, logické A a NEBO		
Práce s daty • najde a opraví chyby u různých interpretací týchž dat (tabulka versus graf) • odpoví na otázky na základě dat v tabulce • popíše pravidla uspořádání v existující tabulce • doplní podle pravidel do tabulky prvky, záznamy • navrhne tabulku pro záznam dat • propojí data z více tabulek či grafů	• Data v grafu a tabulce • Evidence dat, názvy a hodnoty v tabulce • Kontrola hodnot v tabulce • Filtrování, řazení a třídění dat • Porovnání dat v tabulce a grafu • Řešení problémů s daty		
Modelování pomocí grafů a schémat • vysvětlí známé modely jevů, situací, činností • v mapě a dalších schématech najde odpověď na otázku • pomocí ohodnocených grafů řeší problémy • pomocí orientovaných grafů řeší problémy • vytvoří model, ve kterém znázorní více souběžných činností	• Standardizovaná schémata a modely • Ohodnocené grafy, minimální cesta grafu, kostra grafu • Orientované grafy, automaty • Modely, paralelní činnost		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
Informační systémy • popíše pomocí modelu alespoň jeden informační systém, s nímž ve škole aktivně pracují • pojmenuje role uživatelů a vymezí jejich činnosti a s tím související práva	• Školní informační systém, uživatelé, činnosti, práva		
Hromadné zpracování dat • při tvorbě vzorců rozlišuje absolutní a relativní adresu buňky • používá k výpočtům funkce pracující s číselnými a textovými vstupy (průměr, maximum, pořadí, zleva, délka, počet, když) • řeší problémy výpočtem s daty • připíše do tabulky dat nový záznam • seřadí tabulku dat podle daného kritéria (velikost, abecedně) • používá filtr na výběr dat z tabulky, sestaví kritérium pro vyřešení úlohy • ověří hypotézu pomocí výpočtu, porovnáním nebo vizualizací velkého množství dat	• relativní a absolutní adresy buněk • použití vzorců u různých typů dat • funkce s číselnými vstupy • funkce s textovými vstupy • vkládání záznamu do databázové tabulky • řazení dat v tabulce • filtrování dat v tabulce • zpracování výstupů z velkých souborů dat		

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

Algoritmizace a programování
- po přečtení jednotlivých kroků algoritmu vztahujícího se k praktické činnosti, kterou opakovaně řešil, uvede příklad takové činnosti
- rozdělí problém na jednotlivě řešitelné části a popíše podle návodu kroky k jejich řešení
- navrhne různé algoritmy pro řešení problému, s kterým se opakovaně setkal

Data, informace a modelování
- získá z dat informace, interpretuje data z oblastí, se kterými má zkušenosti
- zakóduje a dekóduje jednoduchý text a obrázek
- popíše problém podle nastavených kritérií a na základě vlastní zkušenosti určí, jaké informace bude potřebovat k jeho řešení; k popisu problému používá grafické znázornění
- stanoví podle návodu, zda jsou v popisu problému všechny informace potřebné k jeho řešení

Digitální technologie
- rozlišuje funkce počítače po stránce hardwaru i operačního systému
- ukládá a spravuje svá data ve vhodném formátu
- pracuje v online prostředí; propojí podle návodu digitální zařízení a na příkladech popíše možná rizika, která s takovým propojením souvisejí
- rozpozná typické závady a chybové stavy počítačů a obrátí se s žádostí o pomoc na dospělou osobu
- dokáže usměrnit svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztráty či zneužití dat

Informační systémy
- popíše účel informačních systémů, které používá
- nastavuje zobrazení, řazení a filtrování dat v tabulce
- na základě doporučeného návrhu sestaví tabulku pro evidenci dat

DĚJEPIS

5.5.1. – CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU

A) Obsahové a organizační vymezení předmětu:

K čemu směřuje vzdělávání v předmětu, na co je zaměřeno?

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu Dějepis směřuje k:

- rozvíjení vlastního historického vědomí
- pochopení souvislostí dějinných událostí a procesů
- vnímání obrazu hlavních vývojových linií
- chápání kulturních rozmanitostí světa
- získávání orientace v historickém čase
- utváření pozitivního hodnotového systému

Kde a s čím je realizován?

Realizace výchovných a vzdělávacích strategií předmětu je v kmenových třídách. Výuka probíhá v kmenových třídách, v některých případech v terénu po předchozím poučení žáků o bezpečnosti.
V průběhu vzdělávacího a výchovného procesu je k dispozici možnost využití počítačů s napojením na internet, dějepisných softwarů, DVD přehrávač …

Mezipředmětové vztahy, vazby?

- **Český jazyk (Čj):** významní spisovatelé a jejich tvorba, dorozumívání, rozdělení jazyků, staré řecké báje a pověsti, eposy, římské báje, mluvní cvičení, legendy, eposy, letopisy, anály, literární slohy v období středověku, kultivované vyjadřování, J. A. Komenský, národní obrození, významní spisovatelé a jejich tvorba (20. st.), válečná a meziválečná literatura
- **Cizí jazyky (Cj):** reálie daných oblastí, vznik a vývoj Anglie v období středověku, vznik a vývoj Německa v období středověku, historie Velké Británie a USA v období novověku, historie německy mluvících zemí (Německo, Rakousko), historický vývoj Velké Británie, USA, Německa a Rakouska ve 20. století
- **Občanská výchova (Ov):** člověk a společnost, stát a státní zřízení, lidská a občanská práva, volební systém, principy demokracie (Starověké Řecko a Řím, vznik a vývoj náboženských představ (křesťanství x islám), boj za demokratickou republiku, člověk a společnost, stát a státní zřízení, volební systém, lidská a občanská práva, budování republiky (první ústava a zákony ČSR)
- **Matematika (M):** časová osa, římské číslice, numerické vyjádření letopočtů a století
- **Informatika (Inf):** Internet – získávání informací, využití informačních technologií při realizaci projektu
- **Přírodopis (Př):** vývoj člověka,názory na vznik člověka, vznik a rozlišení ras, jejich přizpůsobení přírodním podmínkám, vznik a vývoj člověka (antropologie), Darwinova vývojová teorie, lidské rasy
- **Zeměpis (Z):** – orientace v prostoru, územní rozsah států, světadíly, světové strany, oblasti „Úrodného půlměsíce“, orientace na mapě, objevy a dobývání, lidské sídlo, město, vesnice, kolonialismus, rozvoj světového obchodu, práce s dějepisným atlasem
- **Fyzika (F):** významné fyzikální objevy a vynálezci, vznik a používání fyzikálních jednotek, rozvoj vědy a techniky, věda a technika jako faktor vývoje
- **Chemie (Ch):** vědecké poznatky, počátky vzniku chemie jako vědního oboru, zneužití chemických bojových látek v době válečných konfliktů
- **Výtvarná výchova (Vv):** stavební slohy, umělecká díla, významní umělci, zobrazování skutečnosti, pravěké malby, římské a řecké umění (stavitelství, sochařství a malířství), umělecké směry středověku, použití různých výtvarných technik při realizaci projektů, umělecké směry období novověku, kulturní vývoj, umělecké směry 20.stol.
- **Hudební výchova (Hv):** vývoj hudebních projevů, významní skladatelé, hudební žánry, osobnosti světové i naši hudby
- **Tělesná výchova (Tv):** odkaz řecké kultury, olympijské hry, historie olympijských her, sport jako faktor vývoje
- **Technické práce (Tp):** způsoby řemeslné výroby, řemeslná dovednost, zemědělci a řemeslníci v období středověku, vývoj kultury oblékání, rozvoj průmyslu, průmyslová revoluce, využití páry

Která průřezová témata prolínají předmětem?

Průřezové téma	Tematický okruh	Příklady témat
Osobnostní a sociální výchova **OSV**	**Osobnostní rozvoj** **1. Rozvoj schopností poznávání** 2. Sebepoznání a sebepojetí 3. Seberegulace a sebeorganizace 4. Psychohygiena 5. Kreativita **Sociální rozvoj** 6. Poznávání lidí 7. Mezilidské vztahy 8. Komunikace 9. Kooperace a kompetice **Morální rozvoj** 10. Řešení problémů a rozhodovací dovednosti 11. Hodnoty, postoje, praktická etika	cvičení pozornosti a soustředění
Výchova demokratického občana **VDO**	**1. Občanská společnost a škola** **2. Občan, občanská společnost a stát** **3. Formy participace občanů v politickém životě** **4. Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování**	formy participace žáků na životě místní komunity … občan jako odpovědný člen společnosti, Listina základních práv a svobod … společenské organizace a hnutí demokracie jako protiváha diktatury a anarchie …
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech **EGS**	**1. Evropa a svět nás zajímá** 2. Objevujeme Evropu a svět **3. Jsme Evropané**	místa, události a artefakty v blízkém okolí mající vztah k Evropě a světu kořeny a zdroje evropské civilizace, klíčové mezníky evropské historie
Multikulturní výchova **MKV**	**1. Kulturní diference** **2. Lidské vztahy** **3. Etnický původ** 4. Multikulturalita 5. Princip sociálního smíru a solidarity	člověk jako součást etnika, poznávání vlastního kulturního zakotvení … vztahy mezi kulturami, uplatňování principu slušného chování … rovnocennost všech etnických skupin, různé způsoby života …
Environmentální výchova **ENV**	**1. Ekosystémy** **2. Základní podmínky života** **3. Lidské aktivity a problémy životního prostředí** **4. Vztah člověka a prostředí**	lidské sídlo, město, vesnice, kulturní krajina … význam vody pro lidské aktivity, změny v potřebě zemědělské půdy … význam ochrany kulturních památek, změny v krajině … nerovnoměrnost života na Zemi
Mediální výchova **MED**	1. Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení 2. Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality 3. Stavba mediálních sdělení 4. Vnímání autora mediálních sdělení **5. Fungování a vliv médií ve společnosti** 6. Tvorba mediálních sdělení 7. Práce v realizačním týmu	vliv médií na kulturu (role filmu a televize v životě jednotlivce, rodiny, společnosti) …

Pozn.: Tematické okruhy průřezových témat, které prolínají předmět **DĚJEPIS**, jsou vyznačeny **červeně**.

B) Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků:

2. STUPEŇ

K rozvíjení a utváření klíčových kompetencí:	Povedou společné postupy:
K učení 1. vyhledávání a třídění informací a k jejich efektivnímu využívání v procesu učení 2. používání obecně užívaných termínů 3. propojení poznatků z různých vzdělávacích oblastí 4. vytváření komplexnějšího pohledu na společenské a kulturní jevy	• zadávat úkoly, při kterých žáci vyhledávají a kombinují informace z různých zdrojů • vést žáky k užívání správné terminologie a symboliky • zadávat úkoly, které vyžadují využití poznatků z různých předmětů • vybírat vhodné způsoby a metody pro efektivní učení
K řešení problémů 1. vyhledávání informací vhodných k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky 2. volbě vhodných způsobů řešení 3. uvážlivým rozhodnutím, které je schopen obhájit	• zařazovat různé aktivity, které vedou k řešení problému(diskuse, výklad, ICT, audiovizuální technika) • zařazovat metody, při kterých žáci sami docházejí k závěrům a řešením, vést žáky k rozpoznání a pochopení problému • vést ke kritickému myšlení a logickému uvažování
Komunikativní 1. formulování a vyjadřování svých myšlenek a názorů v logickém sledu, výstižné vyjadřování, souvislému a kultivovanému písemnému i ústnímu projevu 2. zapojování do diskuse a k vhodné argumentaci 3. porozumění různým typům textů a obrazových materiálů 4. využívání informačních a komunikačních prostředků pro komunikaci s okolním světem	• vést žáky k přesnému a výstižnému vyjadřování • zařazovat do výuky diskusi, vést k věcnému argumentování • používat různé typy textů a obrazových materiálů • využívat informační a komunikační prostředky
Sociální a personální 1. účinné spolupráci ve skupině 2. podílení se na utváření pravidel práce i příjemné atmosféry 3. debatě v malé skupině i v celé třídě 4. chápání efektivně spolupracovat	• používat metody práce ve skupině • vytvářet příznivé klima třídy • vést k diskusi v malé skupině i celé třídě • chápat potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu • dodávat žákům sebedůvěru a podle potřeby žákům v činnostech pomáhat
Občanské 1. respektování přesvědčení druhých lidí, považování si jejich vnitřních hodnot a vcítění se do situací ostatních lidí 2. odmítání útlaku a hrubého zacházení, uvědomovat si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí 3. chápání základních principů, na nichž spočívají zákony a společenské normy 4. respektování, ochraně našich národních tradic i historického dědictví 5. projevování pozitivního postoje k uměleckým dílům	• vést žáky k tomu, aby brali ohled na druhé a vcítili se do situace ostatních lidí • pěstovat v žácích vztah k tradicím, národnímu, historickému a kulturnímu dědictví • motivovat žáky k prozkoumávání názorů a pohledů lišících se od jejich vlastních • vést žáky k uvědomění si svých práv a povinností ve škole i mimo školu • vést k používání základních společenských norem při styku s jinými lidmi
Pracovní 1. dodržování vymezených pravidel 2. plnění povinností a závazků 3. využívání svých znalostí v běžné praxi	• vést k dodržování dohodnuté kvality práce • motivovat žáky k vzájemné pomoci a radě • vést k využívání znalostí a zkušeností získaných ve vzdělávacích oblastech v běžné praxi • vést ke schopnosti adaptace na změněné nebo nové pracovní podmínky
Digitální 1. běžné používání digitálních zařízení, aplikací a služeb a jejich využití při učení i při zapojení do života školy a do společnosti, samostatné rozhodování o použití vhodných technologií 2. získávání, vyhledávání a spravování dat a informací a digitálního obsahu, volba postupů, způsobů a prostředků odpovídajících dané situaci 3. tvorba a úprava digitálního obsahu, vyjadřování se za pomoci digitálních prostředků 4. využívání digitální technologie k usnadnění a zefektivnění práce 5. pochopení významu digitálních technologií a seznamování se s novými technologiemi, kritické zhodnocení přínosů a rizik jejich využívání 6. předcházení situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, negativním situacím s dopadem na zdraví,etické jednání při práci s informacemi	• vést žáky k volbě a účelnému využívání vhodných digitálních technologií při plánování, realizaci a hodnocení činností s digitálními historickými zdroji, prameny a programy • seznamovat žáky s různými možnostmi, jak komunikovat, s činnostmi a výsledky práce s digitalizovanými historickými reáliemi prostřednictvím různých digitálních technologií a nástrojů pro komunikaci a sdílení • klást důraz na bezpečnou a efektivní komunikaci žáků, učit je odpovědnému chování a jednání v digitálním prostředí

Vzdělávací oblast: ČLOVĚK A SPOLEČNOST **Ročník:** 6.

Vyučovací předmět: DĚJEPIS **Celková týdenní dotace (hodin):** 2

Očekávané výstupy z RVP:

Člověk v dějinách:
- uvede konkrétní příklady důležitosti a potřebnosti dějepisných poznatků
- uvede příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány
- orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu

Počátky lidské společnosti:
- charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců a jejich materiální a duchovní kulturu
- objasní význam zemědělství, dobytkářství a zpracování kovů pro lidskou společnost
- uvede příklady archeologických kultur na našem území

Nejstarší civilizace, kořeny evropské kultury:
- rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací
- uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví
- demonstruje na konkrétních příkladech přínos antické kultury a uvede osobnosti antiky důležité pro evropskou civilizaci, zrod křesťanství a souvislost s judaismem
- porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech a vysvětlí podstatu antické demokracie

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty,
• vysvětlí význam historie a její vztah k současnosti • popíše historické prameny a pojmenuje instituce, kde jsou shromažďovány • orientuje se na časové ose	**ČLOVĚK V DĚJINÁCH:** • Úvod do učiva dějepisu • Paměť lidstva – význam zkoumání dějin, získávání informací o dějinách • Historické prameny, časová osa	Z – světadíly, světové strany, oblasti „Úrodného půlměsíce“, orientace na mapě Čj – dorozumívání, rozdělení jazyků, staré řecké báje a pověsti, eposy, římské báje, mluvní cvičení Př – vznik a vývoj člověka (antropologie), Darwinova vývojová teorie lidské rasy Vv – zobrazování skutečnosti, pravěké malby, římské a řecké umění (stavitelství, sochařství a malířství) Tp – způsoby řemeslné výroby, řemeslná dovednost Tv – historie olympijských her M – časová osa, římské číslice Inf – internet – získávání informací, využití informačních technologií při realizaci projektu Ov – principy demokracie (Starověké Řecko a Řím) OSV–1: cvičení dovedností zapamatování, pozornosti a soustředění VDO–1: formy participace žáků na životě místní komunity **Naše země v období pravěku, Keltové a Germáni** VDO–2: občan jako odpovědný člen společnosti **Přijímat odpovědnost za své postoje a činy, angažovat se a být zainteresovaný na zájmu celku** VDO–4: demokracie jako protiváha diktatury a anarchie, principy demokracie **Starověké Řecko a Řím** EGS–3: kořeny a zdroje evropské civilizace **První kultury na řeckém území, počátky křesťanství, římská kultura a její přínos pro zbytek Evropy**	**Exkurze** – archívy, muzea a knihovny v regionu **Video** – naše země na úsvitu dějin Vzkaz minulým generacím v klínovém a hieroglyfickém písmu
• užívá termíny (člověk zručný,...) • vymezí způsoby obživy a soužití lidí • objasní podmínky a důsledky přechodu k zemědělství • vysvětlí důležitost kovů na vývoj řemesel, kultury • vyhledá důležitá pravěká naleziště na našem území	**POČÁTKY LIDSKÉ SPOLEČNOSTI:** • Pravěk • Zrození člověka • Starší doba kamenná • Člověk zručný, vzpřímený, rozumný • Člověk dnešního typu • Mladší doba kamenná • Od lovců mamutů k zemědělcům • Neolitická revoluce • Doba kovů • Doba bronzová • Doba železná • Naše země v období pravěku		
• rozpozná rozdíly mezi pravěkou a starověkou společností • popíše projevy kulturních a náboženských představ	**NEJSTARŠÍ CIVILIZACE:** • Starověk • Charakteristické rysy oblasti a společnosti • První městské státy • Počátek písma a kultury • Náboženské představy v jednotlivých staroorientálních státech • Přínos starověkých civilizací		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty,
• objasní přínos řecké civilizace pro rozvoj evropské kultury • určí podstatu antické demokracie • určí si vlastní a občanskou identitu a nutnost respektovat identitu druhých • vysvětlí prolínání kulturních vlivů	**KOŘENY EVROPSKÉ KULTURY:** **ŘECKO** • První kultury na řeckém území – mínójská a mykénská kultura • Řecká mytologie • Klasické období řeckých dějin – Sparta, Athény, počátky athénské demokracie, řecko-perské války • Makedonie a hélenismus – Alexandr Makedonský • Přínos řecké kultury na rozvoj evropské vzdělanosti	**MKV–1:** člověk jako součást etnika, poznávání vlastního kulturního zakotvení **Rasy a jazyky** **MKV–2:** vztahy mezi kulturami **Vzájemné obohacování různých kultur, ale i konflikty vyplývající z jejich rozdílnosti** **ENV–1:** kulturní krajina **Pochopení hlubokého ovlivnění přírody v průběhu vzniku civilizace** **ENV–2:** význam vody pro lidské aktivity **Vznik staroorientálních států** **ENV–3:** zemědělství a životní prostředí, význam ochrany přírody a kulturních památek, změny v krajině **Krajina dříve a dnes** **ENV–4:** nerovnoměrnost života na Zemi **Rozdílné podmínky prostředí a rozdílný společenský vývoj na Zemi**	Staré řecké báje a pověsti – výtvarné a literární zpracování
• popíše s pomocí mapy územní rozsah římské říše • rozpozná rozdíly mezi řeckou a římskou kulturou a dovede je charakterizovat • vymezí formy státní moci • rozpozná určité příklady nerespektování základních lidských práv • získá představu o životě a jednání osobností • odhadne důležitost křesťanství k budoucímu vývoji Evropy • chrání a ocení naše tradice v počátcích osídlení našeho území	**ŘÍM** • Etruskové • Vznik Říma • Řím králů • Řím republikou – Punské války, Spartakovo povstání, Pyrrhovo vítězství • Římská mytologie • Konec římské republiky – Caesar a římská expanze • Vznik císařství – principát • Konec a krize římského císařství – dominát • Počátky křesťanství • Římská společnost a kultura a její přínos pro zbytek Evropy • Naše země ve starověku – Keltové, Germáni		Rétorická cvičení

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
• chápe význam dějin jako možnost poučit se z minulosti
• rozliší základní rozdíly ve způsobu života pravěkých a současných lidí
• podle obrázků popíše pravěká zvířata, způsob jejich lovu, zbraně, předměty denní potřeby a kultovní předměty
• uvědomuje si souvislosti mezi přírodními podmínkami a vývojem starověkých států
• popíše život v době nejstarších civilizací

Vzdělávací oblast: ČLOVĚK A SPOLEČNOST **Ročník:** 7.

Vyučovací předmět: DĚJEPIS **Celková týdenní dotace (hodin):** 2

Očekávané výstupy z RVP:

Křesťanství a středověká Evropa:
- popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států
- porovná základní rysy západoevropské, byzantsko-slovanské a islámské kulturní oblasti
- objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech
- vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí, vztah křesťanství ke kacířství a jiným věroukám
- ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvede příklady románské a gotické kultury

Objevy a dobývání, počátky nové doby:
- vysvětlí znovuobjevení antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve včetně reakce církve na tyto požadavky
- vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život
- popíše a demonstruje průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky
- objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy rozdělené do řady mocenských a náboženských center a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• charakterizuje starověkou společnost • objasní projevy kulturních a náboženských představ • rozezná rozdíly mezi středověkou a starověkou společností • orientuje se, prostřednictvím dějepisného atlasu, na středověké mapě Evropy • popíše úlohu křesťanství a víry • objasní vznik prvních státních útvarů na našem území	**KŘESŤANSTVÍ A STŘEDOVĚKÁ EVROPA:** • Opakování starověku a antického světa, obzvláště zánik západořímské říše • Středověk • Raný středověk • Vytváření středověké Evropy • Byzantská a Arabská říše • Křesťanství v raném středověku • Franská říše – Karel Veliký • Vznik prvních států na našem území – Sámova říše • Velkomoravská říše	**Čj** – legendy, eposy, letopisy, anály, literární slohy v období středověku, kultivované vyjadřování **Z** – orientace na mapě, objevy a dobývání, lidské sídlo, město, vesnice **Vv** – umělecké směry středověku, použití různých výtvarných technik při realizaci projektů **Hv** – hudební žánry středověku **Aj** – vznik a vývoj Anglie v období středověku **Nj** – vznik a vývoj Německa v období středověku **Tp** – zemědělci a řemeslníci v období středověku, vývoj kultury oblékání **M** – časová osa, numerické vyjádření letopočtů a století, římské číslice **Ov** – vznik a vývoj náboženských představ (křesťanství x islám) **Inf** – internet – získávání informací, využití informačních technologií při realizaci projektu **OSV-1:** cvičení pozornosti a soustředění, dovedností a zapamatování **VDO-1:** formy participace žáků na životě místní komunity **Vznik měst** **EGS-1:** místa, události a artefakty v blízkém okolí mající vztah k Evropě a světu **Sámova říše a Velkomoravská říše** **EGS-3:** klíčové mezníky evropské historie **Křesťanství v raném středověku, křížové výpravy, kritici poměrů v církvi, zámořské objevy**	Exkurze – Modrá nebo Mikulčice (příp. Staré Město) Video – z rodu Přemyslovců Video – románská kultura Projekt – nejstarší románské a gotické památky v regionu Projekt – vznik a vývoj měst v regionu (Veselí, Hodonín, Uherské Hradiště, Uherský Ostroh, Strážnice,…) Video – Karel IV.
• zhodnotí historický vývoj v období raného středověku na našem území • rozezná jednotlivé kulturní odlišnosti mezi křesťanským a islámským světem • vyhledá na mapě nejznámější románské a gotické stavby na našem území	**POČÁTKY ČESKÉHO STÁTU:** • Společnost a hospodářství v českém státě v období raného středověku • Vrchol českého státu v raném středověku • Dějiny ostatních evropských států a vztahy mezi nimi • Křížové výpravy • Románská a gotická kultura		
• rozliší způsoby života obyvatel středověké vesnice a středověkého města • vysvětlí důvody nástupu Lucemburků na český trůn • popíše vládu Karla IV. a jeho celoevropský význam • popíše nové myšlenky požadující reformu církve	**OBJEVY A DOBÝVÁNÍ:** **VRCHOLNÝ STŘEDOVĚK** • Život zemědělců • Vznik měst a jejich u nás a v Evropě • Konec vlády Přemyslovců a nástup Lucemburků • Doba Karla IV. • Předhusitská doba		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	**TÉMA - Učivo**	**Mezipředmětové vztahy Průřezová témata**	**Poznámky:** metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• vymezí význam husitské tradice • popíše vývoj v českých zemích po husitské revoluci	• Kritici poměrů v církvi a společnosti – Mistr Jan Hus • Husitská revoluce • Vláda Jiřího z Poděbrad • Nástup Jagellonců • Dějiny evropských zemí v období vrcholného středověku	**MKV-1:** poznávání vlastního kulturního zakotvení **Evropské kultury raného středověku** **MKV-2:** vztahy mezi kulturami **Vzájemné obohacování různých kultur – byzantská kultura, islámská kultura a evropské kultury** **MKV-3:** různé způsoby života, odlišné myšlení a vnímání světa **Islám a křesťanství, zámořské objevy, křížové výpravy** **ENV-1:** lidské sídlo – město – vesnice **Druhy měst podle vzniku** **ENV-2:** změny v potřebě zemědělské půdy **Změny života zemědělců v průběhu středověku** **ENV-3:** změny v krajině, význam ochrany kulturních památek **Krajina dříve a dnes, vliv lidských aktivit**	
• popíše zámořské objevy • rozpozná jednotlivé skupiny v křesťanství • vyhledá na mapě nejznámější renesanční stavby na našem území	**POZDNÍ STŘEDOVĚK** • Zámořské objevy, pokroky ve výrobě a obchodu • Šíření reformace v Evropě a v českých zemí • Renesance a humanismus u nás a v Evropě		
• objasní příčiny vzniku mnohonárodnostní habsburské monarchie • popíše politickou situaci v Evropě v období pozdního středověku • vymezí základní souvislosti mezi krizí české společnosti a vývojem střední Evropy a důsledky náboženské nesnášenlivosti • objasní příčiny a důsledky třicetileté války	**POČÁTKY NOVÉ DOBY:** • Vzestup habsburského rodu a jejich nástup na český trůn a vznik mnohonárodnostní habsburské monarchie • Turecká expanze do Evropy a její důsledky • Politická situace v evropských státech v období pozdního středověku • České stavovské povstání • Třicetiletá válka		

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
• uvede první státní útvary na našem území
• uvede základní informace z období počátků českého státu
• popíše úlohu a postavení církve ve středověké společnosti
• charakterizuje příčiny, průběh a důsledky husitského hnutí
• rozeznává období rozkvětu českého státu v době přemyslovské a lucemburské
• uvede nejvýraznější osobnosti přemyslovského a lucemburského státu

Vzdělávací oblast: ČLOVĚK A SPOLEČNOST **Ročník: 8.**

Vyučovací předmět: DĚJEPIS **Celková týdenní dotace (hodin): 2**

Očekávané výstupy z RVP:

Objevy a dobývání.
Počátky nové doby:
- objasní příčiny a důsledky vzniku třicetileté války a posoudí její důsledky
- na příkladech evropských dějin konkretizuje absolutismus, konstituční monarchii, parlamentarismus
- rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede jejich představitele a příklady významných kulturních památek

Modernizace společnosti:
- vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti
- objasní souvislost mezi událostmi francouzské revoluce a napoleonských válek na jedné straně a rozbitím starých společenských struktur v Evropě na straně druhé
- porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských států
- charakterizuje emancipační úsilí významných sociálních skupin; uvede požadavky formulované ve vybraných evropských revolucích
- na vybraných příkladech demonstruje základní politické proudy
- vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla; charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezí význam kolonií

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• popíše středověkou společnost • určí dopad třicetileté války na českou společnost • užívá termíny – parlamentarismus a konstituční monarchie • popíše politický a hospodářský vývoj	**POČÁTKY NOVÉ DOBY:** • Opakování z učiva středověku • Počátek novověku • Důsledky třicetileté války pro vývoj Evropy • Habsburská monarchie a české země po třicetileté válce • Počátky kapitalismu v Anglii • Anglie před revolucí a anglická revoluce	**Čj** – J. A. Komenský, národní obrození, kultivované vyjadřování **Z** – orientace na mapě, kolonialismus, rozvoj světového obchodu **Vv** – umělecké směry období novověku, využití výtvarných technik pro realizaci projektu **Hv** – hudební žánry a osobnosti světové i naši hudby **F** – významné fyzikální objevy a vynálezci, vznik a používání fyzikálních jednotek **Ch** – počátky vzniku chemie jako vědního oboru **Aj** – historie Velké Británie a USA v období novověku **Nj** – historie německy mluvících zemí (Německo, Rakousko) **Tp** – rozvoj průmyslu, průmyslová revoluce, využití páry **M** – číselná osa, římské číslice **Ov** – politické strany, demokracie, volební systém **Inf** – Internet – získávání informací, využití informačních technologií při realizaci projektu	Video – Habsburská monarchie
• vysvětlí příčiny boje anglických osad za nezávislost • užívá termíny – osvícenství, absolutismus • zhodnotí význam jednotlivých reforem na konkrétních příkladech • vymezí základní občanská práva a práva národů na sebeurčení • rozpozná smysl a cíl probuzení české společnosti a její snahu na samostatný vývoj • orientuje se na mapě novověké Evropy, v době vzniku samostatných států a rozpadu některých světových říší • určí na mapě hranice nově vzniklých států • vyjmenuje odlišnosti v obou částech monarchie • užívá informační a komunikační prostředky pro seznámení s významnými vědeckými a technickými vynálezy v období novověku	**MODERNIZACE SPOLEČNOSTI:** • Evropský kolonialismus a rozvoj světového obchodu • Boj anglických osad v Severní Americe za nezávislost a počátky budování Spojených států amerických, občanská válka v USA • Absolutismus v jednotlivých evropských zemích • České země za osvícenského absolutismu • Francouzská revoluce a napoleonské války • Národně osvobozenecké hnutí v Evropě • Habsburská monarchie v první polovině 19. století a utváření novodobé české společnosti • Revoluční rok 1848 v Evropě a v českých zemích • Sjednocení Itálie a Německa a vznik francouzské republiky • Krize velkých východoevropských států – carské Rusko, Osmanská říše • Vznik a vývoj Rakousko-uherské monarchie	**OSV–1:** cvičení pozornosti a soustředění, dovedností a zapamatování **VDO–1:** participace žáků na životě místní komunity **J. A. Komenský** **VDO–2:** Listina základních práv a svobod **Velká francouzská revoluce a boj anglických osad za nezávislost** principy soužití s minoritami, příčiny nedorozumění a zdroje konfliktů **Vznik a vývoj Rakouska-Uherska, postavení jednotlivých národů uvnitř monarchie** **VDO–3:** společenské organizace a hnutí **Historický vývoj společenských organizací v době národního obrození, hnutí před 1. světovou válkou**	Video – baroknì Praha

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	**TÉMA - Učivo**	**Mezipředmětové vztahy Průřezová témata**	**Poznámky:** metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• vysvětlí vytváření dvou mocenských bloků a jejich snahu o znovurozdělení světa • popíše zneužití techniky v 1. světové válce	• Vývoj vědy, techniky a kultury od 17. století do druhé poloviny 19. století • Rozdělení světa před první světovou válkou • 1.světová válka – příčiny a záminka, průběh	**EGS–1:** místa, události a artefakty v blízkém okolí mající vztah k Evropě a světu **Napoleonské války** **EGS–3:** klíčové mezníky evropské historie **Třicetiletá válka, evropský kolonialismus, francouzská revoluce a napoleonské války, vznik a vývoj Rakouska-Uherska** **MKV–1:** poznávání vlastního kulturního zakotvení **Evropské kultury 17. – 19. století** **MKV–2:** vztahy mezi kulturami **Vzájemné obohacování různých kultur** **MKV–3:** různé způsoby života, odlišné myšlení a vnímání světa **Anglikánská církev, hugenoti, puritáni, osvícenství** **ENV–1:** lidské sídlo – město – vesnice **Druhy měst podle vzniku** **ENV–2:** změny v potřebě zemědělské půdy **Změny života zemědělců v průběhu novověku** **ENV–3:** změny v krajině **Krajina dříve a dnes, vliv lidských aktivit** význam ochrany kulturních památek	Exkurze – Mohyla míru Projekt – převratné objevy, které změnily svět

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
• popíše důsledky objevných cest a poznávání nových civilizací pro Evropu
• uvede zásadní historické události v naší zemi v daném období
• pojmenuje nejvýraznější osobnosti českých dějin v novověku
• uvede základní historické události v naší zemi v 19. století
• vyjmenuje nejvýznamnější osobnosti českých dějin 19. století

Vzdělávací oblast: ČLOVĚK A SPOLEČNOST **Ročník: 9.**

Vyučovací předmět: DĚJEPIS **Celková týdenní dotace (hodin): 2**

Očekávané výstupy z RVP:

Moderní doba:
- na příkladech demonstruje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky
- rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů
- charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět
- rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu
- na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv
- zhodnotí postavení Československa v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické,hospodářské a kulturní prostředí

Rozdělený a integrující svět:
- vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa; uvede příklady střetávání obou bloků
- vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce
- posoudí postavení rozvojových zemí
- prokáže základní orientaci v problémech současného světa

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• popíše období novověké společnosti • stanoví 1. polovinu 20.století jako období dvou nejničivějších světových válek • popíše zneužití techniky v 1. sv. válce • popíše období 1. republiky • rozpozná jednotlivé odlišnosti totalitních režimů • vysvětlí pojmy nacionalismus, extremismus, agrese, fašismus, nacismus • objasní vnitřní a zahraniční politikou ČSR v období 2. republiky, protektorátu • zhodnotí období 2.světové války, jako období ničení kulturních a lidských hodnot	**MODERNÍ DOBA:** • Opakování z období před první světovou válkou • První světová válka • Příčiny a záminka první světové války • Průběh první světové války • Výsledky první světové války a nové rozdělení světa • Československo 1918-1938, nové politické uspořádání Evropy a úloha USA ve světě; vznik Československa, jeho hospodářsko-politický vývoj, sociální a národnostní problémy • Svět 1918-1939 • Konec carského Ruska, ruské revoluce a vytvoření totalitního režimu v SSSR • Počátky fašismu a nacismu v Itálii a Německu • Hospodářská krize • Protektorát Čechy a Morava • Druhá světová válka v Evropě • Druhá světová válka ve světě – mimoevropská bojiště • Porážka fašismu • Komunismus, fašismus, nacismus – důsledky pro Československo a svět	**Z** – orientace na mapě, práce s dějepisným atlasem, časová přímka **F** – věda a technika jako faktor vývoje **Tv** – sport jako faktor vývoje **Ov** – boj za demokratickou republiku, člověk a společnost, stát a státní zřízení, volební systém, lidská a občanská práva, budování republiky (první ústava a zákony ČSR) **Vv** – kulturní vývoj, umělecké směry 20.stol. **Čj** – významní spisovatelé a jejich tvorba (20. st.), válečná a meziválečná literatura **Hv** – hudební žánry 20. století, hudební skladatelé a jejich díla **Aj** – historický vývoj Velké Británie a USA ve 20. století **Nj** – historický vývoj Německa a Rakouska ve 20. století **Tp** – změny ve stylu oblékání **Inf** – využití Interneru a informačních technologií při získávání informací **Ch** – zneužití chemických bojových látek v době válečných konfliktů **OSV–1:** cvičení pozornosti a soustředění, dovedností a zapamatování **VDO–1:** participace žáků na životě místní komunity **Ohlas a důsledky 1. a 2. světové války v naší obci** **VDO–2:** principy soužití s minoritami **Vznik ČSR a národnostní problémy** příčiny nedorozumění a zdroje konfliktů **Světové války, studená válka, bipolární svět** **VDO–3:** společenské organizace a hnutí **Historický vývoj společenských organizací – Společnost národů a OSN** **EGS–1:** místa, události a artefakty v blízkém okolí mající vztah k Evropě a světu **Protektorát Čechy a Morava**	T.G.Masaryk (video) Projekt – kulturní a hospodářský život v našem městě v období první republiky Projekt – život v období protektorátu v našem regionu a důsledky nacistického teroru na místní obyvatele Video – operace lidoop Video – tankové bitvy druhé světové války a Hitlerova válka Video – plody zla a odpuštění
• rozpozná rozdílnosti poválečného vývoje v bipolárním světě • objasní příčiny evropské integrace a nástupu asijských států do popředí světového vývoje	**ROZDĚLENÝ A INTEGRUJÍCÍ SE SVĚT:** • Poválečné uspořádání světa – vznik dvou mocenských bloků a jejich soupeření – studená válka • Vývoj v mimoevropských zemích – rozpad koloniálního systému po roce 1945		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	**TÉMA - Učivo**	**Mezipředmětové vztahy Průřezová témata**	**Poznámky:** metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• porovná historický vývoj Evropy a Československa • rozliší možnost různé interpretace historických faktů • objasní dobu normalizace prostřednictvím dostupných zvukových a obrazových materiálů • popíše význam sametové revoluce pro osobní svobodu člověka	• Svět v pohybu, vzestup západní Evropy – vznik EHS, nástup Číny, obnova Japonska • vývoj Československa a od roku 1945 do roku 1989, vznik České republiky • Československo v 60.letech – doba probouzení československé společnosti, Pražské jaro 1968 • Normalizace a rozklad totalitního režimu • Sametová revoluce a vznik ČR • Věda, technika a vzdělání jako faktory vývoje • Sport a zábava	**EGS–3:** klíčové mezníky evropské historie **1. a 2. světová válka, poválečný vývoj, hospodářská krize, vznik totalitních režimů – Německo, SSSR, nacismus a fašismus, bipolární svět, železná opona** **MKV–1:** poznávání vlastního kulturního zakotvení **Věda, technika a vzdělání jako faktory vývoje** **MKV–3:** různé způsoby života, odlišné myšlení a vnímání světa **Nacismus, komunismus** **ENV–3:** změny v krajině **Krajina dříve a dnes, vliv lidských aktivit** význam ochrany kulturních památek **MED–5:** vliv médií na kulturu **Zahájení pravidelného rozhlasového a televizního vysílání** role médií v politických změnách **Propaganda**	

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
• uvede příčiny a politické, sociální a kulturní důsledky 1. světové války
• uvede základní informace o vzniku samostatné Československé republiky
• popíše průběh a důsledky 2. světové války a politický a hospodářský vývoj v poválečné Evropě
• chápe význam událostí v roce 1989 a vítězství demokracie v naší vlasti

OBČANSKÁ VÝCHOVA

5.5.2. – CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU

A) Obsahové a organizační vymezení předmětu:

K čemu směřuje vzdělávání v předmětu, na co je zaměřeno?

Výuka je cílevědomě řízena a zaměřena na:

- vytváření kvalit, které souvisejí s orientací žáků v životě
- na sebepoznávání a poznávání osobnosti
- vztahy v rodině, život členů rodiny, respektování mravních principů a hodnot, názory druhých
- pravidla společenského soužití a chování, odpovědnost za vlastní názory, chování a jednání
- rozvíjení občanského a právního vědomí žáků, motivaci k aktivnímu životu ve společnosti
- kvalitu lidského života a mezilidské vztahy, učí žáky vážit si kladných lidských vlastností, rozvíjet a dodržovat zásady hospodárnosti
- státní a právní otázky v naší zemi, objasnění žákům politické dění, funkce státních orgánů a institucí, přiblížení činnosti armády
- vysvětlení výhod demokratického způsobu řízení státu, smyslu voleb, uplatňování svého práva a svobody a provádění jednoduchých právních úkonů
- výchovu žáků v duchu tolerance, úcty k národům a odlišným rasám a porozumění základním lidským právům a jejich uplatňování v životě
- rozvoj finanční gramotnosti a osvojení pravidel chování při běžných rizikových situacích i při mimořádných událostech
- rozvoj orientace žáků ve světě financí, orientaci v problematice peněz a cen a k odpovědnému spravování osobního (rodinného) rozpočtu s ohledem na měnící se životní situaci
- uplatňování aktivního přístupu k ochraně zdraví, života, majetku při běžných, rizikových i mimořádných událostech i poznávání otázek obrany státu

Kde a s čím je realizován?

Realizace výchovných a vzdělávacích strategií předmětu je v kmenových třídách. V případě některých aktivit se vyučuje v učebně Informatiky a učebně Didaktické techniky s Video a DVD přehrávačem. Řády učeben jsou nedílným vybavením učeben, dodržování uvedených pravidel je pro každého žáka závazné. Naplňování některých očekávaných výstupů se provádí v knihovně a v terénu po předchozím poučení žáků o bezpečnosti. V průběhu vzdělávacího a výchovného procesu má žák k dispozici podle potřeby možnost využití různých zdrojů informačních materiálů (odborné publikace, video - kazety…), interaktivní tabule s počítačem, počítače s napojením na internet...

Mezipředmětové vztahy, vazby?

- **Dějepis (D):** národní hnutí velkých a malých národů, utváření novodobého českého národa, ústava, politické strany, občanská práva, problémy současnosti, Vývoj společnosti, Moderní kultura, život našich předků (lidové pranostiky), vývoj našeho státu (historie naší vlasti), kultura národů (nejstarší formy náboženství), historie států (stát – instituce), historie států (dělba práce)
- **Informatika (Inf):** hodnota a relevance informací a informačních zdrojů, metody a nástroje jejich ověřování, internet, způsoby získávání informací
- **Zeměpis (Z):** modelové regiony světa – vybrané modelové přírodní, společenské, politické, hospodářské a environmentální problémy, možnosti jejich řešení; obyvatelstvo světa; regionální společenské, politické a hospodářské útvary; ochrana člověka při ohrožení zdraví a života – živelní pohromy; opatření, chování a jednání při nebezpečí živelních pohrom v modelových situacích, střídání ročních období (člověk v rytmu času), státy Evropy (naše vlast, svět kolem nás, právo v Evropě, výrobní a nevýrobní odvětví)
- **Fyzika (F):** obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie, vliv na globální problémy lidstva
- **Přírodopis (Př):** přenos dědičných informací – lidé jsou pokračováním svých předků; vyšší nervová činnost, hygiena duševní činnosti; život ohrožující stavy; životní styl; ochrana přírody a životního prostředí – globální problémy a jejich řešení
- **Český jazyk (Čj):** věcné – studijní, čtení jako zdroj informací, vyhledávací, kritické čtení (analytické, hodnotící); kritické, věcné, praktické naslouchání; zásady kultivovaného mluveného projevu; slohové postupy v písemném projevu
- **Cizí jazyk (Cj):** tematické okruhy v cizím jazyce, týkající se života ve škole, rodině, společnosti, EU
- **Chemie (Ch):** mimořádné události – havárie chemických provozů, úniky nebezpečných látek; čistota vody, čistota ovzduší, ozonová vrstva
- **Matematika (M):** závislosti a data, jejich použití pro analýzu informací z médií; využití analogií v obecných společenských děních
- **Výtvarná výchova (Vv):** umění a kultura (člověk a kultura), smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření – umělecká výtvarná tvorba, fotografie, film, tiskoviny, televize, elektronická média, reklama
- **Tělesná výchova (Tv):** vzájemná komunikace a spolupráce; zásady jednání a chování v různém prostředí a při různých činnostech; celková relaxace
- **Svět práce (Sp):** volba povolání (vzdělávání, plánování budoucnosti), organizace práce; rozpočet, příjmy, výdaje, platby, úspory; hotovostní a bezhotovostní platební styk, ekonomika domácnosti; trh práce – povolání lidí volba profesní orientace – základní principy sebepoznávání: osobní zájmy a cíle, tělesný a zdravotní stav, osobní vlastnosti a schopnosti, sebehodnocení; zaměstnání; podnikání
- **Zdraví a člověk (ZČ):** vztahy ve dvojici – kamarádství, přátelství, láska, partnerské vztahy, manželství a rodičovství; vztahy a pravidla soužití v prostředí komunity – rodina, škola, vrstevnická skupina, obec, spolek; dětství, puberta, dospívání – tělesné, duševní a společenské změny; tělesná a duševní hygiena – zásady osobní, duševní hygieny; mezilidské vztahy, komunikace a kooperace – respektování sebe sama i druhých, přijímání názoru druhého

Která průřezová témata prolínají předmětem?

Průřezové téma	Tematický okruh	Příklady témat
Osobnostní a sociální výchova **OSV**	**Osobnostní rozvoj**	
	1. Rozvoj schopností poznávání	cvičení smyslového vnímání, pozornosti, soustředění, dovedností zapamatování …
	2. Sebepoznání a sebepojetí	já jako zdroj informací o sobě, druzí jako zdroj informací o mně, moje vztahy k druhým
	3. Seberegulace a sebeorganizace	cvičení sebekontroly, sebeovládání – regulace vlastního jednání
	4. Psychohygiena	dobrá organizace času, dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě
	5. Kreativita	
	Sociální rozvoj	
	6. Poznávání lidí	
	7. Mezilidské vztahy	chování podporující dobré vztahy, péče o dobré vztahy
	8. Komunikace	komunikace v různých situacích, otevřená a pozitivní komunikace, řeč těla…
	9. Kooperace a kompetice	
	Morální rozvoj	
	10. Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	zvládání učebních problémů, problémy v mezilidských vztazích
	11. Hodnoty, postoje, praktická etika	vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, …
Výchova demokratického občana **VDO**	**1. Občanská společnost a škola**	uplatňování demokratických principů a hodnot v každodenním životě školy…
	2. Občan, občanská společnost a stát	práva a povinnosti občana, soužití s minoritami, Listina základních práv a svobod …
	3. Formy participace občanů v politickém životě	demokratické volby a volební systémy, obec jako základní jednotka
	4. Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	základní kategorie fungování demokracie (spravedlnost, řád, norma, zákon, právo, morálka)
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech **EGS**	**1. Evropa a svět nás zajímá**	zvyky a tradice, lidová tvorba
	2. Objevujeme Evropu a svět	
	3. Jsme Evropané	klíčové mezníky evropské historie
Multikulturní výchova **MKV**	**1. Kulturní diference**	jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti
	2. Lidské vztahy	udržování tolerantních vztahů, právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci …
	3. Etnický původ	odlišnost lidí, jejich vzájemná rovnost, projevy rasové nesnášenlivosti
	4. Multikulturalita	
	5. Princip sociálního smíru a solidarity	otázka lidských práv, základní dokumenty
Environmentální výchova **ENV**	1. Ekosystémy	
	2. Základní podmínky života	
	3. Lidské aktivity a problémy životního prostředí	ochrana přírody a kulturních památek…
	4. Vztah člověka a prostředí	naše obec, náš životní styl, prostředí a zdraví
Mediální výchova **MED**	**1. Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení**	pěstování kritického přístupu ke zpravodajství
	2. Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality	
	3. Stavba mediálních sdělení	
	4. Vnímání autora mediálních sdělení	
	5. Fungování a vliv médií ve společnosti	
	6. Tvorba mediálních sdělení	
	7. Práce v realizačním týmu	komunikace a spolupráce v týmu

Pozn.: Tematické okruhy průřezových témat, které prolínají předmět **OBČANSKÁ VÝCHOVA**, jsou vyznačeny **červeně**.

B) Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků:

2. STUPEŇ

K rozvíjení a utváření klíčových kompetencí:	Povedou společné postupy:
K učení 1. vedení k organizování a řízení vlastního učení 2. vyhledávání a třídění informací 3. uvádění věcí do vzájemných souvislostí 4. samostatné pozorování daných jevů 5. kritické zhodnocení výsledků svého učení	• nabízet žákům řadu aktivačních metod • předkládat žákům dostatek spolehlivých informačních zdrojů k dalšímu studiu • vybírat a využívat vhodné způsoby a metody pro efektivní učení, které propojují získané poznatky do širších celků • umožnit žákům samostatné pozorování daných jevů • umožnit žákům získané poznatky kriticky zhodnotit, porovnat a zformulovat závěry
K řešení problémů 1. rozpoznávání a pochopení problému 2. vyhledávání informací vhodných k řešení problému z různých zdrojů 3. hledání konečného řešení problému - ověřování správnosti řešení problému 4. zhodnocení výsledků své činnosti	• upozornit žáky na rozpoznávání problémů v průběhu jejich vzdělávání, při využití všech metod a prostředků, jež mají v daném okamžiku k dispozici • podněcovat žáky k tvořivému myšlení při řešení problému • předkládat žákům dostatek námětů k samostatnému uvažování • učit žáky kriticky myslet, aby byli schopni hájit svá rozhodnutí • umožnit prezentaci svých výsledků před ostatními spolužáky
Komunikativní 1. formulování a vyjadřování své myšlenky 2. naslouchání promluvám druhých lidí, zapojování se do diskuse, obhájení svého názoru 3. porozumění textům, informačním prostředkům 4. využívání informačních a komunikačních prostředků 5. spolupráci s ostatními žáky	• vést žáky k formulování vlastní názorů i myšlenek v logickém sledu • dovést žáky k chápání potřeby vyslechnout i odlišný názor, zabývat se jím, vhodně na něj reagovat • nabízet žákům dostatek možností k porozumění textů k jejich běžnému používání • klást u žáků důraz na souvislé vyjadřování a kultivovanost v písemném i ústním projevu • využívat získané komunikační dovednosti u žáků k vytváření kvalitních vztahů mezi nimi
Sociální a personální 1. spolupráci ve skupině 2. upevňování dobrých mezilidských vztahů 3. diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy; efektivní spolupráci s druhými při řešení daného úkolu	• umožnit žákům spolupráci ve skupinách na základě vytvořených pravidel • vést žáky k pochopení významu týmové práce a postavení samostatné práce • upozorňovat žáky při týmové práci na význam vzájemné pomoci • seznámit žáky s možnostmi utváření příjemné atmosféry v týmu, důležitosti vzájemného naslouchání • vytvářet u žáků dostatek situací k poznání výhod vzájemné spolupráce, respektu i pomoci
Občanské 1. respektování přesvědčení druhých lidí 2. ochraně tradic, kulturního a historického dědictví 3. uvědomění si svých práv a povinností, formování volních a charakterových rysů 4. respektování požadavků na kvalitní životní prostředí	• vést žáky k respektování přesvědčení druhých lidí • nabízet žákům dostatek příležitostí k pochopení práv a povinností • připravovat žáky k tomu, aby uplatňovali svá práva a naplňovali své povinnosti • vést žáky k chápání a respektování požadavků na kvalitní životní prostředí, důležitosti ochrany historického, kulturního dědictví naší vlasti
Pracovní 1. dodržování vymezených pravidel, plnění povinností a závazků 2. ochraně zdraví svého i druhých 3. ochraně životního prostředí, kulturních a společenských hodnot 4. využití znalostí a zkušeností pro přípravu na budoucnost	• seznámit žáky s pravidly bezpečného chování • učit žáky aktivně rozvíjet a chránit fyzické, duševní a sociální zdraví a být za ně zodpovědný • vést žáky k aktivní činností spojené s ochranou životního prostředí, historického, kulturního dědictví naší vlasti • pomáhat žákům poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti
Digitální 1. běžné používání digitálních zařízení, aplikací a služeb a jejich využití při učení i při zapojení do života školy a do společnosti, samostatné rozhodování o použití vhodných technologií 2. získávání, vyhledávání a spravování dat a informací a digitálního obsahu 3. tvorba a úprava digitálního obsahu, vyjadřování se za pomoci digitálních prostředků 4. využívání digitální technologie k usnadnění a zefektivnění práce 5. pochopení významu digitálních technologií a seznamování se s novými technologiemi, kritické zhodnocení přínosů a rizik jejich využívání 6. předcházení situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, negativním situacím s dopadem na zdraví, etické jednání při práci s informacemi	• vést žáky k zapojování se do společnosti a do občanského života prostřednictvím digitálních technologií • vést žáky k rozvíjení a uplatňování odpovědného chování a jednání v digitálním světě • podporovat utváření a rozvíjení etického a právního povědomí pro situace v digitálním prostředí

Vzdělávací oblast: ČLOVĚK A SPOLEČNOST **očník: 6.**

Vyučovací předmět: OBČANSKÁ VÝCHOVA **Celková týdenní dotace (hodin): 1**

Očekávané výstupy z RVP:

Člověk ve společnosti:
- rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu
- objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám
- rozpozná netolerantní, rasistické, xenofobní projevy lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti
- posoudí na příkladech přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů v rodině, škole, obci
- zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování a aktivně proti němu vystupuje
- objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání
- zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a jak pomoci v situacích ohrožení a obrany státu

Mezinárodní vztahy, globální svět:
- objasní souvislosti globálních a lokálních problémů, uvede příklady možných projevů a způsobů řešení globálních problémů na lokální úrovni - v obci, regionu

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	**TÉMA - Učivo**	**Mezipředmětové vztahy Průřezová témata**	**Poznámky:** metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• vysvětlí nutnost používání pravidel ve škole • na příkladech uvede přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů v rodině, škole	**NAŠE ŠKOLA** • Život ve škole • Škola – základ života • Umění učit se • Práva a povinnosti žáků • Význam a činnost žákovské samosprávy • Společná pravidla a normy • Vklad vzdělání pro život	**Čj** – věcné – studijní, čtení jako zdroj informací, vyhledávací, kritické čtení (analytické, hodnotící); kritické, věcné, praktické naslouchání **Cj** – tématické okruhy v cizím jazyce, týkající se života ve škole, rodině **M** – využití analogií v obecných společenských děních **Inf** – internet, způsoby získávání informací týkajících se života v okolí **D** – národní hnutí velkých a malých národů, utváření novodobého českého národa **F** – obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie, vliv na globální problémy lidstva **Ch** – mimořádné události **Př** – přenos dědičných informací – lidé jsou pokračováním svých předků **Z** – opatření, chování a jednání při nebezpečí živelních pohrom v modelových situacích **Vv** – smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření – umělecká výtvarná tvorba, fotografie, film, tiskoviny, televize, elektronická média, reklama **ZČ** – vztahy ve dvojici – kamarádství, přátelství, rodina, škola, vrstevnická skupina, obec, puberta, dospívání – tělesné, duševní a společenské změny **Tv** – vzájemná komunikace a spolupráce **Sp** – organizace práce, tělesný a zdravotní stav **OSV—1:** cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění **Cyklus přírody, život ve škole** **OSV–2:** já jako zdroj informací o sobě, druzí jako zdroj informací o mně, moje vztahy k druhým lidem **Se spolužáky, učiteli** **OSV–3:** cvičení sebekontroly a sebeovládání- regulace vlastního jednání **Pravidla školního života** **OSV–7:** péče o dobré vztahy, chování podporující dobré vztahy **Kamarádi, škola, spolužáci** **OSV–8:** komunikace v různých situacích **Informování, odmítání, omluva, pozdrav, prosba**	
• popíše projevy vandalství a jsou pro něho nepřijatelné	**NAŠE OBEC, REGION, KRAJ** • Důležité instituce • Místo kde žijeme • Obecní zřízení • Životní prostředí • Zajímavá a památná místa • Významní rodáci, místní tradice		
• popíše státní symboly ČR	**NAŠE VLAST** • Pojem vlasti a vlastenectví • Život v regionech • Pojem vlasti a vlastenectví • Život v regionech • Kolik řečí znáš • Zajímavá a památná místa		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	**TÉMA - Učivo**	**Mezipředmětové vztahy Průřezová témata**	**Poznámky:** metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
	• Co nás proslavilo, významné osobnosti • Státní symboly, státní svátky, významné dny • Naši prezidenti • Stověžatá Praha	**VDO–1:** demokratické vztahy ve škole, uplatňování demokratických principů a hodnot v každodenním životě školy **Život ve škole** **EGS–1:** Zvyky a tradice, lidová tvorba v našem okolí a v ČR **Místo kde žijeme** **MKV–1:** jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti **Život ve škole** **MKV–2:** Udržování tolerantních vztahů, právo všech lidí žít společně, učit se i pracovat **Lidská setkání** **ENV–3:** Ochrana přírody a kulturních památek, nutnost chránit přírodní i kulturní bohatství ve svém okolí **Naše obec, region, kraj** **ENV–4:** náš životní styl **Místo, kde žijeme** **MED–1:** Pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě, učení se rozeznávat pravděpodobné od smyšleného **Základy lidského soužití, globalizace**	
• orientuje se na časové přímce • vyjmenuje nejstarší knížata • pozná významné osobnosti • určí jména prezidentů • popíše pamětihodnosti Prahy	**Z HISTORIE** • V hlubinách dávných časů • Významné osobnosti		
• rozezná nutnost poskytnutí pomoci při ohrožení života • uvede možnosti svého přispění k této pomoci • rozliší projevy vlastenectví od projevů nacionalismu • zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a jak pomoci v situacích ohrožení a obrany státu	**ZÁSADY LIDSKÉHO SOUŽITÍ** • Svoboda a vzájemná závislost • Pravidla chování • První krok k lidským právům • Práva dětí • Dvě strany mince – moje práva, tvoje práva		
• uvede práva občanů	**ÚVOD DO LIDSKÝCH PRÁV** • Práva dětí		

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI
- respektuje mravní principy a pravidla společenského soužití
- uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích a rozlišuje projevy nepřiměřeného chování a porušování společenských norem
- rozpoznává hodnoty přátelství a vztahů mezi lidmi a je ohleduplný ke starým, nemocným a postiženým spoluobčanům
- respektuje kulturní zvláštnosti, názory a zájmy minoritních skupin ve společnost

ČLOVĚK, STÁT A PRÁVO
- uvede symboly našeho státu a zná způsoby jejich užívání
- vyjmenuje základní práva a povinnosti občanů
- uvede základní informace o sociálních, právních a ekonomických otázkách rodinného života a rozlišuje postavení a role rodinných příslušníků

Vzdělávací oblast: ČLOVĚK A SPOLEČNOST **Ročník: 7.**

Vyučovací předmět: OBČANSKÁ VÝCHOVA **Celková týdenní dotace (hodin): 1**

Očekávané výstupy z RVP:

Člověk ve společnosti:
- zhodnotí nabídku kulturních institucí a je schopen si cíleně vybírat to, co ho zajímá
- objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání
- zhodnotí kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí
- uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem
- rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu
- objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám
- posoudí na příkladech přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů v rodině, škole, obci
- zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a jak pomoci v situacích ohrožení a obrany státu

Mezinárodní vztahy, globální svět:
- uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má vztah ČR, posoudí jejich význam ve světovém dění a popíše výhody spolupráce mezi státy, včetně zajišťování obrany státu a účasti v zahraničních misích

Stát a právo:
- přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod,
  rozumí povinnostem občana při zajišťování obrany státu
- objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství
- vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady

Stát a hospodářství:
- rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví, a způsoby jejich ochrany, uvede příklady

Člověk jako jedinec:
- rozpoznává projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí,
  kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání
- popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• zdůvodní důležitost ochrany kulturních a přírodních památek	**PŘÍRODNÍ A KULTURNÍ BOHATSTVÍ** • Krásy naší země • Ochrana kulturního a přírodního bohatství	Čj – čtení jako zdroj informací, vyhledávací, kritické čtení (analytické, hodnotící); kritické, věcné, praktické naslouchání; zásady kultivovaného mluveného projevu Cj – tématické okruhy v cizím jazyce, týkající se života ve škole, rodině M – závislosti a data, jejich použití pro analýzu informací z médií; využití analogií v obecných společenských dějinách Inf – hodnota a relevance informací a informačních zdrojů, metody a nástroje jejich ověřování, internet, způsoby získávání informací týkajících se života v okolí D – utváření novodobého českého národa, ústava, politické strany, občanská práva, problémy současnosti F – zdroje energie, vliv na globální problémy lidstva Ch – mimořádné události – čistota vody, čistota ovzduší, ozonová vrstva Př – vyšší nervová činnost, hygiena duševní činnosti; život ohrožující stavy; životní styl Z – obyvatelstvo světa; regionální společenské, politické a hospodářské útvary; ochrana člověka při ohrožení zdraví a života – živelní pohromy; opatření, chování a jednání při nebezpečí živelních pohrom Vv – smyslové účinky - tiskoviny, televize, elektronická média, reklama	• Beseda • Diskuse • Exkurze • Návštěva městského muzea
• popíše symboly státnosti ČR	**NAŠE VLAST** • Státní symboly, státní svátky, významné dny		
• vymezí vhodné postoje ke kultuře • stanoví jí místo v každodenním životě • rozpozná různé druhy a typy kultur a umění • zdůvodní nutnost ochrany životního prostředí, kulturních památek • rozliší druhy světových náboženství	**KULTURNÍ ŽIVOT** • Rozmanitost kulturních projevů • Kultura a umění • Krása kolem nás • Víra a náboženství • Přírodní a kulturní bohatství • Kulturní hodnoty • Kulturní tradice • Kulturní instituce • Masová kultura prostředky masové komunikace, masmédia		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• vhodně prezentuje a obhajuje svoje názory • vhodně volí způsob komunikace podle partnera • používá znalosti slušného chování v praxi • rozpozná národnostní menšiny v ČR • zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a jak pomoci v situacích ohrožení a obrany státu	**VZTAHY MEZI LIDMI** • Osobní a neosobní vztahy • Mezilidská komunikace • Komunikace mezi vrstevníky • Konflikty v mezilidských vztazích • Problémy lidské nesnášenlivosti • Ochrana obyvatel za mimořádných událostí	**ZČ** – partnerské vztahy, manželství a rodičovství; vztahy a pravidla soužití v prostředí komunity – rodina, obec, spolek; dětství; tělesná a duševní hygiena – zásady osobní, duševní hygieny; mezilidské vztahy **Tv** – zásady jednání a chování v různém prostředí a při různých činnostech; celková relaxace **Sp** – organizace práce; tělesný a zdravotní stav, osobní vlastnosti a schopnosti, sebehodnocení; zaměstnání; podnikání **OSV–2:** já jako zdroj informací o sobě, druzí jako zdroj informací o mně, moje vztahy k druhým lidem **Se spolužáky, učiteli** **OSV–3:** cvičení sebekontroly a sebeovládání- regulace vlastního jednání **Pravidla školního života** **OSV–7:** péče o dobré vztahy, chování podporující dobré vztahy **Kamarádi, škola, spolužáci** **OSV–8:** komunikace v různých situacích **Informování, odmítání, omluva, pozdrav, prosba** **OSV–11:** vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování názoru jiných – spolužáků, kamarádů, učitelů, rodičů... **Vztahy mezi lidmi** **VDO–2:** práva a povinnosti občana, principy soužití s minoritami **ČR – demokratický právní stát** Listina základních lidských práv a svobod se týká každého občana... **Zásady lidského soužití, volby** **VDO–3:** Demokratické volby a volební systémy – základ demokracie **SAP, volby, principy demokracie** **EGS–1:** Zvyky a tradice, lidová tvorba v našem okolí a v ČR **Naše obec, region, kraj; kulturní život** **MKV–2:** Udržování tolerantních vztahů, právo všech lidí žít společně, učit se i pracovat **Vztahy mezi lidmi, zásady lidského soužití** **MKV–5:** Otázka lidských práv, základní dokumenty, práva dětí, svoboda v rámci demokracie **Principy demokracie, znaky demokratického rozhodování** **ENV–3:** Ochrana přírody a kulturních památek, nutnost chránit přírodní i kulturní bohatství ve svém okolí **Naše obec, region, kraj, kulturní život** **ENV–4:** náš životní styl **Místo, kde a jak žijeme** **MED–1:** Pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě, učení se rozeznávat pravděpodobné od smyšleného **Lidská práva, evropská integrace**	
• vysvětlí nutnost ochrany lidských práv a svobod	**ZÁSADY LIDSKÉHO SOUŽITÍ** • Morálka a mravnost • Dělba práce a činností • Výhody spolupráce lidí • Lidská práva v dokumentech • Rovnost a nerovnost, svoboda a autorita		
• rozezná projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí	**PODOBNOST A ODLIŠNOST LIDÍ** • Projevy chování • Charakter • Tolerance k národnostním menšinám		
• rozliší druhy vlastnictví • zdůvodní potřebu dodržování zásad ochrany duševního vlastnictví • rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví, a způsoby jejich ochrany, uvede příklady	**MAJETEK, VLASTNICTVÍ** • Formy vlastnictví • Naše potřeby, majetek a vlastnictví • Hmotné a duševní vlastnictví, jejich ochrana		
• zdůvodní nutnost respektování osobního a veřejného vlastnictví • rozliší různé formy státního zřízení • vysvětlí princip demokratických voleb • objasní důležitost dodržování lidských práv a nutnost jejich ochrany	**PRINCIPY DEMOKRACIE** • Znaky demokratického způsobu rozhodování a řízení státu • Stát, cesta k demokracii • Volby • Politický pluralismus • Význam a formy voleb do zastupitelstev		
• vysvětlí vlastními slovy pojmy „dobro“ a „zlo“, šikana, diskriminace, intolerance, xenofobie • přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod, rozumí povinnostem občana při zajišťování obrany státu	**LIDSKÁ PRÁVA A POVINNOSTI** • Základní lidská práva, práva dítěte, jejich ochrana • Úprava lidských práv a práv dětí v dokumentech • Poškozování lidských práv, šikana, diskriminace		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• vysvětlí potřebu a výhodnost vzájemné spolupráce mezi zeměmi • vyhledá základní informace a zajímavosti o členských státech EU • uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má vztah ČR, posoudí jejich význam ve světovém dění a popíše výhody spolupráce mezi státy, včetně zajišťování obrany státu a účasti v zahraničních misích	**SVĚT KOLEM NÁS** • Spolupráce mezi zeměmi Evropy • Evropská unie a ČR • Nadnárodní společenství • Obrana státu, zahraniční mise		

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI
- respektuje mravní principy a pravidla společenského soužití
- uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích a rozlišuje projevy nepřiměřeného chování a porušování společenských norem
- rozpoznává hodnoty přátelství a vztahů mezi lidmi a je ohleduplný ke starým, nemocným a postiženým spoluobčanům
- je seznámen s nebezpečím rasismu a xenofobie
- respektuje kulturní zvláštnosti, názory a zájmy minoritních skupin ve společnost

ČLOVĚK, STÁT A HOSPODÁŘSTVÍ
- sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti

MEZINÁRODNÍ VZTAHY, GLOBÁLNÍ SVĚT
- uvede příklady základních práv občanů ČR v rámci EU a způsoby jejich uplatňování

ČLOVĚK, STÁT A PRÁVO
- uvede základní prvky fungování demokratické společnosti
- chápe státoprávní uspořádání České republiky, zákonodárných orgánů a institucí státní správy
- uvede symboly našeho státu a zná způsoby jejich užívání
- vyjmenuje základní práva a povinnosti občanů
- na příkladu vysvětlí, jak reklamovat výrobek nebo službu
- uvede příklady, jak se bránit v případě porušení práv spotřebitele
- uvědomuje si rizika porušování právních ustanovení a důsledky protiprávního jednání
- uvede základní informace o sociálních, právních a ekonomických otázkách rodinného života a rozlišuje postavení a role rodinných příslušníků
- vyřizuje své osobní záležitosti včetně běžné komunikace s úřady; požádá v případě potřeby vhodným způsobem o radu
- rozeznává nebezpečí ohrožení sociálně patologickými jevy
- krizových situacích využívá služby pomáhajících organizací

Vzdělávací oblast: ČLOVĚK A SPOLEČNOST **Ročník: 8.**

Vyučovací předmět: OBČANSKÁ VÝCHOVA **Celková týdenní dotace (hodin): 1**

Očekávané výstupy z RVP:

Člověk ve společnosti:
- objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání

Stát a hospodářství:
- rozlišuje a porovnává různé druhy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví, uvede příklady
- dodržuje zásady hospodárnosti, vyhýbá se rizikům v hospodaření s penězi, sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti
- na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení
- uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu

Stát a právo:
- objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů
- rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady
- rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky
- rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu
- přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod, rozumí povinnostem občana při zajišťování obrany státu

Člověk jako jedinec:
- objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života
- posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• popíše symboly našeho státu a způsoby jejich používání	**NAŠE VLAST** • Státní symboly, státní svátky, významné dny	**Čj** – zásady kultivovaného mluveného projevu; slohové postupy v písemném projevu **Cj** – tématické okruhy v cizím jazyce, týkající se života ve škole, rodině, společnosti **M** – závislosti a data, jejich použití pro analýzu informací z médií; využití analogií v obecných společenských dějích **Inf**– metody a nástroje ověřování informací, internet, způsoby získávání informací týkajících se života v okolí **D** – občanská práva, problémy současnosti **F** – obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie **Př** – vyšší nervová činnost, hygiena duševní činnosti **Z** – modelové regiony světa – vybrané modelové přírodní, politické, společenské, hospodářské a environmentální problémy, možnosti jejich řešení; obyvatelstvo světa; regionální společenské, politické a hospodářské útvary **Vv** – smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření – umělecká výtvarná tvorba, fotografie, film **ZČ** – vztahy ve dvojici – kamarádství, přátelství, láska, partnerské vztahy, manželství a rodičovství; vztahy a pravidla soužití v prostředí komunity – obec, spolek; tělesná a duševní hygiena – zásady osobní, duševní hygieny; mezilidské vztahy, komunikace a kooperace – respektování sebe sama i druhých, přijímání názoru druhého **Tv** – vzájemná komunikace a spolupráce; zásady jednání a chování v různém prostředí a při různých činnostech; celková relaxace	
• poznává změny vlastního těla, citů, myšlení • rozpozná změny ve vztazích k rodičům, ostatním dospělým, kamarádům • objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek	**PODOBNOST A ODLIŠNOST LIDÍ** • Projevy chování • Rozdíly v prožívání, myšlení a jednání • Osobní vlastnosti, dovednosti a schopnosti, charakter; vrozené předpoklady, osobní potenciál		
• rozliší rozdíly mezi city, pocity a prožitky • vyloží možnosti, jak pomůže reálnější hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu kladně ovlivnit jeho vztahy s druhými lidmi • popíše způsoby ovlivňování svých charakterových a volních vlastností	**VNITŘNÍ SVĚT ČLOVĚKA** • Vnímání, prožívání • Psychické procesy a stavy • Poznávání a posuzování skutečnosti, sebe i druhých lidí • Systém osobních hodnot, sebehodnocení • Stereotypy v posuzování druhých lidí		
• rozezná agresivní, tolerantní, pasivní a asertivní způsob komunikace • na příkladech vyloží souvislost sociálního, duševního a tělesného zdraví	**OSOBNÍ ROZVOJ** • Životní cíle a plány • Životní perspektiva • Adaptace na životní změny • Sebezměna, význam motivace, aktivity, vůle a osobní kázně při seberozvoji • Člověk v sociálních vztazích		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• rozliší různé druhy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví, uvede jejich příklady • jmenuje vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení	**MAJETEK, VLASTNICTVÍ** • Formy vlastnictví • Hospodaření s penězi, majetkem a různými formami vlastnictví • Hospodaření	Sp – rozpočet, příjmy, výdaje, platby, úspory; hotovostní a bezhotovostní platební styk, ekonomika domácnosti; základní principy sebepoznávání: osobní zájmy a cíle, osobní vlastnosti a schopnosti, sebehodnocení OSV–2: já jako zdroj informací o sobě, druzí jako zdroj informací o mně, moje vztahy k druhým lidem **Se spolužáky, učiteli** OSV–3: cvičení sebekontroly a sebeovládání- regulace vlastního jednání **Pravidla školního života** OSV–4: dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému, hledání pomoci při potížích **Společná pravidla, možnost požádat o pomoc učitele, místo, kde žijeme** OSV–7: péče o dobré vztahy, chování podporující dobré vztahy **Kamarádi, škola, spolužáci** OSV–10: Zvládání učebních problémů, problémy v mezilidských vztazích, ve škole i mimo ni **Osobnostní rozvoj** OSV–11: vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování názoru jiných **Principy demokracie** VDO–1: demokratické vztahy ve škole, uplatňování demokratických principů a hodnot v každodenním životě školy **SAP – lidská práva, principy demokracie** VDO–2: práva a povinnosti občana, principy soužití s minoritami **ČR – demokratický právní stát** Listina základních lidských práv a svobod se týká každého občana... **SAP – státní správa** VDO–3: demokratické volby a volební systémy – základ demokracie **Principy demokracie, SAP, právní základy státu** VDO–4: základní kategorie fungování demokracie (spravedlnost, řád, norma, zákon, právo, morálka) – univerzálnost těchto pojmů **Právní řád českého státu** EGS–1: zvyky a tradice, lidová tvorba v našem okolí a v ČR **ČJJ – podobnost a odlišnost lidí** MKV–1: jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti **ČJJ – osobní vlastnosti** MKV–3: odlišnost lidí, ale i jejich vzájemná rovnost **Vnímání lidí, rozdíly v prožívání** MKV–5: otázka lidských práv, základní dokumenty, práva dětí, svoboda v rámci demokracie **SAP – lidská práva** ENV–3: Ochrana přírody a kulturních památek, nutnost chránit přírodní i kulturní bohatství ve svém okolí **Hospodaření s různými formami vlastnictví** MED–7: komunikace a spolupráce v týmu **Práva a povinnosti, součásti demokracie**	
• zdůvodní nutnost správného nakládání s penězi • vysvětlí základní pojmy z ekonomiky • sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, vyjmenuje hlavní příjmy a výdaje • objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti	**PENÍZE** • Funkce a podoby peněz • Rozpočet rodiny - rozpočet domácnosti, úspory, investice, úvěry, splátkový prodej, leasing		
• vysvětlí výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů • přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod, • rozumí povinnostem občana při zajišťování obrany státu	**PRÁVNÍ ZÁKLADY STÁTU** • Znaky státu • Typy a formy státu • Státní občanství ČR • Ústava ČR • Složky státní moci, jejich orgány a instituce • Moc zákonodárná, výkonná a soudní • Obrana státu		
• uvede konkrétní příklady protiprávního jednání, rozliší přestupek a trestný čin	**STÁTNÍ SPRÁVA A SAMOSPRÁVA** • Orgány a instituce státní správy a samosprávy, jejich úkoly		
• uplatňuje lidská práva v reálných situacích	**PRINCIPY DEMOKRACIE** • Znaky demokratického způsobu rozhodování a řízení státu • Politický pluralismus • Sociální dialog a jejich význam		
• respektuje práva druhých	**LIDSKÁ PRÁVA** • Základní lidská práva • Právo je systém • Základní práva a svobody		
• vymezí tři typy moci ve státě	**PRÁVNÍ ŘÁD ČESKÉ REPUBLIKY** • Význam a funkce právního řádu • Právní minimum • Orgány právní ochrany občanů • Soustava soudů • Právní norma, předpis		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření: žák

ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI
- respektuje mravní principy a pravidla společenského soužití
- uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích a rozlišuje projevy nepřiměřeného chování a porušování společenských norem

ČLOVĚK, STÁT A PRÁVO
- uvede základní prvky fungování demokratické společnosti
- chápe státoprávní uspořádání České republiky, zákonodárných orgánů a institucí státní správy
- uvede symboly našeho státu a zná způsoby jejich užívání
- vyjmenuje základní práva a povinnosti občanů
- uvědomuje si rizika porušování právních ustanovení a důsledky protiprávního jednání

ČLOVĚK, STÁT A HOSPODÁŘSTVÍ
- stručně popíše sociální, právní a ekonomické otázky rodinného života a rozlišuje postavení a role rodinných příslušníků
- sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti
- ukáže na příkladech vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, vysvětlí, k čemu slouží bankovní účet

ČLOVĚK JAKO JEDINEC
- chápe význam vzdělávání v kontextu s profesním uplatněním
- formuluje své nejbližší plány

Vzdělávací oblast: ČLOVĚK A SPOLEČNOST **Ročník: 9.**

Vyučovací předmět: OBČANSKÁ VÝCHOVA **Celková týdenní dotace (hodin): 1**

Očekávané výstupy z RVP:

Stát a hospodářství
- rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směruje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané
- dodržuje zásady hospodárnosti, vyhýbá se rizikům v hospodaření s penězi
- rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb, uvede příklady jejich součinnosti
- vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít
- sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového přebytkového rozpočtu domácnosti
- na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení
- uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu
- na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz

Stát a právo
- objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství
- provádí jednoduché právní úkony a chápe jejich důsledky, uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava; koupě, oprava či pronájem věci
- rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů
- diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání

Mezinárodní vztahy, globální svět
- popíše vliv začlenění ČR do EU na život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování
- uvede příklady mezinárodního terorismu a zaujme vlastní postoj ke způsobu jeho potírání, objasní roli ozbrojených sil ČR při zajišťování obrany státu a při řešení krizí nevojenského charakteru
- uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky pro život lidstva
- uvede příklady některých projevů globalizace, porovná jejich klady a zápory
- objasní souvislosti globálních a lokálních problémů, uvede příklady možných projevů a způsobů řešení globálních problémů na lokální úrovni - v obci, regionu

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	**TÉMA - Učivo**	**Mezipředmětové vztahy Průřezová témata**	**Poznámky:** metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti • rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směruje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané • objasní funkci peněz a jejich úlohu v hospodářství • rozliší výrobu, obchod a služby • uvede příklady jejich součinnosti • uvádí příklady nejčastějšího pojištění • vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít	**PENÍZE** • Funkce a podoby peněz • Formy placení • Rozpočet rodiny – úspory, investice, úvěry, splátkový prodej, leasing • Rozpočet státu – typy rozpočtu a jejich odlišnosti • Rodina, rodiče a děti • Význam daní • Peněžní ústavy a jejich služby - aktivní a pasivní operace, úročení, pojištění, produkty finančního trhu pro investování a pro získávání prostředků	**Čj** – věcné – studijní, čtení jako zdroj informací, vyhledávací, kritické čtení, analytické a hodnotící; kritické, věcné, praktické naslouchání; zásady kultivovaného mluveného projevu; slohové postupy v písemném projevu **Cj** – tematické okruhy v cizím jazyce, týkající se života ve škole, rodině, společnosti, EU **M** – závislosti a data, jejich použití pro analýzu informací z médií; využití analogií v obecných společenských děních **Inf** – hodnota a relevance informací a informačních zdrojů, metody a nástroje jejich ověřování, internet, způsoby získávání informací týkajících se života v okolí, EU, celém světě **D** – národní hnutí velkých a malých národů, utváření novodobého českého národa, ústava, politické strany, občanská práva, problémy současnosti **F** – obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie, vliv na globální problémy lidstva **Ch**– mimořádné události – havárie chemických provozů, úniky nebezpečných látek; čistota vody, čistota ovzduší, ozonová vrstva	• Přednášky • Diskuse • Beseda • Rozumová analýza, hledání konkrétní spolupráce

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	**TÉMA - Učivo**	**Mezipředmětové vztahy Průřezová témata**	**Poznámky:** metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového přebytkového rozpočtu domácnosti • na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení • uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu • na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz		**Vv** – smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření – umělecká výtvarná tvorba, fotografie, film, tiskoviny televize, elektronická média, reklama **Př** – přenos dědičných informací – lidé jsou pokračováním svých předků; vyšší nervová činnost, hygiena duševní činnosti; život ohrožující stavy; životní styl; ochrana přírody a životního prostředí – globální problémy a jejich řešení **Z** – modelové regiony světa – vybrané modelové přírodní, společenské, politické, hospodářské a environmentální problémy, možnosti jejich řešení; obyvatelstvo světa; regionální společenské, politické a hospodářské útvary; ochrana člověka při ohrožení zdraví a života **ZČ** – vztahy ve dvojici – kamarádství, přátelství, láska, partnerské vztahy, manželství a rodičovství; vztahy a pravidla soužití v prostředí komunity – rodina, škola, vrstevnická skupina, obec, spolek; mezilidské vztahy, komunikace a kooperace – respektování sebe sama i druhých, přijímání názoru druhého **Tv** – vzájemná komunikace a spolupráce; zásady jednání a chování v různém prostředí a při různých činnostech; celková relaxace **Sp** – organizace práce; rozpočet, příjmy, výdaje, platby, úspory; hotovostní a bezhotovostní platební styk, ekonomika domácnosti; trh práce – povolání lidí volba profesní orientace – základní principy; sebepoznávání: osobní zájmy a cíle, tělesný a zdravotní stav, osobní vlastnosti a schopnosti, sebehodnocení; zaměstnání; podnikání **OSV–3:** cvičení sebekontroly a sebeovládání - regulace vlastního jednání **Právo v každodenním životě** **OSV–4:** dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému, hledání pomoci při potížích **Společná pravidla, možnost požádat o pomoc SAP - právní normy, předpisy, ochrana** **OSV–7:** péče o dobré vztahy, chování podporující dobré vztahy **Protiprávní jednání** **OSV–8:** komunikace v různých situacích **Informování, občansko – právní vztahy** **OSV–10:** Problémy v mezilidských vztazích **Právo v každodenním životě** **OSV–11:** vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování názoru jiných **SAH, SAP**	• Spolupráce s Poradnou pro rodinu
• objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny • popíše vliv inflace na hodnotu peněz • uvede, zdroje příjmů státu a do kterých oblastí stát směruje své výdaje • orientuje se ve významu volby různých druhů povolání • uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané • rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví • vysvětlí jakou funkci plní banky a které služby občanům nabízejí	**PRINCIPY TRŽNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ** • Nabídka, poptávka, trh • Tvorba ceny, inflace • Podstata fungování trhu • Nejčastější právní formy podnikání • Volba povolání • V zaměstnání • Stát a národní hospodářství • Státní rozpočet • Právní subjekty podnikání • Vlastnictví zavazuje		
• určí typ a formu státu – ČR, států EU • odmítá projevy porušování zákonů • uvědomuje si důsledky protiprávního jednání • uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy (např. osobní přeprava; koupě, oprava či pronájem věci)	**PRÁVNÍ ŘÁD ČESKÉ REPUBLIKY** • Význam a funkce právního řádu • Orgány právní ochrany občanů • Soustava soudů • Občanské soudní řízení • Právní norma, předpis, publikování právních předpisů • Odvětví práva v ČR • Trestní právo • Ochrana majetku • Smlouvy • Odpovědnost za škodu		

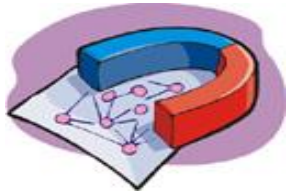
Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• definuje jednoduché právní úkony a chápe jejich důsledky • uvažuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání • orientuje se v úkolech orgánů právní ochrany občanů • vysvětlí, jak může pomoci v ochraně proti trestné činnosti	**PROTIPRÁVNÍ JEDNÁNÍ** • Druhy a postihy protiprávního jednání včetně korupce • Orgány právní ochrany a sankce • Přestupky a správní řízení • Děti a paragrafy • Trestní postižitelnost • Porušování předpisů v silničním provozu • Porušování práv k duševnímu vlastnictví	**VDO–1:** demokratické vztahy, uplatňování demokratických principů a hodnot v každodenním životě **SAP** **VDO–2:** práva a povinnosti občana, Listina základních lidských práv a svobod **SAP, právní řád ČR** **VDO–4:** Spravedlnost, řád, norma, zákon, právo, morálka **SAH, SAP, MVGS** **EGS–3:** Klíčové mezníky evropské historie **Vznik a historie fungování EU, problémy a jejich řešení** **MKV–2:** Udržování tolerantních vztahů, právo všech lidí žít společně, učit se i pracovat **SAH, SAP** **MKV–5:** Otázka lidských práv, základní dokumenty, práva dětí, svoboda v rámci demokracie **Právní řád ČR, ochrana práv, protiprávní jednání** **ENV–3:** Ochrana přírody a kulturních památek, nutnost chránit přírodní i kulturní bohatství ve svém okolí **Protiprávní jednání** **ENV–4:** Náš životní styl **Místo v EU, globalizace** **MED–1:** Pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě, učení se rozeznávat pravděpodobné od smyšleného **Lidská práva, evropská integrace** **MED–7:** komunikace a spolupráce v týmu **Mezinárodní spolupráce**	
• vysvětlí právní úpravy vztahů členů rodiny • orientuje se v právní úpravě důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství	**PRÁVO V KAŽDODENNÍM ŽIVOTĚ** • Význam právních vztahů • Důležité právní vztahy a závazky z nich vyplývající • Základní práva spotřebitele • Styk s úřady • Občanskoprávní vztahy • Záchytná sociální síť		
• uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování • objasní roli ozbrojených sil ČR při zajišťování obrany státu a při řešení krizí nevojenského charakteru	**MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE** • Ekonomická, politická a bezpečnostní spolupráce mezi státy, její výhody • Významné mezinárodní organizace (Rada Evropy, NATO, OSN aj.)		
• vysvětlí některé klady a zápory globalizace • reprodukuje některé problémy globalizace a nástin jejich možných řešení • uvede příklady mezinárodního terorismu • zaujme vlastní postoj ke způsobům jeho potírání • objasní roli ozbrojených sil ČR při zajišťování obrany státu a při řešení krizí nevojenského charakteru	**GLOBALIZACE** • Projevy, klady a zápory globalizace • Významné globální problémy včetně válek a terorismu • Ohrožené životní prostředí • Příliš mnoho lidí – příliš problémů • Možnosti řešení globálních a globalizačních problémů • Jsem občanem obce, státu, Evropské unie		

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

ČLOVĚK, STÁT A PRÁVO
- uvede základní prvky fungování demokratické společnosti
- chápe státoprávní uspořádání České republiky, zákonodárných orgánů a institucí státní správy
- uvede symboly našeho státu a zná způsoby jejich užívání
- vyjmenuje základní práva a povinnosti občanů
- na příkladu vysvětlí, jak reklamovat výrobek nebo službu
- uvede příklady, jak se bránit v případě porušení práv spotřebitele
- uvědomuje si rizika porušování právních ustanovení a důsledky protiprávního jednání
- uvede základní informace o sociálních, právních a ekonomických otázkách rodinného života a rozlišuje postavení a role rodinných příslušníků
- vyřizuje své osobní záležitosti včetně běžné komunikace s úřady; požádá v případě potřeby vhodným způsobem o radu
- rozeznává nebezpečí ohrožení sociálně patologickými jevy
- krizových situacích využívá služby pomáhajících organizací

ČLOVĚK, STÁT A HOSPODÁŘSTVÍ
- stručně popíše sociální, právní a ekonomické otázky rodinného života a rozlišuje postavení a role rodinných příslušníků
- sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti
- ukáže na příkladech vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, vysvětlí, k čemu slouží bankovní účet
- uvede příklady služeb, které banky nabízejí
- uvědomuje si význam sociální péče o potřebné občany

MEZINÁRODNÍ VZTAHY, GLOBÁLNÍ SVĚT
- uvede příklady základních práv občanů ČR v rámci EU a způsoby jejich uplatňování

FYZIKA

5.6.1. – CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU

A) Obsahové a organizační vymezení předmětu:

K čemu směřuje vzdělávání v předmětu, na co je zaměřeno?

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu Fyzika:

- dává základy, které umožňují orientovat se v technickém světě, co nejlépe vidět všechny souvislosti a zákonitosti světa, který nás obklopuje
- vede k rozvíjení a upevňování dovedností objektivně pozorovat a měřit fyzikální vlastnosti a procesy
- vede k vytváření a ověřování hypotéz
- učí žáky zkoumat příčiny přírodních procesů, souvislosti a vztahy mezi nimi
- směřuje k osvojení základních fyzikálních pojmů a odborné terminologie
- podporuje vytváření otevřeného myšlení, kritického myšlení a logického uvažování

Kde a s čím je realizován?

K realizaci výchovných a vzdělávacích strategií je na škole k dispozici odborná učebna Fyzika - chemie. Řád učebny je nedílnou součástí vybavení učebny, dodržování uvedených pravidel je pro každého žáka závazné. V průběhu vzdělávacího a výchovného procesu má žák k dispozici v učebně možnost využití různých pomůcek, přístrojů, měřidel, různých zdrojů informačních materiálů (MFChT tabulky, odborné publikace, pracovní listy, …).

Mezipředmětové vztahy, vazby?

- **Chemie (Ch):** atomy, ionty, prvky, skupenství a vlastnosti látek, galvanický článek, jaderné reakce, radioaktivita, uspořádání prvků v Periodické soustavě, elementární elektrický náboj
- **Zeměpis (Z):** naleziště železných rud, poloha magnetických pólů,kompas, práce s buzolou, orientace na mapě, určování světových stran, hustota vody v mořích (Mrtvé moře), pohyb Země, atmosféra Země, výzkum moří pomocí batyskafů, ponorek, Mariánský příkop, lodní doprava a regulace vodních toků, přetlak před výbuchem sopky, maják, Země jako vesmírné těleso, využití větru jako alternativního zdroje energie
- **Přírodopis (Př):** rozdělení přírody na živou a neživou, koloběh vody a jeho význam pro život, nebezpečí zmrznutí živých organismů, úloha difúze při látkové výměně v organismech, magnetovec, fyzikální veličiny používané v přírodopisu (rychlost, délka, hmotnost, hustota, objem, tlak, teplota, čas), hmotnosti živočichů (plejtvák obrovský, slon africký, pštros africký), využití reakce k pohybu některých živočichů (sépie, chobotnice), přizpůsobení tvaru živočichů prostředí, chrup člověka, zalévání květin hadicí, vzduch a jeho složení, život vodních živočichů v zimě, vliv bouřky a poruch elektrického pole na chování zvířat a člověka, využívání elektřiny při vytápění domů místo spalování uhlí a dřeva, k pohonu automobilů, vlaků, ovlivnění života denních i nočních živočichů v okolí zářících měst a obcí, změna jejich životních podmínek a přizpůsobení novým podmínkám, rostliny rostoucí ve stínu, v polostínu, užití kulových zrcadel při vyšetření dutin, stavba a funkce oka, světelná energie (fotosyntéza), stavba a funkce ucha…
- **Matematika (M):** úhly, převody jednotek, převodní vztahy , desetinná čísla, výpočet aritmetického průměru, zaokrouhlování, geometrické útvary, výpočet průměrné rychlosti, práce s grafy, přímá a nepřímá úměrnost, jednoduché výpočty, těžnice, těžiště těles, grafické sčítání a odčítání úseček, poměr, podobnost trojúhelníků , určování velikostí nepřístupných objektů, využití kalkulačky
- **Dějepis (D):** historicky významní fyzikové a jejich objevy: I. Newton, James P. Joule, James Watt, A. M. Ampére, G. S. Ohm, A. Volta, vznik a používání fyzikálních jednotek, měření času ve starověku a středověku, pohyb děla po výstřelu, námořní bitvy, pirátství, rozdělávání ohně v pravěku, A. Volta - objev elektrických zdrojů v souvislosti s pokrokem v technice a se změnami kvality života lidí, pozorování zatmění Slunce a Měsíce starověkými civilizacemi, první železnice, vývoj dopravních prostředků a rozvoj cestování
- **Občanská výchova (Ov):** důležitost arktických a antarktických ledovců pro život v přímořských státech, jarní zátopy po tání sněhu, nebezpečí ledových bariér na řekách, Pražský orloj, sluneční hodiny, letní čas a důvody jeho zavádění, svátky v českých zemích, osvětlení domů a ulic o Vánocích, očkování, extrémní výkyvy počasí (hurikány, tornáda, povodně) a možný vliv negativních zásahů civilizace do přírodních dějů, negativní zásahy civilizace do přírodních dějů, likvidace vybitých galvanických článků a akumulátorů, třídění odpadu
- **Český jazyk (Čj):** přesné a srozumitelné vyjadřování, věcná argumentace, pohádka „O veliké řepě“, Jules Verne a jeho román
- **Tělesná výchova (Tv):** význam skupenských přeměn ve sportu: lední hokej, lyžování, sněhová děla, silové sport. disciplíny: posilování, vzpírání, přetahování lanem, fyzikální veličiny používané v tělesné výchově (rychlost, délka, hmotnost, čas), délka atletického oválu, běh na 1500 m, měření délek ve sportu (skok do dálky, vrh granátem, skok do výšky), význam hmotnosti ve sportu (sumo, vzpírání), pohyb při různých sportech (atletika, dosahované rychlosti), setrvačnost ve sportu (hokej, cyklistika), využití síly k urychlení a změně směru při různých sportech (atletika, míčové hry, lyžování, jízda na bobech), význam tření v gymnastice, vzpírání a atletice, sportovní potápění, sportovní balonové létání, osvětlení sportovišť večer a v noci, zahřívání dlaní při šplhání na tyči, změna energie (kolečkové brusle, jízda na skateboardu na rampě, hod míčem, lučištník, gymnasta na trampolíně)
- **Hudební výchova (Hv):** při přechodu z tepla do zimy a naopak je nutné přelaďovat strunné nástroje, tón, hudební nástroje, píšťaly, strunné nástroje, harmonika
- **Příprava pokrmů (Pp):** tepelná výměna prouděním (ochlazování limonády), tlakový hrnec – Papinův hrnec
- **Technické práce (Tp):** zatloukání hřebíků, zahřívání těles při řezání, pilování, broušení, vrtání

Která průřezová témata prolínají předmětem?

Průřezové téma	Tematický okruh	Příklady témat
Osobnostní a sociální výchova **OSV**	**Osobnostní rozvoj** **1. Rozvoj schopností poznávání** 2. Sebepoznání a sebepojetí **3. Seberegulace a sebeorganizace** **4. Psychohygiena** **5. Kreativita** **Sociální rozvoj** **6. Poznávání lidí** 7. Mezilidské vztahy 8. Komunikace **9. Kooperace a kompetice** **Morální rozvoj** 10. Řešení problémů a rozhodovací dovednosti 11. Hodnoty, postoje, praktická etika	 cvičení pozornosti a soustředění, cvičení dovedností, zapamatování řešení problémů… organizace vlastního času, plánování učení a studia, stanovení cílů a kroků k dosažení… dobrá organizace času, hledání pomoci při potížích cvičení pro rozvoj rysů kreativního myšlení, pružnosti nápadů, originality… vzájemní poznávání ve třídě dovednost navazovat na druhé, podřízení se, vedení a organizování práce skupiny…
Výchova demokratického občana **VDO**	1. Občanská společnost a škola 2. Občan, občanská společnost a stát 3. Formy participace občanů v politickém životě 4. Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech **EGS**	1. Evropa a svět nás zajímá 2. Objevujeme Evropu a svět 3. Jsme Evropané	
Multikulturní výchova **MKV**	1. Kulturní diference 2. Lidské vztahy 3. Etnický původ 4. Multikulturalita 5. Princip sociálního smíru a solidarity	
Environmentální výchova **ENV**	**1. Ekosystémy** **2. Základní podmínky života** **3. Lidské aktivity a problémy životního prostředí** **4. Vztah člověka a prostředí**	vodní zdroje (lidské aktivity spojené s vodním hospodářstvím) ohrožování ovzduší a klimatické změny, využívání energie, přírodní zdroje… energetické zdroje dopravy a její vlivy na prostředí, druhy dopravy a ekologická zátěž zajišťování ochrany životního prostředí
Mediální výchova **MED**	1. Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení 2. Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality 3. Stavba mediálních sdělení 4. Vnímání autora mediálních sdělení 5. Fungování a vliv médií ve společnosti 6. Tvorba mediálních sdělení 7. Práce v realizačním týmu	

Pozn.: Tematické okruhy průřezových témat, které prolínají předmět **FYZIKA**, jsou vyznačeny **červeně**.

B) Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků:

2. STUPEŇ

K rozvíjení a utváření klíčových kompetencí:	Povedou společné postupy:
K učení	
1. organizování a řízení vlastního učení 2. vyhledávání, třídění a propojování informací 3. používání odborné terminologie 4. samostatnému měření, experimentování a porovnávání získaných informací, vyvozování vlastních názorů ze získaných informací pro využití v budoucnosti 5. nalézání souvislostí mezi získanými daty	• vést žáky k vyhledává a třídění informací • vést žáky k užívání správné terminologie • vybírat a využívat vhodné způsoby a metody pro efektivní učení, které propojují získané poznatky do širších celků • umožnit žákům získané poznatky kriticky zhodnotit, porovnat a zformulovat závěry
K řešení problémů	
1. využívání získaných vědomostí a dovedností k objevování různých variant řešení 2. samostatnosti při řešení problémů, vhodnému způsobu řešení problémů 3. zhodnocení výsledků své činnosti	• zadávat takové úkoly, při kterých se žáci učí využívat základní postupy badatelské práce, tj. nalezení problému, formulace, hledání a zvolení postupu jeho řešení • podněcovat žáky k tvořivému myšlení • umožnit prezentaci svých výsledků před ostatními spolužáky
Komunikativní	
1. formulování a vyjádření své myšlenky a názoru v logickém sledu 2. naslouchání promluvám druhých lidí, zapojování se do diskuse, obhájení svého názoru 3. využívání informačních a komunikačních prostředků 4. spolupráce s ostatními lidmi	• klást u žáků důraz na souvislé vyjadřování a formulování svých myšlenek v písemné i v mluvené formě • zadávat úkoly, při kterých žáci mohou spolupracovat • vést žáky k tomu, aby naslouchali ostatním • vést žáky k tomu, aby respektovali názory druhých
Sociální a personální	
1. spolupracování ve skupině při řešení problémů 2. upevňování dobrých mezilidských vztahů; poskytnutí pomoci v případě potřeby nebo o pomoc požádat 3. diskusi v pracovních skupinách i k diskusi celé třídy; efektivní spolupráci s druhými při řešení daného úkolu	• navozuje situace vedoucí k posílení sebedůvěry žáků, pocitu zodpovědnosti • vede žáky k ochotě pomoci • respektování individuálního tempa ostatních žáků • seznámit žáky s důležitostí vzájemného naslouchání
Občanské	
1. respektování přesvědčení druhých lidí 2. uvědomění si svých práv a povinností ve škole i mimo školu 3. zodpovědnému rozhodování se podle dané situace 4. respektování požadavků na kvalitní životní prostředí	• nabízet žákům dostatek příležitostí k utváření pocitu zodpovědnosti za svá jednání • dbát na dodržování pravidel slušného chování a ohledu na druhé • vést žáky k šetrnému využívání elektrické energie, posuzování efektivity jednotlivých energetických zdrojů • podněcovat žáky k upřednostňování obnovitelných zdrojů ve svém budoucím životě
Pracovní	
1. dodržování vymezených pravidel 2. dodržování bezpečnostních pravidel při práci s fyzikálními přístroji a zařízeními 3. využití zkušeností v zájmu vlastního rozvoje	• vést žáky k dodržování a upevňování bezpečného chování při práci s fyzikálními přístroji a zařízeními • vést žáky k dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví • vést žáky k využívání znalostí v běžné praxi
Digitální	
1. běžné používání digitálních zařízení, aplikací a služeb a jejich využití při učení i při zapojení do života školy a do společnosti, samostatné rozhodování o použití vhodných technologií 2. získávání, vyhledávání a spravování dat a informací a digitálního obsahu, volba postupů, způsobů a prostředků odpovídajících dané situaci 3. tvorba a úprava digitálního obsahu, vyjadřování se za pomoci digitálních prostředků 4. využívání digitální technologie k usnadnění a zefektivnění práce 5. pochopení významu digitálních technologií a seznamování se s novými technologiemi, kritické zhodnocení přínosů a rizik jejich využívání 6. předcházení situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, negativním situacím s dopadem na zdraví, etické jednání při práci s informacemi	• vést žáky k využívání digitálních technologií při pozorování fyzikálních jevů • podporovat využívání digitálních technologií při měření a zpracování naměřených dat • vést žáky k využívání digitálních záznamů experimentů a vizuálních simulací k popisu a vysvětlení fyzikálních jevů • učit žáky řešit problémy sběrem a tříděním dat z otevřených zdrojů • vést žáky k tomu, aby při týmové práci, při řešení problémů a při diskuzi o výsledcích úloh používali efektivně digitální komunikační prostředky, volili k tomu vhodné nástroje (zejména při distančním vzdělávání)

Vzdělávací oblast: ČLOVĚK A PŘÍRODA **Ročník: 6.**

Vyučovací předmět: FYZIKA **Celková týdenní dotace (hodin): 2**

Očekávané výstupy z RVP:

Látky a tělesa:
- změří vhodně zvolenými měřidly některé důležité fyzikální veličiny charakterizující látky a tělesa
- uvede konkrétní příklady jevů dokazujících, že se částice látek neustále pohybují a vzájemně na sebe působí
- předpoví, jak se změní délka či objem tělesa při dané změně jeho teploty
- využívá s porozuměním vztah mezi hustotou, hmotností a objemem při řešení praktických problémů

Elektromagnetické a světelné děje:
- sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu
- rozliší vodič, izolant na základě analýzy jejich vlastností

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• na konkrétním příkladu vysvětlí pojem těleso a látka • rozliší látky podle skupenství a zjistí některé vlastnosti látek • rozpozná zda na dané těleso působí síla a pomocí prodloužené pružiny porovná podle velikosti dvě působící síly • určí jednotku síly (N) • změří sílu siloměrem • uvede konkrétní příklady jevů dokazujících, že se částice látek neustále pohybují a vzájemně na sebe působí	**LÁTKY A TĚLESA** **VLASTNOSTI LÁTEK A TĚLES, STAVBA LÁTEK** • Tělesa a látky, pozorování okolních těles a látek • Vlastnosti pevných, kapalných a plynných látek • Vzájemné působení těles, síla • Gravitační síla, gravitační pole • Měření síly, siloměr • Důkaz částicového složení látek- Brownův pohyb, difúze • Vzájemné silové působení částic • Částicová stavba látek pevných, kapalných a plynných • Atomy a molekuly	**Z** – nalezitě železných rud, poloha magnetických pólů, kompas, buzola, určování světových stran, hustota vody v mořích (Mrtvé moře) **Př** – rozdělení přírody na živou a neživou, koloběh vody a jeho význam pro život, nebezpečí zmrznutí živých organismů, úloha difúze při látkové výměně v organismech, magnetovec, fyzikální veličiny používané v přírodopisu (rychlost, délka, hmotnost, hustota, objem, teplota, čas), hmotnosti živočichů (plejtvák obrovský, slon africký, pštros africký) **Ch** – vlastnosti látek, atomy, ionty, prvky **D** – významný fyzik: I. Newton, vznik a používání fyzikálních jednotek, měření času ve starověku a středověku **M** – úhly, převody jednotek, převodní vztahy, desetinná čísla, výpočet aritmetického průměru, zaokrouhlování, geometrické útvary **ZČ** – první pomoc dýchání z úst do úst **Ov** – důležitost arktických a antarktických ledovců pro život v přímořských státech, jarní zátopy po tání sněhu, nebezpečí ledových bariér na řekách, Pražský orloj, sluneční hodiny, letní čas a důvody jeho zavádění, svátky v českých zemích, osvětlení domů a ulic o Vánocích **Tv** – význam skupenských přeměn ve sportu: lední hokej, lyžování, sněhová děla, silové sportovní disciplíny: posilování, vzpírání, přetahování lanem, fyzikální veličiny používané v tělesné výchově (rychlost, délka, hmotnost, čas), délka atletického oválu, běh na 1500 m, měření délek ve sportu (skok do dálky, vrh granátem, skok do výšky), význam hmotnosti ve sportu (sumo, vzpírání) **Hv** – při přechodu z tepla do zimy a naopak je nutné přeladovat strunné nástroje	• Pozorování • Individuální a skupinové práce • Demonstrační pokusy • Experiment • Videozáznamy
• správně používá pojem atom, molekula, iont • má představu o tom, s čeho se skládá atom	**ELEKTRICKÉ VLASTNOSTI LÁTEK** • Elektrování těles třením, elektrické pole • Model atomu (proton, elektron, neutron), iont		
• popíše magnet, seznámí se s ferity a na základě pokusů zkoumá magnetické vlastnosti látek • zjistí zda na těleso působí magnetická síla • popíše využití magnetické síly v praktických situacích • ověří existenci magnetického pole • graficky znázorní magnetické indukční čáry	**MAGNETICKÉ VLASTNOSTI LÁTEK** • Magnety přírodní a umělé, póly magnetu • Magnetické pole, magnetizace látky • Indukční čáry, magnetické pole Země		
• používá značky a jednotky základních veličin • vyjádří hodnotu veličiny a přiřadí jednotku • měří délku tělesa, výsledek zapíše a vyjádří v různých jednotkách • změří hmotnost pevných a kapalných těles na rovnoramenných vahách a výsledek zapíše ve vhodné jednotce	**MĚŘENÍ FYZIKÁLNÍCH VELIČIN** • Měření délky, jednotky, délková měřidla • Opakované měření délky • Měření objemu, jednotky objemu • Měření objemu kapalin • Měření objemu pevného tělesa • Měření hmotnosti tělesa		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	**TÉMA - Učivo**	**Mezipředmětové vztahy Průřezová témata**	**Poznámky:** metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• změří objem kapalného a pevného tělesa pomocí odměrného válce a zapíše výsledek • změří teplotu pomocí teploměrů • změří čas pomocí stopek ... • z hmotnosti a objemu vypočítá hustotu • s porozuměním používá vztah ρ = m / V • pracuje s tabulkami • předpoví, zda se délka a objem tělesa při změně teploty zvětší nebo zmenší • uvede některé příklady využití pro praktický život	• Jednotky hmotnosti • Měření hmotnosti kapalin a pevných těles • Měření času, jednotky času • Hustota látky • Výpočet hustoty látky • Výpočet hmotnosti tělesa • Měření teploty, změna objemu pevných těles, kapalin a plynů při zahřívání, ochlazování • Teploměr, jednotky teploty • Změna teploty vzduchu v průběhu času	**OSV–1:** cvičení pozornosti a soustředění, dovedností zapamatování, řešení problémů, dovednosti pro učení a studium **Pojmy, definice, vzorce** **OSV–4:** dobrá organizace času, hledání pomoci při potížích **Řešení úloh od jednoduchých po složitější** **OSV–5:** cvičení pro rozvoj rysů kreativního myšlení **Pružnosti nápadů, originality, schopnosti vidět věci jinak, schopnosti dokončovat své nápady** **OSV–6:** vzájemní poznávání ve třídě **Skupinová práce**	
• používá základní schématické značky • pokusně ověří za jakých podmínek • prochází obvodem elektrický proud • rozliší pokusně vodič od izolantu • správně sestaví jednoduchý a rozvětvený el. obvod • změří elektrický proud galvanometrem • porovná velikost proudu v rozvětveném a nerozvětveném obvodu • vysvětlí zkrat a funkci pojistky v elektrickém obvodu • dodržuje pravidla bezpečnosti práce při zacházení s elektrickými zařízeními	**ELEKTROMAGNETICKÉ A SVĚTELNÉ DĚJE** **ELEKTRICKÝ OBVOD** • Sestavení elektrického obvodu • Elektrický proud, napětí • Vodiče, izolanty • Tepelné el.spotřebiče, pojistka • Zásady správného užívání el. spotřebičů • Nerozvětvený a rozvětvený el. obvod • Bezpečné zacházení s el. zařízením • První pomoc při úrazu el. proudem		

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

Látky a tělesa
• změří v jednoduchých konkrétních případech vhodně zvolenými měřidly důležité fyzikální veličiny charakterizující látky a tělesa – délku, hmotnost, čas
Elektromagnetické a světelné děje
• zná zásady bezpečnosti při práci s elektrickými přístroji a zařízeními; zná druhy magnetů a jejich praktické využití

Vzdělávací oblast: ČLOVĚK A PŘÍRODA **Ročník: 7.**

Vyučovací předmět: FYZIKA **Celková týdenní dotace (hodin): 2**

Očekávané výstupy z RVP:

Pohyby těles, síly:
- rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu
- využívá s porozuměním při řešení problémů a úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těles
- změří velikost působící síly
- určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici
- využívá Newtonovy zákony pro objasňování či předvídání změn pohybu těles při působení stálé výsledné síly v jednoduchých situacích
- aplikuje poznatky o otáčivých účincích síly při řešení praktických problémů

Mechanické vlastnosti tekutin:
- využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů
- předpoví z analýzy sil působících na těleso v klidné tekutině chování tělesa
v ní

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty,exkurze, …
• rozhodne, zda je dané těleso v klidu, či v pohybu vzhledem k jinému tělesu • rozliší druhy pohybu tělesa (rovnoměrný, nerovnoměrný pohyb, přímočarý, křivočarý) • používá s porozuměním vztahy mezi rychlostí, dráhou a časem rovnoměrného pohybu při řešení úloh • znázorní grafem závislost dráhy rovnoměrného pohybu na čase a určí z něj k danému času dráhu a naopak	**POHYB TĚLES, SÍLY** **POHYB A SÍLA** • Klid a pohyb tělesa • Rovnoměrný, nerovnoměrný pohyb • Rychlosti rovnoměrného pohybu, jednotka rychlosti • Dráha při rovnoměrném pohybu, jednotka dráhy • Průměrná rychlost pohybu	**Z** – pohyb Země, rychlost dopravních prostředků, povolené rychlosti v ČR, bezpečnost dopravy, výzkum moří pomocí batyskafů, ponorek, Mariánský příkop, lodní doprava a regulace vodních toků, přetlak před výbuchem sopky **Př** – využití reakce k pohybu některých živočichů (sépie, chobotnice), přizpůsobení tvaru živočichů prostředí, chrup člověka, zalévání květin hadicí, vzduch a jeho složení, stavba a funkce ucha **D** – pohyb děla po výstřelu - námořní bitvy, pirátství , rozdělávání ohně v pravěku, první železnice, význam dopravy **Ov** – extrémní výkyvy počasí (hurikány, tornáda, povodně) a možný vliv negativních zásahů civilizace do přírodních **M** – výpočet průměrné rychlosti, výpočet aritmetického průměru, zaokrouhlování, grafy, přímá a nepřímá úměrnost, jednoduché výpočty, grafické sčítání a odčítání úseček **Čj –** pohádka „O veliké řepě“, Jules Verne a jeho romány **Tv** – pohyb při různých sportech (atletika, dosahované rychlosti), přetahování lanem, setrvačnost ve sportu (hokej, cyklistika), využití síly k urychlení a změně směru při různých sportech (atletika, míčové hry, lyžování, jízda na bobech), význam tření v gymnastice, vzpírání a atletice, sportovní potápění, sportovní balonové létání **ZČ** – pomoc kamarádovi	• Pozorování • Individuální a skupinové práce • Demonstrační pokusy **PROJEKT:** Spotřeba vody v domácnosti
• využívá Newtonovy zákony pro objasňování pohybu těles v jednoduchých situacích	**POSUVNÉ ÚČINKY SÍLY – POHYBOVÉ ZÁKONY** • Newtonovy pohybové zákony – setrvačnosti, síly, akce a reakce		
• využívá poznatky o podmínkách rovnovážné polohy na páce a kladce pevné	**OTÁČIVÉ ÚČINKY SÍLY** • Páka, podmínka rovnovážné polohy na páce, užití páky • Kladka, kladkostroj		
• rozeznává jednotlivé druhy sil • změří třecí sílu • užívá s porozuměním, že třecí síla závisí na druhu materiálu a drsnosti třecích ploch a navrhne způsob zvětšení nebo zmenšení třecí síly	**DEFORMAČNÍ ÚČINKY SÍLY** • Tlaková síla, tlak, tlak v praxi • Třecí síla, měření třecí síly, tření v praxi		
• užívá s porozuměním vztah F = m . g při řešení úloh • určí početně i graficky velikost a směr výslednice dvou sil stejných či opačných směrů • určí pokusně těžiště tělesa a pro praxi využívá fakt, že poloha těžiště závisí na rozložení látky v tělese	**SÍLA A SKLÁDÁNÍ SIL** • Síla, její jednotka, znázornění síly, gravitační síla a hmotnost tělesa, skládání dvou sil stejného a opačného směru • Rovnováha dvou sil • Těžiště tělesa a jeho vlastnosti		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty,exkurze, …
• užívá vztah mezi tlakem, tlakovou silou a obsahem plochy na níž síla působí • užívá Pascalův zákon s vysvětlením funkce hydraulických zařízení • vysvětlí vznik hydrostatického tlaku a s porozuměním používá vztah p = h . ρ . g k řešení úloh • objasní vznik vztlakové síly a určí její velikost a směr konkrétní situaci • obecně formuluje Archimedův zákon • porovnáním vztlakové a gravitační síly dokáže předpovědět, zda se těleso potopí v kapalině, zda se v ní bude vznášet, nebo zda bude plovat na hladině	**MECHANICKÉ VLASTNOSTI TEKUTIN** **MECHANICKÉ VLASTNOSTI KAPALIN** • Přenášení tlaku v kapalině • Hydraulická zařízení • Účinky gravitační síly Země na kapalinu • Hydrostatický tlak • Vztlaková síla působící na těleso, Archimedův zákon • Potápění, plování a vznášení se těles v kapalině	**OSV–1:** cvičení pozornosti a soustředění, dovedností zapamatování, řešení problémů, dovednosti pro učení a studium **Pojmy, definice, vzorce** **OSV–3:** organizace vlastního času, plánování učení a studia, stanovení cílů a kroků k jejich dosažení **Postup při sestrojování grafů** **OSV–4:** dobrá organizace času, hledání pomoci při potížích **Řešení úloh od jednoduchých po složitější** **OSV–5:** cvičení pro rozvoj rysů kreativního myšlení **Pružnosti nápadů, originality, schopnosti vidět věci jinak, schopnosti dokončovat své nápady** **OSV–6:** vzájemní poznávání ve třídě **Skupinová práce** **OSV–9:** dovednost navazovat na druhé, podřízení se, vedení a organizování práce skupiny **Skupinová práce**	
• vysvětlí vznik atmosférického tlaku, změří ho a určí tlak plynu v uzavřené nádobě	**MECHANICKÉ VLASTNOSTI PLYNŮ** • Atmosféra Země, atmosférický tlak – měření atmosférického tlaku, změny atmosférického tlaku • Vztlaková síla působící na těleso v atmosféře Země • Tlak plynu v uzavřené nádobě, manometr		

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

Pohyb těles, síly
- rozeznává, že je těleso v klidu či pohybu vůči jinému tělesu
- zná vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného přímočarého pohybu těles při řešení jednoduchých problémů
- rozezná, zda na těleso v konkrétní situaci působí síla

Mechanické vlastnosti tekutin
- využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení jednoduchých praktických problémů

Vzdělávací oblast: ČLOVĚK A PŘÍRODA **očník: 8.**

Vyučovací předmět: FYZIKA **Celková týdenní dotace (hodin): 2**

Očekávané výstupy z RVP:

Energie:
- určí v jednoduchých případech práci vykonanou silou a z ní určí změnu energie tělesa
- využívá s porozuměním vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem
- využívá poznatky o vzájemných přeměnách různých forem energie a jejich přenosu při řešení konkrétních problémů a úloh
- určí v jednoduchých případech teplo přijaté nebo odevzdané tělesem
- zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí

Zvukové děje:
- rozpozná ve svém okolí zdroje zvuku a kvalitativně analyzuje příhodnost daného prostředí pro šíření zvuku
- posoudí možnosti zmenšování vlivu nadměrného hluku na životní prostředí

Elektromagnetické a světelné děje:
- využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákona odrazu světla při řešení problémů a úloh
- rozhodne ze znalosti rychlostí světla ve dvou různých prostředích, zda se světlo bude lámat ke kolmici či od kolmice, a využívá této skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	**TÉMA - Učivo**	**Mezipředmětové vztahy Průřezová témata**	**Poznámky:** metody a formy práce, nástroje, projekty,
• určí, kdy těleso ve fyzice koná práci • používá s porozuměním vztah W = F · s a P = W / t při řešení problémů a úloh	**ENERGIE** **MECHANICKÁ PRÁCE** • Práce • Práce při zvedání tělesa kladkami • Výkon • Výpočet práce z výkonu a času • Účinnost	**Z** – vodopád,rozdíl nadmořských výšek, vznik, směr větru na pobřeží, využití větru jako alternativního zdroje energie **Př** – formy energie, zvětrávání hornin, anomálie vody (život vodních živočichů v zimě), ovlivnění života denních i nočních živočichů v okolí zářících měst a obcí, změna jejich životních podmínek a přizpůsobení novým podmínkám, rostliny rostoucí ve stínu, v polostínu, užití kulových zrcadel při vyšetření dutin, stavba a funkce oka **D** – významné fyzikální objevy a významní, vynálezci: James P. Joule, James Watt **Ov** – negativní zásahy civilizace do přírodních dějů **Pp** – tepelná výměna prouděním (ochlazování limonády), tlakový hrnec – Papinův hrnec **M** – převody jednotek, řešení rovnic, výpočet neznámé ze vzorce, využití kalkulačky, práce s grafy **Tp** – zatloukání hřebíků, zahřívání těles při řezání, pilování, broušení, vrtání **Hv** – tón, hudební nástroje, píšťaly, strunné nástroje, harmonika **Tv** – výpočet práce při šplhání na tyči, změna energie (kolečkové brusle, jízda na skateboardu na rampě, hod míčem, lučištník, gymnasta na trampolíně), zahřívání dlaní při šplhání na tyči, osvětlení sportovišť večer a v noci **OSV–1:** cvičení pozornosti a soustředění, dovedností zapamatování, řešení problémů, dovednosti pro učení a studium **Pojmy, definice, vzorce** **OSV–3:** organizace vlastního času, plánování učení a studia, stanovení cílů a kroků k jejich dosažení **Postup při sestrojování grafů**	**Metody a formy práce** se užívají podle charakteru učiva: • výklad učitele a následná diskuse • demonstrační řešení složitějších úloh na tabuli • frontální výuka s demonstračními pomůckami • skupinová práce (s využitím pomůcek, přístrojů a měřidel, pracovních listů, odborné literatury) • práce organizována ve dvojicích • domácí úkoly a jednodu- ché práce vyžadující delší časový úsek • samostatná práce žáka • individuální řešení zadaných problémů • jednoduché pokusy v podání žáků • projekty na vybrané téma • videozáznamy • řešení
• z vykonané práce určí v jednoduchých případech změnu polohové a pohybové energie • porovná pohybové energie těles na základě jejich rychlostí a hmotností	**POLOHOVÁ A POHYBOVÁ ENERGIE** • Pohybová energie tělesa • Polohová energie tělesa • Vzájemná přeměna polohové a pohybové energie tělesa		
• vysvětlí změnu vnitřní energie tělesa při změně teploty • určí množství tepla přijatého a odevzdaného tělesem, zná-li hmotnost, měrnou tepelnou kapacitu a změnu teploty tělesa (bez změny skupenství) • rozpozná v přírodě a v praktickém životě některé formy tepelné výměny (vedením, tepelným zářením)	**VNITŘNÍ ENERGIE, TEPLO** • Vnitřní energie tělesa • Proč se tělesa zahřívají při tření • Tepelná výměna • Teplo, měrná tepelná kapacita • Teplo přijaté a odevzdané tělesem • Tepelná výměna prouděním • Tepelné záření, využití		
• rozpozná jednotlivé skupenské přeměny • uvede praktický příklad (tání, tuhnutí, vypařování, var, kondenzace, sublimace a desublimace) • určí skupenské teplo tání u některých látek	**ZMĚNY SKUPENSTVÍ LÁTEK** • Změny skupenství látky • Tání a tuhnutí • Vypařování • Var • Kapalnění		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty,
• rozezná obnovitelné zdroje energie (sluneční záření, vítr, voda, biomasa) a neobnovitelné zdroje energie (uhlí, ropa, zemní plyn)	**OBNOVITELNÉ A NEOBNOVITELNÉ ZDROJE ENERGIE**	**OSV–4:** dobrá organizace času, hledání pomoci při potížích **Řešení úloh od jednoduchých po složitější** **OSV–9:** dovednost odstoupit od vlastního nápadu, dovednost navazovat na druhé, podřízení se, vedení a organizování práce skupiny **Skupinová práce** **ENV–2:** energie **Vliv energetických zdrojů na společenský rozvoj, využívání energie, možnosti a způsoby šetření** **ENV–3:** energetické zdroje dopravy a její vlivy na prostředí, druhy dopravy a ekologická zátěž **Silniční doprava – rozložení nákladu – těžiště – škody na komunikacích, přetěžování nákladních automobilů – tlak, bezpečnostní pásy – setrvačnost** **ENV-4:** zajišťování ochrany životního prostředí **Nadměrná hladina zvuku-tón, výška**	
• určí, co je v jeho okolí zdrojem zvuku • pozná, že k šíření zvuku je nezbytnou podmínkou látkové prostředí • chápe odraz zvuku jako odraz zvukového vzruchu od překážky, dovede objasnit vznik ozvěny • využívá s porozuměním poznatek, že rychlost zvuku závisí na prostředí, kterým se zvuk šíří • zjistí, že výška tónu je tím větší, čím větší je jeho kmitočet • rozumí pojmu hlasitost zvuku a má představu, jak hlasité jsou různé zdroje zvuku v jeho okolí • určí možnosti, jak omezit nepříznivý vliv nadměrně hlasitého zvuku na člověka	**ZVUKOVÉ DĚJE** • Zvuk, zdroj zvuku • Šíření zvuku • Odraz zvuku • Tón, výška tónu • Kmitočet tónu • Hlasitost zvuku	
• rozpozná ve svém okolí různé zdroje světla • rozliší mezi zdrojem světla a tělesem, které světlo pouze odráží • využívá poznatku, že se světlo šíří přímočaře • objasní vznik stínu, zatmění Slunce a Měsíce • vyhledá hodnotu rychlosti světla v tabulkách pro vakuum a pro další optická prostředí • využívá zákona odrazu světla na rozhraní dvou optických prostředí k nalezení obrazu v rovinném zrcadle • pokusně určí rozdíl mezi dutým a vypuklým zrcadlem a uvede příklad jejich využití v praxi • rozhodne na základě znalostí o rychlostech světla ve dvou prostředích, zda se světlo při přechodu z jednoho prostředí do druhého bude lámat ke kolmici nebo od kolmice • rozliší pokusně spojku a rozptylku, najde pokusně ohnisko tenké spojky a určí její ohniskovou vzdálenost • pokusně objasní rozklad bílého světla optickým hranolem	**SVĚTELNÉ JEVY** • Světlo, zdroj světla • Přímočaré šíření světla • Rychlost světla • Odraz světelného paprsku • Zobrazení zrcadly (rovinným, kulovým) • Zrcadla v praxi • Lom světla na optickém rozhraní • Optické čočky (spojka, rozptylka) • Zobrazení předmětu čočkami • Užití čoček v praxi • Optické vlastnosti oka • Lupa, mikroskop, dalekohled • Rozklad světla		

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

Energie
- uvede vzájemný vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem (bez vzorců)
- pojmenuje výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí

Zvukové děje
- rozpozná zdroje zvuku, jeho šíření a odraz
- posoudí vliv nadměrného hluku na životní prostředí a zdraví člověka

Elektromagnetické a světelné děje
- rozpozná, zda těleso je, či není zdrojem světla
- zná způsob šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí
- rozliší spojnou čočku od rozptylky a zná jejich využití

Vzdělávací oblast: ČLOVĚK A PŘÍRODA **Ročník: 9.**

Vyučovací předmět: FYZIKA **Celková týdenní dotace (hodin): 2**

Očekávané výstupy z RVP:

Elektromagnetické pole a světelné děje:
- sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu
- rozliší stejnosměrný proud od střídavého a změří elektrický proud a napětí
- rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností
- využívá Ohmův zákon pro část obvodu při řešení praktických problémů
- využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem a o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní
- zapojí správně polovodičovou diodu

Energie:
- zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí

Vesmír:
- objasní (kvalitativně) pomocí poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem Slunce a měsíců planet kolem planet
- odliší hvězdu od planety na základě jejich vlastností

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• ověří, jestli na těleso působí elektrická síla a zda v jeho okolí existuje elektrické pole • rozliší pokusně vodič od izolantu	**ELEKTROMAGNETICKÉ A SVĚTELNÉ DĚJE** **ELEKTRICKÝ NÁBOJ, ELEKTRICKÉ POLE** • Elektrické vlastnosti látek • Elektroskop • Vodič a izolant v elektrickém poli • Siločáry elektrického pole	**Z** – maják, Země jako vesmírné těleso (úhel – sklon dráhy oběhu, vzdálenosti vesmírných těles) **Př** – vliv bouřky a poruch elektrického pole na chování zvířat a člověka, Ekologie: využívání elektřiny při vytápění domů místo spalování uhlí a dřeva, k pohonu automobilů, vlaků **D** – významné fyzikální objevy a významní vynálezci: A. M. Ampere, G. S. Ohm, A. Volta – objev elektrických zdrojů v souvislosti s pokrokem v technice a se změnami kvality života lidí, vývoj dopravních prostředků a rozvoj cestování, pozorování zatmění Slunce a Měsíce starověkými civilizacemi **Ch** – galvanický článek,elektrolyt, vazby mezi atomy prvků, uspořádání prvků v Periodické soustavě, částicové složení látek, atomy, molekuly, ionty, jaderné reakce, radioaktivita model atomu, elementární elektrický náboj **M** – převody jednotek, převodní vztahy, přímá, nepřímá úměrnost, výpočet neznámé ze vzorce, práce s grafy, poměr, podobnost trojúhelníků, určování velikostí nepřístupných objektů **Ov** – likvidace vybitých galvanických článků a akumulátorů, třídění odpadu	**Metody a formy práce** se užívají podle charakteru učiva: • výklad učitele a následná diskuse • demonstrační řešení složitějších úloh na tabuli • frontální výuka s demonstračními pomůckami • skupinová práce (s využitím pomůcek, přístrojů a měřidel, pracovních listů, odborné literatury) • práce organizována ve dvojicích • domácí úkoly a jednodu-ché práce vyžadující delší časový úsek • samostatná práce žáka • individuální řešení zadaných problémů • jednoduché pokusy v podání žáků • projekty na vybrané téma • videozáznamy • řešení
• správně sestaví jednoduchý a rozvětvený elektrický obvod podle schématu • objasní účinky elektrického proudu (tepelné, světelné, pohybové) • změří elektrický proud ampérmetrem a elektrické napětí voltmetrem • volí k jednotlivým spotřebičům vhodný zdroj napětí • rozliší pokusně vodič od izolantu • dodržuje pravidla bezpečné práce při zacházení s elektrickými zařízeními • používá s porozuměním Ohmův zákon pro kovy v úlohách (R = U / I) • odliší zapojení spotřebičů v obvodu za sebou a vedle sebe a určí výsledné elektrické napětí, výsledný elektrický proud a výsledný odpor spotřebičů • uvede příklady vedení elektrického proudu v kapalinách a v plynech z běžného života a z přírody	**ELEKTRICKÝ PROUD** • Elektrický obvod • Elektrický proud • Měření elektrického proudu, elektrického napětí • Zdroje elektrického napětí • Ohmův zákon • Závislost elektrického odporu na vlastnostech vodiče • Jednoduchý a rozvětvený elektrický obvod • Výsledný odpor rezistorů spojených za sebou, vedle sebe • Reostat • Elektrická práce • Výkon elektrického proudu • Vedení elektrického proudu v kapalinách • Vedení elektrického proudu v plynech		
• využívá poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem • vysvětlí vlivy změn magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí mezi svorkami cívky • ověří pokusem, na čem závisí velikost indukovaného proudu v cívce • popíše elektromotor	**ELEKTROMAGNETICKÉ JEVY** • Magnetické pole cívky s proudem • Elektromagnet, užití • Působení magnetického pole na cívku s proudem • Elektromotor • Elektromagnetická indukce		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• objasní vznik střídavého proudu • rozliší stejnosměrný proud od střídavého • popíše funkci transformátoru a jeho využití při přenosu elektrické energie • popíše způsob výroby a přenosu elektrické energie	**STŘÍDAVÝ PROUD** • Vznik střídavého proudu • Měření střídavého proudu, střídavého napětí • Transformátor • Rozvodná elektrická síť	**OSV–1:** cvičení pozornosti a soustředění, dovedností zapamatování, řešení problémů, dovednosti pro učení a studium **Pojmy, definice, vzorce** **OSV–9:** dovednost odstoupit od vlastního nápadu, dovednost navazovat na druhé, podřízení se, vedení a organizování práce skupiny **Skupinová práce** **ENV–1:** vodní zdroje **Lidské aktivity spojené s vodním hospodářstvím** **ENV–2:** ohrožování ovzduší a klimatické změny, vliv energetických zdrojů na společenský rozvoj, využívání energie, možnosti a způsoby šetření, přírodní zdroje **Zdroje surovinové a energetické, jejich vyčerpatelnost, vlivy na prostředí**	**PROJEKT:** Příkony elektrických zařízení
• popíše polovodič • rozliší polovodič typu N a P • uvede příklady užití diod v běžném životě	**VEDENÍ ELEKTRICKÉHO PROUDU V POLOVODIČÍCH** • Odpor polovodičů • Polovodič typu N a P • Polovodičová dioda • Dioda jako usměrňovač • Součástky s přechodem PN		
• dodržuje základní pravidla bezpečnosti práce při práci s elektrickými zařízeními	**BEZPEČNÉ ZACHÁZENÍ S ELEKTRICKÝMI ZAŘÍZENÍMI**		
• vysvětlí, jak se štěpí atomové jádro • vysvětlí pojem řetězová rekce • popíše, na jakém principu funguje jaderný reaktor • porozumí jak je zajištěn bezpečný provoz v jaderné elektrárně • popíše nepříznivý vliv radioaktivního a ultrafialového záření na lidský organismus	**ENERGIE** **JADERNÁ ENERGIE** • Štěpení atomového jádra • Řetězová reakce • Jaderný reaktor		
• popíše Sluneční soustavu • odliší planetu a hvězdu • popíše hlavní součásti Sluneční soustavy (planety, měsíce, planetky, komety) • má představu, jaké děje se odehrávají na Slunci • objasní vznik jednotlivých měsíčních fází	**VESMÍR** • Sluneční soustava		

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

Elektromagnetické a světelné děje
- sestaví podle schématu jednoduchý elektrický obvod
- vyjmenuje zdroje elektrického proudu
- rozliší vodiče od izolantů na základě jejich vlastností; zná zásady bezpečnosti při práci s elektrickými přístroji a zařízeními
- zná druhy magnetů a jejich praktické využití

Vesmír
- objasní pohyb planety Země kolem Slunce a pohyb Měsíce kolem Země
- zná planety sluneční soustavy a jejich postavení vzhledem ke Slunci
- si osvojí základní vědomosti o Zemi jako vesmírném tělese a jejím postavení ve vesmíru

CHEMIE

5.6.2. – CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU

A) Obsahové a organizační vymezení předmětu:

K čemu směřuje vzdělávání v předmětu, na co je zaměřeno?

Cílem výuky předmětu je:

- zdůrazňovat již při prvních příležitostech význam ochrany životního prostředí a dodržování předpisů bezpečnosti práce
- učit pozorovat jednotlivé vlastnosti chem. látek (skupenství, barva, zápach, rozpustnost)
- naučit rozlišovat základní druhy směsí
- vést k získání dovedností při zacházení se základní laboratorní technikou, k přípravě chemické látky ze směsi, a tak získávat návyky a zběhlosti potřebné pro skupinové a individuální experimentování
- vychovávat k péči o životní prostředí. Společně s učivem přírodopisu se seznámit nejen s některými negativními jevy lid. činnosti (znečištění ovzduší, toků odpadními vodami aj.), ale též s principy řešení ochrany přírody a s významem rostlinstva pro udržení rovnováhy složek vzduchu
- periodický zákon objasnit s využitím logického myšlenkového postupu od abstraktního ke konkrétnímu
- ozřejmit světové uznání Mendělejevova objevu a jeho přínosu pro vědu a techniku
- v souvislosti s učivem fyziky a matematiky přispět k chápání zákona zachování hmotnosti
- pochopit význam používaní mezinárodních chemických značek a vzorců nejen jako označení pro chemické prvky a chemické sloučeniny, ale i k vyjádření složení chemických látek
- vyjadřovat složení sloučenin chem. vzorcem, v této souvislosti objasnit oxidační číslo atomů prvků a oxidační číslo atomů v jednoduchých sloučeninách
- objasnit odlišné podmínky slučování a rozkladu chem. látek
- v experimentálním problémovém vyučování vést k samostatnému řešení problémů souvisících s pochopením pojmu chemická reakce
- sledovat a zaznamenávat průběh chem. reakcích, vést záznam o práci
- prohlubovat pojem molekula jako částice látky složené z atomů spojených chemickou vazbou
- zdůrazňovat, že nové vlastnosti produktů mají původ ve změně struktury obalu sloučených atomů
- při demonstračních pokusech i při žákovských pokusech soustavně rozvíjet pozorovací schopnosti, které jsou potřebné v chemii a v denním životě
- v návaznosti na poznatky z fyziky a matematiky měřit teplotu varu chemických látek a zapisovat naměřené hodnoty
- vysvětlit význam moderní chemické výroby pro rozvoj motorismu a poukázáním na kladné i záporné stránky motorismu vést k ochraně životního prostředí
- na příkladech výroby a použití plastů ilustrovat životní úroveň ČR
- upevnit základní teoretické poznatky o složení a struktuře dvouprvkových sloučenin uhlíku a ve spojitosti s tříděním uhlovodíků zvýraznit vztah: složení – struktura - vlastnost
- prohloubit poznatky žáků o průběhu chemických dějů, zvýraznit význam chem. reakce v aplikaci na technickou praxi
- rozvíjet mezipředmětové vztahy mezi přírodopisem, chemií a technickými pracemi
- zprostředkovat základní informace o zneužívání chemie – používání jedovatých a zdraví škodlivých látek
- zvýraznit energetickou stránku chem. reakcí a jejich význam pro mírové využití (zdroj energie)
- prohloubit poznatky o znečišťování ovzduší a ochraně ovzduší před zplodinami hoření a exhaláty výbušných motorů. Zdůraznit potřebu ochrany přírody, zeleně, parků, stromů…
- vést ke správným úsudkům o všeobecné platnosti důležitých zákonitostí chem. reakcí v anorganické a organické chemii
- rozvíjet tvořivé myšlení při praktické experimentální činnosti a schopnost aplikovat poznatky při vlastní práci
- rozšířit obsah pojmu chemická reakce o oblast elektrochemie v interakci s poznatky fyziky
- vést nejen k poznání škodlivosti koroze, ale i k ochraně majetku před korozí

Vyučovací předmět Chemie:

- vede k poznávání základních chemických pojmů a zákonitostí na příkladech směsí, chemických látek a jejich reakcí s využíváním jednoduchých chemických pokusů
- učí řešit problémy a správně jednat v praktických situacích
- vysvětlovat a zdůvodňovat chemické jevy
- učí poznatky využívat k rozvíjení odpovědných občanských postojů

Kde a s čím je realizován?

K realizaci výchovných a vzdělávacích strategií je na škole k dispozici odborná učebna Chemie – Fyzika.Řád učebny je nedílným vybavením učebny, dodržování uvedených pravidel je pro každého žáka závazné. Naplňování některých očekávaných výstupů se provádí v terénu po předchozím poučení žáků o bezpečnosti. Rozdělení žáků do skupin, počet skupin a počet žáků ve skupině je omezen vybavením školy pomůckami. Vždy je kladen důraz na dodržování zásad bezpečné práce a postupů v souladu s platnou legislativou.

Mezipředmětové vztahy, vazby?

- **Zeměpis (Z):** surovinové zdroje chemického průmyslu, podnebí a počasí ve vztahu k životu (roční období, změny v přírodě), ochrana přírody a životní prostředí (globální problémy, jejich řešení, chráněná území), nerostné suroviny světa, nerostné suroviny ČR
- **Fyzika (F):** vlastnosti látek – látky pevné, kapalné a plynné, částicové složení látek, model atomu, elementární elektrický náboj, Ionty, uspořádání prvků v Periodické soustavě, látka a těleso, hmotnost tělesa a tíhová síla, přeměny skupenství, měření hmotnosti látek, měření teploty tělesa, vnitřní energie, teplo, výkon, polohová a pohybová energie, tepelné motory, palivo tepelných motorů
- **Přírodopis (Př):** význam zelených rostlin, životní prostředí, zdraví, význam vzduchu pro život na Zemi, prvky a neústrojné látky v živých soustavách, přeměna látek, výživa, vznik a vývoj života na Zemi, neživá příroda a její vztah k přírodě živé, vznik ústrojných látek v chloroplastech, dýchací soustava, rozmanitost a jednota živého světa, neživá příroda a její vztah k přírodě živé, Země má své vlastní zdroje energie, životní prostředí člověka, trávící soustava, řídící soustava, žlázy s vnitřním vyměšováním
- **Matematika (M):** chemické výpočty, úprava výrazů, úprava lomených výrazů
- **Český jazyk (Čj):** čtení, naslouchání, mluvený a písemný projev
- **Příprava pokrmů (Pp):** chemické reakce při vaření (kypřící prášek, soda, ocet..)
- **Zdraví a člověk (ZČ):** drogy, návykové látky (kofein…)
- **Informatika (Inf):** práce s internetem (vyhledávání údajů)

Která průřezová témata prolínají předmětem?

Průřezové téma	Tematický okruh	Příklady témat
Osobnostní a sociální výchova **OSV**	**Osobnostní rozvoj** **1. Rozvoj schopností poznávání** 2. Sebepoznání a sebepojetí 3. Seberegulace a sebeorganizace 4. Psychohygiena 5. Kreativita **Sociální rozvoj** 6. Poznávání lidí 7. Mezilidské vztahy 8. Komunikace 9. Kooperace a kompetice **Morální rozvoj** 10. Řešení problémů a rozhodovací dovednosti 11. Hodnoty, postoje, praktická etika	cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění…
Výchova demokratického občana **VDO**	1. Občanská společnost a škola 2. Občan, občanská společnost a stát 3. Formy participace občanů v politickém životě 4. Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech **EGS**	1. Evropa a svět nás zajímá 2. Objevujeme Evropu a svět 3. Jsme Evropané	
Multikulturní výchova **MKV**	1. Kulturní diference 2. Lidské vztahy 3. Etnický původ 4. Multikulturalita 5. Princip sociálního smíru a solidarity	
Environmentální výchova **ENV**	**1. Ekosystémy** **2. Základní podmínky života** **3. Lidské aktivity a problémy životního prostředí** **4. Vztah člověka a prostředí**	vodní zdroje… voda, ovzduší… odpady a ochrana přírody náš životní styl…
Mediální výchova **MED**	**1. Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení** 2. Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality 3. Stavba mediálních sdělení 4. Vnímání autora mediálních sdělení 5. Fungování a vliv médií ve společnosti 6. Tvorba mediálních sdělení 7. Práce v realizačním týmu	pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě

Pozn.: Tematické okruhy průřezových témat, které prolínají předmět **CHEMIE**, jsou vyznačeny **červeně**.

B) Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků:

2. STUPEŇ

K rozvíjení a utváření klíčových kompetencí:	Povedou společné postupy:
K učení 1. organizování a řízení vlastního učení 2. systematickému pozorování 3. správnému používání chemických termínů, symbolů a značek 4. možnosti samostatně nebo ve skupinách formulovat závěry na základě svého učení, pozorování a pokusů	• předkládat žákům dostatek informačních zdrojů s danou tématikou a vést je k jejich efektivnímu využívání • předkládat žákům pozorování jako základní formu zjišťování chemických vlastností látek, jejich přeměn a podmínek, za kterých tyto přeměny nastávají, k jejich popisu, hledání souvislostí mezi jevy a jejich vysvětlení • seznámit žáky s používanými značkami, termíny, symboly a dávat je do vzájemných souvislostí • umožnit žákům získané poznatky kriticky zhodnotit, porovnat a zformulovat závěry
K řešení problémů 1. možnosti volit různé způsoby řešení a obhajovat svá rozhodnutí; 2. rozpoznávání a pochopení problému 3. vyhledávání informací vhodných k řešení problému z různých zdrojů 4. samostatnosti při řešení problému 5. ověřování správnosti řešení problému; kritickému myšlení a zhodnocení výsledků své činnosti	• podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování • vést žáky k porovnávání odborných názorů, mediálních tvrzení a vlastních praktických zkušeností • upozornit žáky na rozpoznávání problémů v průběhu jejich vzdělávání, při využití všech metod a prostředků • předkládat žákům dostatek námětů k samostatnému uvažování a řešení problémů souvisejících s životem • učit žáky kriticky myslet, aby byli schopni hájit svá rozhodnutí • umožnit prezentaci svých výsledků před ostatními spolužáky
Komunikativní 1. podněcování k argumentaci; formování a vyjadřování své myšlenky 2. správnému užívání chemických symbolů a značek 3. naslouchání promluvám druhých lidí; zapojování se do diskuse 4. využívání informačních a komunikačních prostředků 5. kvalitní spolupráci s ostatními	• vést žáky k formulování vlastní názorů i myšlenek v logickém sledu a k možnostem ověřovat si některé praktické dovednosti • dovést žáky k chápání potřeby vyslechnout i odlišný názor, zabývat se jím, vhodně na něj reagovat, argumentovat • nabízet žákům dostatek možností k porozumění chemických symbolů a značek k jejich běžnému používání • klást u žáků důraz na souvislé vyjadřování a kultivovanost v písemném i ústním projevu • využívat získané komunikační dovednosti u žáků k vytváření kvalitních vztahů mezi nimi
Sociální a personální 1. spolupracování ve skupině, upevňování dobrých mezilidských vztahů 2. přispívat k diskuzi v malé skupině i k debatě celé třídy; efektivní spolupráci s druhými při řešení daného úkolu 3. ovládání a řízení svého jednání a chování	• umožnit žákům spolupráci ve skupinách na základě vytvořených pravidel, předkládat žákům možnosti stanovení pravidel pro činnost skupiny, vést je k jejich dodržování při práci • vést žáky k pochopení významu týmové práce a postavení samostatné práce,upozorňovat žáky na význam vzájemné pomoci • seznámit žáky s možnostmi utváření příjemné atmosféry v týmu, důležitosti vzájemného naslouchání • vytvářet u žáků dostatek situací k poznání potřeby vzájemného respektu i pomoci
Občanské 1. respektování pravidel pro práci s chemickými látkami 2. uvědomění si svých práv a povinností ve škole i mimo školu 3. zodpovědnému chování v krizových situacích 4. respektování požadavků na kvalitní životní prostředí	• nabízet žákům dostatek příležitostí k pochopení práv a povinností souvisejících se zdravím i dostatek modelových situací k prokázání praktických dovedností ochránit zdraví své i jiných v krizových situacích, situacích hrubého zacházení, násilí • připravovat žáky k tomu, aby se projevovali jako svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňovali svá práva a povinnosti • vést žáky k chápání základních vztahů v různých ekosystémech a souvisejících environmentálních problémů, respektování požadavků na kvalitní životní prostředí, důležitosti ochraně historického, kulturního dědictví lidstva a jeho tradic
Pracovní 1. dodržování vymezených pravidel a plnění povinností a závazků 2. ochraně zdraví svého i druhých 3. využívání znalostí a zkušeností pro přípravu na budoucnost	• seznámit žáky s pravidly bezpečného chování při aktivitách v laboratoři (popř. v terénu) • učit žáky aktivně rozvíjet a chránit fyzické, duševní a sociální zdraví a být za ně zodpovědný • vést žáky k aktivní činností spojené s ochranou životního prostředí
Digitální 1. běžné používání digitálních zařízení, aplikací a služeb a jejich využití při učení i při zapojení do života školy a do společnosti 2. získávání, vyhledávání a spravování dat a informací a digitálního obsahu 3. tvorba a úprava digitálního obsahu, vyjadřování se za pomoci digitálních prostředků 4. využívání digitální technologie k usnadnění a zefektivnění práce 5. pochopení významu digitálních technologií a seznamování se s novými technologiemi, kritické zhodnocení přínosů a rizik jejich využívání 6. předcházení situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, negativním situacím s dopadem na zdraví, etické jednání při práci s informacemi	• vést žáky ke kritické práci s informacemi, efektivní komunikaci a vzájemné spolupráci v digitálním prostředí • vést žáky k tvorbě a úpravám digitálního obsahu v různých formátech a jeho sdílení s vybranými lidmi • při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí klást důraz na etické jednání, ohleduplnost a respekt k ostatním • seznamovat žáky s principy bezpečného chování na internetu a vést je k tomu, aby při práci s informacemi uplatňovali právní a etické normy spojené s využíváním převzatých zdrojů

Vzdělávací oblast: ČLOVĚK A PŘÍRODA **očník: 8.**

Vyučovací předmět: CHEMIE **Celková týdenní dotace (hodin): 2**

Očekávané výstupy z RVP:

Pozorování, pokus a bezpečnost práce:
- určí společné a rozdílné vlastnosti látek
- pracuje bezpečně s vybranými dostupnými a běžně používanými látkami a hodnotí jejich rizikovost
- posoudí nebezpečnost vybraných dostupných látek, se kterými zatím pracovat nesmí objasní nejefektivnější jednání v modelových příkladech havárie s únikem nebezpečných látek

Směsi:
- rozlišuje směsi a chemické látky
- vypočítá složení roztoků, připraví praktický roztok daného složení
- vysvětlí základní faktory ovlivňující rozpouštění pevných látek
- navrhuje postupy a prakticky provede oddělování složek směsí o známém složení
- uvede příklady oddělování složek v praxi
- rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich výskytu a použití
- uvede příklady znečišťování vody a vzduchu v pracovním prostředí a domácnosti
- navrhne nejvhodnější preventivní opatření a způsoby likvidace znečištění

Částicové složení látek a chemické prvky:
- používá pojmy atom a molekula ve správných souvislostech
- rozlišuje chemické prvky a chemické sloučeniny a pojmy užívá ve správných souvislostech
- orientuje se v periodické soustavě chemických prvků
- rozpoznává vybrané kovy a nekovy a usuzuje na jejich možné vlastnosti

Chemické reakce:
- rozliší výchozí látky a produkty chemických reakcí
- uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí, provede jejich klasifikaci a zhodnotí jejich využívání
- přečte chemické rovnice a s užitím zákona zachování hmotnosti vypočítá hmotnost výchozí látky nebo produktu

Anorganické sloučeniny:
- vysvětlí vznik kyselých dešťů, uvede jejich vliv na životní prostředí a uvede opatření, kterými jim lze předcházet
- orientuje se na stupnici pH, změří reakci roztoku univerzálním indikátorovým papírkem a uvede příklady uplatňování neutralizace v praxi

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• uvede příklady chemického děje a čím se zabývá chemie • rozpozná u běžně známých dějů, zda dochází k přeměnám látek • uvede fyzikální a chemické vlastnosti látek • rozpozná skupenství látek a jejich změny • vyhledá v tabulkách (u vybraných látek) hodnoty hustoty, teploty tání, teploty varu a orientuje se v jejich hodnotách • uvede zásady bezpečné práce v chemické pracovně, poskytne a přivolá první pomoc při úrazu • uvede příklady nebezpečných chemických látek a zásady bezpečné práce s nimi	**POZOROVÁNÍ, POKUS A BEZPEČNOST PRÁCE** • Látky, jejich vlastnosti • Skupenství • Rozpustnost • Pokus v chemii a bezpečnost při práci v laboratoři	**F** – látky pevné, kapalné a plynné; částicové složení látek; model atomu; elementární elektrický náboj, ionty; uspořádání prvků v Periodické soustavě; látka a těleso; hmotnost tělesa a tíhová síla; přeměny skupenství; měření hmotnosti látek **Př** – význam vzduchu pro život na Zemi; prvky a neústrojné látky v živých soustavách; přeměna látek, výživa; vznik a vývoj života na Zemi; neživá příroda a její vztah k přírodě živé **Čj** – čtení, naslouchání, mluvený a písemný projev **Z** – podnebí a počasí ve vztahu k životu (roční období, změny v přírodě); ochrana přírody a životní prostředí (globální problémy, jejich řešení, chráněná území) **M** – výrazy (chemické vzorce); rovnice (dodržování zákonu zachování hmotnosti, stechiometrické koeficienty); nerovnice; přímá a nepřímá úměrnost	• frontální výuka je spojena s praktickým cvičením • nácviky jednoduchých laboratorních metod a postupů • práce ve skupinách • demonstrační pokusy • exkurze • projekty
• rozliší různorodé a stejnorodé směsi • rozliší suspenzi, emulzi, pěnu, dým, mlhu a uvede jejich příklady z běžného života • uvede příklad pevné, kapalné a plynné stejnorodé směsi • použije správně (v souvislostech) pojmy: složka roztoku, rozpuštěná látka, rozpouštědlo, rozpustnost, koncentrovanější, zředěnější, nasycený a nenasycený roztok • sestaví jednoduchou filtrační aparaturu a provede filtraci • navrhne postup oddělování složek směsí v běžném životě • vysvětlí princip usazování a krystalizace	**SMĚSI** • Směsi různorodé a stejnorodé • Roztoky a jejich složení • Způsoby oddělování složek směsí • Voda v přírodě - pitná, užitková • Odpadní vody • Vzduch, jeho složení		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	**TÉMA - Učivo**	**Mezipředmětové vztahy Průřezová témata**	**Poznámky:** metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• rozezná a uvede názvy vody v plynném, kapalném a pevném skupenství • zhodnotí význam vody pro život na Zemi • uvede základní vlastnosti vody a její využití v praxi • rozliší vodu destilovanou, pitnou, užitkovou, odpadní a uvede příklady jejich výskytu a použití • vysvětlí oběh vody v přírodě a zhodnotí jeho význam pro život na Zemi • charakterizuje kyslík jako nezbytnou složku pro hoření látek • vysvětlí princip hašení, uvede telefonní číslo hasičů • zjistí a uvede příklady znečišťování vody a vzduchu v přírodě i v domácnosti • zhodnotí vliv činnosti člověka na změny obsahu kyslíku a ozonu v plynném obalu Země • navrhne, jak lze v nejbližším okolí omezovat znečišťování vody a vzduchu	• Čistota a zdroje znečištění (smog, inverze)	**Pp** – chemické reakce při vaření (kypřící prášek, soda, ocet...) **Inf** – práce s internetem (vyhledávání údajů) **OSV–1:** cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů **ENV–1:** vodní zdroje (lidské aktivity spojené s vodním hospodářstvím, důležitost pro krajinnou ekologii); moře **Kyslík, cyklus oxidu uhličitého** tropický deštný les **Globální význam a význam pro nás** **ENV–2:** voda **Vztahy vlastností vody a života, význam vody pro lidské aktivity, ochrana její čistoty, pitná voda ve světě a u nás, způsoby řešení** Ovzduší **Význam pro život na Zemi, ohrožování ovzduší a klimatické změny, propojenost světa, čistota ovzduší u nás**	
• používá pojmy atom, molekula ve správných souvislostech • popíše složení atomu a vznik kationu a aniontu z neutrálních atomů • používá pojmy chemická látka, chemický prvek, chemická sloučenina a chemická vazba ve správných souvislostech • používá značky a názvy chemických prvků: Ag, Al, Au, Br, C, Ca, Cl, Cu, F, Fe, H, Ke, I, Li, K, Mg, Mn, N, Na, O, P, Pb, Pt, S, Si, Sn, Zn • vysvětlí, co udává protonové číslo • vyhledá v tabulkách názvy prvků ke známým (daným) protonovým číslům a zapíše správně ke značce prvku protonové číslo • rozliší chemickou značku prvku a chemický vzorec sloučeniny • rozliší kovy a nekovy a uvede příklady vlastností a praktického využití vybraných kovů, slitin a nekovů • rozliší periody a skupiny v periodické soustavě chemických prvků a vyhledá známé prvky s podobnými vlastnostmi	**ČÁSTICOVÉ SLOŽENÍ LÁTEK A CHEMICKÉ PRVKY** • Složení látek, chemická vazba, elektronové vrstvy, model atomu • Chemické prvky • Názvy a značky • Kovy • Vodík, kyslík, síra, uhlík, halogeny • Periodická soustava prvků, periodický zákon • Chemická vazba • Atomy • Molekuly • Prvky • Sloučeniny		
• rozliší výchozí látky a produkty chemické reakce a určí je správně v konkrétních příkladech • uvede zákon zachování hmotnosti pro chemické reakce a využije ho při řešení úloh • zapíše jednoduchými chemickými rovnicemi vybrané chemické reakce • přečte zápis chemické rovnice s užitím názvů chemických látek	**CHEMICKÉ REAKCE** • Rovnice • Látkové množství • Molární hmotnost • Zákon zachování hmotnosti		
• určí oxidační číslo atomů prvků v halogenidech • zapíše z názvů vzorce halogenidů a naopak ze vzorců jejich názvy • určí oxidační číslo atomů prvků v oxidech • zapíše z názvů vzorce oxidů a naopak ze vzorců jejich názvy • popíše vlastnosti a použití vybraných oxidů a posoudí vliv těchto látek na životní prostředí • popíše vlastnosti, použití a význam chloridu sodného • popíše vlastnosti a použití vybraných kyselin, bezpečné ředění jejich koncentrovaných roztoků a první pomoc při zasažení lidského těla těmito látkami • vysvětlí vznik kyselých dešťů, zhodnotí jejich vliv na životní prostředí a uvede příklady opatření, kterými jim lze předcházet	**ANORGANICKÉ SLOUČENINY** • Názvosloví • Halogenidy • Oxidy a sulfidy **KYSELINY** • Kyselina chlorovodíková • Kyselina sírová • Kyselina dusičná • Kyselé deště		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• posoudí vliv vybraných kyselin na životní prostředí • popíše vlastnosti a použití vybraných hydroxidů, jejich bezpečné rozpouštění a první pomoc při zasažení lidského těla těmito látkami • zapíše z názvů hydroxidů vzorce a ze vzorců jejich názvy • zdůvodní první pomoc při zasažení kyselinami nebo hydroxidy • rozliší kyselé a zásadité roztoky pomocí indikátorů pH a změří pH	**HYDROXIDY** • Hydroxid sodný • Hydroxid draselný • Hydroxid vápenatý • pH, indikátory Ph		

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

Pozorování, pokus a bezpečnost práce
• rozliší společné a rozdílné vlastnosti látek
• pracuje bezpečně s vybranými běžně používanými nebezpečnými látkami
• rozpozná přeměny skupenství látek

Směsi
• pozná směsi a chemické látky
• rozezná druhy roztoků a jejich využití v běžném životě
• rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich použití, uvede zdroje znečišťování vody a vzduchu ve svém nejbližším okolí

Částicové složení látek a chemické prvky
• uvede nejobvyklejší chemické prvky a jednoduché chemické sloučeniny a jejich značky
• rozpozná vybrané kovy a nekovy a jejich možné vlastnosti

Chemické reakce
• pojmenuje výchozí látky a produkty nejjednodušších chemických reakcí

Anorganické sloučeniny
• popíše vlastnosti a použití vybraných prakticky využitelných oxidů, kyselin, hydroxidů a solí a zná vliv těchto látek na životní prostředí
• orientuje se na stupnici pH, změří pH roztoku univerzálním indikátorovým papírkem
• poskytne první pomoc při zasažení pokožky kyselinou nebo hydroxidem

Vzdělávací oblast: ČLOVĚK A PŘÍRODA **Ročník: 9.**

Vyučovací předmět: CHEMIE **Celková týdenní dotace (hodin): 2**

Očekávané výstupy z RVP:

Pozorování, pokus a bezpečnost práce:
- pracuje bezpečně s vybranými dostupnými a běžně používanými látkami a hodnotí jejich rizikovost
- posoudí nebezpečnost vybraných dostupných látek, se kterými zatím pracovat nesmí
- objasní nejefektivnější jednání v modelových příkladech havárie s únikem nebezpečných látek

Chemické reakce:
- rozliší výchozí látky a produkty chemických reakcí
- uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí, provede jejich klasifikaci a zhodnotí jejich využívání
- přečte chemické rovnice a s užitím zákona zachování hmotnosti vypočítá hmotnost výchozí látky nebo produktu
- aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících průběh chemických reakcí v praxi a při předcházení jejich nebezpečnému průběhu

Anorganické sloučeniny:
- porovná vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů, kyselin, hydroxidů a solí a posoudí vliv významných zástupců těchto látek na životní prostředí
- vysvětlí vznik kyselých dešťů, uvede jejich vliv na životní prostředí a uvede opatření, kterými jim lze předcházet
- orientuje se na stupnici pH, změří reakci roztoku univerzálním indikátorovým papírkem a uvede příklady uplatňování neutralizace v praxi

Organické sloučeniny:
- rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití
- zhodnotí užívání fosilních paliv a vyráběných paliv jako zdrojů energie a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy
- rozliší vybrané deriváty uhlovodíků, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití
- orientuje se ve výchozích látkách a produktech fotosyntézy a koncových produktů biochemického zpracování, především bílkovin, tuků, sacharidů
- určí podmínky postačující pro aktivní fotosyntézu
- uvede příklady zdrojů bílkovin, tuků, sacharidů a vitamínů

Chemie a společnost:
- zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi
- aplikuje znalosti o principech hašení požárů na řešení modelových situací z praxe
- orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	**TÉMA - Učivo**	**Mezipředmětové vztahy Průřezová témata**	**Poznámky:** metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• jmenuje reaktanty a produkty neutralizace (obecně) • vysvětlí pojmy oxidace a redukce • rozliší, které ze známých reakcí jsou exotermické a které endotermické	**CHEMICKÉ REAKCE:** • Neutralizace • Redoxní reakce • Praktický význam • Chemické výpočty	**Př** – vznik ústrojných látek v chloroplastech; dýchací soustava; rozmanitost a jednota živého světa; neživá příroda a její vztah k přírodě živé; Země má své vlastní zdroje energie; životní prostředí člověka; trávící soustava; řídící soustava; žlázy s vnitřním vyměšováním **F** – měření teploty tělesa; vnitřní energie, teplo, výkon, polohová a pohybová energie; tepelné motory, palivo tepelných motorů **Inf** – práce s internetem (vyhledávání údajů) **Z** – nerostné suroviny světa; nerostné suroviny ČR **M** – výrazy (chemické vzorce); rovnice (dodržování zákonu zachování hmotnosti, stechiometrické koeficienty); nerovnice; přímá a nepřímá úměrnost **ZČ** – drogy, návykové látky (kofein)	• frontální výuka je spojena s praktickým cvičením • nácviky jednoduchých laboratorních metod a postupů • práce ve skupinách • demonstrační pokusy • exkurze • projekty
• rozliší, které látky patří mezi soli • zapíše z názvů vybraných solí vzorce a ze vzorců jejich názvy • uvede příklady uplatnění solí v praxi	**ANORGANICKÉ SLOUČENINY:** **SOLI** • Příprava • Vlastnosti • Použití		
• rozliší anorganické a organické sloučeniny • rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich vzorce, vlastnosti a použití • rozliší obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie • vyhledá a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy a zemního plynu • rozliší pojmy „uhlovodíky“ a „deriváty uhlovodíků“	**ORGANICKÉ SLOUČENINY:** **UHLOVODÍKY** • Alkany • Alkeny • Alkyny • Areny		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• orientuje se vy výchozích látkách a produktech dýchání a fotosyntézy • uvede podmínky pro průběh fotosyntézy a její význam pro život na Zemi • rozliší bílkoviny, tuky, sacharidy a vitamíny, uvede příklady zdrojů těchto látek pro člověka a posoudí různé potraviny z hlediska obecně uznávaných zásad zdravé výživy • zachází bezpečně s běžnými mycími a čistícími prostředky používanými v domácnosti	• Přírodní zdroje uhlovodíků **PALIVA** • Fosilní • Vyráběná **DERIVÁTY UHLOVODÍKŮ** • Halogenderiváty • Alkoholy • Karbonylové sloučeniny • Karboxylové kyseliny, aminokyseliny • Esterifikace - rovnice **PŘÍRODNÍ SLOUČENINY** • Cukry • Tuky • Bílkoviny • Mýdla a saponáty • Enzymy, vitamíny, hormony • Výroba řepného cukru	**OSV–1:** cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů **ENV–2:** energie **Energie a život, vliv energetických zdrojů na společenský rozvoj, využívání energie, možnosti a způsoby šetření, místní podmínky přírodní zdroje** Zdroje surovinové a energetické **Jejich vyčerpatelnost, vlivy na prostředí, principy hospodaření s přírodními zdroji, význam a způsoby získávání a využívání přírodních zdrojů v okolí** **ENV–3:** zemědělství a životní prostředí, ekologické zemědělství; doprava a životní prostředí **Význam a vývoj, energetické zdroje dopravy a její vlivy na prostředí, druhy dopravy a ekologická zátěž, doprava a globalizace** průmysl a životní prostředí odpady a hospodaření s odpady, ochrana přírody **Odpady a příroda, principy a způsoby hospodaření s odpady, druhotné suroviny** **ENV–4:** náš životní styl **Spotřeba věcí, energie, odpady, způsoby jednání a vlivy na prostředí – výroba papíru, plasty, hnojiva, vitamíny, léčiva, drogy...** **MED–1:** pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě **Mýdla, prací a čistící prostředky – reklama**	
• uvede význam průmyslových hnojiv a posoudí jejich vliv na životní prostředí • popíše složení, vlastnosti a použití nejznámějších stavebních pojiv • vysvětlí pojem koroze, uvede příklady činitelů ovlivňujících její rychlost, uvede způsoby ochrany ocelových výrobků před korozí • předpoví a ověří vliv různých činitelů na průběh koroze jednoduchým pokusem • rozliší přírodní a syntetická vlákna a uvede výhody a nevýhody jejich používání • zhodnotí ekonomický a ekologický význam recyklace odpadů • vysvětlí pojem biotechnologie a uvede příklady • rozliší plasty od dalších látek, uvede příklady jejich názvů, vlastností a použití • uvede příklady volně i nezákonně prodávaných drog a popíše příklady následků, kterým se vystavuje jejich konzument	**CHEMIE A SPOLEČNOST:** • Průmyslová hnojiva • Stavební pojiva • Keramika • Koroze a předcházení korozi • Chemie ve společnosti • Plasty • Syntetické vlákna • Otravné a jedovaté látky • Hořlaviny • Freony • Drogy • Léčiva • Pesticidy		
• uvede, jak postupovat při vzniku požáru • zná telefonní číslo pro přivolání hasičů • poskytne první pomoc při popálení • vyhledá a uvede příklady havárií způsobených ropou, ropnými produkty a zemním plynem • uvede příklady nejrozšířenějších výbušných, hořlavých a toxických látek • zjistí, kde a jak v okolí dochází ke znečišťování životního prostředí, a uvede, jak tomu předcházet	**POZOROVÁNÍ, POKUS A BEZPEČNOST PRÁCE** • Zásady bezpečné práce • Havárie chemických provozů • Ochrana člověka za mimořádných situacích		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

Pozorování, pokus a bezpečnost práce
- rozliší společné a rozdílné vlastnosti látek
- pracuje bezpečně s vybranými běžně používanými nebezpečnými látkami
- rozpozná přeměny skupenství látek

Anorganické sloučeniny
- popíše vlastnosti a použití vybraných prakticky využitelných oxidů, kyselin, hydroxidů a solí a zná vliv těchto látek na životní prostředí
- orientuje se na stupnici pH, změří pH roztoku univerzálním indikátorovým papírkem
- poskytne první pomoc při zasažení pokožky kyselinou nebo hydroxidem

Organické sloučeniny
- zhodnotí užívání paliv jako zdrojů energie
- vyjmenuje některé produkty průmyslového zpracování ropy
- uvede příklady bílkovin, tuků, sacharidů a vitaminů v potravě

Chemie a společnost
- uvede příklady využívání prvotních a druhotných surovin
- zhodnotí využívání různých látek v praxi vzhledem k životnímu prostředí a zdraví člověka

PŘÍRODOPIS

5.6.3. – CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU

A) Obsahové a organizační vymezení předmětu:

K čemu směřuje vzdělávání v předmětu, na co je zaměřeno?

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu PŘÍRODOPIS směřuje k:

- pozorování a poznávání živé a neživé přírody v její rozmanitosti i vztazích a objevování její důležitosti pro člověka
- poznávání podstaty projevů a podmínek existence života
- vytváření názoru o jedinečnosti postavení člověka v přírodě a jeho odpovědnosti za zachování rozmanitosti přírody
- získávání orientace v ekologických problémech a osvojování znalostí a dovedností, které vedou k jejich řešení
- využívání osvojených poznatků a dovedností pro řešení problémů v praktickém životě, především k ochraně svého zdraví a k péči o přírodu
- rozvíjení a prohlubování zájmů o přírodu a lásky k ní
- pochopení důležitosti udržování přírodní rovnováhy pro existenci živých soustav i člověka, včetně možných ohrožení plynoucích z přírodních procesů, z lidské činnosti a zásahů člověka do přírody
- potřebě klást si otázky o průběhu a příčinách různých přírodních procesů, které mají vliv i na ochranu zdraví, životů, životního prostředí a majetku, správně tyto otázky formulovat a hledat na ně adekvátní odpovědi

Kde a s čím je realizován?

Vyučovací předmět přírodopis se realizuje v odborné učebně přírodopisu, popřípadě v multimediální učebně s DVD a VHS - přehrávačem, v kmenové třídě a některé praktické aktivity i přímo v terénu po předchozím poučení žáků o bezpečnosti. Řád odborné učebny přírodopisu je nedílným vybavením učebny, dodržování uvedených pravidel je pro každého žáka závazné.

Mezipředmětové vztahy, vazby?

- **Fyzika (F):** fyzikální veličiny (délka, hmotnost, objem, obsah, tlak, rychlost, teplota, čas); skupenství látek a jeho přeměny (vypařování a kapalnění); hydrostatický tlak a Archimédův zákon (vodní živočichové); atmosférický tlak (dýchání); formy energie (tepelná, mechanická, chemická, elektrická); obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie (biomasa, fosilní paliva); vlastnosti zvuku (stavba ucha); vlastnosti světla (stavba oka); vznik Sluneční soustavy
- **Chemie (Ch):** vlastnosti látek (hustota, rozpustnost, vodivost); směsi a její složky (složení vzduchu, čistota vody); částicové složení látek (atomy, molekuly); chemické prvky a sloučeniny (značky, názvosloví); chemické reakce (fotosyntéza a dýchání); vznik kyselých dešťů; vliv vybraných chemických sloučenin na životní prostředí; vznik a užití fosilních paliv; podmínky fotosyntézy; zdroje, vlastnosti a význam sacharidů, tuků, bílkovin a vitaminů v lidském těle; využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje; léčiva a návykové látky
- **Zeměpis (Z):** Země jako vesmírné těleso (pohyby Země a jejich důsledky, vznik a stavba Země); geologické procesy (vnější a vnitřní); půdy (vlastnosti, rozšíření, význam); vývoj zemské kůry; geologický vývoj a stavba území ČR; krajinná sféra (složky a prvky přírodní sféry, geografická pásma, výškové stupně, přírodní oblasti); geografické rozšíření organismů na Zemi; trvale udržitelný život a rozvoj; zásady ochrany přírody a životního prostředí; chráněná území přírody; globální ekologické problémy lidstva (oteplování, odlesňování, úbytek ozónu a kvalitní vody, rozšiřování pouští, ekologické katastrofy)
- **Matematika (M):** počítání a porovnávání čísel, užití jednoduchých početních operací, odhadů a zaokrouhlování, využití kalkulátoru; převody jednotek; procenta a poměr (mikroskop); práce s tabulkami, grafy a diagramy; osa, rovina a střed souměrnosti (těla, krystalu)
- **Informatika (Inf):** vyhledávání informací na internetu a v databázích; vyhodnocení a zpracování ověřených dat v textovém a grafickém editoru (referáty)
- **Dějepis (D):** časová osa (geologická období); vývoj člověka od pravěku do současnosti; názory na vznik a vývoj života; archeologické nálezy fosílií vyhynulých organismů (paleontologie); historicky významní biologové a jejich objevy
- **Občanská výchova (Ov):** ochrana přírodních památek; extremistické projevy v chování lidí (rasismus, nacionalismus); globalizace; ochrana lidských práv.
- **Český jazyk (Čj):** spisovný mluvený a písemný projev; formulace hlavní myšlenky textu; práce se slovníky (encyklopediemi) a rejstříky; obohacování slovní zásoby; vytváření vlastních textů
- **Cizí jazyk (Cj):** správná výslovnost a pravopis cizojazyčných termínů
- **Hudební výchova (Hv):** hlasivky (vznik tónu); sluchové ústrojí (stavba ucha)
- **Výtvarná výchova (Vv):** rozvoj smyslové citlivosti pro tvary a barvy (nákresy obrázků, schémat, tabulek a grafů)
- **Zdraví a člověk (ZČ):** individuální vývoj člověka (těhotenství, porod, puberta, dospívání); sexuální výchova (antikoncepce, plánované rodičovství); výživa a zdraví (zásady správné výživy); tělesná a duševní hygiena; první pomoc; ochrana před chorobami (imunitní systém člověka); přehled častých onemocnění člověka; prevence zneužívání návykových látek (toxikomanie, alkoholismus, kouření)
- **Tělesná výchova (Tv):** význam pohybu pro zdraví; pohybová soustava člověka (stavba svalstva a kostry); činnost příčně pruhované a srdeční svalové tkáně; svalová práce aerobní a anaerobní; činnost srdce; krevní cévy; dýchací soustava (mechanika dýchání a plicní ventilace)
- **Příprava pokrmů (Pp):** zásady zdravé výživy
- **Pěstitelské práce:** pěstování ovoce, zeleniny, okrasných rostlin

Která průřezová témata prolínají předmětem?

Průřezové téma	Tematický okruh	Příklady témat
Osobnostní a sociální výchova **OSV**	**Osobnostní rozvoj** **1. Rozvoj schopností poznávání** **2. Sebepoznání a sebepojetí** **3. Seberegulace a sebeorganizace** 4. Psychohygiena 5. Kreativita **Sociální rozvoj** **6. Poznávání lidí** 7. Mezilidské vztahy **8. Komunikace** **9. Kooperace a kompetice** **Morální rozvoj** 10. Řešení problémů a rozhodovací dovednosti 11. Hodnoty, postoje, praktická etika	 cvičení soustředění, dovedností zapamatování – určování a poznávání organismů moje tělo – biologie člověka organizace vlastního času – studium přírodnin v průběhu ročních období rozvoj pozornosti vůči odlišnostem mezi lidmi – vnější stavba těla člověka cvičení pozorování a naslouchání organizování práce skupiny
Výchova demokratického občana **VDO**	1. Občanská společnost a škola 2. Občan, občanská společnost a stát 3. Formy participace občanů v politickém životě 4. Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech **EGS**	1. Evropa a svět nás zajímá 2. Objevujeme Evropu a svět 3. Jsme Evropané	
Multikulturní výchova **MKV**	1. Kulturní diference 2. Lidské vztahy **3. Etnický původ** 4. Multikulturalita 5. Princip sociálního smíru a solidarity	 odlišnost lidí a vzájemná rovnocennost různých etnik a kultur – lidské rasy, rasismus
Environmentální výchova **ENV**	**1. Ekosystémy** **2. Základní podmínky života** **3. Lidské aktivity a problémy životního prostředí** **4. Vztah člověka a prostředí**	ekosystémy lesní, polní, vodních zdrojů, mořské, lidských sídel; kulturní krajina ochrana čistoty vody, ovzduší, půdy; ochrana biologických druhů a ekosystémů ochrana přírody a přírodních památek; změny v krajině v důsledku lidské činnosti principy udržitelnosti rozvoje; příroda obce a její ochrana – CHKO Bílé Karpaty
Mediální výchova **MED**	**1. Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení** 2. Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality 3. Stavba mediálních sdělení 4. Vnímání autora mediálních sdělení 5. Fungování a vliv médií ve společnosti 6. Tvorba mediálních sdělení 7. Práce v realizačním týmu	identifikování základních orientačních prvků v textu – výběr podstatných informací

Pozn.: Tematické okruhy průřezových témat, které prolínají předmět **PŘÍRODOPIS**, jsou vyznačeny **červeně**.

B) Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků:

2. STUPEŇ

K rozvíjení a utváření klíčových kompetencí:	Povedou společné postupy:
K učení 1. využívání pro efektivní učení vhodných způsobů a metod, plánování a organizování učení 2. vyhledávání informací a jejich využívání v procesu učení i praktickém životě 3. operování s termíny, uvádění věcí do souvislostí, vytváření si komplexnějších pohledů na přírodní jevy 4. experimentování a pozorování, porovnávání výsledků a vyvozování závěrů pro budoucí využití 5. kritickému zhodnocení výsledků svého učení a diskuzi o nich, posouzení vlastního pokroku a určení překážek bránících učení	• volit netradiční a nové metody a formy vyučování, využívat znalostí žáků z přímého pozorování okolní skutečnosti, zařazovat aktuální informace • vyhledávat a třídit informace o organismech a jevech, aktivně zařazovat do systému postupným vyvozováním, pracovat s klíči, atlasy a tabulkami • využívat základní pojmy a spirálovitě rozvíjet jejich obsah, hledat souvislosti mezi různými systematickými skupinami nebo ději v přírodě, využívat mezipředmětové souvislosti • pozorovat přírodu, zařazovat praktická cvičení, získávat základní dovednosti pozorování s využitím lupy a mikroskopu • rozvíjet zájem o poznávání přírody, zadávat vhodné problémové úkoly k samostatnému řešení, využívat vazeb mezi tematickými celky učiva, připomínat dřívější znalosti a dovednosti k samostatné aplikaci, využívat úkoly v učebnicích a pracovních sešitech
K řešení problémů 1. rozpoznávání a pochopení problému, přemýšlení o jeho příčinách a promyšlení řešení 2. vyhledávání informací vhodných k řešení problému, využívání získaných vědomostí a dovedností k objevování různých variant řešení 3. samostatnosti při řešení problémů, užívání při jejich řešení logických postupů 4. ověřování správnosti řešení problémů, aplikování osvědčených postupů 5. uvážlivým rozhodnutím, která je schopen obhájit, uvědomění si zodpovědnosti za svá rozhodnutí	• předkládat otázky, hledat odpovědi, využívat zkušenosti, úsudky, souvislosti, rozdíly a shody, zamýšlet se nad problémy • vyhledávat a shromažďovat informace na základě vlastního pozorování v přírodě, zvyšovat nároky na kvalitu informací při využívání internetu, časopisů a televizních pořadů • zadávat zpracování samostatných nebo skupinových referátů na základě získaných informací a zkušeností a vyžadovat jejich prezentaci • oceňovat dobrou práci a hodnotit její kvalitu, povzbuzovat pro další aktivity, navozovat spolupráci, porovnávat přístupy při vyhledávání a zpracování informací o přírodě • organizovat diskuse o získaných informacích, respektovat obhajování názorů, logicky vyvracet nesprávné názory, diskutovat o odpovědnosti člověka za chování v přírodě, vybízet k hodnocení důsledků pozitivních a negativních vlivů a jevů v přírodě
Komunikativní 1. formulování a vyjádření své myšlenky a názoru v logickém sledu 2. účinnému se zapojení do diskuse, obhajobě svého názoru a vhodné argumentaci 3. porozumění různým typům informačních a komunikačních prostředků a využívání je ke svému rozvoji 4. využívání informačních a komunikačních prostředků a technologie pro kvalitní komunikaci s okolním světem 5. využívání získaných komunikativních dovedností k vytváření vztahů potřebných ke kvalitní spolupráci s ostatními lidmi	• vyžadovat souvislé odpovědi na zadanou otázku, zpracování popisů a úvah týkajících se přírody, zdraví, vztahů člověka a životního prostředí • organizovat besedy, návštěvy seminářů a přednášek, diskuse v rámci třídy, ročníku nebo školy • vybízet k využívání různých odborných textů, atlasů a webových stránek, k porovnávání zpráv získaných z různých informačních materiálů, k formulování a publikování názorů • vytvářet situace pro navazování kontaktů mezi žáky různého věku a různých škol prostřednictvím organizování společných přírodovědných soutěží
Sociální a personální 1. účinné spolupráci ve skupině, spoluvytváření pravidel v týmu a kladnému ovlivňování kvality společné práce 2. na základě ohleduplnosti a úcty při spolupráci v týmu přispívání k upevňování dobrých mezilidských vztahů 3. ocenění zkušeností druhých lidí a respektování různých hledisek 4. podpoře své sebedůvěry a samostatnému rozvoji	• organizovat práci ve skupinách při pozorování přírody, při hledání odpovědí na zadané otázky a zapojovat všechny členy • pozitivně hodnotit vzájemnou spolupráci, zdůrazňovat rovný přístup všech žáků ke zkoumání zadaných úkolů, oceňovat snahu, zručnost a pečlivost, podněcovat zájem i méně schopných členů skupiny • vytvářet pocit vzájemné spolupráce při plnění úkolů, oceňovat postřehy a šikovnost při práci a navozovat diskusi • pozitivně hodnotit zájem, snahu, spolupráci a odpovědné citlivé postoje k přírodě
Občanské 1. respektování přesvědčení druhých lidí, schopnosti vcítit se do situace ostatních lidí 2. uvědomění si svých práv a povinností ve škole i mimo školu 3. zodpovědnému se rozhodování podle dané situace, poskytnutí dle svých možností účinné pomoci 4. respektování, ochraně a ocenění přírodního dědictví, kladnému postoji k přírodě 5. pochopení ekologických souvislostí, respektování požadavků na kvalitní životní prostředí, rozhodování se v zájmu ochrany zdraví	• zdůrazňovat rovnost lidí, ohleduplnost k hendikepovaným, starším a nemocným lidem, k těhotným ženám, důležitost vzájemné pomoci při úrazech, přírodních katastrofách, v nemoci • zdůvodňovat význam ochrany přírody a zdraví, právo na zdravé životní prostředí i povinnost odpovědného jednání • prakticky procvičovat první pomoc a probírat jednání v krizových situacích • zdůrazňovat propojenost našich kulturních tradic se vztahem k přírodě • učit chápat ekologické vazby v prostředí, uvědomovat si způsoby ochrany základních podmínek života, získávat správné návyky vůči prostředí a zdraví, zdůvodňovat význam udržitelnosti rozvoje

K rozvíjení a utváření klíčových kompetencí:	Povedou společné postupy:
Pracovní 1. dodržování vymezených pravidel, plnění povinností a závazků, bezpečnému a účinnému používání materiálů, nástrojů a vybavení 2. přístupu k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality a funkčnosti, ale i ochrany zdraví a životního prostředí 3. využívání znalostí a zkušeností získaných v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje a přípravy na budoucnost	• věnovat pozornost dodržování bezpečnosti při pobytu v přírodě, při praktických cvičeních, seznamovat žáky s pravidly bezpečného jednání a chování • diskutovat o výsledcích práce z hlediska ochrany přírody, zdraví a udržitelnosti rozvoje, kriticky hodnotit ekonomické aktivity ve světě, v regionu i v místě bydliště • ukazovat problémy spojené s různými pracovními činnostmi v přírodě a nezbytnost omezování negativních vlivů, vést k odpovědnému jednání člověka jako spotřebitele k životnímu prostředí (ekologicky šetrné výrobky a biopotraviny) • vést k uvědomování si významu respektování základních podmínek a potřeb života
Digitální 1. běžné používání digitálních zařízení, aplikací a služeb a jejich využití při učení i při zapojení do života školy a do společnosti 2. získávání, vyhledávání a spravování dat a informací a digitálního obsahu, volba postupů, způsobů a prostředků odpovídajících dané situaci 3. tvorba a úprava digitálního obsahu, vyjadřování se za pomoci digitálních prostředků 4. využívání digitální technologie k usnadnění a zefektivnění práce 5. pochopení významu digitálních technologií a seznamování se s novými technologiemi, kritické zhodnocení přínosů a rizik jejich využívání 6. předcházení situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, negativním situacím s dopadem na zdraví, etické jednání při práci s informacemi	• vést žáky ke kritickému vyhledávání informací o pozorovaných a zkoumaných organismech a k porovnávání vyhledaných informací s informacemi v dalších zdrojích • rozvíjet dovednost žáků analyzovat a vyhodnocovat informace a vyvozovat z nich odpovídající závěry • vést žáky k tvorbě a úpravám digitálního obsahu v různých formátech a jeho sdílení s vybranými lidmi • při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí klást důraz na etické jednání spojené s využíváním převzatých zdrojů

Vzdělávací oblast: ČLOVĚK A PŘÍRODA **Ročník: 6.**

Vyučovací předmět: PŘÍRODOPIS **Celková týdenní dotace (hodin): 2**

Očekávané výstupy z RVP:

Obecná biologie:
- rozliší základní projevy a podmínky života, orientuje se v daném přehledu vývoje organismů
- popíše základní rozdíly mezi buňkou rostlin, živočichů a bakterií a objasní funkci základních organel
- rozpozná, porovná a objasní funkci základních orgánů a orgánových soustav rostlin i živočichů
- třídí organismy a zařadí vybrané druhy do říší a nižších taxonomických jednotek
- vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti
- uvede příklady dědičnosti v praktickém životě a příklady vlivu prostředí na utváření organismů
- uvede na příkladech z běžného života význam virů a bakterií v přírodě i pro člověka

Biologie živočichů:
- porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných nižších živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů
- rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny nižších živočichů, určuje vybrané nižší živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin
- odvodí na základě pozorování základní projevy chování nižších živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí
- zhodnotí význam nižších živočichů v přírodě i pro člověka uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku s nižšími živočichy

Biologie hub:
- rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby s plodnicemi a porovná je podle charakteristických znaků
- vysvětlí různé způsoby výživy hub a jejich význam v ekosystémech a místo v potravních řetězcích
- objasní funkci dvou organismů ve stélce lišejníků

Biologie rostlin:
- odvodí na základě pozorování uspořádání těla nižších rostlin
- vysvětlí princip základních rostlinných fyziologických procesů
- rozlišuje základní systematické skupiny nižších rostlin

Praktické poznávání přírody:
- dodržuje základní pravidla bezpečnosti práce a chování při poznávání živé a neživé přírody
- aplikuje praktické metody poznávání přírody

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• stručně vyloží vznik Sluneční soustavy • charakterizuje postavení Země ve Sluneční soustavě a význam vytvoření základních podmínek pro život • zhodnotí vliv jednotlivých geosfér na vznik a vývoj života na Zemi • rozliší jednotlivé části slunečního záření ve vztahu k životu • posoudí rozdíly mezi prvotní a současnou atmosférou vzhledem k vývoji organismů • diskutuje o názorech na vznik života na Zemi • rozlišuje základní chemické prvky, anorganické a organické látky důležité pro vznik a vývoj živých organismů	**OBECNÁ BIOLOGIE** **1. ZEMĚ A ŽIVOT** **PODMÍNKY ŽIVOTA** • Vznik Sluneční soustavy • Planety Země a života na Zemi • Vliv jednotlivých geosfér • Názory na vznik Země • Vývoj živé hmoty • Změny atmosféry během vývoje života a význam Slunce • Živé organismy (chemické složení, látky anorganické a organické)	**F** – fyzikální veličiny (délka, hmotnost, objem, obsah, tlak, rychlost, teplota, čas); skupenství látek a jeho přeměny (vypařování a kapalnění); atmosférický tlak (dýchání); formy energie (tepelná, mechanická, chemická, elektrická); vznik Sluneční soustavy; pohyb jako projev života; UV–záření – ozónosféra; stavba optické části mikroskopu **Inf** – vyhledávání informací na internetu a v databázích; vyhodnocení a zpracování ověřených dat v textovém a grafickém editoru (referáty) **Ch** – vlastnosti látek (hustota, rozpustnost, vodivost); směsi a její složky (složení vzduchu, čistota vody); částicové složení látek (atomy, molekuly); chemické prvky a sloučeniny (značky, názvosloví); chemické reakce (fotosyntéza a dýchání); podmínky fotosyntézy; biotechnologie – alkoholové kvašení; chemická ochrana proti škůdcům	**MONOLOGICKÉ METODY** **Metoda výkladu** (prezentace nového učiva pomocí učitelova slovního projevu) **Vysvětlování** (projev se zpětnou vazbou; zapojení žáka do procesu objasňování; dodržení principu srozumitelnosti a zapamatovatelnosti) **Vyprávění** (seznámení s určitou událostí; má děj – použití obrázků, fotografií) **Popis** (rozbor základních rysů objektu nebo procesu s využitím modelu, obrazu)
• jmenuje základní projevy života organismů a stručně zdůvodní jejich význam	**PROJEVY ŽIVOTA** • Pohyb, růst, vývoj, výživa, dráždivost, přizpůsobivost, rozmnožování, fotosyntéza a dýchání		
• podle obrazu popíše stavbu buňky, rozliší hlavní struktury a organely uvnitř buňky a posoudí jejich význam pro život a funkci • porovná a vytkne rozdíly mezi buňkou rostlinnou, živočišnou a hub	**BUŇKA** • Stavba buňky (struktura a význam organel) • Základní rozdíly mezi buňkami rostlin, živočichů a hub		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• chápe význam buněčného jádra pro dělení buňky, podle obrazu popíše buněčné dělení, používá termín chromozom • rozliší pojem mateřská a dceřinná buňka • objasní základní princip nepohlavního a pohlavního rozmnožování v přírodě a jeho význam pro nově vzniklého jedince	**ROZMNOŽOVÁNÍ** • Dělení buněk • Rozdíly mezi nepohlavním a pohlavním rozmnožováním	**Z** – vznik geosfér (atmosféra, hydrosféra); geografické rozšíření organismů na Zemi; biologické zvětrávání (lišejníky); vznik korálových ostrovů (atolů); zavlečené druhy organismů ze světa na území ČR **M** – počítání a porovnávání čísel, užití jednoduchých početních operací, odhadů a zaokrouhlování, využití kalkulátoru; převody jednotek; procenta a poměr (zmenšení mikroskopu); práce s tabulkami, grafy a diagramy; osa, rovina a střed souměrnosti (těla) **D** – názory na vznik a vývoj života; archeologické nálezy fosílií vyhynulých organismů (paleontologie), studium zkamenělin; historicky významní biologové a jejich objevy; přehled vývoje organismů na Zemi **Ov** – zákony na ochranu přírody **Čj** – spisovný mluvený a písemný projev; formulace hlavní myšlenky textu; práce se slovníky (encyklopediemi) a rejstříky; obohacování slovní zásoby; vytváření vlastních textů **Cj** – správná výslovnost a pravopis cizojazyčných termínů **Vv** – rozvoj smyslové citlivosti pro tvary a barvy (nákresy obrázků, schémat, tabulek a grafů) **ZČ** – přenašeči nakažlivých nemocí (vnější a vnitřní parazité) **Pp** – zásady správného houbaření a zpracování hub **OSV–1:** cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, dovedností zapamatování **Určování a poznávání organismů** **OSV–3:** cvičení sebekontroly, organizace vlastního času, plánování učení a studia **Studium přírodnin** **OSV–8:** dovednosti pro verbální a neverbální sdělování **Cvičení pozorování a naslouchání** **OSV–9:** rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci **Organizování práce skupiny** **ENV–1:** ekosystémy lesní, polní, vodních zdrojů, mořské, lidských sídel **Druhová rozmanitost organismů** kulturní krajina **Ovlivnění přírody člověkem**	**DIALOGICKÉ METODY** **Rozhovor** (střídání otázek učitele a odpovědí žáka – neustálá zpětná vazba) **Motivační rozhovor** (před prezentací nového učiva) **Vyvozovací rozhovor** (vede žáka k logickému myšlení a úsudku z dřívějších poznatků) **Objevný rozhovor** (na základě pozorování a srovnání žák vyvozuje nové závěry) **Opakovací = fixační rozhovor** (upevňování a systematizace učiva) **Diagnostický rozhovor** (prověřování dosažených vědomostí – ústní zkoušení) **METODY PRÁCE S TEXTEM:** (učebnice, časopisy, tištěné materiály) **Čtení s výkladem** (předčítání s následným rozborem) **Samostatná práce s textem** (výběr hlavních myšlenek a schopnost se učit) **Kritické myšlení** (analýza a zhodnocení čteného textu a tvorba psaného textu, např. referátu) **ŘEŠENÍ VÝUKOVÝCH PROBLÉMŮ:** (žák dospěje k novým poznatkům a vyřešení úkolu vlastním zkoumáním, objevováním a uvažováním)
• podle obrazu popíše stavbu virové částice • jmenuje příklady virových onemocnění • uvědomuje si důležitost ochrany před virovými infekcemi	**BIOLOGIE JEDNOBUNĚČNÝCH HUB, ROSTLIN A ŽIVOČICHŮ** **2. ORGANISMY NEBUNĚČNÉ A JEDNOBUNĚČNÉ** **VIRY** • Stavba virové částice a způsob života • Virová onemocnění		
• porovná odlišnosti stavby těla bakterie od virů a buněk rostlin nebo živočichů • hodnotí význam bakterií pro oběh látek v přírodě a příklady možností jejich využívání • jmenuje příklady nemocí způsobených choroboplodnými bakteriemi a hygienické zásady prevence	**BAKTERIE** • Stavba, životní funkce, výskyt a význam bakterií • Bakteriální onemocnění		
• uvede příklady jednobuněčných zelených rostlin, popíše způsob života a tělesnou stavbu • objasní vztah mezi fotosyntézou a dýcháním, podle schématu se orientuje v přeměnách látek a energií obou dějů	**JEDNOBUNĚČNÉ ROSTLINY** • Sinice • Bičíkovci – stavba těla krásnoočka štíhlého • Rozsivky – význam křemitých schránek • Jednobuněčné zelené řasy – stavba těla zrněnky a zelenivky • Fotosyntéza a dýchání jednobuněčných rostlin		
• jmenuje zástupce prvoků, vytkne rozdíly ve stavbě těla a výživě oproti zeleným řasám • zhodnotí postavení a význam prvoků jako součást planktonu a potravních řetězců	**JEDNOBUNĚČNÍ ŽIVOČICHOVÉ: PRVOCI** • Stavba těla, životní funkce a rozmnožování trepky velké Kmen: • Nálevníci (vířenka) • Kořenonožci (měňavka, dírkonošci, mřížovci)		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
	• Bičíkovci (trypanosoma spavičná) • Výtrusovci (krvinkovka)	**ENV–2:** ohrožující faktory a ochrana čistoty vody, ovzduší, půdy; ochrana biologických druhů a ekosystémů **Vlivy dopravy, průmyslové a zemědělské činnosti na prostředí** **ENV–3:** ochrana přírody a přírodních památek **Zákonem chráněné druhy bezobratlých živočichů** **ENV–4:** příroda obce a její ochrana; zajišťování ochrany životního prostředí v obci **Správa CHKO Bílé Karpaty** **MED–1:** chápání podstaty mediálního sdělení **Kritický přístup ke zpravodajství** identifikování základních orientačních prvků v textu **Výběr podstatných informací**	**NÁZORNÉ VYUČOVACÍ METODY** **Ukázka** = demonstrace (názorné předvedení předmětů nebo jevů s využitím modelu, schématu, obrazu, videozáznamu nebo vycházky a exkurze, doplněné komentářem učitele) **Pozorování** (bezprostřední poznávání předmětů a jevů v jejich přirozeném prostředí) **Pokus** (umělé vyvolání jevu nebo procesu a jeho pozorování) **METODY PRAKTICKÝCH PRACÍ** **Frontální pokus** (žáci provádí ve skupinách samostatně nebo současně s učitelem) **Laboratorní práce** (žáci samostatně plní zadané úkoly, využívají pozorování, pokusu, popisu, měření…) **Práce s multiplikáty pomůcek** (každý žák má pro práci vlastní stejnou pomůcku) **VÝUKOVÉ PROJEKTY** (samostatný komplexní pracovní úkol žáků se zapojením myšlenkových i praktických činností) **DIDAKTICKÉ HRY** (spontánní činnost s danými pravidly směřující k dosažení určitého cíle, např. poznání, opakování, upevňování látky, zákon-čené vyhodnocením)
• zařadí kvasinky mezi jednobuněčné houby a posoudí jejich význam pro kvasný průmysl	**JEDNOBUNĚČNÉ HOUBY** • Stavba těla a rozmnožování kvasinek • Význam kvasinek (kvašení)		
• uvede příklady mnohobuněčných zelených řas, jejich výskyt v přírodě a význam	**BIOLOGIE HUB, NIŽŠÍCH ROSTLIN A ŽIVOČICHŮ** **3. ORGANISMY MNOHOBUNĚČNÉ** **MNOHOBUNĚČNÉ NIŽŠÍ ROSTLINY: MNOHOBUNĚČNÉ ŘASY** • Zelené řasy – stavba těla a rozmnožování šroubatky • Červené řasy (ruduchy) • Hnědé řasy (chaluhy) • Význam řas		
• uvědomuje si nebezpečí plísňových onemocnění a konzumace plesnivých potravin, ale i význam kulturních plísní v biotechnologiích • rozliší základní části plodnice hub a podhoubí • rozpozná naše nejznámější houby a hlavní rozlišovací znaky mezi nimi • objasní funkci dvou organismů v lišejníku a význam jejich symbiózy	**MNOHOBUNĚČNÉ HOUBY** • Houby nižší – stavba těla, rozmnožování a význam plísní • Houby vyšší – stavba těla, životní cyklus a význam vyšších hub • Houby jedovaté, nejedlé a jedlé • Lišejníky – stavba těla, symbióza		
• podle obrázku popíše stavbu těla nezmara, vysvětlí pojem obojetník a regenerace • jmenuje mořské zástupce a význam žahavců	**MNOHOBUNĚČNÍ NIŽŠÍ ŽIVOČICHOVÉ:** **A) KMEN ŽAHAVCI** • Stavba těla, orgánové soustavy, rozmnožování a životní funkce nezmara hnědého • Mořští žahavci – medúzy, sasanky, korály (vznik korálových ostrovů)		
• dodržuje hygienická opatření chránící před nákazou vnitřním cizopasníkem • na obrazu rozliší orgánové soustavy ploštěnky	**B) KMEN PLOŠTĚNCI** • Stavba těla, orgánové soustavy, životní cyklus a význam ploštěnek, motolic a tasemnic		
• orientuje se ve schématu životního cyklu tasemnice, škrkavky a roupa	**C) KMEN HLÍSTICE** • Stavba těla a význam háďátka, roupu a škrkavky		
• podle obrazu charakterizuje stavbu těla kroužkovců, zhodnotívýznam žížaly pro zúrodňování půdy • jmenuje vodní kroužkovce a pijavku jako příklad vnějšího cizopasníka	**D) KMEN KROUŽKOVCI** • Stavba těla, orgánové soustavy, rozmnožování, životní funkce a význam žížaly obecné • Význam pijavek a nitěnek • Mořští mnohoštětinatci		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	**TÉMA - Učivo**	**Mezipředmětové vztahy Průřezová témata**	**Poznámky:** metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• třídí měkkýše do systematických tříd • porovná vnější a vnitřní stavbu těla a způsob života plžů, mlžů a hlavonožců • jmenuje příklady suchozemských, sladkovodních a mořských zástupců měkkýšů • rozlišuje pojmy ulita a lastura • posoudí význam měkkýšů různých ekosystémů v potravních řetězcích	**E) KMEN MĚKKÝŠI** **Třída PLŽI:** • Vnější a vnitřní stavba těla, orgánové soustavy, rozmnožování a životní funkce hlemýžďě zahradního • Suchozemští, sladkovodní a mořští plži • Význam plžů **Třída MLŽI:** • Vnější a vnitřní stavba těla, orgánové soustavy, rozmnožování a životní funkce škeble rybničné • Sladkovodní a mořští plži • Význam mlžů **Třída HLAVONOŽCI:** • Vnější a vnitřní stavba těla a orgánové soustavy chobotnice • Mořští hlavonožci		**FORMY PRÁCE** **Frontální** (práce učitele s třídou jako celkem) **Týmová** (práce ve skupinách) **Individuální** (samostatná práce nebo s jednotlivými žáky)
• stručně charakterizuje významné tělesné znaky členovců • třídí vybrané členovce do hlavních systematických jednotek (tříd a řádů) • podle obrazu popíše stavbu těla a orgánové soustavy raka říčního • uvede zástupce a význam některých sladkovodních a mořských korýšů • na obrazu křižáka rozpozná hlavní části těla a objasní funkci některých orgánů • v souvislosti s tkaním sítí pavouků objasní pojmy instinkt a mimotělní trávení • jmenuje zástupce našich pavouků a roztočů • vysvětlí, jak se pavouci podílí na udržování biologické rovnováhy v ekosystému • preventivně se chrání před infikovanými klíšťaty, uvědomuje si nebezpečnost infekce	**F) KMEN ČLENOVCI** **Třída KORÝŠI:** • Vnější a vnitřní stavba těla, orgánové soustavy, rozmnožování a životní funkce raka říčního • Suchozemští, sladkovodní a mořští korýši • Význam korýšů **Třída PAVOUKOVCI:** • Vnější a vnitřní stavba těla, orgánové soustavy, rozmnožování a životní funkce křižáka obecného • Zástupci a význam pavouků, sekáčů, štírů a roztočů		
• podle obrazu charakterizuje vnější a vnitřní stavbu těla a orgánové soustavy vosy • u rozmnožování rozlišuje vývin přímý a nepřímý, u hmyzu vývin s proměnou nedokonalou nebo dokonalou • u hmyzu rozlišuje typy ústních ústrojí, krycí a výstražná zbarvení • porovná vybrané řády hmyzu a utřídí do nich nejznámější zástupce • posoudí hlavní příčiny vývojové úspěšnosti hmyzu a diskutuje o nich • zhodnotí hospodářský význam hmyzu, jmenuje příklady škodlivých, užitečných, užitkových a chráněných druhů hmyzu	**Třída HMYZ:** • Vnější a vnitřní stavba těla, orgánové soustavy, rozmnožování a životní funkce vosy obecné **Systematické třídění hmyzu:** • bezkřídlý hmyz • křídlatý hmyz s proměnou nedokonalou – řád jepice, vážky, švábi, škvoři, kudlanky, všekazi, rovnokřídlí, vši, stejnokřídlí, ploštice • křídlatý hmyz s proměnou dokonalou – řád síťokřídlí, blanokřídlí, brouci, blechy, dvoukřídlí, chrostíci, motýli		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	**TÉMA - Učivo**	**Mezipředmětové vztahy Průřezová témata**	**Poznámky:** metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
	• Příčiny vývojové úspěšnosti hmyzu • Hmyz v ekosystémech • Hospodářský význam hmyzu • Ochrana proti škodlivému hmyzu • Chráněné, užitkové a užitečné druhy hmyzu		

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

Obecná biologie
• orientuje se v přehledu vývoje organismů a rozliší základní projevy a podmínky života
• uvede na příkladech vliv virů a bakterií v přírodě a na člověka
• má základní vědomosti o přírodě a přírodních dějích
• pozná význam rostlin a živočichů v přírodě i pro člověka

Biologie hub
• rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby podle charakteristických znaků

Praktické poznávání přírody
• využívá metody poznávání přírody osvojované v přírodopisu

Biologie rostlin
• rozlišuje základní rostlinné fyziologické procesy a jejich využití
• uvede význam hospodářsky důležitých rostlin a způsob jejich pěstování
• rozliší základní systematické skupiny rostlin a zná jejich zástupce

Biologie živočichů
• porovná vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů
• rozliší jednotlivé skupiny živočichů a zná jejich hlavní zástupce
• odvodí na základě vlastního pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí
• ví o významu živočichů v přírodě i pro člověka a uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy

Vzdělávací oblast: ČLOVĚK A PŘÍRODA **Ročník: 7.**

Vyučovací předmět: PŘÍRODOPIS **Celková týdenní dotace (hodin): 2**

Očekávané výstupy z RVP:

Obecná biologie:
- rozpozná, porovná a objasní funkci základních orgánů (orgánových soustav) rostlin i živočichů
- třídí organismy a zařadí vybrané druhy do taxonomických jednotek

Základy ekologie:
- uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi
- rozlišuje a uvede příklady systémů organismů – populace, společenstva, ekosystémy

Biologie živočichů:
- porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů
- rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny vyšších živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin
- odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí
- zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku s živočichy

Biologie rostlin:
- odvodí na základě pozorování uspořádání rostlinného těla od buňky přes pletiva až k jednotlivým orgánům
- porovná vnější a vnitřní stavbu jednotlivých orgánů
- uvede praktické příklady jejich funkcí a vztahů v rostlině jako celku
- vysvětlí princip základních rostlinných fyziologických procesů a jejich využití při pěstování rostlin
- rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich význačné zástupce pomocí klíčů a atlasů
- odvodí na základě pozorování přírody závislost a přizpůsobení některých rostlin podmínkám prostředí

Praktické poznávání přírody:
- dodržuje základní pravidla bezpečnosti práce a chování při poznávání živé přírody
- aplikuje praktické metody poznávání přírody

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• rozlišuje hlavní taxonomické skupiny vyšších živočichů	**BIOLOGIE VYŠŠÍCH ŽIVOČICHŮ** **1. VYŠŠÍ ŽIVOČICHOVÉ:** • Základní rozdíly mezi nižšími a vyššími živočichy **KMEN: STRUNATCI** • Obecné schéma tělesné stavby a hlavní znaky strunatců • Charakteristika orgánových soustav A) PODKMEN **PLÁŠTĚNCI** • Stavba těla a orgány sumky obecné B) PODKMEN **BEZLEBEČNÍ** • Stavba těla a orgány kopinatce plžového C) PODKMEN **OBRATLOVCI** • Stavba těla a orgánové soustavy • Systematické třídění podkmene obratlovců	**F** – fyzikální veličiny (délka, hmotnost, objem, obsah, tlak, rychlost, teplota, čas); skupenství látek a jeho přeměny (vypařování a kapalnění); hydrostatický tlak a Archimédův zákon (vodní živočichové); atmosférický tlak (dýchání); aerodynamické a hydrodynamické tvary těl; formy energie (tepelná, mechanická, chemická, elektrická); obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie (biomasa, fosilní paliva); vlastnosti zvuku (stavba ucha); vlastnosti světla (stavba oka, zaostření); ochrana organismů před UV-zářením; příjem sluneční energie vegetací a celkový oběh energie na Zemi **Inf** – vyhledávání informací na internetu a v databázích; vyhodnocení a zpracování ověřených dat v textovém a grafickém editoru (referáty) **Ch** – vlastnosti látek (hustota, rozpustnost, vodivost); vznik a užití fosilních paliv (uhelnatění); využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje (obnovitelné a neobnovitelné zdroje); prudce jedovaté látky v organismech (jedovaté rostliny a hadi)	**MONOLOGICKÉ METODY** **Metoda výkladu** (prezentace nového učiva pomocí učitelova slovního projevu) **Vysvětlování** (projev se zpětnou vazbou; zapojení žáka do procesu objasňování; dodržení principu srozumitelnosti a zapamatovatelnosti) **Vyprávění** (seznámení s určitou událostí; má děj – použití obrázků, fotografií) **Popis** (rozbor základních rysů objektu nebo procesu s využitím modelu,obrazu)
• porovná rozdíly mezi nižšími a vyššími živočichy • stručně charakterizuje významné znaky kmene strunatců			
• zařadí vybrané zástupce druhů do systematických tříd obratlovců			
• porovná jednotlivé systematické třídy obratlovců a vytkne rozdíly v tělesné stavbě a způsobu života • podle znaků v tělesné stavbě vyvodí přizpůsobení živočicha danému prostředí • na schématu zástupce obratlovce rozliší hlavní orgány a orgánové soustavy, stručně vysvětlí jejich funkci a význam • rozpozná a pojmenuje významné zástupce z podkmene obratlovců			
• rozhodne, do které systematické třídy obratlovců se řadí mihule	1) třída **KRUHOÚSTÍ** • Stavba těla mihule		
• vysvětlí, co je to predátor a jak se paryby (žraloci) podílí na udržování biologické rovnováhy v mořských ekosystémech	2) třída **PARYBY** • Stavba těla žraloka		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	**TÉMA - Učivo**	**Mezipředmětové vztahy Průřezová témata**	**Poznámky:** metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• podle obrazu popíše vnější a vnitřní stavbu těla kapra obecného • objasní význam postranní čáry a plynového měchýře pro ryby ve vodním prostředí • orientuje se na schématu krevního oběhu a dýchání žábrami u ryb • rozumí procesu vnějšího oplození při rozmnožování ryb • podle přírodniny nebo obrázku určí naše nejvýznamnější zástupce ryb • na různých příkladech ryb posoudí potravní vztahy mezi nimi • zhodnotí, které faktory porušují biologickou rovnováhu ve vodních ekosystémech • uvědomuje si nebezpečí znečištění vod odpadními látkami • diskutuje o významu rybolovu pro člověka i negativních důsledcích na přírodní ekosystémy	3) třída **RYBY** • Vnější a vnitřní stavba těla, orgánové soustavy a rozmnožování kapra obecného • Systematické třídění ryb: <u>podtřídy</u> dvojdyšné (bahník), lalokoploutvé (latimerie) a paprskoploutvé ryby nadřády chrupavčité (jeseter) a kostnaté ryby • Zástupci sladkovodních (čeleď lososovití, štikovití, kaprovití, sumcovití, okounovití) a mořských ryb (čeleď sleďovití, treskovití, tuňákovití) • Vodní ekosystémy • Hospodářský význam ryb (rybnikářství a rybolov)	**Z** – krajinná sféra (složky a prvky přírodní sféry, geografická pásma, výškové stupně, přírodní oblasti); geografické rozšíření organismů na Zemi; trvale udržitelný život a rozvoj; zásady ochrany přírody a životního prostředí; chráněná území přírody; mořský rybolov a rybnikářství v ČR; geologické změny povrchu jako jedna z podmínek evoluce; hospodářsky významné druhy organismů (pro zemědělství, průmysl, dopravu); zavlečené druhy organismů ze světa na území ČR **M** – počítání a porovnávání čísel, užití jednoduchých početních operací, odhadů a zaokrouhlování, využití kalkulátoru; převody jednotek; procenta a poměr (mikroskop); práce s tabulkami, grafy a diagramy; osa, rovina a střed souměrnosti (těla) **D** – archeologické nálezy fosílií vyhynulých organismů (paleontologie) – prvohorní kapraďorosty, druhohorní veleještěři; historicky významní biologové a jejich objevy **Ov** – zákony na ochranu přírody **Čj** – spisovný mluvený a písemný projev; formulace hlavní myšlenky textu; práce se slovníky (encyklopediemi) a rejstříky; obohacování slovní zásoby; vytváření vlastních textů **Cj** – správná výslovnost a pravopis cizojazyčných termínů **Vv** – rozvoj smyslové citlivosti pro tvary a barvy (nákresy obrázků, schémat, tabulek a grafů) **ZČ** – návykové látky – drogy a omamné látky získané z rostlin **VP** – pěstitelské práce (pěstování ovoce, zeleniny, okrasných rostlin) **OSV–1:** cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, dovedností zapamatování **Určování a poznávání živých přírodnin organismů** **OSV–3:** cvičení sebekontroly, organizace vlastního času, plánování učení a studia **Studium přírodnin v průběhu ročních období** **OSV–8:** dovednosti pro verbální a neverbální sdělování **Cvičení pozorování a naslouchání** **OSV–9:** rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci **Organizování práce skupiny**	**DIALOGICKÉ METODY** **Rozhovor** (střídání otázek učitele a odpovědí žáka – neustálá zpětná vazba) **Motivační rozhovor** (před prezentací nového učiva) **Vyvozovací rozhovor** (vede žáka k logickému myšlení a úsudku z dřívějších poznatků) **Objevný rozhovor** (na základě pozorování a srovnání žák vyvozuje nové závěry) **Opakovací = fixační rozhovor** (upevňování a systematizace učiva) **Diagnostický rozhovor** (prověřování dosažených vědomostí – ústní zkoušení) **METODY PRÁCE S TEXTEM:** (učebnice, časopisy, tištěné materiály) **Čtení s výkladem** (předčítání s následným rozborem) **Samostatná práce s textem** (výběr hlavních myšlenek a schopnost se učit) **Kritické myšlení** (analýza a zhodnocení čteného textu a tvorba psaného textu, např. referátu) **ŘEŠENÍ VÝUKOVÝCH PROBLÉMŮ:** (žák dospěje k novým poznatkům a vyřešení úkolu vlastním zkoumáním, objevováním a uvažováním)
• vyvozuje souvislost mezi jednoduchých krevním oběhem a studenokrevností obojživelníků a plazů • na obrazu ještěrky pozoruje a určí hlavní části těla a vnitřní stavbu orgánových soustav • rozlišuje tělesné znaky v rámci pohlavní dvojtvárnosti • užívá termín vnitřní oplození při rozmnožování plazů, ptáků a savců • určí naše významné zástupce plazů	5) třída **PLAZI** • Vyhynulí druhohorní veleještěři • Stavba těla a orgánové soustavy ještěrky obecné • Systematické třídění plazů: a) řád Šupinatí – Podřády ještěři (ještěrka, slepýš, chameleón, leguán) a hadi (užovka, zmije, kobra, hroznýš) b) řád Želvy (kareta, kožatka) c) řád Krokodýli (aligátor, kajman)		
• orientuje se v systematických skupinách plazů a řadí do nich vybrané zástupce druhů	• Ohrožené a chráněné druhy plazů • Vývoj dokonalejších obratlovců ptáků a savců		
• podle obrazu nebo přírodniny rozliší a určí hlavní znaky tělesné stavby, popíše a objasní funkci orgánových soustav a orgánů u ptáků • na schématu krevního oběhu objasní pohyb krve v těle a vyvodí souvislosti s teplokrevností ptáků a savců • jmenuje příklady hospodářského využití ptactva a význam pro biologickou rovnováhu • poznává a určuje naše významné druhy ptáků	6) třída **PTÁCI** • Stavba těla a orgánové soustavy holuba skalního • Stavba pera a vajíčka ptáků • Hospodářský význam ptáků (drůbežářství, myslivost, sokolnictví) • Ohrožené a chráněné druhy ptáků (biologická rovnováha) • Systematické třídění ptáků – nadřády **Běžci** (pštros), **Plavci** (tučňák), **Letci**		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• orientuje se v systematickém třídění ptáků	– řády Potápky, Trubkonosí (albatros), Veslonozí (pelikán), Brodiví (čáp), Vrubozobí (kachna), Dravci (káně), Hrabaví (bažant), Bahňáci (sluka), Dlouhokřídlí (racek), Krátkokřídlí (lyska), Měkkozobí (holub), Sovy (výr), Svišťouni (rorýs), Kukačky, Srostloprstí (ledňáček), Šplhavci (datel), Pěvci (vrabec)	**ENV–1:** ekosystémy lesní, polní, vodních zdrojů, mořské, lidských sídel **Druhová rozmanitost organismů** kulturní krajina **Ovlivnění přírody člověkem** **ENV–2:** ohrožující faktory a ochrana čistoty vody, ovzduší, půdy; ochrana biologických druhů a ekosystémů **Vlivy dopravy, průmyslové a zemědělské činnosti na prostředí** biodiverzita **Druhová rozmanitost** přírodní zdroje surovin a energie **Prvohorní kapraďorosty, les – zdroj dřeva** **ENV–3:** lidské aktivity a životní prostředí **Vliv hospodářské činnosti na prostředí** ochrana přírody a přírodních památek **Zákonem chráněné druhy rostlin a živočichů** **ENV–4:** zajišťování ochrany životního prostředí a přírody v obci **Správa CHKO Bílé Karpaty** aktuální ekologický problém v obci **Např. přetížená dopravní situace** rozdílnost přírodních podmínek na Zemi **Biomy** **MED–1:** chápání podstaty mediálního sdělení **Kritický přístup ke zpravodajství** identifikování základních orientačních prvků v textu **Výběr podstatných informací**	**NÁZORNÉ VYUČOVACÍ METODY** **Ukázka** = demonstrace (názorné předvedení předmětů nebo jevů s využitím modelu, schématu, obrazu, videozáznamu nebo vycházky a exkurze, doplněné komentářem učitele) **Pozorování** (bezprostřední poznávání předmětů a jevů v jejich přirozeném prostředí) **Pokus** (umělé vyvolání jevu nebo procesu a jeho pozorování) **METODY PRAKTICKÝCH PRACÍ** **Frontální pokus** (žáci provádí ve skupinách samostatně nebo současně s učitelem) **Laboratorní práce** (žáci samostatně plní zadané úkoly, využívají pozorování, pokusu, popisu, měření…) **Práce s multiplikáty pomůcek** (každý žák má pro práci vlastní stejnou pomůcku) **VÝUKOVÉ PROJEKTY** (samostatný komplexní pracovní úkol žáků se zapojením myšlenkových i praktických činností) **DIDAKTICKÉ HRY** (spontánní činnost s danými pravidly směřující k dosažení určitého cíle, např. poznání, opakování, upevňování látky, zakončené vyhodnocením)
• rozlišuje hlavní taxonomické skupiny vyšších rostlin • porovná rozdíly mezi nižšími a vyššími rostlinami • posoudí příčiny vývoje vyšších rostlin • podle obrázku popíše rostlinné orgány a životní cyklus mechové rostlinky • uvede podmínky výskytu mechů • uvede příklady mechů • zdůvodní jejich význam pro lesní ekosystémy • zhodnotí význam prvohorních kapraďorostů pro vznik černého uhlí • rozlišuje neobnovitelné a obnovitelné zdroje energie • podle obrazu nebo přírodniny porovná stavbu těla plavuně, přesličky a kapradiny • jmenuje příklady našich kapraďorostů • rozlišuje hlavní typy rostlinných pletiv • zhodnotí jejich význam pro životní funkce rostlin • porovná znaky, životní cykly a rozmnožování výtrusných a semenných rostlin • podle schématu popíše stavbu těla (rostlinné orgány a pletiva) borovice lesní • rozliší jednodomé a dvoudomé rostliny, pohlavní a vegetativní rozmnožování • pojmenuje a určí známé zástupce našich nahosemenných rostlin (jehličnanů) • zhodnotí význam jehličnanů pro dřevozpracující průmysl a lesní ekosystémy	**BIOLOGIE VYŠŠÍCH ROSTLIN** **2. VYŠŠÍ ROSTLINY** • Základní rozdíly mezi nižšími a vyššími rostlinami • Vývoj vyšších rostlin • Systematické třídění vyšších rostlin: 1. oddělení **Rhyniophyta** 2. oddělení **Mechorosty** - třídy Játrovky a Mechy (stavba těla a zástupci) **CÉVNATÉ ROSTLINY VÝTRUSNÉ** – Kapraďorosty (stavba těla, životní cyklus a zástupci) 3. oddělení **Plavuně** 4. oddělení **Přesličky** 5. oddělení **Kapradiny** • Soustavy pletiv rostlinných těl kapraďorostů: krycí, vodivá, základní a dělivá pletiva **CÉVNATÉ ROSTLINY SEMENNÉ** • Základní znaky **NAHOSEMENNÉ ROSTLINY** 1. oddělení **Cykasy** 2. oddělení **Jinany** 3. oddělení **Jehličnany** • Stavba těla (kořen, stonek, list, květ) • Pohlavní rozmnožování a životní cyklus borovice lesní • Lesní ekosystémy • Zástupci jehličnanů – čeledi borovicovité, cypřišovité, tisovité a tisovcovité		
• dodržuje zásady správného chování v lese			
• na obrazu popíše stavbu těla krytosemenných rostlin, rozliší rostlinné orgány a pletiva • zhodnotí význam přeměny rostlinných orgánů a přizpůsobení k jiným funkcím • podle schématu jmenuje základní části květu, odliší pojem opylení a oplození	**KRYTOSEMENNÉ ROSTLINY** • Rostlinná pletiva a orgány • Vnější a vnitřní stavba, funkce, přeměny a druhotné tloustnutí kořene a stonku • Vnější a vnitřní stavba, funkce a přeměny listu, tvary listů		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• rozpozná jednopohlavný a oboupohlavný květ • porovná jednoduchá a složená květenství • třídí plody na dužnaté a suché • zhodnotí hospodářský význam některých krytosemenných rostlin	• Stavba oboupohlavního květu • Květenství • Opylení, oplození a vývin plodů • Plody a jejich třídění • Hospodářský význam rostlin • Třídění krytosemenných rostlin		**FORMY PRÁCE** **Frontální** (práce učitele s třídou jako celkem) **Týmová** (práce ve skupinách) **Individuální** (samostatná práce nebo s jednotlivými žáky)
• s využitím botanických klíčů a atlasů určí vybrané druhy krytosemenných rostlin a zařadí je do rostlinných čeledí			
• porovná rozdílné znaky jednoděložných a dvouděložných rostlin	• Rozdíly mezi dvouděložnými a jednoděložnými rostlinami **DVOUDĚLOŽNÉ ROSTLINY** • Čeledi Pryskyřníkovité; Hvězdnicovité; Růžovité; Brukvovité; Miříkovité; Mákovité; Lilkovité; Bobovité; Vrbovité; Bukovité; Břízovité **JEDNODĚLOŽNÉ ROSTLINY** • Čeledi Liliovité; Amarylkovité; Lipnicovité; Vstavačovité		
• jmenuje příklady různých společenstev a ekosystémů • rozlišuje přírodní a biologickou rovnováhu	**ZÁKLADY EKOLOGIE** **PŘÍRODA A JEJÍ OHROŽENÍ** • Živé a neživé složky přírody • Ekosystémy a společenstva • Přírodní a biologická		
• uvědomuje si význam ochrany ohrožených druhů rostlin a živočichů a přispívá k ní vlastním chováním • na mapě ČR vyhledá chráněná území	**OCHRANA PŘÍRODY** • Ohrožené druhy a červené seznamy • Chráněná území		

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

Biologie rostlin
- rozlišuje základní rostlinné fyziologické procesy a jejich využití
- uvede význam hospodářsky důležitých rostlin a způsob jejich pěstování
- rozliší základní systematické skupiny rostlin a zná jejich zástupce

Biologie živočichů
- porovná vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů
- rozliší jednotlivé skupiny živočichů a zná jejich hlavní zástupce
- odvodí na základě vlastního pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí
- ví o významu živočichů v přírodě i pro člověka a uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy

Ekologie
- uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi
- objasní základní princip některého ekosystému
- vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech
- popíše změny v přírodě vyvolané člověkem a objasní jejich důsledky
- pozná kladný a záporný vliv člověka na životní prostředí

Praktické poznávání přírody
- využívá metody poznávání přírody osvojované v přírodopisu

Vzdělávací oblast: ČLOVĚK A PŘÍRODA **Ročník: 8.**

Vyučovací předmět: PŘÍRODOPIS **Celková týdenní dotace (hodin): 2**

Očekávané výstupy z RVP:

Obecná biologie a genetika:
- vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti
- uvede příklady dědičnosti v praktickém životě a příklady vlivu prostředí na utváření organismů

Biologie živočichů:
- porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů
- rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin
- odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí
- zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy

Biologie člověka:
- určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy
- orientuje se v základních vývojových stupních fylogeneze člověka
- objasní vznik a vývin nového jedince od početí až do stáří
- rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby, objasní význam zdravého způsobu života
- aplikuje první pomoc při poranění a jiném poškození těla

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	**TÉMA - Učivo**	**Mezipředmětové vztahy Průřezová témata**	**Poznámky:** metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• orientuje se v taxonomickém třídění savců, rozliší základní řády savců a podle charakteristických znaků do nich roztřídí a zařadí vybrané zástupce • popíše podle obrazu vnější a vnitřní stavbu těla (kostru, orgány a orgánové soustavy) vybraných savců • porovná stavbu těla savců s ostatními třídami obratlovců a jednotlivé řády savců mezi sebou, najde rozdíly • s využitím zoologických klíčů a atlasů rozpozná a určí typické vybrané zástupce savců z jednotlivých ekosystémů u nás i z různých biomů ve světě • posoudí způsob života a přizpůsobení savců jednotlivým typům prostředí • s pomocí zeměpisného atlasu zařadí vybrané typické druhy savců do světových biomů • zhodnotí význam hospodářsky důležitých savců pro člověka • objasní principy biologické rovnováhy mezi savci navzájem i mezi savci a ostatními skupinami organismů, rozpozná cesty její narušování a na příkladech vysvětlí vzájemné potravní řetězce • používá a ovládá základní zoologické termíny • samostatně vyhledává a třídí informace o savcích získané z literatury, médií, internetu, pozorováním nebo pokusem • uvědomuje si nutnost ochrany ohrožených druhů savců a chrání je • dodržuje pravidla bezpečného chování a hygieny při kontaktu se savci	**BIOLOGIE ŽIVOČICHŮ (SAVCŮ)** **SYSTEMATICKÉ TŘÍDĚNÍ SAVCŮ:** **VEJCORODÍ:** • řád **Ptakořitní** (ježurovití, ptakopyskovití) **ŽIVORODÍ:** • řád **Vačnatci** (vačicovití, klokanovití, koalovití) **VYBRANÉ ŘÁDY PLACENTÁLNÍCH SAVCŮ:** • **Hmyzožravci** (ježkovití, krtkovití, rejskovití) • **Letouni** (kaloňovití, upírovití, vrápencovití, netopýrovití) • **Chudozubí** (lenochodovití, mravenečníkovití, pásovcovití) • **Hlodavci** (veverkovití, bobrovití, myšovití, plchovití, tarbíkovití, morčatovití, nutriovití, dikobrazovití) • **Zajícovci** (zajícovití, pišťuchovití) • **Šelmy** (kočkovití, cibetkovití, hyenovití, psovití, lasicovití, medvědovití) • **Ploutvonožci** (lachtanovití, tuleňovití, mrožovití) • **Kytovci** (delfínovití, vorvaňovití, plejtvákovití, velrybovití) • **Chobotnatci** (slonovití) • **Sirény = Ochechule** (kapustňákovití, moroňovití) • **Lichokopytníci** (koňovití, tapírovití, nosorožcovití) • **Sudokopytníci** (prasatovití, hrochovití, velbloudovití, jelenovití, žirafovití, turovití) • **Primáti** (poloopice, opice ploskonosé a úzkonosé, lidoopi)	**F** – fyzikální veličiny (délka, hmotnost, objem, obsah, tlak, rychlost, teplota, čas); skupenství látek a jeho přeměny (vypařování a kapalnění); hydrostatický tlak a Archimédův zákon (vodní živočichové); atmosférický tlak (dýchání); formy energie (tepelná, mechanická, chemická, elektrická); aerodynamické a hydrodynamické tvary těl savců; vlastnosti zvuku (stavba ucha člověka); vlastnosti světla (stavba oka člověka); smyslová čidla kůže (tlaku, teploty); pohyblivé spojení kostí v kloubu; svalová práce; mechanika dýchání (fyzikální činitelé); přenos vzruchu; lékařské přístroje EKG, EEG **M** – počítání a porovnávání čísel, užití jednoduchých početních operací, odhadů a zaokrouhlování, využití kalkulátoru; převody jednotek; procenta a poměr (mikroskop); práce s tabulkami, grafy a diagramy; osa, rovina a střed souměrnosti (těla, orgánů) **Ch** – vlastnosti látek (hustota, rozpustnost, vodivost); částicové složení látek (atomy, molekuly); chemické prvky a sloučeniny (značky, názvosloví); biochemické reakce v organismu (metabolické přeměny látek a energií); vliv vybraných chemických sloučenin a prvků na člověka; zdroje, vlastnosti a význam sacharidů, tuků, bílkovin a vitaminů v lidském těle; léčiva a návykové látky **Cj** – správná výslovnost a pravopis cizojazyčných termínů	**MONOLOGICKÉ METODY** **Metoda výkladu** (prezentace nového učiva pomocí učitelova slovního projevu) **Vysvětlování** (projev se zpětnou vazbou; zapojení žáka do procesu objasňování; dodržení principu srozumitelnosti a zapamatovatelnosti) **Vyprávění** (seznámení s určitou událostí; má děj – použití obrázků, fotografií) **Popis** (rozbor základních rysů objektu nebo procesu s využitím modelu, obrazu)

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• uvede příklady vrozeného a naučeného chování živočichů • popíše různé sociální vztahy v rámci skupiny živočichů • rozpozná typické projevy varovného a útočného chování živočichů • rozlišuje základní typy komunikace u zvířat • na příkladech doloží způsoby teritoriálního chování a hierarchického uspořádání živočichů ve skupině • pozoruje chování zvířat v přírodě i v chovech	**ETOLOGIE – VĚDA O CHOVÁNÍ ŽIVOČICHŮ** • Vrozené zděděné chování (nepodmíněné reflexy a instinktivní chování, učení) • Naučené získané chování (přivykání, podmíněné reflexy) • Chování ochranné a obranné (útěk, strnulost, hrozba, útok) • Dorozumívání živočichů (hlasová, zraková, dotyková, chemická komunikace) • Sociální chování (obrana teritoria, hodnostní pořádek) • Význam etologie pro praxi	**Inf** – vyhledávání informací na internetu a v databázích; vyhodnocení a zpracování ověřených dat v textovém a grafickém editoru referáty) **Z** – krajinná sféra (složky a prvky přírodní sféry, geografická pásma, výškové stupně, přírodní oblasti, biomy); geografické rozšíření savců na Zemi; hospodářsky významné druhy savců (pro zemědělství, průmysl, dopravu); zavlečené druhy savců do nepůvodního prostředí (ze světa na území ČR); střídání různých období z hlediska délky trvání dne, změn teplot a srážek (zimní spáči, migrace zvířat) **Vv** – rozvoj smyslové citlivosti pro tvary a barvy (nákresy obrázků, schémat, tabulek a grafů) **D** – vývoj člověka od pravěku do současnosti; názory na vznik a vývoj člověka; archeologické nálezy vyhynulých předchůdců (primátů) dnešního člověka (antropologie); procesy hominizace a sapientace; vznik lidských ras; historicky významní biologové a jejich objevy; vývoj savců (od druhohor do čtvrtohor) **Čj** – spisovný mluvený a písemný projev; formulace hlavní myšlenky textu; práce se slovníky (encyklopediemi) a rejstříky; obohacování slovní zásoby; vytváření vlastních textů **Ov** – ochrana přírodních památek; extremistické projevy v chování lidí (rasismus, nacionalismus); ochrana lidských práv; zákon na ochranu zvířat proti týrání **ZČ** – individuální vývoj člověka (těhotenství, porod, puberta, dospívání); sexuální výchova (antikoncepce, plánované rodičovství); výživa a zdraví (zásady správné výživy); tělesná a duševní hygiena; první pomoc; ochrana před chorobami (imunitní systém člověka); přehled častých onemocnění č lověka; prevence zneužívání návykových látek (toxikomanie, alkoholismus, kouření) **Hv** – hlasivky (vznik tónu); sluchové ústrojí (stavba ucha) **Pp** – příprava pokrmů (zásady zdravé výživy) **Tv** – význam pohybu pro zdraví; pohybová soustava člověka (stavba svalstva a kostry); správné držení těla; činnost příčně pruhované a srdeční svalové tkáně; svalová práce aerobní a anaerobní; činnost srdce; krevní cévy; dýchací soustava (mechanika dýchání a plicní ventilace)	**DIALOGICKÉ METODY** **Rozhovor** (střídání otázek učitele a odpovědí žáka – neustálá zpětná vazba) **Motivační rozhovor** (před prezentací nového učiva) **Vyvozovací rozhovor** (vede žáka k logickému myšlení a úsudku z dřívějších poznatků) **Objevný rozhovor** (na základě pozorování a srovnání žák vyvozuje nové závěry) **Opakovací = fixační rozhovor** (upevňování a systematizace učiva) **Diagnostický rozhovor** (prověřování dosažených vědomostí – ústní zkoušení) **METODY PRÁCE S TEXTEM:** (učebnice, časopisy, tištěné materiály) **Čtení s výkladem** (předčítání s následným rozborem) **Samostatná práce s textem** (výběr hlavních myšlenek a schopnost se učit) **Kritické myšlení** (analýza a zhodnocení čteného textu a tvorba psaného textu, např. referátu) **ŘEŠENÍ VÝUKOVÝCH PROBLÉMŮ:** (žák dospěje k novým poznatkům a vyřešení úkolu vlastním zkoumáním, objevováním a uvažováním)
• zařadí člověka do taxonomického systému živočichů • objasní názory na vznik člověka • stručně charakterizuje hlavní etapy jeho vývoje	**BIOLOGIE ČLOVĚKA** **VÝVOJ ČLOVĚKA** • Australopiték, Člověk zručný, Člověk vzpřímený, Člověk rozumný (neandrtálský a vyspělý) • Procesy hominizace a sapientace		
• rozlišuje základní lidské rasy a porovná tělesné rozdíly mezi nimi • uvědomuje si společenskou nebezpečnost rasismu, nacionalismu a náboženské nesnášenlivosti	**LIDSKÉ RASY** • Rozdíly mezi bílou, černou a žlutou rasou (rasismus)		
• popíše stavbu a strukturu lidské buňky	**STAVBA ŽIVOČIŠNÉ BUŇKY** • Chemické a látkové složení • Struktura buňky (buněčný povrch, cytoplazma s membránovými organelami, jádro) • Rozmnožování buněk (mitóza, meióza)		
• rozlišuje základní typy tkání • stručně objasní jejich funkci a lokalizuje je v lidském těle • stručně objasní princip přenosu nervového vzruchu mezi neurony v nervové tkáni	**TYPY TKÁNÍ** • Epitely • Pojiva (vazivo, chrupavka, kost) • Tkáň svalová (hladká, příčně pruhovaná, srdeční) • Činnost svalu • Tkáň nervová (stavba neuronu, přenos vzruchu)		
• podle schématu popíše vnější a vnitřní stavbu kosti • určí význam kostní dřeně • na modelu pozoruje kostru • rozezná a pojmenuje důležité kosti lidského těla • zdůvodní význam péče o chrup • vyhledá rozdíly mezi mléčným a trvalým chrupem	**SOUSTAVA KOSTERNÍ** • Kostra hlavy (stavba lebka a chrupu) • Kostra trupu (oddíly páteře, stavba obratle, kostra hrudníku) • Kostra končetin (horní a dolní končetina) • Tvar a spojení kostí		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• porovná funkci svalů příčně pruhovaných, hladkých a srdečního, lokalizuje je • na obraze vyhledá hlavní svaly lidského těla • objasní princip svalové práce dynamické a statické, aerobní a anaerobní	**SOUSTAVA SVALOVÁ** • Stavba svalu • Svalová práce (dynamická, statická, aerobní, anaerobní) • Svaly lidského těla (hlavy, krku, trupu, horních a dolních končetin)		
• vybírá příklady svalů pracujících při činnosti protichůdně nebo souběžně		OSV-1: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, dovedností zapamatování **Určování a poznávání organismů** OSV-2: moje tělo **Biologie člověka** OSV-6: rozvoj pozornosti vůči odlišnostem mezi lidmi **Vnější stavba těla člověka** OSV-8: dovednosti pro verbální a neverbální sdělování, cvičení **Pozorování a naslouchání** OSV-9: rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci **Organizování práce skupiny** MKV-3: odlišnost lidí a vzájemná rovnocennost různých etnik a kultur **Lidské rasy, rasismus** ENV-1: ekosystémy lesní, polní, vodních zdrojů, mořské, lidských sídel **Druhová rozmanitost savců** ENV-2: ohrožující faktory a ochrana čistoty vody, ovzduší, půdy; ochrana biologických druhů a ekosystémů **Vlivy dopravy, průmyslové a zemědělské činnosti na prostředí** biodiverzita **Druhová rozmanitost** ENV-3: ochrana přírody a přírodních památek **Zákonem chráněné druhy** ENV-4: příroda obce a její ochrana, zajišťování ochrany životního prostředí v obci **Správa CHKO Bílé Karpaty** aktuální ekologický problém v obci **Např. přetížená dopravní situace** **Prostředí a zdraví** **Biomy** MED-1: chápání podstaty mediálního sdělení **Kritický přístup ke zpravodajství** identifikování základních orientačních prvků v textu **Výběr podstatných informací**	**NÁZORNÉ VYUČOVACÍ METODY** **Ukázka** = demonstrace (názorné předvedení předmětů nebo jevů s využitím modelu, schématu, obrazu, videozáznamu nebo vycházky a exkurze, doplněné komentářem učitele) **Pozorování** (bezprostřední poznávání předmětů a jevů v jejich přirozeném prostředí) **Pokus** (umělé vyvolání jevu nebo procesu jeho pozorování) **METODY PRAKTICKÝCH PRACÍ** **Frontální pokus** (žáci provádí ve skupinách samostatně nebo současně s učitelem) **Laboratorní práce** (žáci samostatně plní zadané úkoly, využívají pozorování, pokusu, popisu, měření…) **Práce s multiplikáty** pomůcek (každý žák má pro práci vlastní stejnou pomůcku) **VÝUKOVÉ PROJEKTY** (samostatný komplexní pracovní úkol žáků se zapojením myšlenkových i praktických činností) **DIDAKTICKÉ HRY** (spontánní činnost s danými pravidly směřující
• porovná funkci jednotlivých částí trávicí soustavy • objasní základní funkce a význam trávicí soustavy pro zpracování a vstřebání potravy • popíše postup potravy trávicí trubicí při trávení a používá termín peristaltika • stručně charakterizuje význam trávících šťáv a enzymů pro štěpení živin • zhodnotí význam slinivky břišní a jater pro metabolismus a trávení potravy	**SOUSTAVA TRÁVÍCÍ** • Stavba a funkce trávicí trubice: Dutina ústní (slinné žlázy, jazyk), Hltan, Jícen, Žaludek (mechanická a chemická funkce), Tenké střevo (trávení a vstřebávání), Tlusté střevo (činnost bakterií) • Trávicí žlázy: Slinivka břišní (tvorba enzymů a hormonů), Játra (metabolismus, tvorba žluči)		
• podle modelu nebo obrazu pojmenuje a popíše jednotlivé části dýchací soustavy • objasní základní funkce a význam dýchací soustavy při výměně dýchacích plynů • vysvětlí princip plicní ventilace a přenosu kyslíku z atmosféry do buněk	**SOUSTAVA DÝCHACÍ** • Stavba a činnost dýchací soustavy (horní a dolní dýchací cesty, plíce) • Mechanika dýchání • Plicní ventilace • Řízení činnosti dýchání		
• podle modelu nebo obrazu pojmenuje a popíše jednotlivé části oběhové soustavy se zaměřením na srdce • objasní základní funkce, význam oběhové soustavy a činnost srdce • odliší tepny, žíly a vlásečnice a vyloží jejich význam pro přenos krve • porovná funkci jednotlivých částic (červených a bílých krvinek a krevních destiček) v krvi • rozlišuje krevní skupiny a vysvětlí princip fungování obranného imunitního systému • změří dechovou frekvenci, tep a zdůvodní význam měření krevního tlaku	**SOUSTAVA OBĚHOVÁ** • Srdce (stavba a činnost srdce) • Krevní tlak a jeho řízení • Krevní cévy (tepny, žíly, vlásečnice) • Tělní tekutiny (tkáňový mok, lymfa, krev) • Krev: Složení a funkce krve (krevní plazma, červené a bílé krvinky, krevní destičky) • Slezina • Krevní skupiny • Mízní soustava		
• podle modelu nebo obrazu pojmenuje a popíše jednotlivé části vylučovací soustavy se zaměřením na ledvinu • objasní funkce a význam vylučovací soustavy při odstraňování odpadních látek z krve a těla	**SOUSTAVA VYLUČOVACÍ** • Stavba a činnost ledvin (nefronu) • Tvorba moči • Vývodné močové cesty (močovody, močový měchýř a trubice)		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• posoudí základní funkce, stavbu a význam kožní soustavy a čidel v kůži	**SOUSTAVA KOŽNÍ** • Stavba a funkce kůže (pokožka, škára, podkožní vazivo) • Kožní útvary (nehty, vlasy,chlupy) • Kožní žlázy a smyslová čidla kůže		k dosažení určitého cíle, např. poznání, opakování, upevňování látky, zakonče-
• podle modelu nebo obrazu pojmenuje a popíše jednotlivé orgány a části rozmnožovací soustavy muže a ženy • objasní základní funkce a význam rozmnožovací soustavy, vliv pohlavních hormonů na vývoj tělesných znaků, tvorbu pohlavních buněk a sexuální chování	**SOUSTAVA ROZMNOŽOVACÍ** • Rozmnožovací soustava muže: Vnitřní pohlavní ústrojí (varlata – tvorba spermií a pohlavního hormonu, přídatné žlázy) • Zevní mužské pohlavní ústrojí (pyj) • Rozmnožovací soustava ženy: Vnitřní pohlavní ústrojí (vaječníky – tvorba vajíček a pohlavních hormonů) • Vývodné pohlavní cesty (vejcovod, děloha, pochva) • Menstruační a ovulační cyklus • Zevní ženské pohlavní ústrojí (lůno) • Oplození		**FORMY PRÁCE** **Frontální** (práce učitele s třídou jako celkem) **Týmová** (práce ve skupinách) **Individuální** (samostatná práce nebo s jednotlivými žáky)
• vyjmenuje lidské smysly • podle modelu nebo obrazu popíše jednotlivé části zrakového, sluchového, čichového a chuťového ústrojí • objasní princip fungování smyslových ústrojí • uvede možnosti poškození smyslových ústrojí a jejich vady	**SOUSTAVA SMYSLOVÁ** • Zrakový orgán (stavba a činnost oka, poruchy vidění) • Sluchový orgán (stavba a činnost ucha) • Čidla čichu a chuti		
• rozlišuje hlavní žlázy s vnitřním vyměšováním a význam jimi vytvářenými hormony	**SOUSTAVA ŽLÁZ S VNITŘNÍM VYMĚŠOVÁNÍM** • Hormony produkované podvěskem mozkovým, šišinkou, štítnou žlázou, příštítnými tělísky, slinivkou břišní a nadledvinami • Činnost hormonů		
• vyjádří význam nervového řízení lidského organismu při zajišťování životních funkcí • podle modelu nebo obrazu pojmenuje a popíše jednotlivé části nervové soustavy • v centrální nervové soustavě rozliší míchu a části mozku • objasní základní princip nervové činnosti • popíše reflexní oblouk • odliší nepodmíněné a podmíněné reflexy	**SOUSTAVA NERVOVÁ** • Centrální nervová soustava: Stavba a funkce míchy • Stavba a činnost mozku (koncový mozek, mezimozek, střední mozek, zadní mozek, prodloužená mícha) • Obvodová nervová soustava (hlavové, míšní a útrobní nervy) • Nervová činnost (reflexy, 1. a 2. signální soustava)		
• rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby, objasní význam zdravého způsobu života • aplikuje první pomoc při poranění a jiném poškození těla	**PREVENCE NEMOCÍ** • nemoci, úrazy a prevence – příčiny, příznaky, praktické zásady a postupy při léčení běžných nemocí; závažná poranění a život ohrožující stavy, epidemie • životní styl – pozitivní a negativní dopad prostředí a životního stylu na zdraví člověka		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	**TÉMA - Učivo**	**Mezipředmětové vztahy Průřezová témata**	**Poznámky:** metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• používá a operuje s genetickými termíny • posoudí rozdíly mezi klonováním a křížením • objasní principy dědičnosti a proměnlivosti	**ZÁKLADY GENETIKY** • Základní genetické termíny • Nepohlavní rozmnožování (klonování) • Pohlavní rozmnožování (křížení)		
• vyjádří, že oplozením dojde ke spojení dědičných informací matky a otce • uvědomuje si praktický smysl křížení pro šlechtitelství a chovatelství • uvede příklady dědičných chorob • zhodnotí význam genového inženýrství pro praktické využití	• Mendelovy zákony dědičnosti • Molekulární základy dědičnosti (nukleové kyseliny, genetický kód, gen) • Dědičnost znaků s úplnou a neúplnou dominancí • Dědičnost a pohlaví • Genetická proměnlivost (mutace) • Dědičné choroby • Genové inženýrství		

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

Biologie živočichů
- porovná vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů
- rozliší jednotlivé skupiny živočichů a zná jejich hlavní zástupce
- odvodí na základě vlastního pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí
- ví o významu živočichů v přírodě i pro člověka a uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy

Biologie člověka
- popíše stavbu orgánů a orgánových soustav lidského těla a jejich funkce
- charakterizuje hlavní etapy vývoje člověka
- popíše vznik a vývin jedince
- rozliší příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby

Vzdělávací oblast: ČLOVĚK A PŘÍRODA **Ročník:** 9.

Vyučovací předmět: PŘÍRODOPIS **Celková týdenní dotace (hodin):** 1

Očekávané výstupy z RVP:

Neživá příroda:
- objasní vliv jednotlivých sfér Země na vznik a trvání života
- rozpozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny s použitím určovacích pomůcek
- rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů, včetně geologického oběhu hornin i oběhu vody
- porovná význam půdotvorných činitelů pro vznik půdy, rozlišuje hlavní půdní typy a půdní druhy v naší přírodě
- rozlišuje jednotlivá geologická období podle charakteristických znaků
- uvede význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj a udržení života na Zemi různých ekosystémů a charakterizuje mimořádné události způsobené výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy, jejich doprovodné jevy a možné dopady i ochranu před nimi

Základy ekologie:
- uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi
- rozlišuje a uvede příklady systémů organismů – populace, společenstva, ekosystémy a objasní na základě příkladu základní princip existence živých a neživých složek ekosystému
- vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech a zhodnotí jejich význam
- uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí a příklady narušení rovnováhy ekosystému

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• diskutuje o názorech na vznik Země a vesmíru • vymezí postavení Země ve sluneční soustavě • rozlišuje planety sluneční soustavy • objasní vliv jednotlivých geosfér Země na vznik a vývoj života • popíše vnitřní uspořádání zemského tělesa a jeho složení • vysvětlí důsledky pohybu litosférických desek	**NEŽIVÁ PŘÍRODA** **PLANETA ZEMĚ** • Postavení ve vesmíru (galaxie, sluneční soustava, planety) • Vnitřní uspořádání Země (zemská kůra, plášť, jádro; litosférické desky)	F – fyzikální veličiny (délka, hmotnost, objem, obsah, tlak, rychlost, teplota, čas); fyzikální vlastnosti minerálů (propustnost světla, barva, vryp, lesk, štěpnost a lom, pevnost, tvrdost, hustota); skupenství látek a jeho přeměny (vypařování a kapalnění); formy energie (tepelná, mechanická, chemická, elektrická); obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie (biomasa, fosilní paliva); vznik vesmíru, Galaxie a Sluneční soustavy Ov – ochrana přírodních památek; globalizace; ochrana lidských práv Cj – správná výslovnost a pravopis cizojazyčných termínů M – počítání a porovnávání čísel, užití jednoduchých početních operací, odhadů a zaokrouhlování, využití kalkulátoru; převody jednotek; procenta a poměr (mikroskop); práce s tabulkami, grafy a diagramy; osa, rovina a střed souměrnosti (krystalu) Vv – rozvoj smyslové citlivosti pro tvary a barvy (nákresy obrázků, schémat, tabulek a grafů) Čj – spisovný mluvený a písemný projev; formulace hlavní myšlenky textu; práce se slovníky (encyklopediemi) a rejstříky; obohacování slovní zásoby; vytváření vlastních textů D – časová osa (geologická období); názory na vznik a vývoj života; archeologické nálezy fosílií vyhynulých organismů (paleontologie); historicky významní biologové a jejich objevy	**MONOLOGICKÉ METODY** **Metoda výkladu** (prezentace nového učiva pomocí učitelova slovního projevu) **Vysvětlování** (projev se zpětnou vazbou; zapojení žáka do procesu objasňování; dodržení principu srozumitelnosti a zapamatovatelnosti) **Vyprávění** (seznámení s určitou událostí; má děj – použití obrázků, fotografií) **Popis** (rozbor základních rysů objektu nebo procesu s využitím modelu, obrazu) **DIALOGICKÉ METODY** **Rozhovor** (střídání otázek učitele a odpovědí žáka – neustálá zpětná vazba) **Motivační rozhovor** (před prezentací nového učiva) **Vyvozovací rozhovor** (vede žáka k logickému myšlení a úsudku z dřívějších poznatků)
• rozlišuje hlavní krystalové soustavy nerostů a jejich fyzikální vlastnosti	**MINERÁLY** • Nerost, krystal, krystalové soustavy, fyzikální vlastnosti		
• určí a stručně popíše běžné nerosty • vysvětlí jejich původ a význam • pozorováním nebo pokusem ověří jejich vlastnosti	**PŘEHLED MINERÁLŮ** • Prvky, sulfidy, halogenidy, oxidy, hydroxidy, uhličitany, sírany, křemičitany, organické minerály		
• podle způsobu vzniku rozdělí horniny do základních skupin • určí a stručně popíše běžné horniny • vysvětlí jejich původ, strukturu a význam • posoudí využití minerálů a hornin jako zdroje nerostných surovin pro odvětví hospodářství • objasní základní mineralogické a petrografické pojmy	**HORNINY** • Vyvřelé horniny hlubinné (žula, gabro) • Vyvřelé horniny výlevné (čedič) • Usazené horniny nezpevněné (štěrk, písek, jíl) a zpevněné (slepenec, pískovec, jílovec) • Organogenní usazeniny (vápenec, uhlí, rašelina, ropa, zemní plyn) • Chemické usazeniny (travertin) • Přeměněná horniny (fylit, svor, rula, mramor)		
• rozlišuje příčiny a důsledky vnitřních geologických dějů • uvede konkrétní příklady výskytu těchto dějů a geologických útvarů ze svého regionu nebo ze světa	**VNITŘNÍ GEOLOGICKÉ DĚJE** • Poruchy zemské kůry (vrásy, zlomy) • Kerné pohyby		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• vysvětlí původ vzniku pohoří, sopečné a zemětřesné činnosti • vyhledává o nich potřebné aktuální informace z médií	• Vrásnění • Zemětřesení • Sopečná činnost • Pohyby litosférických desek (středooceánské hřbety, oceánské příkopy, pásemná pohoří)	**Ch** – vlastnosti látek (hustota, rozpustnost, vodivost); směsi a její složky (složení vzduchu, čistota vody); částicové složení látek (atomy, molekuly); přehled minerálů - chemické prvky a sloučeniny (značky, názvosloví); vznik kyselých dešťů; vliv vybraných chemických sloučenin na životní prostředí; vznik a užití fosilních paliv; využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje **Inf** – vyhledávání informací na internetu a v databázích; vyhodnocení a zpracování ověřených dat v textovém a grafickém editoru (referáty) **Z** – Země jako vesmírné těleso (pohyby Země a jejich důsledky, vznik a stavba Země); litosférické desky; geologické procesy (vnější a vnitřní); těžba nerostných surovin a jejich využití v průmyslu; půdy (vlastnosti, rozšíření, význam); vývoj zemské kůry; geologický vývoj a stavba území ČR; trvale udržitelný život a rozvoj; zásady ochrany přírody a životního prostředí; základy ekologie; chráněná území přírody; globální ekologické problémy lidstva (oteplování, odlesňování, úbytek ozónu a kvalitní vody, rozšiřování pouští, ekologické katastrofy) **OSV–1:** cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, dovedností zapamatování **Určování a poznávání neživých hornin** **OSV–8:** dovednosti pro verbální a neverbální sdělování **Cvičení pozorování a naslouchání** **OSV–9:** rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci **Organizování práce skupiny** **ENV–1:** ekosystémy lesní, polní, vodních zdrojů, mořské, lidských sídel **Druhová rozmanitost savců** Kulturní krajina **Ovlivnění přírody člověkem**	**Objevný rozhovor** (na základě pozorování a srovnání žák vyvozuje nové závěry) **Opakovací = fixační rozhovor** (upevňování a systematizace učiva) **Diagnostický rozhovor** (prověřování dosažených vědomostí – ústní zkoušení) **METODY PRÁCE S TEXTEM:** (učebnice, časopisy, tištěné materiály) **Čtení s výkladem** (předčítání s následným rozborem) **Samostatná práce s textem** (výběr hlavních myšlenek a schopnost se učit) **Kritické myšlení** (analýza a zhodnocení čteného textu a tvorba psaného textu, např. referátu) **ŘEŠENÍ VÝUKOVÝCH PROBLÉMŮ:** (žák dospěje k novým poznatkům a vyřešení úkolu vlastním zkoumáním, objevováním a uvažováním) **NÁZORNÉ VYUČOVACÍ METODY** **Ukázka = demonstrace** (názorné předvedení předmětů nebo jevů s využitím modelu, schématu, obrazu, videozáznamu nebo vycházky a exkurze, doplněné komentářem učitele) **Pozorování** (bezprostřední poznávání předmětů a jevů v jejich přirozeném prostředí) **Pokus** (umělé vyvolání jevu nebo procesu a jeho pozorování)
• rozlišuje příčiny a důsledky vnějších geologických dějů • uvede konkrétní příklady výskytu těchto dějů a geologických útvarů ze svého regionu nebo ze světa • objasní proces zvětrávání; důsledky eroze a činnosti vody ve svém okolí	**VNĚJŠÍ GEOLOGICKÉ DĚJE** • Eroze • Zvětrávání (mechanické, chemické)		
• porovná významné půdotvorné činitele ovlivňující vznik a rozšíření půd • rozlišuje hlavní půdní typy a druhy, zejména ze svého regionu	**VZNIK PŮD** • Složení, vlastnosti a význam půdy pro výživu rostlin, její hospodářský význam pro společnost, nebezpečí a příklady její devastace • Působení gravitace • Činnost vody (deště, vodního toku, krasové jevy) • Podzemní voda (prameny) • Činnost moře (vlny), ledovců (horského a pevninského), větru (obrušování a odnos), organismů (korálové útesy) a člověka (těžba nerostných surovin)		
• diskutuje o vzniku a vývoji života na Zemi • stručně formuluje hlavní myšlenky Darwinovy evoluční teorie • rozeznává hlavní geologická období • zařadí do nich typicky zastoupené rostliny a živočichy, probíhající geologické procesy (vrásnění) • na mapě ČR lokalizuje území ovlivněná danou geologickou érou • orientuje se v geologickém vývoji, složení a stavbě Českého masívu a Západních Karpat • se zaměřením na místní region - rozpozná vůdčí zkameněliny typické pro určitou geologickou éru	**DĚJINY ZEMĚ** • Vznik a vývoj života (Darwinova evoluční teorie, fosilie, paleontologie) • Geologické období: Prvohory (éra výtrusných rostlin a bezobratlých živočichů) Druhohory (éra nahosemenných rostlin a plazů) Třetihory (éra krytosemenných rostlin a savců) Čtvrtohory (éra člověka) • Geologická stavba území ČR (vývoj a horninové složení Českého masívu a Západních Karpat)		
• objasní základní ekologické pojmy • na příkladech vysvětlí vzájemnou závislost organismů a důsledky porušování biologické rovnováhy • chápe potravní vztahy mezi jednotlivými organismy v ekosystému • vysvětlí základní strukturu a funkci ekosystému a odlišnosti různých ekosystémů	**ZÁKLADY EKOLOGIE** **ORGANISMY A PROSTŘEDÍ** • Populace, společenstvo, přirozené a umělé ekosystémy, biocenóza, biotop, biom, biosféra, biodiverzita, biologická rovnováha, potravní řetězec a pyramida (producenti, konzumenti, reducenti), mezidruhové vazby		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• popíše změny v přírodě vyvolané člověkem, objasní jejich důsledky pro kvalitu životního prostředí • vysvětlí, jakým způsobem se může každý člověk aktivně podílet na zhoršování či zlepšování životního prostředí • na příkladech objasní možné vlivy emisí, imisí, kyselých dešťů, narušování ozónové díry na zdraví člověka a nebezpečí škodlivých látek pro živé organismy • doloží fakty závislost člověka na přírodě a nutnost její ochrany • zajímá se o stanoviska k ekologickým problémům ČR a současného světa • objasní, co rozumí pod pojmem udržitelnost rozvoje a jak k ní může sám přispět • uvede význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj různých ekosystémů a charakterizuje mimořádné události způsobené výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy, jejich doprovodné jevy a možné dopady i ochranu před nimi	**ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A GLOBÁLNÍ PROBLÉMY** • Přirozené změny v přírodě • Změny vyvolané činností člověka (globální oteplování, ozónová díra) • Vliv činnosti člověka na kvalitu životního prostředí • Přírodní zdroje a jejich využívání • Ochrana kulturního dědictví • Energetické suroviny, alternativní zdroje energie • Půda a její význam, negativní vlivy lidské činnosti na pedosféru • Voda, ovzduší a jejich ochrana • Ekologické katastrofy • Strategie přežití lidstva na Zemi • Podnebí a počasí ve vztahu k životu – význam vody a teploty prostředí pro život, ochrana a využití přírodních zdrojů, význam jednotlivých vrstev ovzduší pro život, vlivy znečištěného ovzduší a klimatických změn na živé organismy a na člověka • Mimořádné události způsobené přírodními vlivy – příčiny vzniku mimořádných událostí, přírodní světové katastrofy, nejčastější mimořádné přírodní události v ČR (povodně, větrné bouře, sněhové kalamity, laviny, náledí) a ochrana před nimi	**ENV–2:** ohrožující faktory a ochrana čistoty vody, ovzduší, půdy; ochrana biologických druhů a ekosystémů **Vlivy dopravy, průmyslové a zemědělské činnosti na prostředí** biodiverzita **Druhová rozmanitost** využívání energie; energetické a surovinové zdroje **Vlivy na prostředí** **ENV–3:** lidské aktivity a životní prostředí **Vliv hospodářské činnosti na prostředí** hospodaření s odpady **Druhotné suroviny** ochrana přírody a přírodních památek **Zákonem chráněné druhy rostlin a živočichů** změny v krajině v důsledku lidské činnosti **Zákonem chráněné druhy** **ENV–4:** příroda obce a její ochrana, zajišťování ochrany životního prostředí v obci **Správa CHKO Bílé Karpaty** příčiny a důsledky globalizace; principy udržitelnosti rozvoje **Strategie přežití lidstva na Zemi** **MED–1:** chápání podstaty mediálního sdělení **Kritický přístup ke zpravodajství** identifikování základních orientačních prvků v textu **Výběr podstatných informací**	**METODY PRAKTICKÝCH PRACÍ** **Frontální pokus** (žáci provádí ve skupinách samostatně nebo současně s učitelem) **Laboratorní práce** (žáci samostatně plní zadané úkoly, využívají pozorování, pokusu, popisu, měření…) **Práce s multiplikáty** pomůcek (každý žák má pro práci vlastní stejnou pomůcku) **VÝUKOVÉ PROJEKTY** (samostatný komplexní pracovní úkol žáků se zapojením myšlenkových i praktických činností) **DIDAKTICKÉ HRY** (spontánní činnost s danými pravidly směřující k dosažení určitého cíle, např. poznání, opakování, upevňování látky, zakončené vyhodnocením) **FORMY PRÁCE** **Frontální** (práce učitele s třídou jako celkem) **Týmová** (práce ve skupinách) **Individuální** (samostatná práce nebo s jednotlivými žáky)

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

Neživá příroda
• pozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny
• rozliší důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů
• na příkladech uvede význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj a udržení života na Zemi

Základy ekologie
• uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi
• objasní základní princip některého ekosystému
• vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech
• popíše změny v přírodě vyvolané člověkem a objasní jejich důsledky
• pozná kladný a záporný vliv člověka na životní prostředí

ZEMĚPIS

5.6.4. – CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU

A) Obsahové a organizační vymezení předmětu:

K čemu směřuje vzdělávání v předmětu, na co je zaměřeno?

Ve vyučovacím předmětu Zeměpis si žáci osvojují určitý systém vybraných poznatků z různých geografických oborů. Výuka zeměpisu obohacuje celkový vzdělanostní rozhled žáků uvedením do hlavních přírodních, sociálních, hospodářských podmínek a faktorů života lidí na území České republiky, v Evropě a v dalších světadílech. Umožňuje žákům orientovat se v současném světě a v problémech současného lidstva i vlastní spoluzodpovědnost za kvalitu života na Zemi a vztahů lidí k přírodnímu i společenskému prostředí.

Výuka je cílevědomě řízena tak, aby žáci:

- získali základní vědomosti o Zemi jako vesmírném tělese, o krajinné sféře a o jejích hlavních složkách, uvědomili si význam přírodních podmínek pro existenci lidské společnosti,
- získali představu o jedinečnosti některých geografických objektů, jevů a procesů v krajinné sféře i o jejich určitých pravidelnostech, zákonitostech a vzájemných souvislostech,
- byli schopni orientovat se v zeměpise světadílů, jeho obyvatelstva a aby získali informace o významných státech, jejich politickém zřízení, hospodářském a kulturním významu,
- získali ucelený obraz přírodních, hospodářských a sociálních poměrů v naší vlasti a v souvislosti s tím se uvědomovali postavení naší země v Evropě a ve světě,
- dovedli samostatně pracovat s různými druhy map, s grafy, se statistickými materiály, vysvětlovat údaje v nich obsažené, spojovat poznatky z výuky s dalšími informacemi získanými v tisku, rozhlasových a televizních relacích, v populárně naučných časopisech a zároveň i používat získané vědomosti v praktických situacích,
- dovedli posuzovat a srovnávat sociální a hospodářské jevy ve vlastní zemi s obdobnými či odlišnými jevy v evropském a celosvětovém měřítku, chápat kulturní i mentální zvláštnosti různých lidských ras, národů a kultur, vážit si jejich přínosu pro všelidský myšlenkový, mravní i hospodářský rozvoj lidské společnosti,
- získali smysl pro jedinečnost a krásu přírodních objektů a jevů i lidských výtvorů, trvalý zájem o poznávání různých zemí a regionů, života, tradic, zvyků jejich obyvatel.

Stálou součástí výuky by měl být nácvik správného používání pojmů, hledání příčinných souvislostí a řešení problémů souvisejících s poznáváním přírody a s praktickým životem.

Kde a s čím je realizován?

V případě některých aktivit se vyučuje v učebně Informatiky. Řád učeben je nedílnou součástí učeben, dodržování uvedených pravidel je pro každého žáka závazné. Naplňování některých očekávaných výstupů se provádí v terénu po předchozím poučení žáků o bezpečnosti. V průběhu vzdělávacího a výchovného procesu je k dispozici možnost využití školních map a atlasů, geografické knihovny, počítače s napojením na internet, interaktivní elektronické tabule s dataprojektorem, skener, mobilní telefony, tablety...

Mezipředmětové vztahy, vazby?

- **Chemie (Ch):** znečištění atmosféry, hydrosféry, biosféry, využití nerostných surovin, chemický průmysl, petrochemie, chemizace v zemědělství, složení výfukových plynů, kvalita potravin – vitamíny, skleníkový efekt, kyselé deště, složení atmosféry, ozón, oteplování, ropné havárie, jiné zdroje energie …
- **Fyzika (F):** sluneční soustava, vesmír, gravitační síla Země, skupenství látek, teplota, tlak, hustota, změny skupenství, atmosférické prvky, typy elektráren, jaderná reakce, rychlost dopravních prostředků …
- **Přírodopis (Př):** rozšíření živočichů a rostlin, biotopy, horniny a nerosty, rozmístění fauny a flóry na Zemi, rozmanitost organismů, živá složka půdy, člověk v různých životních podmínkách, ekologické katastrofy, ekosystémy, fotosyntéza, CHKO, národní parky, lidské rasy, obživa obyvatelstva, hlad, AIDS, HIV, kyselé deště, oteplování, ekologické katastrofy, rozšiřování pouští, vyčerpatelné nerostné suroviny, kácení tropických deštných lesů, geologická stavba, ochrana přírody …
- **Matematika (M):** měřítko mapy, převody jednotek, porovnávání čísel, hustota zalidnění, průměrné hodnoty, jednotky plochy, porovnávání rozlohy, práce s grafy, diagramy, polokružnice, určování času, nadmořská výška, zpracování statistických údajů …
- **Informatika (Inf):** zdroj aktuálních informací a jejich zpracování
- **Dějepis (D):** kultura národů, historie států, vývoj poznání o tvaru Země, objevné cesty, nejstarší osídlené oblasti, vznik prvních měst, historie jednotlivých území, kolonizace - otroctví, význam zemědělství v historii, vývoj obchodu, průmyslová revoluce – významné technické objevy, průmyslový pokrok …
- **Občanská výchova (Ov):** kalendář, režim dne – časová pásma, šetření vodou, zdravý životní styl, volba povolání, lidská práva, státní zřízení, forma vlády, principy demokracie, náboženství, národnostní menšiny, příčiny válek, možnosti řešení konfliktů, mezinárodní spolupráce …
- **Český jazyk (Čj):** názvosloví, četba, synonyma, nářečí, významné osobnosti …
- **Výtvarná výchova (Vv):** estetická stránka mapy, tvorba projektů, náčrtky, plánky…
- **Cizí jazyk (Cj):** různá písma, výslovnost geografických názvů…
- **Příprava pokrmů (Pp):** suroviny pro přípravu pokrmů...
- **Zdraví a člověk (ZČ):** ochrana člověka za mimořádných událostí (živelné pohromy, terorismus), dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví (znalost pravidel silničního provozu)
- **Tělesná výchova (Tv):** pobyt v přírodě(přesun do terénu, uplatňování pravidel bezpečnosti silničního provozu, ochrana přírody, historie a současnost sportu (olympijské hry - místa)

Která průřezová témata prolínají předmětem?

Průřezové téma	Tematický okruh	Příklady témat
Osobnostní a sociální výchova **OSV**	**Osobnostní rozvoj** **1. Rozvoj schopností poznávání** 2. Sebepoznání a sebepojetí **3. Seberegulace a sebeorganizace** 4. Psychohygiena 5. Kreativita **Sociální rozvoj** 6. Poznávání lidí 7. Mezilidské vztahy **8. Komunikace** 9. Kooperace a kompetice **Morální rozvoj** 10. Řešení problémů a rozhodovací dovednosti 11. Hodnoty, postoje, praktická etika	 cvičení pozornosti a soustředění, dovedností zapamatování, řešení problémů, … cvičení sebekontroly, sebeovládání, plánování učiva a studia, stanovení cílů a kroků, … aktivní naslouchání, dovednosti pro sdělování verbální, dialog, komunikační dovednosti, …
Výchova demokratického občana **VDO**	1. Občanská společnost a škola 2. Občan, občanská společnost a stát 3. Formy participace občanů v politickém životě **4. Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování**	 demokracie jako protiváha diktatury a anarchie, demokratické způsoby řešení konfliktů
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech **EGS**	**1. Evropa a svět nás zajímá** **2. Objevujeme Evropu a svět** **3. Jsme Evropané**	naši sousedé v Evropě, zvyky a tradice národů Evropy naše vlast a Evropa, evropské krajiny, Evropa a svět co Evropu spojuje a co ji rozděluje, Evropská integrace, instituce Evropské unie, …
Multikulturní výchova **MKV**	**1. Kulturní diference** **2. Lidské vztahy** **3. Etnický původ** **4. Multikulturalita** 5. Princip sociálního smíru a solidarity	základní problémy sociokulturních rozdílů v ČR a v Evropě vztahy mezi kulturami (konflikty) rovnocennost všech etnických skupin a kultur, postavení národnostních menšin, … specifické rysy jazyků, národy a jazykové skupiny
Environmentální výchova **ENV**	**1. Ekosystémy** **2. Základní podmínky života** **3. Lidské aktivity a problémy životního prostředí** **4. Vztah člověka a prostředí**	změny okolní krajiny vlivem člověka, lidské aktivity spojené s vodním hospodářstvím, … voda (ochrana její čistoty), ovzduší (význam pro život na Zemi), půda (ohrožení), … zemědělství, doprava, průmysl a životní prostředí, ochrana přírody a kulturních památek nerovnoměrnost života na Zemi, potravinový problém, ekologické problémy lidstva
Mediální výchova **MED**	**1. Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení** 2. Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality 3. Stavba mediálních sdělení 4. Vnímání autora mediálních sdělení 5. Fungování a vliv médií ve společnosti 6. Tvorba mediálních sdělení 7. Práce v realizačním týmu	identifikování základních orientačních prvků v textu

Pozn.: Tematické okruhy průřezových témat, které prolínají předmět **ZEMĚPIS**, jsou vyznačeny **červeně**.

B) Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků:

2. STUPEŇ

K rozvíjení a utváření klíčových kompetencí:	Povedou společné postupy:
K učení 1. vybírání a využívání vhodných způsobů a metod pro efektivní učení 2. vyhledávání a třídění informací 3. propojování získaných poznatků do širších celků; uvádění věcí do souvislostí 4. kritickému posuzování, porovnávání získaných poznatků a formulování závěrů 5. poznávání smyslu a cíle učení a pozitivnímu vztahu k učení	• umožnit žákům vyhledávat, shromažďovat, třídit, porovnávat a zpracovávat informace z hlediska důležitosti a objektivity a využití jich k dalšímu učení • upozornit žáky na souvislostí mezi získanými poznatky a využitím v praxi • vést žáky k poznávání Země jako vesmírného tělesa, krajinné sféry a její hlavní složky • používat odborné geografické terminologie s ohledem k jejich věku • umožnit prezentaci výsledků před ostatními spolužáky a seznámit žáky s důležitými informacemi pro pohyb v krajině
K řešení problémů 1. rozpoznávání a pochopení problému 2. hledání různých informací, variant a postupů řešení problémů 3. samostatnosti při řešení problémů 4. ověřování správnosti řešení problému 5. kritickému myšlení a schopnosti obhájit svá rozhodnutí a své výroky	• předkládat žákům zeměpisné náměty s cílem odhalit a formulovat problém • využívat metody, při kterých docházejí k objevům, řešením a závěrům sami žáci • umožnit žákům vyhledávat a kombinovat informace z různých informačních zdrojů • nabídnout žákům k používání různé dostupné druhy map, grafy, tabulky a další geografické materiály • dát žákům prostor k diskuzi na dané téma o možnostech řešení, k jejich argumentaci a odpovědím na otevřené otázky • učit žáky zobecňovat zeměpisné poznatky a aplikovat je v různých oblastech života
Komunikativní 1. formulování a vyjádření své myšlenky a názoru v logickém sledu; souvislému a kultivovanému se vyjadřování v písemném i ústním projevu 2. naslouchání promluvám druhých lidí, vhodnému reagování na ně 3. aktivnímu zapojení do společenského dění 4. využívání komunikačních a informačních prostředků 5. kvalitní spolupráci s ostatními	• klást důraz na stručné, přehledné a objektivní sdělování (ústní i písemné) svých postupů a výsledků • nabízet interpretaci či prezentaci různých textů, obrazových materiálů, grafů a jiných forem záznamů v písemné i mluvené podobě • vést žáky k vzájemnému naslouchání a respektování názorů druhých • dodržovat při komunikaci mezi učitelem a žákem předem stanovených pravidel vzájemné komunikace
Sociální a personální 1. spolupracování ve skupině; podílení se na vytváření pravidel práce v týmu 2. upevňování dobrých mezilidských vztahů; ochotě pomoci a o pomoc požádat 3. přispívat k diskuzi v malé skupině i k debatě celé třídy 4. ovládání a řízení svého jednání a chování	• zařadit do výuky skupinovou práci, dbát na dodržování dohodnuté kvality, postupů, termínů • na příkladech vysvětlovat žákům odlišnosti kulturní i mentální různých lidských ras, národů a kultur • umožnit žákům při práci ve skupině vzájemně si pomáhat, respektovat u žáků právo o pomoc požádat • nabídnout žákům spoluúčast na vytváření kritérií hodnocení a následné hodnocení svých výsledků
Občanské 1. respektování přesvědčení druhých lidí 2. uvědomění si svých práv a povinností ve škole i mimo školu 3. zodpovědnému rozhodování se podle dané situace 4. respektování a ochraně našich tradic 5. chápání základních environmentálních problémů; respektování požadavků na kvalitní životní prostředí; rozhodování se v zájmu trvale udržitelného rozvoje	• předkládat dostatek příkladů pro uvědomování si významu fyzicko-geografické polohy a přírodních podmínek pro osídlení, existenci a aktivity lidské společnosti • dbát na dodržování pravidel slušného chování a ohledu na druhé • vést žáky k odpovědnosti za vytváření podmínek pro udržitelný rozvoj v lokálním a globálním měřítku • podporovat a rozvíjet vytváření osobních představ o geografickém a životním prostředí • pomáhat žákům uvědomovat si perspektivy dalšího vývoje civilizace ve vztahu k jednání jedince • motivovat žáky ke vnímání krásy přírodních objektů a nutnosti ochrany přírodní prostředí
Pracovní 1. dodržování vymezených pravidel 2. ochraně zdraví svého i druhých; ochraně životního prostředí i ochraně kulturních a společenských hodnot 3. využívání znalostí a zkušeností v zájmu vlastního rozvoje	• vést žáky k efektivní práci, při uspořádání úkolů nabídnout priority • upozornit na postup v krizové situaci ohrožující zdraví a život podle pokynů kompetentních osob • seznámit žáky s pravidly bezpečného chování a pohybu v terénu a dbát na jejich dodržování • vést žáky k poznávání mnohostranné možnosti uplatnění zeměpisných poznatků v nejrůznějších oblastech života
Digitální 1. běžné používání digitálních zařízení, aplikací a služeb a jejich využití při učení 2. získávání, vyhledávání a spravování dat a informací a digitálního obsahu 3. tvorba a úprava digitálního obsahu, vyjadřování se za pomoci digitálních prostředků 4. využívání digitální technologie k usnadnění a zefektivnění práce 5. pochopení významu digitálních technologií a seznamování se s novými technologiemi 6. předcházení situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, negativním situacím s dopadem na zdraví, etické jednání při práci s informacemi	• vést žáky k volbě a účelnému využívání vhodných digitálních technologií při činnostech s digitalizovanými geoinformačními zdroji, prameny a programy • seznamovat žáky s různými možnostmi, jak komunikovat, s činnostmi a výsledky práce s digitalizovanými geografickými reáliemi; • klást důraz na bezpečnou a efektivní komunikaci žáků a na jejich odpovědné chování a jednání v digitálním světě

Vzdělávací oblast: ČLOVĚK A PŘÍRODA **Ročník:** 6.

Vyučovací předmět: ZEMĚPIS **Celková týdenní dotace (hodin):** 2

Očekávané výstupy z RVP:

Geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie:
- organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů
- používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii
- přiměřeně hodnotí geografické objekty, jevy a procesy v krajinné sféře, jejich určité pravidelnosti, zákonitosti a odlišnosti, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává hranice (bariéry) mezi podstatnými prostorovými složkami v krajině
- vytváří a využívá osobní myšlenková (mentální) schémata a myšlenkové (mentální) mapy pro orientaci v konkrétních regionech, pro prostorové vnímání a hodnocení míst, objektů, jevů a procesů v nich, pro vytváření postojů k okolnímu světu

Přírodní obraz Země:
- zhodnotí postavení Země ve vesmíru a srovnává podstatné vlastnosti Země s ostatními tělesy sluneční soustavy
- prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země
- zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů
- rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu
- porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• posoudí postavení Země ve vesmíru, tvar a rozměry Země • používá v praktických příkladech znalosti o kulatosti planety Země • vysvětlí důsledky pohybů Země kolem zemské osy a kolem Slunce pro praktický život na Zemi, pro střídání dne a noci a střídání ročních období	**POSTAVENÍ ZEMĚ VE VESMÍRU** • Tvar, velikost Země • Pohyby Země • Střídání dne a noci, střídání ročních období	**F** – skupenství látek (stavba Země); měřené veličiny (délka, objem,hmotnost, teplota, čas); pohyb těles (gravitační síla Země, magnetický pól, tlak); formy energie (výroba elektrické energie); přeměny skupenství (tání a tuhnutí, vypařování a kapalnění); obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie; vlastnosti světla (zatmění Slunce a Měsíce); sluneční soustava (hlavní složky, měsíční fáze); hvězdy (složení) **Ov** – vztahy mezi lidmi (konflikty, lidská nesnášenlivost, zabírání cizích území); právní základy státu (typy a formy státu); lidská práva (otrokářství) **Inf** – Internet (mapy v elektronické podobě); vytváření tabulek; porovnávání dat; prezentace informací **D** – nejstarší starověké civilizace (vývoj poznání o tvaru Země, kulturní odkaz starověký Egypt, Féničané); zámořské objevy a počátky dobývání světa (dobývání pólů, námořní soupeření); konflikty mezi velmocemi, kolonialismus (otrokářství, vývoj obchodu); rozpad koloniálního systému, mimoevropský svět **ZČ** – ochrana člověka za mimořádných událostí (živelné pohromy) **Vv** – rozvíjení smyslové citlivosti (estetická stránka mapy, tvorba referátů) **Tv** – historie a současnost sportu (olympijské hry- Sydney)	FRONTÁLNÍ VÝUKA s demonstračními pomůckami, obrazovým materiálem SKUPINOVÁ PRÁCE (s využitím map, pracovních listů, odborné literatury, časopisů, internetu) v kombinaci s problémovým rozhovorem INDIVIDUÁLNÍ FORMA výuky při práci s mapou, tříděním geografických materiálů, individuální řešení zadaných problémů • Glóbus žákovský, nástěnná mapa zemských polokoulí, školní atlas, turistická mapa, plán obce Milotice **METODA KRITICKÉHO MYŠLENÍ** pomáhá žákům přejít od povrchního k hloubkovému učení, k odhalování souvislostí, k porozumění učivu a k vlastním závěrům • průzkum dosavadních znalostí, na než bude možno navázat • žák hledá informace a konfrontuje se svými původními představami • žák třídí, systematizuje poznatky a začleňuje je do svých poznatků
• používá glóbus jako model planety Země k demonstraci rozmístění oceánů, kontinentů a základních tvarů zemského povrchu • určí polohu jednotlivých oceánů, světadílů z hlediska polohy na zemských polokoulích • v činnostech prokáže porozumění pojmům: poledník, místní poledník, hlavní poledník, rovnoběžka, zemský rovník, obratníky, polární kruh • rozlišuje plán a mapu • rozeznává druhy map podle měřítka a obsahu • orientuje se v jejich obsahu, grafice a vysvětlivkách • používá různé druhy plánů a map • přepočítává vzdálenosti podle různých měřítek • rozpozná znázornění výškopisu a polohopisu na mapách • pracuje s porozuměním s pojmy: výškopis, vrstevnice, výšková kóta, nadmořská výška, polohopis, smluvené značky • zorientuje turistickou mapu dle světových stran • orientuje se podle plánu místní krajiny	**GLÓBUS A MAPA:** • Glóbus, měřítko glóbu, poledníky a rovnoběžky, zemské polokoule • Zeměpisné atlasy • Plány, mapy, jejich měřítka • Obsah map, výškopis, polohopis, vysvětlivky (legenda) • Druhy map, značkový klíč • Orientace plánů a map vzhledem ke světovým stranám • Práce s místní turistickou mapou		
• prokáže v činnostech porozumění pojmům: zeměpisná síť, zeměpisné souřadnice, zeměpisná délka, zeměpisná šířka • používá zeměpisnou síť a s pomocí zeměpisných souřadnic určuje na mapě zeměpisnou polohu jednotlivých lokalit na Zemi	**ZEMĚPISNÁ POLOHA A ČAS:** • Zeměpisná délka a šířka • Zeměpisná poloha podle zeměpisných souřadnic		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• vysvětlí příčiny rozdílného času jednotlivých míst • objasní účel časových pásem a úlohu hlavního a 180. poledníku pro určování času na Zemi • orientuje se s pomocí globusu při určování časových pásem a přechodech datové hranice na Zemi • vysvětlí rozdíl mezi smluveným a světovým časem	• Časová pásma, datová hranice, světový čas, smluvený čas	**Př** - fyziologie rostlin (základní principy fotosyntézy); systém rostlin (využití hospodářsky významných zástupců); význam rostlin a jejich ochrana; rozšíření, význam a ochrana živočichů (hospodářsky významné druhy,chov domestikovaných živočichů, živočišná společenstva); životní styl (pozitivní a negativní dopad na zdraví člověka); Země (vznik a stavba); nerosty a horniny (praktické využití); vnitřní a vnější geologické procesy; půdy (složení, vlastnosti, využití, devastace); vývoj zemské kůry a organismů na Zemi; podnebí a počasí ve vztahu k životu (roční období, změny v přírodě); ochrana přírody a životní prostředí (globální problémy, jejich řešení, chráněná území) **Čj** – slovní zásoba a tvoření slov (psaní velkých písmen-Galaxie x galaxie, synonyma – podnebí, klima, skloňování slova glóbus,homonyma-den, názvosloví v mapách); čtení, naslouchání, mluvený a písemný projev (J.Verne-Cesta kolem světa za 80 dní, Cesta do středu Země) **Cj** – tématické okruhy (důležité zeměpisné údaje, příroda a počasí, cestování, sociokulturní prostředí příslušných jazykových oblastí); slovní zásoba a tvoření slov (názvosloví, zkratky označující světové strany); písmo – arabština (psaní zprava doleva) **Ch** – vlastnosti látek(rozpustnost, vliv atmosféry); mimořádné události (úniky nebezpečných látek); voda (čistota vody, šetření); vzduch (složení, čistota, ozonová vrstva); prvky (názvy, vlastnosti, kovy); paliva (ropa, uhlí, zemní plyn, průmyslově vyráběná paliva) **M** – rovinné útvary – kružnice, kruh, úhel, převody jednotek, podobnost (polokružnice, určování času, delta); funkce (pravoúhlá soustava souřadnic, průtok vody); celá čísla, desetinná čísla, zlomky (číselná osa, nadmořská výška, časový pohyb kontinentů); závislosti a data (nákresy, schémata, výsečové diagramy, grafy tabulky, aritmetický průměr); procenta; poměr (měřítko); prostorové útvary (koule, jehlan – pyramida)	**METODA MOTIVAČNÍ DEMONSTRACE** použití obrazu, filmu, modelů – výklad nové látky, procvičování učiva **Aktivita č.1:** • Praktická cvičení a aplikace s dostupnými kartografickými produkty v elektronické podobě • Práce na internetu - vyhledání příslušné stránky s mapou a plánem, zaměření na blízké okolí, - úkolová soutěž vyhledávání geografických míst - práce jednotlivců **ŘEŠENÍ VÝUKOVÝCH PROBLÉMŮ** učební úlohy : • žák řeší úkoly, které mu byly předvedeny dle vzoru • žák řeší úkoly dle vlastních úvah v koordinaci s vyučujícím **Metoda pozorování a statistické zpracování:** • daného jevu (měření teploty, sledované prvky počasí, délka dne a noci) • práce s mediálním materiály **METODA AUDIOVIZUÁLNÍ:** a) videozáznamy b) seznámení s odbornými publikacemi,geografickými časopisy, grafy, statistickými ročenkami, obrazovými materiály c) práce s interaktivní tabulí **Aktivita č.2:** • Předpověď počasí zapisování skutečných znaků počasí v určených dnech v místní krajině (stav ovzduší, srážky, vítr, teplota vzduchu) a porovnávání s předpovědí počasí v mediích pro danou oblast - práce jednotlivců - grafické zpracování pomocí symbolů a tabulky
• vyhledá potřebné informace v mapových atlasech, kartografických produktech na www • ověřuje informace pomocí informační technologie • orientovat se v zeměpisných atlasech (různé druhy atlasů, jejich funkce, použití rejstříku apod.) • sestaví vlastní přehled důležitých geografických www stránek	**Aktivita č.1:** • Praktická cvičení a aplikace s dostupnými kartografickými produkty v elektronické i tištěné podobě		
• vysvětlí vlastními slovy pojem krajinná sféra • vyjmenuje základní části přírodní sféry • přiřadí jednotlivé složky a prvky k přírodním sférám • podle obrázků pojmenuje jednotlivé přírodní krajiny	**PŘÍRODNÍ SLOŽKY A OBLASTI:** **KRAJINNÁ SFÉRA** • Přírodní sféra její základní části • Společenská a hospodářská sféra • Složky a prvky přírodní sféry		
• objasní s porozuměním stavbu zemského tělesa, dna oceánů, zemětřesení a sopečnou činnost, vznik pohoří, proces zvětrávání, činnost větru a působení povrchové tekoucí vody, ledovců a ledu na utváření zemského povrchu • posuzuje zemský povrch - reliéf jako výsledek složitého působení vnitřních a vnějších činitelů a lidských činností • rozpozná rozmanité pevninské tvary zemského povrchu na konkrétních příkladech v místní krajině • uvede vztahy mezi litosférou a ostatními složkami přírodní sféry	**LITOSFÉRA** • Stavba Země • Dno oceánů • Zemětřesení a sopečná činnost • Vznik pohoří (vrásy a zlomy) • Zvětrávání a činnost větru • Působení povrchové tekoucí vody • Povrch Země jako výsledek působení přírodních činitelů (výšková členitost v krajině)		
• rozlišuje na konkrétních příkladech mezi počasím a podnebím • pracuje s pojmy meteorologických prvků • vysvětlí délku trvání dnů a nocí na Zemi a pravidelné střídání ročních období • vysvětlí podstatu polárního dne a noci • dokáže v praxi využít znalosti o jarní a podzimní rovnodennosti, zimním a letním slunovratu • určí a vyhledá na mapách podnebné a teplotní pásy	**ATMOSFÉRA** • Složení vzduchu, meteorologické prvky • Předpověď počasí • Podnebí • Trvání dne a noci na Zemi (rovnodennost a slunovrat) • Délka dnů a nocí v závislosti na zeměpisné šířce (polární dny a noci) • Teplotní a podnebné pásy		
• pozoruje, zaznamenává a vyhodnocuje počasí v místě svého bydliště	**Aktivita č.2:** Předpověď počasí		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• porovná rozložením vody na Zemi • náčrtkem znázorní koloběh vody v přírodě • vyhledá na mapě světové oceány, nejvýznamnější moře, vodní toky, jezera, největší umělé vodní nádrže, nejrozsáhlejší pevninské ledovce a bezodtokové oblasti • pracuje s porozuměním s pojmy: pohyby mořské vody, podpovrchová voda, prameny, bažiny	**HYDROSFÉRA** • Oběh vody v přírodě • Oceány, moře • Pohyby mořské vody (dmutí, proudy) • Vodní toky • Jezera, bažiny, rybníky, nádrže • Ledovce (horské, pevninské) • Podpovrchová voda (půdní, podzemní)	**OSV–1:** cvičení pozornosti a soustředění, dovedností zapamatování, řešení problémů, dovednosti pro učení a studium **Vlastní názor na tvar a pohyby Země v minulosti** **OSV–3:** cvičení sebekontroly, sebeovládání, plánování učiva a studia, stanovení cílů a kroků k jejich dosažení **Stanovení postupu – tvorba koláže biosféry** **OSV–8:** cvičení pozorování **Předpověď počasí – aktivita** dovednosti pro sdělování verbální **MKV–2:** vztahy mezi kulturami **Konflikty, kolonizace Afriky** **MKV–3:** projevy rasové nesnášenlivosti **Rasismus, diskriminace – např. v JAR** **ENV–1:** změny okolní krajiny vlivem člověka **Klimatické změny – globální oteplování, vliv hospodářské činnosti člověka** tropický deštný les **„Zelené plíce planety“ – kácení** **ENV-2:** voda **Ochrana její čistoty, využití oceánů** ovzduší **Význam pro život na Zemi** půda **Ohrožení, eroze** zdroje **Surovinové a energetické, vyčerpatelnost** ochrana přírody **Mezinárodní spolupráce a výzkum Antarktidy** **ENV-3:** změny v krajině **Krajina dříve a dnes, rozšiřování pouští** **MED-1:** identifikování základních orientačních prvků v textu **Aktuality, grafické značení v mapách**	**METODA SOUTĚŽÍ A HER** a) didaktické hry – lístky s názvy geografických míst v probíraných kontinentech a jejich následné vyhledání na mapě b) práce se slepou mapou jednotlivých světadílů a oceánů pro jednotlivce i skupiny c) forma soutěživých úkolů pro skupiny ve třídě (určení geografické polohy daného místa na mapě) i v terénu (určování světových stran, ochrana přírody) **DIALOGICKÉ METODY** • rozhovor (střídání učitelových otázek a žákových odpovědí – neustálá zpětná vazba) • motivační rozhovor (před prezentací nového učiva) • vyvozovací rozhovor (vede žáka k logickému myšlení a úsudku z dřívějších poznatků) • objevný rozhovor (na základě pozorování a srovnání žák vyvozuje nové závěry) • opakovací = fixační rozhovor (vede k opakování, upevňování, prohloubení a systematizace učiva) • diagnostický rozhovor - prověřování dosažených vědomostí znalostí formou: - testového charakteru - vlastním slovním vyjádřením - písemným zpracováním (referát, projekt, plán okolí školy, souhrnné opakování) - orientací na mapě, plánu **Aktivita č. 3:** Flóra a fauna na Zemi • Vytvoření koláže na mapě světa s přiřazením k jednotlivým světadílům a oceánům obrázky typických zástupců rostlinstva a zvířat • skupinová práce
• popíše složení půdy • uvede příklady půdních typů a druhů a jejich hospodářské využití • používá s porozuměním pojmy: humus, matečná hornina, eroze a úbytek půd • uvede konkrétní příklady využití a ochrany půdy • vysvětlí význam a příčiny úbytku půdy na světě • lokalizuje na mapě přibližný rozsah nejvýznamnějších půdních typů a charakterizuje jejich hospodářské využití	**PEDOSFÉRA** • Složení půdy • Typy půd a druhy půd • Půdní činitelé a struktura • Význam a o využití půdy • Nebezpečí ohrožující půdu (eroze)		
• vymezí geografická šířková pásma na Zemi • orientuje se v rozložení biosféry v šířkových pásmech na Zemi • určí, lokalizuje a s porozuměním charakterizuje tato pásma na mapách (tropické lesy, savany, pouště a polopouště, subtropické rostlinstvo, stepi a lesostepi, lesy mírného pásu, tundra a lesotundra) • objasní uspořádání bioty v závislosti na zeměpisné šířce a nadmořské výšce • seznámí se s vlivy člověka na přírodní prostředí	**BIOSFÉRA** • Typy přírodních krajin • Tropické lesy • Savany • Pouště • Subtropické rostlinstvo, stepi • Lesy mírného pásu • Tundra, polární oblasti • Život ve vodách oceánu • Výškové stupně v krajině • Život v oceánech		
• vytvoří koláže na mapě světa s přiřazením k jednotlivým světadílům a oceánům obrázky typických zástupců rostlinstva a zvířat	**Aktivita č.3:** Flóra a fauna na Zemi		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření: žák • rozumí základní geografické, topografické a kartografické terminologii • získá osobní představu o prostředí, které nás obklopuje, umí ho popsat a určit jednoduché vazby, vyjádří, co mu prospívá a škodí • objasní důsledky pohybů Země • ví o působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vlivu na přírodu a na lidskou společnost • ví o působení přírodních vlivů na utváření zemského povrchu • vyhledá na mapách jednotlivé světadíly a oceány • rozliší zásadní přírodní a společenské znaky světových regionů	• charakterizuje polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry vybraných světadílů, oceánů a vybraných států • umí pojmenovat různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozliší na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajin • zná příklady přírodních a kulturních krajinných složek • uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí • ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu • uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě		

Vzdělávací oblast: ČLOVĚK A PŘÍRODA **Ročník: 7.**

Vyučovací předmět: ZEMĚPIS **Celková týdenní dotace (hodin): 2**

Očekávané výstupy z RVP:

Společenské a hospodářské prostředí:
- posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace, její rozložení, strukturu, růst, pohyby a dynamiku růstu a pohybů, zhodnotí na vybraných příkladech mozaiku multikulturního světa
- zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje
- porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit

Regiony světa (vybraná část):
- rozlišuje zásadní přírodní a společenské atributy jako kritéria pro vymezení, ohraničení a lokalizaci regionů světa
- lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny
- porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• orientuje se v počtu a rozmístění lidí na Zemi • lokalizuje na mapách hlavní soustředění osídlení a kulturní světové oblasti, porovná jejich souvislost s přírodními poměry • vyhodnocuje aktuální demografické ukazatele • popíše rozmístění lidských ras, národů, jazyků, náboženství, lidských sídel, nejvýznamnějších aglomerací • používá aktivně tematické mapy obsahující informace o obyvatelstvu, sídlech v celosvětovém měřítku • posoudí, jak přírodní podmínky souvisí s funkcí lidského sídla, pojmenuje základní znaky sídel	**OBYVATELSTVO SVĚTA:** • Lidské rasy, národy, jazykové skupiny a náboženství • Rozmístění obyvatel • Sídla	**Př** – fyziologie rostlin (základní principy fotosyntézy); systém rostlin (využití hospodářsky významných zástupců, obživa obyvatelstva, suroviny pro textilní a potravinářský průmysl); význam rostlin a jejich ochrana; rozšíření, význam a ochrana živočichů (hospodářsky významné druhy, chov domestikovaných živočichů, živočišná společenstva); nemoci, úrazy, prevence (život ohrožující stavy); životní styl (pozitivní a negativní dopad na zdraví člověka, hlad); nerosty a horniny (praktické využití); půdy (využití, devastace, rekultivace); podnebí a počasí ve vztahu k životu; organismy a prostředí (vztahy, populace, společenstva, přirozené a umělé ekosystémy, potravní řetězce, rovnováha v ekosystému; ochrana přírody a životní prostředí (globální problémy, jejich řešení, chráněná území); praktické metody poznávání přírody (atlasy, klíče) **Ch** – mimořádné události (úniky nebezpečných látek – přeprava ropy tankery); paliva (ropa, uhlí, zemní plyn, průmyslově vyráběná paliva, petrochemie); prvky (názvy, vlastnosti, těžba nerostných surovin) **F** – formy energie (výroba a přenos elektrické energie, jaderná elektrárna, alternativní zdroje); obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie **Inf** – Internet; vytváření tabulek porovnávání dat; prezentace informací **Ov** – vztahy mezi lidmi (konflikty, lidská nesnášenlivost); právní základy státu (typy a formy státu); lidská práva; evropská integrace (význam); mezinárodní spolupráce (NATO, RE, OSN)	FRONTÁLNÍ VÝUKA s demonstračními pomůckami, obrazovým materiálem SKUPINOVÁ PRÁCE (s využitím map, pracovních listů, odborné literatury, časopisů, internetu) v kombinaci s problémovým rozhovorem INDIVIDUÁLNÍ FORMA výuky při práci s mapou, tříděním geografických materiálů, individuální řešení zadaných problémů DIALOGICKÉ METODY • rozhovor (střídání učitelových otázek a žákových odpovědí, neustálá zpětná vazba) • motivační rozhovor (před prezentací nového učiva) • vyvozovací rozhovor (vede žáka k logickému myšlení a úsudku z dřívějších poznatků) • objevný rozhovor (na základě pozorování a srovnání žák vyvozuje nové závěry) • opakovací = fixační rozhovor (vede k opakování, upevňování, prohloubení a systematizace učiva)
• určí a vyhledá hlavní oblasti světového hospodářství • porovnává a lokalizuje na mapách hlavní (jádrové) a vedlejší (periferní) oblasti světového hospodářství • vymezí kritéria hodnocení vyspělosti státu	**SVĚTOVÉ HOSPODÁŘSTVÍ:** • Světové zemědělství • Rybolov, lesní a vodní hospodářství • Světový průmysl • Rozmístění dopravy a spojů • Služby obyvatelstvu; • Cestovní ruch • Světový trh a mezinárodní obchod		
• vyhledá na mapě světa jednotlivé světadíly a oceány, určí jejich zeměpisnou polohu a porovná jejich rozlohu z předložených údajů • orientuje se na mapě a lokalizuje jednotlivé prvky členitosti pobřeží a povrchu Ameriky • pracuje s geografickými termíny na mapě Ameriky, se kterými byl seznámen	**ZEMĚPIS SVĚTADÍLŮ A OCEÁNŮ:** - Poloha a rozloha oceánů, světadílů, porovnání **AMERIKA** • Poloha, rozloha, členitost pobřeží (moře, zálivy, průlivy, poloostrovy, ostrovy, souostroví) • Povrch Severní a Jižní Ameriky (pohoří, nížiny, plošiny, pouště, sopky)		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• přiměřeně zhodnotí podnebí a vodstvo • rozliší hlavní biomy Ameriky • porovná počty obyvatel v jednotlivých státech Ameriky s využitím statistických materiálů • na mapě vyhledá a uvede významné oblasti koncentrace obyvatelstva • posoudí rasovou, národnostní, jazykovou a náboženskou skladbu obyvatelstva Ameriky • zhodnotí a zdůvodní hospodářskou úroveň nejvýznamnějších států Ameriky • najde na mapě významné státy Ameriky • uvede a vyhledá na mapě hlavní a ostatní velká města Ameriky • vyhledá na mapě hlavní průmyslové a zemědělské oblasti Ameriky • odhadne vzhledem k hospodářské úrovni a přírodním podmínkám hlavní druhy dopravy v jednotlivých oblastech Ameriky • rozpozná a vyhledá hlavní oblasti cestovního ruchu v Americe a objasní jejich atraktivitu pro turistiku • seznámí se s mezinárodními organizacemi a státními zřízeními v Americe • posoudí politickou pozici významných států Ameriky	• Podnebí Ameriky: polární, subpolární, mírný, subtropický, tropický pás (teploty, srážky) • Vodstvo Ameriky (řeky, jezera, vodní nádrže, vodopády) • Biomy (vegetační pásy), rostlinstvo a živočišstvo Ameriky (mrazová poušť, tundra, jehličnaté lesy, smíšené lesy, stepi, pouště, subtropické lesy, tropické lesy) • Obyvatelstvo Ameriky: počet; hustota zalidnění; rasy; míšenci; národy; jazyky; kolonizace; náboženství; sídla; aglomerace; urbanizace; hospodářská úroveň **Severní Amerika** **KANADA** • Přírodní poměry (povrch, podnebí, vodstvo) • Obyvatelstvo, sídla • Hospodářství (průmysl, zemědělství) • Grónsko **SPOJENÉ STÁTY AMERICKÉ** • Přírodní poměry (povrch, podnebí, vodstvo, přírodní krajiny) • Obyvatelstvo (hustota zalidnění, sídla) • Hospodářství (průmysl, zemědělství) • Státní zřízení **Střední Amerika** • Přírodní poměry (povrch, podnebí, vodstvo, přírodní krajiny) • Obyvatelstvo (hustota zalidnění, sídla) • Hospodářství (průmysl, zemědělství, cestovní ruch) • Státy: Mexiko, vybrané středoamerické pevninské a ostrovní státy • Panamský průplav **Jižní Amerika** • Přírodní podmínky a krajiny • Obyvatelstvo a sídla • Hospodářství (průmyslové oblasti, nerostné bohatství, zemědělská produkce, doprava) • Státy: Brazílie; Karibské státy (Venezuela, Kolumbie, Guyana); Andské státy (Ekvádor, Peru, Bolívie, Chile); Laplatské státy (Argentina, Uruguay, Paraguay)	**D** – nejstarší starověké civilizace (kulturní odkaz, nejstarší osídlené oblasti, vznik prvních měst, Mezopotámie, Inkové); - antické Řecko a Řím; střední Evropa a její styky s antickým Středomořím; islám a islámské říše (Arabové, Turci); vznik USA a jeho úloha ve světě (emigrace do Ameriky); konflikty mezi velmocemi, kolonialismus; rozpad koloniálního systému, mimoevropský svět; politické uspořádání Evropy **M** – rovinné útvary – kružnice, kruh, úhel, převody jednotek; funkce (pravoúhlá soustava souřadnic); celá čísla, desetinná čísla, zlomky (hustota zalidnění); závislosti a data (nákresy, schémata, diagramy, grafy, tabulky, aritmetický průměr, průměrné hodnoty); procenta; poměr (měřítko) **Cj** – tematické okruhy (důležité zeměpisné údaje, cestování, sociokulturní prostředí příslušných jazykových oblastí, anglický název HIV) **Čj** – obecné poučení o jazyce (skupiny slovanských jazyků, latina); čtení, naslouchání, mluvený a písemný projev **ZČ** – ochrana člověka za mimořádných událostí (živelné pohromy, terorismus); dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví (znalost pravidel silničního provozu) **Pp** – suroviny na přípravu pokrmů, koření **Tv** – historie a současnost sportu (olympijské **OSV–1:** cvičení pozornosti a soustředění, dovedností zapamatování, řešení problémů, dovednosti pro učení a studium **Práce s tématickou mapou** **OSV–3:** cvičení sebekontroly, sebeovládání, plánování učiva a studia, stanovení cílů a kroků k jejich dosažení **Referáty žáků - kroky při sestavení** **OSV–8:** cvičení pozorování a aktivního naslouchání, dovednosti pro sdělování verbální, dialog **Aktuality z médií k daným oblastem** **EGS–1:** zvyky a tradice národů Evropy **Křesťanství** **EGS–2:** evropské krajiny, Evropa a svět **Poloha států na mapě, orientace**	• diagnostický rozhovor - prověřování dosažených vědomostí, znalostí formou: - testového charakteru - vlastním slovním vyjádřením - písemným zpracováním (referát, projekt, plán okolí školy, souhrnné opakování) - orientací na mapě, plánu METODA KRITICKÉHO MYŠLENÍ pomáhá žákům přejít od povrchního k hloubkovému učení, k odhalování souvislostí, k porozumění učivu a k vlastním závěrům • průzkum dosavadních znalostí, na než bude možno navázat • žák hledá informace a konfrontuje se svými původními představami • žák třídí, systematizuje poznatky a začleňuje je do svých poznatků

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• určí geografickou polohu Afriky • popíše a charakterizuje členitost pobřeží, povrch, podnebí, rozmístění vodstva, rostlinstva, živočišstva, přírodních zdrojů, obyvatelstva v Africe • lokalizuje hlavní soustředění osídlení a kulturní oblasti (regiony) Afriky • porovná jejich souvislost s přírodními poměry • vyhledá významné geografické pojmy, s kterými se seznámí • vymezí a pojmenuje hlavní oblasti Afriky • určí nejvýznamnější státy těchto oblastí, jejich hlavní a významná města • vyhledá hlavní soustředění hospodářských činností v Africe • porovná rozlohu Afriky s ostatními světadíly • charakterizuje význam a hospodářské využití těchto světadílů • vytyčí společné znaky dané oblasti a provede porovnání jednotlivých oblastí • provede stručnou charakteristiku nejvýznamnějších států jednotlivých oblastí • popíše a porovná jejich odvětvovou a územní strukturu	**AFRIKA** • Poloha, rozloha a členitost pobřeží • Povrch Afriky • Podnebí • Vodstvo • Rostlinstvo a živočišstvo v přírodních krajinách • Přírodní zdroje, objevování a kolonizace Afriky, obyvatelstvo (rasy, národnosti, jazyky, rozmístění) • Severní arabská Afrika • Sahel • Země Guinejského zálivu a povodí Konga • Východní Afrika • Jižní Afrika (přírodní podmínky, obyvatelstvo, charakteristika hospodářství, zemědělství, průmysl, státy, města)	EGS–3: co Evropu spojuje a co ji rozděluje Postavení hospodářství v rámci EU a světa, rozvoj služeb Evropská integrace Spolupráce v rámci EU – finance MKV–1: základní problémy sociokulturních rozdílů v Evropě Životní úroveň v různých částech Evropy MKV–2: vztahy mezi kulturami Kolonizace Ameriky MKV–3: základní informace o různých etnických a kulturních skupinách žijících v evropské společnosti Národnostní a náboženské složení projevy rasové nesnášenlivosti Rasismus - USA ENV–1: lidské aktivity spojené s vodním hospodářstvím Přehrady v Americe, průplavy ENV–2: energie Využívání energie přírodní zdroje Surovinové a energetické MED–1: identifikování základních orientačních prvků v textu Aktuality, zdroj informací	
• orientuje se na mapě a lokalizuje jednotlivé prvky členitosti pobřeží a povrchu Asie • pracuje s geografickými termíny na mapě Asie, se kterými byl seznámen • přiměřeně zhodnotí podnebí a vodstvo • rozliší hlavní biomy Asie porovná podle předlohy počty obyvatel v jednotlivých státech Asie • na mapě vyhledá a uvede významné oblasti koncentrace obyvatelstva • posoudí rasovou, národnostní, jazykovou a náboženskou skladbu obyvatelstva Asie • zhodnotí a zdůvodní hospodářskou úroveň nejvýznamnějších států Asie • lokalizuje na mapě významné státy Asie • uvede a vyhledá na mapě hlavní a ostatní významná města Asie • vyhledá na mapě hlavní průmyslové a zemědělské oblasti Asie • porovná státy Asie z hlediska nerostného bohatství, zemědělské a průmyslové produkce	**ASIE** • Poloha, rozloha, členitost pobřeží (moře, zálivy, průlivy, poloostrovy, ostrovy, souostroví) • Povrch Asie (pohoří, nížiny, plošiny, pouště, sopky) • Podnebí Asie (teploty a srážky, monzuny) • Vodstvo Asie (vodní toky, jezera, nádrže, bezodtokové oblasti) • Typy přírodních krajin (rostlinstvo, živočišstvo, zemědělské plodiny a chov) • Obyvatelstvo Asie (počet; rozmístění, hustota zalidnění, rasové, národnostní a jazykové složení, náboženství, zaměstnanost, největší velkoměsta a aglomerace • Hospodářství Asie (státy podle ekonomické úrovně) **<u>Jihozápadní Asie</u>** • Přírodní poměry; hospodářství; obyvatelstvo a kultura; arabské státy; ostatní státy (Turecko, Izrael, státy Arabského poloostrova, Írák, Írán)		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• odhadne vzhledem k hospodářské úrovni a přírodním podmínkám hlavní druhy dopravy v jednotlivých oblastech Asie • rozpozná a vyhledá hlavní oblasti cestovního ruchu v Asii a objasní jejich atraktivitu pro turistiku • vyjmenuje některé mezinárodní organizace a státní zřízení v Asii • posoudí politickou pozici významných států Asie	**Kavkaz** • Přírodní poměry; obyvatelstvo; státy (Arménie, Gruzie a Ázerbájdžán) **Jižní Asie** • Přírodní poměry; hospodářství; obyvatelstvo a kultura; státy jižní Asie (Indie, Pákistán, Bangladéš, Srí Lanka, Nepál,…) **Jihovýchodní Asie** • Přírodní poměry; hospodářství; obyvatelstvo a kultura; státy jižní Asie – Thajsko, Vietnam, Singapur, Indonésie **Východní Asie** • Přírodní poměry; hospodářství; obyvatelstvo a kultura; náboženství; Japonsko (průmysl, zemědělství, kultura, sídla); Korejský poloostrov (Korejská rep., KLDR); Mongolsko; Čína (průmysl, těžba, zemědělství, oblasti, města) **Centrální Asie** • Přírodní poměry; hospodářství; obyvatelstvo a kultura; státy centrální Asie – Kazachstán, Kyrgyzstán, Tádžikistán, Turkmenistán, Uzbekistán a Afghánistán **Severní Asie** • Sibiř – přírodní poměry a hospodářství		
• porovná rozlohu Austrálie s ostatními světadíly • popíše a porovná jejich odvětvovou a územní strukturu • určí geografickou polohu Austrálie • popíše a charakterizuje členitost pobřeží, povrch podnebí, rozmístění vodstva, rostlinstva, živočišstva, přírodních zdrojů a obyvatelstva v Austrálii • porovná jejich souvislost s přírodními poměry • vyhledá významné geografické pojmy, s kterými se seznámí • lokalizuje a přečte jednotlivé státy a teritoria Australského svazu • vymezí a pojmenuje hlavní oblasti Oceánie	**AUSTRÁLIE A OCEÁNIE** • Poloha, rozloha, členitost pobřeží • Povrch • Podnebí a vodstvo • Přírodní krajiny; rostlinstvo a živočišstvo • Přírodní zdroje, objevení Austrálie a její obyvatelstvo • Australský svaz (hospodářství, průmysl, zemědělství, státní zřízení, města)		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	**TÉMA - Učivo**	**Mezipředmětové vztahy Průřezová témata**	**Poznámky:** metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• určí geografickou polohu a vyhledá na mapách polární oblast • uvede význam Antarktidy a Arktidy • zhodnotí globálními problémy, které této oblasti hrozí • posoudí význam mezinárodní politické a vědecké spolupráce při výzkumu a využívání polárních oblastí	**ANTARKTIDA A ARKTIDA** • Poloha, rozloha, povrh • Život v polárních oblastech • Dobývání pólů, výzkum a využívání polárních oblastí		
• orientuje se na mapě světa a lokalizuje jednotlivé oceány, moře, průlivy, ostrovy a souostroví • zhodnotí vlastnosti mořské vody • uvede a vyhledá v mapě oceánské proudy • rozliší hlavní biomy světového oceánu • posoudí hospodářské využití světového oceánů • vysvětlí svými slovy příčiny a důsledky znečištění oceánských vod	**TICHÝ OCEÁN** • **Oceánie** - přírodní podmínky, obyvatelstvo, hospodářství; Melanésie (Papua – Nová Guinea); Mikronésie; Polynésie (Nový Zéland, Havajské ostrovy) **ATLANTSKÝ OCEÁN** **INDICKÝ OCEÁN** **SEVERNÍ LEDOVÝ OCEÁN** **JIŽNÍ OCEÁN**		
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření: **žák** • vyhledá na mapách jednotlivé světadíly a oceány, rozliší zásadní přírodní a společenské znaky světových regionů. • charakterizuje polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry vybraných světadílů, oceánů a vybraných států			

Vzdělávací oblast: ČLOVĚK A PŘÍRODA **ročník: 8.**

Vyučovací předmět: ZEMĚPIS **Celková týdenní dotace (hodin): 2**

Očekávané výstupy z RVP:

Regiony světa (vybraná část):
- rozlišuje zásadní přírodní a společenské atributy jako kritéria pro vymezení, ohraničení a lokalizaci regionů světa
- lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny
- porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných regionů světa a vybraných (modelových) států
- zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich

Česká republika (vybraná část):
- vymezí a lokalizuje místní oblast (region) podle bydliště nebo školy
- hodnotí na přiměřené úrovni přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu, možnosti dalšího rozvoje, přiměřeně analyzuje vazby místního regionu k vyšším územním celkům
- hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál České republiky v evropském a světovém kontextu
- lokalizuje na mapách jednotlivé kraje České republiky a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit
- uvádí příklady účasti a působnosti České republiky ve světových mezinárodních a nadnárodních institucích, organizacích a integracích států

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	**TÉMA - Učivo**	**Mezipředmětové vztahy Průřezová témata**	**Poznámky:** metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• orientuje se na mapě a lokalizuje jednotlivé prvky členitosti pobřeží a povrchu Evropy • pracuje s geografickými termíny na mapě Evropy, se kterými byl seznámen • přiměřeně zhodnotí podnebí a vodstvo • rozliší hlavní biomy Evropy • vyhledá počty obyvatel jednotlivých států Evropy v statistických materiálech • na mapě vyhledá a uvede významné oblasti koncentrace obyvatelstva • posoudí rasovou, národnostní, jazykovou a náboženskou skladbu obyvatelstva Evropy • zhodnotí a zdůvodní hospodářskou úroveň nejvýznamnějších států Evropy • najde na mapě významné státy Evropy • uvede a vyhledá na mapě hlavní a ostatní velká města Evropy • vyhledá na mapě hlavní průmyslové a zemědělské oblasti Evropy • zhodnotí a zdůvodní sjednocování států Evropy (EU, NATO, OSN)	**EVROPA** • Geografická poloha; členitost pobřeží (moře, zálivy, průlivy, poloostrovy, ostrovy, souostroví) • Povrch Evropy: geologický vývoj; Hercynská, Alpská a Karpatská oblast; Ruská platforma; Skandinávský, Pyrenejský, Apeninský a Balkánský poloostrov • Podnebí Evropy (ovlivňující faktory, klimatické pásy) • Vodstvo Evropy (vodní toky a přítoky, jezera, vodní nádrže) • Typy přírodních krajin a biomy v Evropě (vegetační pásy, rostlinstvo a živočišstvo) • Obyvatelstvo Evropy (rozmístění; národnostní a náboženské složení; sídla; urbanizace) • Hospodářství • Sjednocování Evropy	**Př** – fyziologie rostlin (základní principy fotosyntézy); systém rostlin (využití hospodářsky významných zástupců pro textilní a potravinářský průmysl); význam rostlin a jejich ochrana; rozšíření, význam a ochrana živočichů (hospodářsky významné druhy,chov domestikovaných živočichů); životní styl (pozitivní a negativní dopad na zdraví člověka); nerosty a horniny (praktické využití); půdy (složení, vlastnosti, využití, devastace, rekultivace); podnebí a počasí ve vztahu k životu; geologický vývoj a stavba území ČR; ochrana přírody a životní prostředí (chráněná území) **Ch** – mimořádné události (úniky nebezpečných látek, havárie chemických provozů); voda (výroba pitné vody,čistota vody); vzduch (čistota); prvky (názvy, vlastnosti); chemie a elektřina; paliva (ropa, uhlí, zemní plyn, průmyslově vyráběná paliva); chemický průmysl v ČR; průmyslová hnojiva; tepelně zpracované materiály (cement, keramika); plasty a syntetická vlákna; léčiva a návykové látky **Čj** – literární druhy (národní představitelé); obecné poučení o jazyce (skupiny jazyků, nářečí); čtení, naslouchání, mluvený a písemný projev **Inf** – Internet; vytváření tabulek porovnávání dat; prezentace informací	**FRONTÁLNÍ VÝUKA** s demonstračními pomůckami, obrazovým materiálem **SKUPINOVÁ PRÁCE** (s využitím map, pracovních listů, odborné literatury, časopisů, internetu) v kombinaci s problémovým rozhovorem **INDIVIDUÁLNÍ FORMA** výuky při práci s mapou, tříděním geografických materiálů, individuální řešení zadaných problémů DIALOGICKÉ METODY • rozhovor (střídání učitelových otázek a žákových odpovědí - neustálá zpětná vazba) • motivační rozhovor (před prezentací nového učiva) • vyvozovací rozhovor (vede žáka k logickému myšlení a úsudku z dřívějších poznatků) • objevný rozhovor (na základě pozorování a srovnání žák vyvozuje nové závěry)
• porovná státy Evropy z hlediska nerostného bohatství, zemědělské a průmyslové produkce • odhadne vzhledem k hospodářské úrovni a přírodním podmínkám hlavní druhy dopravy v jednotlivých oblastech Evropy • rozpozná a vyhledá hlavní oblasti cestovního ruchu v Evropě a objasní jejich atraktivitu pro turistiku	**Oblasti Evropy** • Politické a hospodářské rozdělení • Východní Evropa (Ukrajina, Bělorusko, Moldavsko, Litva, Lotyšsko a Estonsko, Rusko – evropská i asijská část) • Severní Evropa (Island, Norsko, Švédsko, Finsko, Dánsko, Grónsko)		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• seznámí se s mezinárodními organizacemi a státními zřízeními v Evropě • posoudí politickou pozici významných států Evropy	• Jižní Evropa (Itálie, Španělsko, Portugalsko, Řecko, San Marino, Andorra, Vatikán, Monako, Kypr, Malta) • Jihovýchodní Evropa (Rumunsko, Bulharsko, Slovinsko, Chorvatsko, Srbsko, Černá hora, Bosna a Hercegovina, Makedonie, Albánie) • Západní Evropa (Velká Británie, Irsko, Francie, Benelux) • Střední Evropa (Německo, Polsko, Slovensko, Maďarsko, Rakousko, Švýcarsko, Lichtenštejnsko)	**F** – měřené veličiny (teplota, čas); tlak (atmosférické prvky); formy energie (výroba a přenos elektrické energie, jaderná elektrárna); přeměny skupenství (tání a tuhnutí, vypařování a kapalnění); obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie **Ov** – vztahy mezi lidmi (konflikty, lidská nesnášenlivost); výroba, obchod, služby; principy tržního hospodářství (nabídka, poptávka, trh); právní základy státu (typy a formy státu); evropská integrace (Evropská unie a ČR); mezinárodní spolupráce (NATO, RE, OSN) **D** – člověk a lidská společnost v pravěku; Velká Morava a český stát (vznik prvních měst); vznik ČSR a ČR, hospodářsko-politický vývoj, sociální a národnostní problémy; druhá světová válka (ekonomické důsledky); věda, technika a vzdělání jako faktory vývoje; problémy současnosti **M** – rovinné útvary (kružnice, kruh, úhel, převody jednotek); funkce (pravoúhlá soustava souřadnic); celá čísla, desetinná čísla, zlomky (hustota zalidnění); závislosti a data (nákresy, schémata, diagramy, grafy, tabulky, aritmetický průměr); procenta; poměr (měřítko) **ZČ** – ochrana člověka za mimořádných událostí (živelné pohromy, terorismus); dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví (znalost pravidel silničního provozu) **OSV-1:** cvičení pozornosti a soustředění, dovedností zapamatování, řešení problémů, dovednosti pro učení a studium **Samostatné práce, třídění informací** **OSV-3:** cvičení sebekontroly, sebeovládání, plánování učiva a studia, stanovení cílů a kroků k jejich dosažení **Aktivity - postup při zpracování referátů** **OSV-8:** cvičení pozorování a aktivního naslouchání, dovednosti pro sdělování verbální, dialog, komunikační dovednosti **Konkrétní lokality znečištění životního prostředí, příčiny, důsledky** **EGS-1:** naši sousedé v Evropě **Poloha státu na mapě** **EGS-2:** naše vlast a Evropa **Sousední státy, orientace na mapě** **EGS-3:** Evropská integrace **Spolupráce v rámci EU – finance**	• opakovací = fixační rozhovor (vede k opakování, upevňování, prohloubení a systematizace učiva) • diagnostický rozhovor - prověřování dosažených vědomostí znalostí formou: - testového charakteru - vlastním slovním vyjádřením - písemným zpracováním (referát, projekt, plán okolí školy, souhrnné opakování) - orientací na mapě, plánu **METODA KRITICKÉHO MYŠLENÍ** pomáhá žákům přejít od povrchního k hloubkovému učení, k odhalování souvislostí, k porozumění učivu a k vlastním závěrům • průzkum dosavadních znalostí, na něž bude možno navázat • žák hledá informace a konfrontuje se svými původními představami • žák třídí, systematizuje poznatky a začleňuje je dle svých poznatků
• popíše s pomocí vlastivědné mapy polohu České republiky v Evropě • porovná její polohu vzhledem k sousedním státům • určí absolutní geografickou polohu České republiky (v zeměpisné síti) • vyhodnotí relativní geografickou polohu České republiky podle různých kritérií • porovná rozlohu České republiky s rozlohou vybraných států světa a s rozlohou sousedních států • rozčlení reliéf ČR na horopisné celky • popíše s pomocí obecně zeměpisných a tematických map vznik a vývoj reliéfu • vyhledá a určí horopisné celky	**ČESKÁ REPUBLIKA** **V SRDCI EVROPY:** • Absolutní geografická poloha (poloha v zeměpisné síti) • Relativní geografická poloha, rozloha, stát, hranice, stát. útvary na našem území **GEOMORFOLOGICKÉ ČLENĚNÍ ČR:** • Povrch a jeho členění (typy reliéfu) <u>Česká vysočina</u> • Šumavská soustava • Českomoravská soustava • Krušnohorská soustava • Krkonošsko-jesenická soustava • Poberounská soustava • Česká tabule <u>Západní Karpaty</u> • Vněkarpatské sníženiny • Vnější Západní Karpaty Středoevropská nížina, Západopanonská pánev, Vídeňská pánev, Středopolské nížiny		
• charakterizuje podnebí • vysvětlí pojmy: cyklony a anticyklony • porovná oblasti České republiky z hlediska teplot a srážek • vymezí podnebné oblasti a zdůvodní znečištění ovzduší v určených lokalitách	**PODNEBÍ ČR:** • Faktory ovlivňující podnebí • Typy vzduchových hmot, tlakové útvary • Počasí; teploty; srážky • Podnebné oblasti, znečišťování ovzduší		
• charakterizuje vodstvo • lokalizuje na mapě významné geografické pojmy, s kterými se seznámí • používá základní hydrometrické pojmy • objasní důvody znečišťování vod	**VODSTVO ČR:** • Řeky • Jezera, rybníky, přehradní nádrže • Podzemní vody, znečišťování vod		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	**TÉMA - Učivo**	**Mezipředmětové vztahy Průřezová témata**	**Poznámky:** metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• rozčlení půdy dle typů a druhů, rostlinstvo a živočišstvo • posoudí negativní dopad hospodářství na půdní fond	**PŮDY ČR:** • Půdotvorní činitelé; složení půdy; půdní druhy půdní typy • Ochrana půdního fondu (eroze)	**MKV-1:** základní problémy sociokulturních rozdílů v ČR **Pracovní příležitosti, dopravní obslužnost - důvody rozdílů** **MKV-3:** postavení národnostních menšin, základní informace o různých etnických a kulturních skupinách žijících v české společnosti **Jednání s lidmi jednotlivých národů, národnostní menšiny, rasismus, xenofobie** **ENV-1:** vodní zdroje **Lidské aktivity spojené s vodním hospodářstvím** lidské sídlo - město - vesnice **Vznik sídel, urbanizace, funkce měst** **ENV-2:** voda **Ochrana její čistoty** Ovzduší **Čistota u nás, inverze** půda **Ohrožení, rekultivace, půdní fond** energie **Využívání energie, zdroje** přírodní zdroje **Surovinové a energetické, jejich vyčerpatelnost** **ENV-3:** zemědělství, doprava, průmysl a životní prostředí,druhotné suroviny, ochrana přírody a kulturních památek **Národní parky, přírodní a městské rezervace** **MED-1:** identifikování základních orientačních prvků v textu **Aktuality**	
• popíše svými slovy přírodní a lidmi vytvořené objekty pozorované v místní krajině • podá jednoduché hodnocení vztahu mezi přírodou a lidmi • zhodnotí stav životního prostředí, vymezí NP a CHKO a vysvětlí jejich důležitost • posoudí aktuální otázky životního prostředí na území celé České republice	**ROSTLINSTVO A ŽIVOČIŠSTVO ČR** • Floristické oblasti • Výškové vegetační pásma a stupně • Ochrana přírody a životního prostředí ČR • Rozdělení na MBR, NP, CHKO, NPR, NPP, PR, PP		
• vyhledá, popíše a zdůvodní na mapách největší a nejmenší soustředění obyvatelstva v České republice • vyhledá na mapách největší a nejvýznamnější sídla v České republice a určí jejich lokalizační faktory • srovnává ukazatele o lidnatosti, rozmístění, pohybu a struktuře obyvatelstva České republiky se sousedními státy • vyhledá aktuální demografické údaje • užívá hlavní údaje o rozmístění obyvatelstva a sídel v ČR	**OBYVATELSTVO A SÍDLA ČR:** • Přirozený a mechanický pohyb obyvatelstva, rozmístění obyvatelstva • Hustota zalidnění • Věková, národnostní, náboženská a ekonomická skladba obyvatelstva • Urbanizace, města, sídelní poměry • Funkce měst		
• rozlišuje a porovnává předpoklady, • rozmístění a perspektivu hospodářských aktivit v České republice • hospodářství České republiky charakterizuje po jednotlivých oblastech: průmysl, zemědělství, doprava a spoje, služby, cestovní ruch, zahraniční obchod • stanoví hlavní přírodní a kulturní předpoklady jednotlivých oblastí České republiky pro domácí i zahraniční cestovní ruch a rekreaci • zhodnotí postavení své obce v rámci hospodářství celé republiky	**HOSPODÁŘSTVÍ ČR** • Obecná charakteristika ekonomiky <u>Zemědělství ČR</u> • Faktory, využití půdy, význam, zemědělské výrobní oblasti <u>Rostlinná výroba</u> • Pěstování zrnin, zeleniny, ovoce, technických a krmných plodin <u>Živočišná výroba</u> • Chov skotu, prasat, drůbeže, ovcí, koní, rybolov <u>Průmysl paliv a energetiky</u> • Těžba nerostných surovin a výroba elektrické energie <u>Hutnický průmysl</u> • Černá metalurgie (železo, ocel) • Barevná metalurgie (hliník, měď) <u>Strojírenský průmysl</u> • Těžké, obráběcí a tvářecí, investiční, energetické, dopravní • Zemědělské, stavební, přesné a jemné, elektrotechnika, elektronika		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	**TÉMA - Učivo**	**Mezipředmětové vztahy Průřezová témata**	**Poznámky:** metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
	Chemický průmysl • Petrochemie, základní chemie, koksochemie, gumárenství • Farmacie, umělá vlákna, plastické hmoty Průmysl stavebních hmot • Cementárny, vápenky, cihelny, výroba prefabrikátů Spotřební průmysl • Keramický; porcelánu; sklářský • Textilní (bavlnářský, vlnařský, pletařský) • Oděvní, kožedělný, obuvnický • Dřevozpracující, papírenský a celulózy, polygrafický Potravinářský průmysl • Mlýny, mlékárny, masný, tukový, balírny, konzervárenství, výroba nápojů, tabáková výroba, cukrovary Lesní a vodní hospodářství • Skladba a význam lesů, rybnikářství, účel přehrad Doprava a spoje ČR • Pozemní doprava • Vodní doprava • Vzdušná doprava • Spojová doprava Terciérní sféra • Služby • Školství, zdravotnictví, státní správa • Cestovní ruch a rekreace Zahraniční obchod ČR • Obchodní bilance, hlavní obchodní partneři, postavení v Evropské unii		
• charakterizuje polohu, povrch, vodstvo a přírodní podmínky kraje • vymezí hospodářské výhody a nevýhody kraje • popíše významná sídla, historické památky a zajímavosti • zhodnotí stav životního prostředí kraje • vyhodnotí relativní úroveň kraje podle různých kritérií	**KRAJE ČR** • Obecná charakteristika administrativního dělení ČR a jednotlivých krajů • Hlavní město Praha a Středočeský kraj • Jih a západ ČR – Jihočeský, Plzeňský, Karlovarský a Ústecký kraj • Severovýchodní Čechy a Vysočina – Liberecký, Královéhradecký, Pardubický kraj a Vysočina • Východ ČR – Jihomoravský, Olomoucký, Zlínský a Moravskoslezský kraj		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	**TÉMA - Učivo**	**Mezipředmětové vztahy Průřezová témata**	**Poznámky:** metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• zopakuje si probírané učivo, systematicky si utřídí poznatky, a vytvoří si celkový náhled na geografické učivo	**Aktivita:** Hospodářství ČR		Aktivita: Hospodářství ČR – Samostatná práce žáků. Sběr informací k jednotlivým tématům o dílčích oborech národního hospodářství, třídění a následné zpracování do referátu. Doplněné mapkou, obrazovou přílohou a použitou literaturou.
• vyhledá a roztřídí informací k jednotlivým tématům o dílčích oborech národního hospodářství • shrne do písemné zprávy (referátu) • doplní tématickou mapkou, obrazovou přílohou a použitou literaturou • využívá aktivně mapy, atlasy, cestovní průvodce, pracuje s internetem a s dalšími materiály při vyhledávání informací			

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
• vymezí a lokalizuje území místní krajiny a oblasti (regionu) podle bydliště nebo školy
• charakterizuje přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu
• určí zeměpisnou polohu a rozlohu České republiky a její sousední státy
• zná přírodní podmínky České republiky, popíše povrch a jeho členitost
• uvede hlavní údaje o rozmístění obyvatelstva
• vyhledá na mapách jednotlivé kraje České republiky a charakterizuje hospodářské poměry, přírodní zvláštnosti a kulturní zajímavosti

Vzdělávací oblast: ČLOVĚK A PŘÍRODA **Ročník: 9.**

Vyučovací předmět: ZEMĚPIS **Celková týdenní dotace (hodin): 2**

Očekávané výstupy z RVP:

Společenské a hospodářské prostředí:
- porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků
- lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech

Terénní geografická výuka, praxe a aplikace (vybraná část):
- ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu
- aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny
- uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech

Životní prostředí (vybraná část):
- porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajin
- uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů)
- uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• pojmenuje sousední regiony Slovácka • popíše horské celky, úvaly, krasová území, významné vrcholy a reliéfové zvláštnosti • ukáže hlavní vodní toky, vodní plochy regionu • vysvětlí pojem lužní les a písečné přesypy, uvede a popíše krajinu výskytu v regionu, • uvede příklady zástupců květeny a zvířeny • pojmenuje chráněné krajinné oblasti a zdůvodní jejich význam • vyhledá a roztřídí informací o místním potoku • vymezí na mapě tok místního potoko • shrne poznatky do písemné zprávy (referátu)	**MÍSTNÍ REGION - SLOVÁCKO, MIKROREGION NOVÝ DVŮR: KRAJINA** • Poloha a členění regionu, vztah k okolním regionům • Jihomoravská pánev: Dyjsko-moravská niva, lužní les, Novomlýnské nádrže, „Moravská Sahara“, Valticko • Středomoravské Karpaty: Ždánický les, Kyjovská pahorkatina, Chřiby, Litenčická pahorkatina • Moravsko-slovenské Karpaty: Vizovická vrchovina, Bílé Karpaty	Př – fyziologie rostlin (základní principy fotosyntézy); systém rostlin (využití hospodářsky významných zástupců); význam rostlin a jejich ochrana; rozšíření, význam a ochrana živočichů (hospodářsky významné druhy, chov domestikovaných živočichů); nemoci, úrazy, prevence (život ohrožující stavy); životní styl (pozitivní a negativní dopad na zdraví člověka); půdy (devastace, rekultivace); podnebí a počasí ve vztahu k životu; organismy a prostředí (vztahy, populace, společenstva, přirozené a umělé ekosystémy, potravní řetězce, rovnováha v ekosystému; ochrana přírody a životní prostředí (globální problémy, jejich řešení, chráněná území); praktické metody poznávání přírody (atlasy, klíče) ZČ - ochrana člověka za mimořádných událostí (živelné pohromy, terorismus); dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví (znalost pravidel silničního provozu) Ch – vlastnosti látek (vliv atmosféry); mimořádné události (úniky nebezpečných látek, havárie chemických provozů); voda (čistota vody); vzduch (čistota, ozonová vrstva); paliva (ropa, uhlí, zemní plyn, průmyslově vyráběná paliva; detergenty a pesticidy, insekticidy Čj – čtení, naslouchání, mluvený a písemný projev Ov – vztahy mezi lidmi (konflikty, lidská nesnášenlivost); vlastnictví (formy); právní základy státu (typy a formy státu, složky, orgány, instituce); principy demokracie (referendum); lidská práva; evropská integrace (Evropská unie, význam, výhody); mezinárodní spolupráce (NATO, RE, OSN); globalizace (klady, zápory, globální problémy, způsoby jejich řešení) D – rozpad koloniálního systému, mimoevropský svět; rozdělení světa do vojenských bloků; politické, hospodářské, sociální a ideologické soupeření; totalitní systémy (komunismus, fašismus); problémy současnosti F – formy energie (výroba a přenos elektrické energie, jaderná elektrárna); obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie M – rovinné útvary – kružnice, kruh, úhel, převody jednotek; funkce (pravoúhlá soustava souřadnic); celá čísla, desetinná čísla, zlomky; závislosti a data (nákresy, schémata, diagramy, grafy, tabulky, aritmetický průměr); procenta; poměr (měřítko) Inf – Internet; vytváření tabulek porovnávání dat; prezentace informací	
• vysvětlí spojitost pravěkého osídlení - Dolní Věstonice, Velká Moravy – Velehrad, Mikulčice, Pohansko, Staré Město • objasní soužití etnických skupin obyvatel na základě vzájemné tolerance	**LIDÉ** • osídlování krajiny: v dávném pravěku, Velká Morava		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• popíše vlastními slovy život v minulosti na venkově • rozliší klady a zápory bydlení ve své obci • zhodnotí úroveň sociálního a technického vybavení obce a porovná pracovní příležitosti své obce s vybranými sídly v regionu • porovná způsoby využívání volného času v přírodě v současnosti a v minulosti s uvedením příkladů typických lokalit	**BYDLENÍ** • Stavení v minulosti: obytná stavení, hospodářské a technické stavby, stavby ke společenskému využití	OSV-1: cvičení pozornosti a soustředění, dovedností zapamatování, řešení problémů, dovednosti pro učení a studium Aktivita „ 48 hodin deváťáka“ VDO-4: demokracie jako protiváha diktatury a anarchie, Státy světa podle státního zřízení a formy vlády EGS-3: instituce Evropské unie a jejich fungování, mezinárodní organizace, Politická a hospodářská seskupení států světa, mezinárodní organizace, OSN MKV-2: vztahy mezi kulturami (konflikty), Současná ohniska politických, národnostních a náboženských konfliktů MKV-3: rovnocennost všech etnických skupin a kultur, Postavení národnostních menšin, rasy a národy světa MKV-4: specifické rysy jazyků, Národy a jazykové skupiny ENV-1: změny okolní krajiny vlivem člověka, Kulturní krajina, typy krajin ENV-2: ovzduší, ohrožování a klimatické změny - skleníkový efekt, přírodní zdroje, Surovinové a energetické, jejich vyčerpatelnost, světový průmysl ENV-3: problémy životního prostředí, Zemědělství, doprava, průmysl a životní prostředí, změny v krajině ENV-4: nerovnoměrnost života na Zemi	
• určí nejvýznamnější průmyslová odvětví regionu • uvede příklad nebezpečí povodní a navrhne vlastní řešení protipovodňové ochrany ve svém bydlišti	**PRÁCE** • Zemědělství: vinařství, ovocnářství a zelinářství		
• popíše významné objekty kulturní, historické, rekreační a sportovní v regionu • ukáže na mapě lázeňská a turisticky atraktivní místa regionu • vyjmenuje některé významné osobnosti regionu, přiřadí jim obor působnosti • navrhne trasu po regionu za účelem návštěvy hradů a zámků	**CESTOVNÍ RUCH** • Kulturní zajímavosti a památky, sportovní a rekreační objekty, lidové tradice, zvyky a obyčeje, folklór a lidové slavnosti • Památková ochrana: muzea, památkové rezervace, Lednicko-valtický areál, Buchlov, Buchlovice, Strážnice, Pohansko • Lázeňství: Ostr. Nová Ves, Smraďavka, Hodonín, Luhačovice, minerální vody • Osobnosti regionu: Komenský, Masaryk		
• zjistí historii, statistické údaje vztahující se k obci z dostupných materiálů • pracuje aktivně s plánem obce • aplikuje v praxi znalosti o své obci • využívá k řešení úkolů mapy regionu • pohybuje se v terénu pomocí kompasu • pořizuje jednoduché náčrtky krajiny, situační plány a náčrtky pochodové osy • zhodnotí vazby mezi jednotlivými složkami geografické sféry • aplikuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v přírodě • jedná a chová se v krajině podle zásad osobní bezpečnosti a ohleduplnosti vůči přírodě	**MÁ OBEC:** • Vztah k obci, historii, současnosti • „Byl bych dobrým průvodcem svou obcí?“ • „Jako starosta(-tka) obce bych …“		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• orientuje se na politické mapě světa • rozlišuje státy přímořské a vnitrozemské • uvede, vyhledá a charakterizuje příklady států podle stupně rozvoje • určí aktuální počet států současného světa, • vyhledá na politické mapě světa nově vzniklé státy • rozlišuje a porovnává státy světa podle zeměpisné polohy, počtu obyvatelstva, hlediska svrchovanosti, státního zřízení a formy vlády, správního členění • uvádí příklady různé míry demokracie ve světě • lokalizuje aktuální příklady politických, národnostních a náboženských konfliktů ve světě • uvede příklady nejvýznamnějších politických, vojenských a hospodářských seskupení	**POLITICKÁ MAPA DNEŠNÍHO SVĚTA:** • Státy na Zemi, společné a odlišné znaky • Státy světa podle polohy a územní rozlohy • Státy světa podle počtu a původu obyvatel • Státy světa podle stupně rozvoje • Státy světa podle správního členění • Státy světa podle státního zřízení a formy vlády • Státy světa podle politického systému a podle politické moci • Politická a hospodářská seskupení států světa, mezinárodní organizace, OSN • Současná ohniska politických, národnostních a náboženských konfliktů • Nové státy na mapě světa	**Př** – fyziologie rostlin (základní principy fotosyntézy); systém rostlin (využití hospodářsky významných zástupců); význam rostlin a jejich ochrana; rozšíření, význam a ochrana živočichů (hospodářsky významné druhy, chov domestikovaných živočichů); nemoci, úrazy, prevence (život ohrožující stavy); životní styl (pozitivní a negativní dopad na zdraví člověka); půdy (devastace, rekultivace); podnebí a počasí ve vztahu k životu; organismy a prostředí (vztahy, populace, společenstva, přirozené a umělé ekosystémy, potravní řetězce, rovnováha v ekosystému; ochrana přírody a životní prostředí (globální problémy, jejich řešení, chráněná území); praktické metody poznávání přírody (atlasy, klíče) **ZČ** - ochrana člověka za mimořádných událostí (živelné pohromy, terorismus); dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví (znalost pravidel silničního provozu) **Ch** – vlastnosti látek (vliv atmosféry); mimořádné události (úniky nebezpečných látek, havárie chemických provozů); voda (čistota vody); vzduch (čistota, ozonová vrstva); paliva (ropa, uhlí, zemní plyn, průmyslově vyráběná paliva; detergenty a pesticidy, insekticidy **Čj** – čtení, naslouchání, mluvený a písemný projev **Ov** – vztahy mezi lidmi (konflikty, lidská nesnášenlivost); vlastnictví (formy); právní základy státu (typy a formy státu, složky, orgány, instituce); principy demokracie (referendum); lidská práva; evropská integrace (Evropská unie, význam, výhody); mezinárodní spolupráce (NATO, RE, OSN); globalizace (klady, zápory, globální problémy, způsoby jejich řešení) **D** – rozpad koloniálního systému, mimoevropský svět; rozdělení světa do vojenských bloků; politické, hospodářské, sociální a ideologické soupeření; totalitní systémy (komunismus, fašismus); problémy současnosti **F** – formy energie (výroba a přenos elektrické energie, jaderná elektrárna); obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie **M** – rovinné útvary – kružnice, kruh, úhel, převody jednotek; funkce (pravoúhlá soustava souřadnic); celá čísla, desetinná čísla, zlomky; závislosti a data (nákresy, schémata, diagramy, grafy, tabulky, aritmetický průměr); procenta; poměr (měřítko) **Inf** – Internet; vytváření tabulek porovnávání dat; prezentace informací	FRONTÁLNÍ VÝUKA s demonstračními pomůckami, obrazovým materiálem SKUPINOVÁ PRÁCE (s využitím map, pracovních listů, odborné literatury, časopisů, internetu) v kombinaci s problémovým rozhovorem INDIVIDUÁLNÍ FORMA výuky při práci s mapou, tříděním geografických materiálů, individuální řešení zadaných problémů **DIALOGICKÉ METODY** • rozhovor (střídání učitelových otázek a žákových odpovědí – neustálá zpětná vazba) • motivační rozhovor (před prezentací nového učiva) • vyvozovací rozhovor (vede žáka k logickému myšlení a úsudku z dřívějších poznatků) • objevný rozhovor (na základě pozorování a srovnání žák vyvozuje nové závěry) • opakovací = fixační rozhovor (vede k opakování, upevňování, prohloubení a systematizace učiva) • diagnostický rozhovor - prověřování dosažených vědomostí znalostí formou: - testového charakteru - vlastním slovním vyjádřením - písemným zpracováním (referát, projekt, plán okolí školy, souhrnné opakování) - orientací na mapě, plánu
• rozlišuje vzhled, funkci a znaky přírodních a kulturních krajin, uvede konkrétní příklady • posuzuje působení přírodních krajinotvorných procesů a vzájemný vztah mezi přírodou a lidskou společností na krajinu a na životní prostředí • uvádí na vybraných příkladech důsledky přírodních i společenských vlivů na životní prostředí	**ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ:** • Základní pojmy krajina, životní a společenské prostředí, typy krajin • Krajina a činnost lidské společnosti, její znečišťování • Zásady, principy ochrany životního prostředí		
• vymezí globální problémy, hledá jejich příčiny, diskutuje o možných důsledcích a hledá řešení • zhodnotí jak společenské a hospodářské vlivy lidské společnosti působí dlouhodobě v prostoru a v čase na krajinu a životní prostředí, uvede kladné a záporné příklady • zhodnotí dodržování zásad ochrany přírody a životního prostředí na lokální i globální úrovni • navrhne možná řešení problematiky životního prostředí	• Světové (globální) ekologické problémy lidstva, skleníkový efekt, potravinový problém		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• odhadne vzdálenost a výšku objektu v terénu • určuje hlavní a vedlejší světové strany s pomocí kompasu, buzoly a přírodních jevů • pohybuje se v terénu podle azimutu • pořizuje jednoduché náčrtky krajiny, situační plány a náčrtky pochodové osy • využívá aktivně mapy, atlasy, cestovní průvodce, pracuje s internetem a s dalšími materiály při vyhledávání informací • v krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech • jedná a chová se v krajině podle zásad osobní bezpečnosti a ohleduplnosti vůči přírodě	**TERÉNNÍ VÝUKA A APLIKACE:** • Orientační body, pomůcky a přístroje, světové strany, pohyb podle mapy a azimutu • Odhad vzdáleností a výšek objektů, panoramatické náčrtky, schématické náčrtky pochodové osy • Živelné pohromy, opatření, chování a jednání při nebezpečí, ochrana člověka při ohrožení zdraví a života	OSV-1: cvičení pozornosti a soustředění, dovedností zapamatování, řešení problémů, dovednosti pro učení a studium Aktivita „ 48 hodin deváťáka“ VDO-4: demokracie jako protiváha diktatury a anarchie, Státy světa podle státního zřízení a formy vlády EGS-3: instituce Evropské unie a jejich fungování, mezinárodní organizace, Politická a hospodářská seskupení států světa, mezinárodní organizace, OSN MKV-2: vztahy mezi kulturami (konflikty), Současná ohniska politických, národnostních a náboženských konfliktů MKV-3: rovnocennost všech etnických skupin a kultur, Postavení národnostních menšin, rasy a národy světa MKV-4: specifické rysy jazyků, Národy a jazykové skupiny ENV-1: změny okolní krajiny vlivem člověka, Kulturní krajina, typy krajin ENV-2: ovzduší, ohrožování a klimatické změny - skleníkový efekt, přírodní zdroje, Surovinové a energetické, jejich vyčerpatelnost, světový průmysl ENV-3: problémy životního prostředí, Zemědělství, doprava, průmysl a životní prostředí, změny v krajině ENV-4: nerovnoměrnost života na Zemi	METODA KRITICKÉHO MYŠLENÍ pomáhá žákům přejít od povrchního k hloubkovému učení, k odhalování souvislostí, k porozumění učivu a k vlastním závěrům • průzkum dosavadních znalostí, na než bude možno navázat • žák hledá informace a konfrontuje se svými původními představami • žák třídí, systematizuje poznatky a začleňuje je do svých poznatků
• zopakuje si probírané učivo, systematicky si utřídí poznatky • vytvoří si celkový náhled na geografické učivo			

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

- rozumí základní geografické, topografické a kartografické terminologii
- získá osobní představu o prostředí, které nás obklopuje, umí ho popsat a určit jednoduché vazby, vyjádří, co mu prospívá a škodí
- objasní důsledky pohybů Země
- ví o působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vlivu na přírodu a na lidskou společnost
- ví o působení přírodních vlivů na utváření zemského povrchu
- vyhledá na mapách jednotlivé světadíly a oceány
- rozliší zásadní přírodní a společenské znaky světových regionů
- charakterizuje polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry vybraných světadílů, oceánů a vybraných států
- umí pojmenovat různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozliší na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajin
- zná příklady přírodních a kulturních krajinných složek
- uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí
- ví, jak přírodní podmínky souvisejí s funkcí a rozmístěním lidských sídel
- vyhledá na mapách nejznámější oblasti cestovního ruchu a rekreace
- umí pojmenovat různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozliší na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajin
- zná příklady přírodních a kulturních krajinných složek
- uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí
- ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu
- uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě

HUDEBNÍ VÝCHOVA

5.7.1. – CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU

A) Obsahové a organizační vymezení předmětu:

K čemu směřuje vzdělávání v předmětu, na co je zaměřeno?

Výuka je cílevědomě řízena tak, aby žáci:

- vnímali hudbu jako důležitou součást života jedince a celé společnosti prostřednictvím vokálních, instrumentálních, hudebně pohybových, poslechových i jiných aktivit
- získávali orientaci v širokém spektru hudebních stylů a žánrů současnosti i minulosti
- pochopili různorodé hudební kultury různých národů a národností
- poznávali svět v oblasti umění a kultury a jeho prostřednictvím získávali informace o vnějším a vnitřním světě specifickými hudebními výrazovými prostředky, s nimiž jsou seznamováni
- poznávali zákonitosti hudební tvorby prostřednictvím vybraných dětem věkem přístupných uměleckých děl

Předmět vede žáky k porozumění hudebního umění, k aktivnímu vnímání hudby a zpěvu a jejich využívání jako svébytného prostředku komunikace, především pak seberealizace podpořené vlastním talentovým potenciálem (pro instrumentální dovednosti, hlasovým, pohybovým). Cílem je rozvoj žákovy celkové hudebnosti. Následná nabízená průřezová témata jsou v předmětu Hudební výchova prostředkem k osvojení hudebních dovedností a současně zajišťují integraci hudebních znalostí a dovedností do komplexního vzdělávání žáků.

Kde a s čím je realizován?

Předmět se vyučuje v kmenových třídách, popř. ve specializované učebně Hudební výchovy. Řád učebny HV je jejím nedílným vybavením, dodržování uvedených pravidel je pro každého žáka závazné. V učebně příp. ve třídě má žák k dispozici různé zdroje informačních materiálů (zpěvníky, instrumentální partitury, odborné publikace …).

Mezipředmětové vztahy, vazby?

- **Zeměpis (Z):** seznámení s regiony našeho státu, vybrané další státy a jejich kultura
- **Fyzika (F):** vývoj techniky (gramofony, magnetofony atd.)
- **Český jazyk (Čj):** kultivovaný mluvený projev, divadlo a muzikál, zhudebněné texty
- **Výtvarná výchova (Vv):** slohová období, architektura a malířství
- **Dějepis (D):** dějinné souvislosti
- **Přírodopis (Př):** stavba hlasivek, hlasová hygiena, příroda a životní prostředí
- **Tělesná výchova (Tv):** koordinace pohybu, dirigování, tanec
- **Zdraví a člověk (ZČ):** drogy a jejich vliv na zdraví a život člověka

Která průřezová témata prolínají předmětem?

Průřezové téma	Tematický okruh	Příklady témat
Osobnostní a sociální výchova **OSV**	**Osobnostní rozvoj** **1. Rozvoj schopností poznávání** **2. Sebepoznání a sebepojetí** 3. Seberegulace a sebeorganizace **4. Psychohygiena** **5. Kreativita** **Sociální rozvoj** 6. Poznávání lidí 7. Mezilidské vztahy **8. Komunikace** 9. Kooperace a kompetice **Morální rozvoj** 10. Řešení problémů a rozhodovací dovednosti 11. Hodnoty, postoje, praktická etika	 cvičení pro rozvoj smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, zapamatování já jako zdroj informací o sobě, moje tělo, moje psychika, moje vztahy k druhým lidem dovednosti pro pozitivní naladění mysli a vztah k sobě cvičení pro rozvoj kreativity (pružnost nápadů, originality)… cvičení pro chápání hudebního umění jako prostředku komunikace – řeč těla, zvuků
Výchova demokratického občana **VDO**	**1. Občanská společnost a škola** 2. Občan, občanská společnost a stát 3. Formy participace občanů v politickém životě **4. Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování**	spolupráce školy se správními orgány (KD – pěvecká přehlídka) demokratické způsoby řešení problémů v osobním životě i ve společnosti, demokracie jako protiváha diktatury
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech **EGS**	**1. Evropa a svět nás zajímá** **2. Objevujeme Evropu a svět** **3. Jsme Evropané**	lidová slovesnost, zvyky a tradice národů Evropy… naše vlast a Evropa kořeny a zdroje evropské civilizace, klíčové mezníky evropské hudební historie
Multikulturní výchova **MKV**	**1. Kulturní diference** 2. Lidské vztahy 3. Etnický původ 4. Multikulturalita 5. Princip sociálního smíru a solidarity	jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti, člověk jako součást etnika
Environmentální výchova **ENV**	1. Ekosystémy 2. Základní podmínky života **3. Lidské aktivity a problémy životního prostředí** 4. Vztah člověka a prostředí	 ochrana kulturních památek, kulturního dědictví našich předků, kultura obce …
Mediální výchova **MED**	**1. Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení** 2. Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality 3. Stavba mediálních sdělení **4. Vnímání autora mediálních sdělení** **5. Fungování a vliv médií ve společnosti** 6. Tvorba mediálních sdělení 7. Práce v realizačním týmu	rozlišování zábavních prvků ve sdělení od informativních a společensky významných identifikování postojů a názorů autora v mediovaném sdělení, výrazové prostředky… vliv médií na kulturu

Pozn.: Tematické okruhy průřezových témat, které prolínají předmět **HUDEBNÍ VÝCHOVA** - **1. a současně 2. stupeň**, jsou vyznačeny **červeně**.
Tematické okruhy průřezových témat, které prolínají předmět **HUDEBNÍ VÝCHOVA** - **pouze 2. stupeň**, jsou vyznačeny **zeleně**.

B) Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků:

2. STUPEŇ

K rozvíjení a utváření klíčových kompetencí:	Povedou společné postupy:
K učení 1. organizování a řízení vlastního učení 2. vyhledávání a třídění informací 3. operování s obecně užívanými termíny 4. samostatnému pozorování a experimentování 5. poznávání smyslu a cíle učení	• aktivovat žáky k zájmu o hudbu a vlastní hudební rozvoj • vést žáky k vyhledávání, shromažďování a třídění informací • vést žáky k používání obecně užívaných hudebních termínů • využívat vlastních zkušeností a poznatků z jiných předmětů • podněcovat žáky k nalézání souvislostí mezi získanými poznatky a využití v praxi • získané znalosti propojit do souvislostí
K řešení problémů 1. rozpoznávání a pochopení problémů 2. vyhledávání informací vhodných k řešení problému z různých zdrojů 3. samostatnosti při řešení problému 4. ověřování správnosti řešení problémů 5. kritickému myšlení, zhodnocení výsledků své činnosti	• vést žáky ke správným způsobům řešení problémů • žákům předkládat dostatek námětů k samostatnému zpracování a řešení problémů • s chybou žáka pracovat jako s příležitostí, jak ukázat cestu ke správnému řešení • učit žáky kriticky myslet, aby byli schopni hájit svá rozhodnutí • umožnit prezentaci svých výsledků před ostatními spolužáky
Komunikativní 1. formulování a vyjadřování své myšlenky, obhájení svého názoru 2. naslouchání promluvám druhých lidí, zapojování se do diskuze 3. porozumění různým typům zvuku 4. využívání informačních a komunikačních prostředků 5. kvalitní spolupráci s ostatními	• vést žáky k formulování vlastních názorů, vhodnou formou je obhájit • vyslechnout a tolerovat názory druhých, vhodně na ně reagovat • nabízet žákům dostatek možností k porozumění různým typům zvuku • učit žáky tvořivě využívat informačních a komunikačních prostředků jako nástroje poznání • zadávat úkoly, při kterých mohou žáci spolupracovat
Sociální a personální 1. spolupráci ve skupině 2. upevňování dobrých mezilidských vztahů 3. diskuzi v malé skupině i k debatě celé třídy 4. ovládání a řízení svého jednání a chování	• umožnit žákům spolupráci ve skupinách • na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s lidmi přispívat k upevňování dobrých mezilidských vztahů • vést žáky k utváření příjemné atmosféry v týmu, důležitosti vzájemného naslouchání • učit žáky objektivním přístupem zhodnotit svoji práci i práci ostatních
Občanské 1. respektování přesvědčení druhých lidí 2. uvědomění si svých práv a povinností 3. zodpovědnému chování v krizových situacích 4. chránění a oceňování našich kulturních tradic, projevování pozitivního postoje k uměleckým dílům 5. rozhodování se v zájmu trvale udržitelného rozvoje společnosti	• vést žáky k tomu, aby brali ohled na druhé • nabízet žákům dostatek příležitostí k pochopení práv a povinností • vést žáky k zodpovědnému chování v krizových situacích • vést žáky k chápání důležitosti kulturního dědictví a jeho ochraně • vytvářet prostor pro žáky, aby reflektovali společenské dění
Pracovní 1. dodržování vymezených pravidel, plnění povinností a závazků 2. ochraně kulturních a společenských hodnot 3. využití znalostí a zkušeností získaných v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje 4. rozvíjení svého podnikatelského myšlení	• vést žáky ke koncentraci na pracovní výkon, jeho dokončení a dodržování vymezených pravidel • vést žáky k aktivní činnosti spojené s ochranou historického, kulturního dědictví lidstva a jeho tradic • pomáhat žákům poznávat, rozvíjet vlastní schopnosti a vést je k dalšímu hudebnímu rozvoji • vést žáky spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní a profesní orientaci
Digitální 1. běžné používání digitálních zařízení, aplikací a služeb a jejich využití při učení i při zapojení do života školy a do společnosti 2. získávání, vyhledávání a spravování dat a informací a digitálního obsahu 3. tvorba a úprava digitálního obsahu, vyjadřování se za pomoci digitálních prostředků 4. využívání digitální technologie k usnadnění a zefektivnění práce 5. pochopení významu digitálních technologií a seznamování se s novými technologiemi 6. předcházení situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, negativním situacím s dopadem na zdraví, etické jednání při práci s informacemi	• umožnit žákovi aktivně a smysluplně využívat elektronické hudební nástroje, digitální aplikace i dostupné programy jako nástroje pro reprodukční, produkční i vlastní tvůrčí počiny • dávat příležitost žákům zaznamenávat, snímat a přenášet i prezentovat hudbu a hudební zvukové projekty prostřednictvím digitálních technologií, případně uplatnit digitální technologie jako nástroj sebeprezentace v rámci vlastních audiovizuálních projektů • umožnit žákům vyhledávat a sdílet inspirační zdroje uměleckých děl i běžné produkce s respektem k autorství a autorským právům

Vzdělávací oblast: UMĚNÍ A KULTURA **očník: 6.**

Vyučovací předmět: HUDEBNÍ VÝCHOVA **Celková týdenní dotace (hodin): 1**

Očekávané výstupy z RVP:

- využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách
- uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluveném projevu v běžném životě; zpívá podle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase, dokáže ocenit kvalitní vokální projev druhého
- reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata a části skladeb, vytváří a volí jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace
- realizuje podle svých individuálních hudebních schopností a dovedností písně a skladby různých stylů a žánrů
- orientuje se v proudu znějící hudby, vnímá užité hudebně výrazové prostředky a charakteristické sémantické prvky, chápe jejich význam v hudbě a na základě toho přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku
- vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• zpívá podle svých individuálních dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase, popř. v dvojhlase • orientuje se v jednoduchém notovém zápisu	**VOKÁLNÍ ČINNOSTI** • Intonační cvičení → vzestupná a sestupná řada tónů, intonace stupnic dur • Rozšiřování hlasového rozsahu • Hlasová hygiena • Zpěv lidových písní • Říkadlo, píseň – rytmické vyjádření textu písně • Rytmické hádanky • Reprodukce tónů	**Př** – hlasová hygiena **Z** – seznámení s regiony naší země **Tv** – koordinace pohybů (dirigování, tanec) **D** – dějinné souvislosti **Vv** – architektura a malířství **Čj** – divadlo a muzikál, zhudebněné texty **OSV–1:** cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovednosti zapamatování **Vokální činnosti** **OSV–2:** já jako zdroj informací o sobě, moje tělo, moje psychika, moje vztahy k druhým lidem **Hudebně pohybové činnosti** **OSV–5:** cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (pružnost nápadů) **Vokální činnosti, instrumentální činnosti** **VDO–1:** spolupráce školy se správními orgány **KD – pěvecká přehlídka**	**METODY:** • **Názorné vyučovací metody** – instruktáž • **Inscenační metody** • **Skupinové vyučování** • **Metoda výkladu** – forma vysvětlování se zapojením žáků – forma vyprávění • **Problémová metoda** • **Metody dialogické** – metoda rozhovoru – rozhovor motivační – rozhovor vysvětlovací – rozhovor opakovací • **Metody práce s textem** – čtení s výkladem • **Brainstorming** • **Výchovný koncert** • **Učební pomůcky:** – přehrávač CD – videorekorder nebo přehrávač DVD – inertnet – hudební nástroje – tabule – učebnice – zpěvníky – encyklopedie
• rytmicky doprovází jednoduchou píseň na Orfowy nástroje • cvičí si rytmické cítění a rytmickou paměť • vytváří vlastní rytmické motivy	**INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI** • Reprodukce známých písní s důrazem na první a druhou dobu taktu • Rytmické hádanky, rytmické ozvěny, rytmická hra na tělo • Rytmické hudební formy – pochod, polka, valčík		
• pohybem vyjadřuje obsah písně	**HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI** • Dramatizace písní		
• seznámení se s charakteristickými prvky pravěké a starověké • sluchem rozliší zvuk vybraných hudebních nástrojů a pojmenuje je	**POSLECHOVÉ ČINNOSTI** • Původ hudby, pravěk, starověk (Řecko, Řím) • Poznávání hudebních nástrojů – rozdělení do skupin		
• rozezná lidovou a umělou píseň, melodram, muzikál, operu a operetu • rozezná skladbu vokální a instrumentální • seznámí se s vybranými skladbami	• Píseň lidová, umělá • Vokální a instrumentální skladba • Opera: poslech skladeb – G. F Händel, R.Wagner, G. Verdi		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
	• Česká opera: - J. Mysliveček, A. Dvořák, B. Smetana, L. Janáček, B. Martinů • Opereta: - J. Offenbach, J. Strauss • Muzikál a hudební revue: - Osvobozené divadlo - Stonožka • Balet a výrazový tanec: - P.I.Čajkovský, A. Chačaturjan • Melodram a scénická hudba: - Z.Fibich, J. Suk • Píseň: - F. Schubert, rytířské zpěvy		

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

,

Vzdělávací oblast: UMĚNÍ A KULTURA **Ročník: 7.**

Vyučovací předmět: HUDEBNÍ VÝCHOVA **Celková týdenní dotace (hodin): 1**

Očekávané výstupy z RVP:

- využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách
- uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluveném projevu v běžném životě; zpívá podle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase, dokáže ocenit kvalitní vokální projev druhého
- reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata a části skladeb, vytváří a volí jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace
- realizuje podle svých individuálních hudebních schopností a dovedností písně a skladby různých stylů a žánrů
- orientuje se v proudu znějící hudby , vnímá užité hudebně výrazové prostředky a charakteristické sémantické prvky, chápe jejich význam v hudbě a na základě toho přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku
- vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	**TÉMA - Učivo**	**Mezipředmětové vztahy Průřezová témata**	**Poznámky:** metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• při zpěvu využívá správné pěvecké návyky • podle individuálních dispozic zpívá intonačně čistě a rytmicky přesně	**VOKÁLNÍ ČINNOSTI** • Lidové a umělé písně – dynamika, melodie, rytmus • Hlasová hygiena • Mutace • Výběr lidových písní vztahujících se k různým životním událostem a činnostem • Umělé písně a folkové • Muzikálové písně	**Př** – stavba hlasivek, hlasová hygiena **F** – vývoj techniky **Tv** – koordinace pohybů (dirigování, tanec) **D** – dějinné souvislosti **ZČ** – drogy a jejich nepříznivý vliv na zdraví a život člověka **OSV–4:** dovednosti pro pozitivní naladění mysli a vztah k sobě **Hudebně pohybové činnosti, instrumentální činnosti** **OSV–8:** řeč těla, zvuků a slov, cvičení v neverbálním sdělování **Hudebně pohybové činnosti, instrumentální činnosti** **EGS–1:** lidová slovesnost, zvyky a tradice národů Evropy **Poslechové činnosti** **EGS–2:** naše vlast a Evropa **Poslechové činnosti** **MKV–1:** jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti **Vokální činnosti** **MED–5:** vliv médií na kulturu **Poslechové činnosti**	**METODY:** • **Názorné vyučovací metody** – instruktáž • **Inscenační metody** • **Skupinové vyučování** • **Metoda výkladu** – forma vysvětlování se zapojením žáků – forma vyprávění • **Problémová metoda** • **Metody dialogické** – metoda rozhovoru – rozhovor motivační – rozhovor vysvětlovací – rozhovor opakovací • **Metody práce s textem** – čtení s výkladem • **Brainstorming** • **Učební pomůcky:** – přehrávač CD – videorekorder nebo přehrávač DVD – inertnet – hudební nástroje – tabule – učebnice – zpěvníky – encyklopedie
• pohybem reaguje na znějící hudbu s využitím jednoduchých gest a tanečních kroků • využívá získaných znalostí a dovedností k vytvoření hudebně dramatického vystoupení	**INSTRUMENTÁLNÍ A HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI** Prolínají do ostatních hudebních činností v průběhu celého školního roku • Taktování • Taneční kroky • Vlastní pohybové ztvárnění – choreografie • Polka • Valčík • Mazurka • Moderní tance • Pantomima		
• seznámení se s charakteristickými prvky středověké, renesanční a barokní hudby • při poslechu využívá získané zkušenosti • spojuje poslech s instrumentální nebo pohybovou činností	**POSLECHOVÉ ČINNOSTI** • Poslech různých typů lidových písní • Výběr poslechových skladeb z různých období: **Středověk** – Seikilova píseň, gregoriánský chorál **Renesance** – G. P. da Palestrina **Baroko** – Vivaldi, Bach, Händel		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	**TÉMA - Učivo**	**Mezipředmětové vztahy Průřezová témata**	**Poznámky:** metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• rozpozná hudební nástroje, jejich výrazové možnosti • vymezí pojem muzikál • zařadí skladbu do příslušného období	• Ukázky z muzikálů: West Side Story Jesus Christ Superstar Milenci v texaskách Balada pro banditu		
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření: **žák** • doprovází písně pomocí ostinata • interpretuje vybrané lidové a umělé písně • pozorně vnímá znějící hudbu skladeb většího rozsahu • rozpozná vybrané hudební nástroje symfonického orchestru • uvede některá jména hudebních skladatelů a název některého z jejich děl			

Vzdělávací oblast: UMĚNÍ A KULTURA **Ročník: 8.**

Vyučovací předmět: HUDEBNÍ VÝCHOVA **Celková týdenní dotace (hodin): 1**

Očekávané výstupy z RVP:

- využívá individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách
- rozpozná některé z tanců různých stylových období, zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k poslouchané hudbě a na základě svých individuálních hudebních schopností a pohybové vyspělosti předvede jednoduchou pohybovou vazbu
- vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění
- orientuje se v proudu znějící hudby, vnímá užité hudebně výrazové prostředky a charakteristické sémantické prvky , chápe jejich význam v hudbě a na základě toho přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku
- zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období a porovnává ji z hlediska její slohové a stylové příslušnosti s dalšími skladbami

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• dodržuje správné pěvecké návyky a hlasovou hygienu • zpívá dle svých dispozic intonačně čistě, rytmicky přesně • respektuje dynamiku písně • používá k doprovodu jednoduché nástroje • rozliší durovou a molovou stupnici	**VOKÁLNÍ ČINNOSTI** • Hlasová a rytmická cvičení • Zpěv lidových i umělých písní • Techniky vokálního projevu	Z – státy a jejich kultura Tv – koordinace pohybů (dirigování, tanec) D – dějinné souvislosti Vv – slohová období, architektura a malířství OSV–2: já jako zdroj informací o sobě, moje tělo, moje psychika, moje vztahy k druhým lidem **Hudebně pohybové činnost** EGS–2: naše vlast a Evropa **Poslechové činnosti** EGS–3: kořeny a zdroje evropské civilizace **Klíčové mezníky evropské hudební historie** **Poslechové činnosti** MKV–1: jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti **Vokální činnosti**	**METODY:** • **Názorné vyučovací metody** – instruktáž • **Inscenační metody** • **Skupinové vyučování** • **Metoda výkladu** – forma vysvětlování se zapojením žáků – forma vyprávění • **Problémová metoda** • **Metody dialogické** – metoda rozhovoru – rozhovor motivační – rozhovor vysvětlovací – rozhovor opakovací • **Metody práce s textem** – čtení s výkladem • **Brainstorming** • **Výchovný koncert** • **Učební pomůcky:** – přehrávač CD – videorekorder nebo přehrávač DVD – inertnet – hudební nástroje – tabule – učebnice – zpěvníky – encyklopedie
• postihuje rytmické, dynamické a výrazové změny v hudebním proudu • rozezná vybrané hudební formy • tvoří jednoduché doprovody • vytleská podle individuálních dispozic obtížnější rytmus	**INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI** • Výběr skladeb s výrazně odlišným tempem a rytmem		
• pohybem vyjadřuje různé taneční rytmy	**HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI** Prolínají do ostatních hudebních činností v průběhu celého školního roku • Taktování • Vlastní pohybové ztvárnění – choreografie		
• srovnává, postihuje charakteristické rozdíly a chápe jejich funkci vzhledem k životu jedince i společnosti, kulturním tradicím a zvykům • seznámí se s charakteristickými prvky džezové hudby	**POSLECHOVÉ ČINNOSTI** • Poslech různých hudebních stylů a žánrů • Ukázky džezové hudby • Klasicismus – znaky W.A. Mozart, J. Haydn, L. van Beethoven • Romantismus F. Chopin, G. Verdi, F. Schubert, F. Chopin • Český romantismus B. Smetana • Artficiální hudba 20. století M. Ravel, A.Schönberg, P. Hindemith		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	**TÉMA - Učivo**	**Mezipředmětové vztahy Průřezová témata**	**Poznámky:** metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
	• Moderní populární a rocková hudba Elvis Presley, Beatles, Rolling Stones, Pink Floyd, Queen, Abba		

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

- doprovází písně pomocí ostinata
- interpretuje vybrané lidové a umělé písně
- pozorně vnímá znějící hudbu skladeb většího rozsahu
- rozpozná vybrané hudební nástroje symfonického orchestru
- uvede některá jména hudebních skladatelů a název některého z jejich děl

Vzdělávací oblast: UMĚNÍ A KULTURA **Ročník:** 9.

Vyučovací předmět: HUDEBNÍ VÝCHOVA **Celková týdenní dotace (hodin):** 1

Očekávané výstupy z RVP:

- využívá individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách
- vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění
- orientuje se v proudu znějící hudby, vnímá užité hudebně výrazové prostředky a charakteristické sémantické prvky, chápe jejich význam v hudbě a na základě toho přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku
- zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období a porovnává ji z hlediska její slohové a stylové příslušnosti s dalšími skladbami

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• dodržuje správné pěvecké návyky a hlasovou hygienu • podle svých individuálních hudebních dispozic zpívá kultivovaně a pěvecky správně písně různých žánrů	**VOKÁLNÍ ČINNOSTI** • Opakování lidových i umělých písní s důrazem na dynamiku, melodii, rytmus • Pracovat s českými písněmi od nejstarších hudebních památek až po písně divadel malých forem, folk, pop&rock	D – dějinné souvislosti Vv – slohová období, architektura a malířství VDO–4: demokracie jako protiváha diktatury, demokratické způsoby řešení problémů v osobním životě i ve společnosti **Poslechové činnosti** EGS–2: naše vlast a Evropa **Klíčové mezníky evropské hudební historie** **Poslechové činnosti** ENV–3: kultura obce a její ochrana: **Poslechové činnosti – aktivní zapojování žáků do kulturních vystoupení obce prostřednictvím zvládnutých hudebních činností tematicky zaměřených k dané kulturní akci** MED–1: rozlišování zábavních (bulvárních) prvků ve sdělení od informativních a společensky významných **Poslechové činnosti** MED–4: identifikování postojů a názorů autora v mediovaném sdělení, výrazové prostředky **Hudebně pohybové činnosti, instrumentální činnosti** MED–5: vliv médií na kulturu (role filmu a televize v životě) **Poslechové činnosti**	**METODY:** • **Názorné vyučovací metody** – instruktáž • **Inscenační metody** • **Skupinové vyučování** • **Metoda výkladu** – forma vysvětlování se zapojením žáků – forma vyprávění • **Problémová metoda** • **Metody dialogické** – metoda rozhovoru – rozhovor motivační – rozhovor vysvětlovací – rozhovor opakovací • **Metody práce s textem** – čtení s výkladem • **Brainstorming** • **Výchovný koncert** • **Učební pomůcky:** – přehrávač CD – videorekorder nebo přehrávač DVD – inertnet – hudební nástroje – tabule – učebnice – zpěvníky – encyklopedie
• postihuje hudební výrazové prostředky • spojuje poslech s instrumentální nebo pohybovou činností • rozpozná hudební nástroje, jejich výrazové možnosti	**INSTRUMENTÁLNÍ A HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI** Prolínají do ostatních hudebních činností v průběhu celého školního roku • Hudební výrazové prostředky • Hudební nástroje historické a současné		
• poznává nejstarší hudební památky • zařadí je do historických souvislostí • orientuje se v jednotlivých hudebních obdobích • při poslechu využívá získaných znalostí a zkušeností • formuluje své hodnotící soudy o hudbě	**POSLECHOVÉ ČINNOSTI** • Nejstarší české hudební památky • Hudební **renesance** v Čechách: Kryštof Harant z Polžiz a Bezdružic Jan Campanus Vodňanský • České hudební **baroko**: Adam Václav Michna z Otradovic Pavel Josef Vejvanovský • Významní světoví představitelé – Bach • Český hudební **klasicismus**: Jakub Jan Ryba - Česká mše vánoční, Jan Ladislav Dusík • Významní světoví představitelé – Mozart, Beethoven • Český hudební romantismus: B. Smetana, A. Dvořák, Z. Fibich • 20. století: L. Janáček, B. Martinů, A. Hába		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
	• Česká nonartificiální hudba: džez – J. Ježek divadla malých forem – Suchý, Šlitr česká trampská píseň folk – J. Nohavica, K. Plíhal • Česká moderní a populární hudba		

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

- doprovází písně pomocí ostinata
- interpretuje vybrané lidové a umělé písně
- pozorně vnímá znějící hudbu skladeb většího rozsahu
- rozpozná vybrané hudební nástroje symfonického orchestru
- uvede některá jména hudebních skladatelů a název některého z jejich děl

VÝTVARNÁ VÝCHOVA

5.7.2. – CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU

A) Obsahové a organizační vymezení předmětu:

K čemu směřuje vzdělávání v předmětu, na co je zaměřeno?

Výtvarná výchova:

- napomáhá formulování a obhajování vlastních názorů a citlivému vnímání názorů druhých
- přispívá k výchově sebevědomé a sebekritické osobnosti, k výchově tolerance, sounáležitosti
- pomáhá v objevování výtvarných kvalit a hodnot ve světě přírody, kultury a umění, základním rysem je propojování smyslových, citových a myšlenkových složek psychiky žáka se schopností prožívání a osobitého vyjadřování jevů a vztahů ve vnějším i vnitřním světě
- umožňuje žákům poznávat okolní svět i svůj vnitřní svět prostřednictvím výtvarných činností, tvořivý přístup k těmto činnostem jim umožňuje uplatňovat osobně jedinečné pocity a prožitky
- přispívá k zapojení se žáků do procesu tvorby a komunikace
- je postavena na tvůrčích činnostech – tvorbě, vnímání a interpretaci, tyto činnosti rozvíjí vlastní vnímání, cítění, myšlení, prožívání, představivost, fantazii, intuici a invenci
- žáci se učí rozumět výtvarnému umění, získávají praktické i teoretické poznatky o výtvarných technikách, užitém umění a práci s různými materiály
- usiluje o to, aby žáci byli schopni nalézat a vnímat krásu a estetické hodnoty v přírodě a ve světě vytvořeném lidmi, aby získaných poznatků, dovedností a zkušeností využívali ve svém životě.

Kde a s čím je realizován?

Výuka probíhá v kmenových třídách, v učebně výtvarné výchovy a v keramické dílně. Výuka probíhá také v terénu po předchozím poučení žáků o bezpečnosti. Řád učeben je jejich nedílným vybavením, dodržování uvedených pravidel je pro každého žáka závazné.

Mezipředmětové vztahy, vazby?

- **Matematika (M):** geometrie, geometrická tělesa, osová souměrnost, …
- **Fyzika (F):** technická stránka předmětů, dopravní prostředky, energie, …
- **Informatika (Inf):** počítačová grafika, druhy písma, …
- **Cizí jazyk (Cj):** významní umělci z různých koutů světa, …
- **Dějepis (D):** stavební historické slohy, významní umělci a jejich díla, …
- **Přírodopis (Př):** stavba lidského organismu, svět rostlin a živočichů, …
- **Hudební výchova (Hv):** historická hudba, moderní hudební styly, …
- **Technické práce (Tp):** vlastnosti materiálu (dřevo, plasty, …)

Která průřezová témata prolínají předmětem?

Průřezové téma	Tematický okruh	Příklady témat
Osobnostní a sociální výchova **OSV**	**Osobnostní rozvoj**	
	1. Rozvoj schopností poznávání	cvičení pro rozvoj smyslového vnímání, pozornosti a soustředění
	2. Sebepoznání a sebepojetí	moje tělo, já jako zdroj informací o sobě, moje psychika
	3. Seberegulace a sebeorganizace	
	4. Psychohygiena	
	5. Kreativita	cvičení pro rozvoj kreativity (pružnost nápadů, originality), citlivost, …
	Sociální rozvoj	
	6. Poznávání lidí	vzájemné poznávání se ve skupině / třídě
	7. Mezilidské vztahy	pohled na svět očima druhého
	8. Komunikace	řeč předmětů, slov
	9. Kooperace a kompetice	
	Morální rozvoj	
	10. Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	
	11. Hodnoty, postoje, praktická etika	
Výchova demokratického občana **VDO**	**1. Občanská společnost a škola**	spolupráce školy se správními orgány a institucemi v obci
	2. Občan, občanská společnost a stát	
	3. Formy participace občanů v politickém životě	
	4. Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech **EGS**	**1. Evropa a svět nás zajímá**	lidová slovesnost, zvyky a tradice národů Evropy, zážitky a zkušenosti z Evropy …
	2. Objevujeme Evropu a svět	státní a evropské symboly
	3. Jsme Evropané	mezinárodní organizace a jejich přispění k řešení problémů dětí
Multikulturní výchova **MKV**	**1. Kulturní diference**	jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti
	2. Lidské vztahy	
	3. Etnický původ	odlišnost lidí
	4. Multikulturalita	význam užívání cizího jazyka jako nástroje dorozumění
	5. Princip sociálního smíru a solidarity	
Environmentální výchova **ENV**	1. Ekosystémy	
	2. Základní podmínky života	
	3. Lidské aktivity a problémy životního prostředí	odpady a hospodaření s odpady, druhotné suroviny, den životního prostředí
	4. Vztah člověka a prostředí	naše obec, kultura obce
Mediální výchova **MED**	1. Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	
	2. Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality	
	3. Stavba mediálních sdělení	
	4. Vnímání autora mediálních sdělení	
	5. Fungování a vliv médií ve společnosti	vliv médií na kulturu
	6. Tvorba mediálních sdělení	tvorba mediálního sdělení
	7. Práce v realizačním týmu	

Pozn.: Tematické okruhy průřezových témat, které prolínají předmět **VÝTVARNÁ VÝCHOVA** - **1. a současně 2. stupeň**, jsou vyznačeny **červeně**.
Tematické okruhy průřezových témat, které prolínají předmět **VÝTVARNÁ VÝCHOVA** - **pouze 1. stupeň**, jsou vyznačeny **modře**, ty, které prolínají **pouze 2.stupeň**, jsou vyznačeny **zeleně**.

B) Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků:

2. STUPEŇ

K rozvíjení a utváření klíčových kompetencí:	Povedou společné postupy:
K učení	
1. vybírání a využívání vhodných způsobů a metod pro efektivní učení 2. vyhledávání a třídění informací 3. propojení poznatků z různých vzdělávacích oblastí 4. vytváření ucelenějšího pohledu na společenské a kulturní jevy 5. používání obecně známých technik a terminologií	• využívat vlastních zkušeností a poznatků žáků z jiných předmětů • vést žáky k užívání správné terminologie • seznámit žáky s nejzákladnějšími výtvarnými technologiemi a materiály • vést ke správnému uplatnění použitého materiálu
K řešení problémů	
1. rozpoznávání a pochopení problémů 2. hledání vhodného řešení při odstraňování a zdolávání problémů 3. využití získaných vědomostí a dovedností k objevování různých variant řešení 4. schopnosti vysvětlit postup řešení	• předkládat různé náměty s cílem vyhledat a pojmenovat problém • umožnit vyhledání vlastního řešení problémů • zařazení různých aktivit a podkladů pro řešení problémů • vést k používání různé dostupné literatury
Komunikativní	
1. formulování a vyjádření vlastních myšlenek při práci s výtvarným dílem 2. aktivní a kvalitní spolupráci se spolužáky 3. zapojování do diskuse nad výtvarnými pracemi 4. využívání informačních a komunikačních prostředků	• vést žáky k přesnému a výstižnému vyjadřování • zařazovat do výuky diskusi • využívat informační a komunikační prostředky • vést žáky ke vzájemnému naslouchání a respektování názorů druhých
Sociální a personální	
1. spolupráci ve skupině 2. ovládání a řízení svého jednání a chování 3. upevňování dobrých mezilidských vztahů a ochotě pomoci ostatním 4. podílení se na vytváření příjemné atmosféry	• používat metody práce ve skupině • umožnit žákům vzájemnou spolupráci, podílet se o pomůcky a materiál • dodávat žákům sebedůvěru a žákům podle potřeby v různých činnostech pomáhat
Občanské	
1. uvědomení si svých práv a povinností ve škole i mimo školu 2. respektování a ochraně národních tradic a historického dědictví 3. projevování pozitivního postoje k uměleckým dílům 4. uznání přesvědčení a vnitřní hodnoty druhých lidí, vcítění se do situace druhých	• dbát na dodržování zásad slušného chování a ohledu na druhé • motivovat žáky ke vnímání tradic, udržování kulturního a historického dědictví
Pracovní	
1. dodržování určených pravidel 2. plnění povinností a závazků 3. využívání vlastních znalostí a zkušeností v běžné praxi 4. ochraně zdraví svého i druhých	• motivovat žáky ke vzájemné pomoci • seznámit žáky s pravidly bezpečného chování a pohybu v terénu • vést žáky k efektivní práci
Digitální	
1. běžné používání digitálních zařízení, aplikací a služeb a jejich využití při učení i při zapojení do života školy a do společnosti 2. získávání, vyhledávání a spravování dat a informací a digitálního obsahu 3. tvorba a úprava digitálního obsahu, vyjadřování se za pomoci digitálních prostředků 4. využívání digitální technologie k usnadnění a zefektivnění práce 5. pochopení významu digitálních technologií a seznamování se s novými technologiemi 6. předcházení situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, negativním situacím s dopadem na zdraví, etické jednání při práci s informacemi	• vést žáky k užívání různorodých vizuálně obrazných prostředků včetně digitálních technologií při vlastní tvorbě, k nalézání neobvyklých postupů a různých variant řešení • vést žáky ke sdílení a prezentaci tvůrčího záměru, témat a výsledků tvůrčí práce v rovině tvorby, vnímání a interpretace • vést žáky k vyhledávání a sdílení inspiračních zdrojů, uměleckých děl i běžné produkce s respektem k autorství a autorským právům

Vzdělávací oblast: UMĚNÍ A KULTURA **Ročník:** 6.

Vyučovací předmět: VÝTVARNÁ VÝCHOVA **Celková týdenní dotace (hodin):** 2

Očekávané výstupy z RVP:

- interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti
- vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření
- vybírá, vytváří a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů
- užívá vizuálně obrazná vyjádření k zaznamenání podnětů z představ a fantazie

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• výtvarně zpracovává morfologické znaky, tvary a barevnost přírodních objektů a věcí • rozvíjí výtvarnou linii • vnímá a vyjadřuje charakteristické rysy stavby přírodních tvarů v prostoru i ploše	**VÝTVARNÉ VYJÁDŘENÍ A ZOBRAZENÍ SKUTEČNOSTI VE SVĚTĚ PŘÍRODY** • Vyjádření morfologických znaků, tvarů, barevnosti přírodních objektů • Lineární a barevné vyjádření přírodních objektů • Morfologie růstu	M – prostorové útvary, osová souměrnost, středová souměrnost, nákresy D – věda a technika z historického hlediska, základní principy historického vývoje člověka (vývoj lebky, vzpřímená chůze…) Ov – podobnost a odlišnost lidí, vnitřní svět člověka, báje, mýty, pověsti, pracovní pomůcky a nástroje, lidové zvyky a tradice F – vlastnosti světla Př – vývoj života a jeho význam, anatomie a morfologie rostlin, živočichové Z – krajina, vztah příroda a společnost Hv – pomocí hudby vyjádřit vnitřní představu ZČ – vztahy a pravidla soužití v prostředí komunity, dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví Tp – vlastnosti materiálu (dřevo, plasty …) Čj – literární texty, písmo, ilustrace pohádky Tv – pohybové a sportovní hry OSV–1: cvičení smyslového vnímání, zapamatování **Kresba zpaměti, hry s barvou** OSV–8: řeč předmětů **Kresba předmětu podle skutečnosti** VDO–1: spolupráce školy se správními orgány a institucemi v obci **Návštěva galerie, muzea (popř. skanzenu), kostela, spolupráce s institucemi v obci – tvorba propagačních materiálů** EGS–1: rodinné příběhy, lidová slovesnost, zvyky a tradice národů Evropy **Vánoce, velikonoce, roční období,…** MKV–3: odlišnost lidí **Žáci cíleně pozorují vzhled a chování a projevy lidí v nejrůzněj-ších situacích a prostředí – portrét, figura, …** ENV–3: odpady a hospodaření s odpady druhotné suroviny, ekologické vědomí veřejnosti **Akce Den životního prostředí, Den Země – práce v materiálu, výstavky prací žáků** MED–6: tvorba mediálního sdělení **Výtvarné zpracování, písmo – grafika, ilustrace**	• vnímání a pozorování skuteč-nosti (zrakem, hmatem) • v reálném prostředí (les, louka, park, zahrada) žáci hledají podněty • pozornost soustřeďují na este-tickou dimenzi projevu života organismů • vytvářejí si vize o pokračování neuzavřených přírodních dějů, poznávají jejich možné variace a varianty • monotyp, frotáž, kresba, malba, tisk • žáci využívají dostupná media a technické prostředky (kopírku, mikroskop, dalekohled) • kresba, malba, grafika, koláž • žáci cíleně pozorují vzhled a chování a projevy lidí v nejrůz-nějších situacích a prostředí • analyzují a zjednodušují – malba, kresba, koláž • kresba suchým a mokrým materiálem – koláž, papírořez, trojrozměrné objekty • skupinová práce žáků • návštěva galerie a muzea (popř. skanzenu) • seznámení s ukázkami prací výtvarných umělců současnosti (regionu) • malba, otisky, kombinované techniky • žáci vytvářejí sbírky, přehledy, sborníky • návštěva kostela
• vyhledává disproporce v tváři a zobrazuje rozdílnosti • osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě • experimentuje s reprodukcemi a tiskovinami	**VE SVĚTĚ LIDÍ** • Člověk • Výtvarné vyjádření hlavy pohádkových bytostí • Maska		
• vytváří jednoduché prostorové objekty • uplatňuje základní principy o písmu, funkci a stylovosti • využívá lineární a plošné písmo • rozlišuje druhy písma a řadí jej v krátkých nápisech • prohlubuje poznatky o barvě • experimentuje s výtvarnými vyjadřovacími prostředky	**UŽITÉ PRÁCE DEKORATIVNÍ A PROSTOROVÉ VE SVĚTĚ UMĚNÍ** • Hra s barvou • Hra s linií, barvou, tvarem • Rytmické řazení přírodních prvků • Písmo – krátké zápisy • Jednoduché prostorové objekty		
• nachází estetickou funkci architektonického prostoru • rozpoznává znaky lidového písma • prohlubuje poznatky o základních konstrukčních principech • uplatňuje vlastní poznávání použitého materiálu • rozliší nejznámější ilustrátory dětských knih • třídí a systematizuje obrazový materiál	**VÝTVARNÉ UMĚNÍ A ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ** • Druhy volného výtvarného umění • Různé způsoby vyjádření skutečnosti (figura, portrét, krajina, zátiší) • Výtvarná úprava knihy, ilustrátoři dětských knih • Lidové umění a jeho dekor • Krásy přírody • Volná kresba		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření: **žák** • uplatňuje základní dovednosti při přípravě, realizaci a prezentaci vlastního tvůrčího záměru • uplatňuje linie, barvy, tvary a objekty v ploše i prostoru podle vlastního tvůrčího záměru, využívá jejich vlastnosti a vztahy; pojmenovává je ve výsledcích vlastní tvorby i tvorby ostatních; vnímá a porovnává jejich uplatnění v běžné i umělecké produkci • při vlastní tvorbě vychází ze svých vlastních zkušeností, představ a myšlenek, hledá a zvolí pro jejich vyjádření nejvhodnější prostředky a postupy; zhodnotí a prezentuje výsledek své tvorby, porovnává ho s výsledky ostatních • vnímá a porovnává výsledky běžné i umělecké produkce, slovně vyjádří své postřehy a pocity			

Vzdělávací oblast: UMĚNÍ A KULTURA **Ročník: 7.**

Vyučovací předmět: VÝTVARNÁ VÝCHOVA **Celková týdenní dotace (hodin): 2**

Očekávané výstupy z RVP:

- užívá prostředky pro zachycení jevů a procesů v proměnách a vztazích
- vybírá, vytváří a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů
- při interpretaci uměleckého vizuálně obrazného vyjádření vychází ze svých osobních zkušeností a prožitků
- rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku a v rovině symbolického obsahu
- uplatňuje co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	**TÉMA - Učivo**	**Mezipředmětové vztahy Průřezová témata**	**Poznámky:** metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• vnímá a analyzuje tvarové a barevné znaky přírodnin s vystižením modelace • vnímá a uspořádává prostor s přírodními a umělými objekty • vyhledává rozmanité přírodní materiály	**VÝTVARNÉ VYJÁDŘENÍ SKUTEČNOSTI** • Výtvarné vyjádření zajímavých a neobvyklých přírodních tvarů • Přírodní a umělecké formy využité k rozvíjení představivosti • Kresba přírodních forem v plenéru	**Čj** – výtvarný doprovod k literárním textům, písmo, rytmus, populárně naučná literatura a vědeckofantastická literatura **M** – rovinné útvary, prostorové útvary, osová a středová souměrnost **D** – náhled do historického vývoje z hlediska každodenního života **F** – vlastnosti světla, přeměny skupenství (tání, tuhnutí…), vlastnosti zvuku **Ov** – domov, škola, okolní krajina, báje, mýty, pověsti **Ch** – vlastnosti látek, zásady bezpečnosti práce, voda, vzduch **Př** – morfologie růstu, základní struktura života, stavba těla (soustava pohybová), stavba Země **Z** – Země jako vesmírné těleso (pohyby Země, roční období …), oceány (podmořský svět), vztah příroda a společnost **Hv** – kvalita tónů (délka, síla, barva), zachycení melodie **ZČ** – komunikace a kooperace, bezpečné chování **Tv** – pohybové a sportovní hry **Tp** – vlastnosti materiálu (karton, papír, textil), pracovní pomůcky a nástroje, lidové zvyky a tradice **OSV–1:** cvičení smyslového vnímání **Barevná škála, řeč barev** **OSV–2:** moje tělo **Portrét žáka** **OSV–5:** cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity **Originalita vlastního vyjádření**	• výtvarný přepis • transpozice a parafráze **Projekt:** Můj ateliér příroda • kresba, frotáž, malba, papírotisk • charakteristické rysy ve studijní, případně fantazii dokončené práce **Projekt:** Dobrý den, páni vynálezci • koláž, textilní koláž, kresba, kombinované techniky • návštěva zajímavých míst **Projekt:** Prostředí mé obce • studium sběratelských exponátů • kresba, malba, tisk • kresba, tisk • kombinované techniky
• rozvíjí zobrazování hlavy na základě pozorování • pokusí se o výraz a mimiku • zpřesňuje proporce lidské postavy • vyjádří pohyb • cíleně zkoumá vztahy vlastního těla a prostoru	**ČLOVĚK – LIDSKÉ TĚLO – ČÁSTI TĚLA** • Stojící postava • Postava s náznakem pohybu • Portrét –základní zákonitosti kresby hlavy		
• využívá přírodniny v interiéru • stylizovanou formou znázorní různé přírodní	**ZEMĚ – PLANETA ŽIVOTA** • Usazování		
• využívá předchozích návrhů a skic • skicuje v exteriéru	**VĚDA A TECHNIKA, DESIGN, ARCHITEKTURA** • Svět předmětů – materiál, tvar, konstrukce, funkce • Oděv – móda, vkus, styl a sloh • Technika, stroje, energie – proměny, fungování a schopnosti strojů, technika a příroda • Byt (obec) - pozornost zaměřená na proměny bytu (obce) • Svět umění (obraz, rám, známka)		
• rozliší estetické a užitné hodnoty průmyslových výrobků • uplatňuje základní principy průmyslového designu • vyjadřuje technický předmět na základě pozorování a analýzy tvaru a funkce • uplatňuje estetické cítění, prostorové vidění v praxi • pozoruje a zobrazuje prostorové jevy			

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	**TÉMA - Učivo**	**Mezipředmětové vztahy Průřezová témata**	**Poznámky:** metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• zkoumá psychický účinek barev, jejich symbolické významy	**BARVA – JAKO FENOMÉN** • Barevná škála • Základní a doplňkové barvy • Barevná kompozice • Řeč barev	**VDO–1:** spolupráce školy se správními orgány a institucemi v obci **Návštěva galerie, muzea, spolupráce s institucemi v obci – tvorba plakátů** **EGS–1:** rodinné příběhy, lidová slovesnost, zvyky a tradice národů Evropy **Vánoce, velikonoce, roční období…** **ENV–3:** odpady a hospodaření s odpady druhotné suroviny, ekologické vědomí veřejnosti **Akce Den životního prostředí, Den Země – práce s textilií, vlnou, kůží,…, výstavky prací žáků** **MED–5:** vliv médií na kulturu **Role filmu a televize v životě jednotlivce, rodiny, společnosti - pohádkové bytosti, nové**	**Projekt:** Setkávání s barvami • malba • elementární poučení o teorii barev
• experimentuje s různými druhy písma • využívá základních poznatků pro vytváření různých návrhů (plakát, přebal knihy…)	**UŽITÉ PRÁCE DEKORATIVNÍ A PROSTOROVÉ** • Základy užité grafiky • Písmo v experimentálních činnostech		
• vyjadřuje vlastní vztah ke krajině pomocí různých kresebných materiálů • uplatňuje základní principy perspektivy	**VÝTVARNÉ UMĚNÍ A ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ** • Krajina a její začlenění do výtvarného umění		

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

- uplatňuje základní dovednosti při přípravě, realizaci a prezentaci vlastního tvůrčího záměru
- uplatňuje linie, barvy, tvary a objekty v ploše i prostoru podle vlastního tvůrčího záměru, využívá jejich vlastnosti a vztahy; pojmenovává je ve výsledcích vlastní tvorby i tvorby ostatních; vnímá a porovnává jejich uplatnění v běžné i umělecké produkci
- při vlastní tvorbě vychází ze svých vlastních zkušeností, představ a myšlenek, hledá a zvolí pro jejich vyjádření nejvhodnější prostředky a postupy; zhodnotí a prezentuje výsledek své tvorby, porovnává ho s výsledky ostatních
- vnímá a porovnává výsledky běžné i umělecké produkce, slovně vyjádří své postřehy a pocity

Vzdělávací oblast: UMĚNÍ A KULTURA **Ročník:** 8.

Vyučovací předmět: VÝTVARNÁ VÝCHOVA **Celková týdenní dotace (hodin):** 1

Očekávané výstupy z RVP:

- užívá vizuálně obrazná vyjádření k zaznamenání vizuálních zkušeností a zkušeností získaných ostatními smysly
- porovnává a hodnotí účinky vlastního osobitého vyjádření s účinky již existujících i běžně užívaných vizuálně obrazných vyjádřeních
- interpretuje díla současnosti i minulosti, vychází ze svých znalostí i z osobních zkušeností a prožitků
- užívá prostředky pro zachycení jevů a procesů v proměnách a vztazích

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• rozpracovává architektonické detaily • používá základní principy perspektivy a uplatňuje je v praxi • pozoruje, porovnává a zařazuje do historických souvislostí ukázky z architektury	**VÝTVARNÉ VYJÁDŘENÍ A ZOBRAZENÍ SKUTEČNOSTI DESIGN, ARCHITEKTURA, VÝTVARNÉ UMĚNÍ** • Stavební detaily domu (okno, dveře, schodiště, střecha, komín) • Detaily architektury (fasáda, dlažba, dřevěné prvky domu, kamenné plochy) • Základy perspektivy	**Čj** – tvořivé činnosti s literárním textem **M** – základní útvary v rovině a prostoru, prostorová představivost **Ov** – domov, škola, obec, město, okolní krajina, současnost a minulost v našem životě **D** – historie kultury bydlení, věda a technika – vývoj **F** – zákonitosti světla **Ch** – voda, vzduch **Př** – základní struktura života (buňky, pletiva, viry, bakterie), houby, rostliny, živočichové, detaily jednotlivých částí těla **Z** – Země jako vesmírné těleso, krajina, místní region **Hv** – interpretace znějící hudby **ZČ** – bezpečné chování **Tp** – vlastnosti materiálu, pracovní pomůcky a nástroje, lidové zvyky a tradice **Tv** – pohybové a sportovní hry **OSV–1:** cvičení smyslového vnímání **Stylizace, abstraktní vyjádření skutečnosti** **OSV–2:** moje tělo **Detail lidského těla, sedící postava, autoportrét** **OSV–5:** cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity **Svět umění – originalita – stylizace skutečnosti (ex libris, erb…)** **VDO–1:** spolupráce školy se správními orgány a institucemi v obci **Návštěva galerie, muzea, spolupráce s institucemi v obci – kalendář školy, výrobky pro budoucí žáky 1. ročníků**	• vycházky do ulic • kresba, kombinované techniky **Projekt:** Co nosím stále s sebou • kresba, prostorové objekty • kresba podle názoru, kombinované techniky • monografie, reprodukce **Projekt:** Prostředí života • práce s mapami a atlasy • kombinované techniky • kresba fixem • spojení s hudbou a pohybem • cvičení na uvolnění a koncentrace • návštěva muzea • prohlídka soukromých sbírek • kresba podle názoru, interpretace uměleckého díla • zabývá se barvou v umění • návštěva galerií
• zpřesňuje proporce lidské hlavy a postavy • konfrontuje představu se skutečností • znázorňuje detaily lidského organismu	**LIDÉ V PROSTORU A ČASU** • Sedící postava • Vztahy vlastního těla v prostoru • Kánon • Lidská hlava – portrét a jeho proměny • Části lidského těla – detail (ruka, oko) • Figurální kompozice		
• experimentuje s různými technikami pro vyjádření vlastní myšlenky • výtvarným způsobem vyjádří již sobě známé formy komunikace	**ZEMĚ – PLANETA ŽIVOTA** • Země dnes, včera a pozítří • Komunikace		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	**TÉMA - Učivo**	**Mezipředmětové vztahy Průřezová témata**	**Poznámky:** metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• tvůrčím způsobem experimentuje s barvou • porovnává a hodnotí různé barevné vztahy	**UŽITÉ PRÁCE DEKORATIVNÍ A PROSTOROVÉ DEKORATIVNÍ ZPRACOVÁNÍ PLOCHY** • Bod, linie • Abstrakce	**EGS–1:** rodinné příběhy, lidová slovesnost, zvyky a tradice národů Evropy **Vánoce, Velikonoce, roční období…** **ENV–3:** odpady a hospodaření s odpady druhotné suroviny, ekologické vědomí veřejnosti **Akce Den životního prostředí, Den Země** **– hliníková folie, dřevo, lepenka,…** **výstavky prací žáků** **ENV–4:** obec, kultura obce **Perspektiva domů, ulic,…** **MED–5:** vliv médií na kulturu **Role filmu a televize v životě jednotlivce, rodiny, společnosti - návrh přebalu aktuální knihy, diskety, graffitti,…**	
• zpracovává vlastní návrhy s využitím historických znalostí	**SVĚT UMĚNÍ** • Ex libris • Mince • Erb		
• využívá fantazii v prostorových tématech	**PROSTOROVÉ PRÁCE** • Představa o architektuře • Dopravní prostředky současnosti a budoucnosti		
• zkouší se přiblížit danému výtvarnému směru	**VÝTVARNÉ UMĚNÍ A ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ** • Romantismus, realismus, impresionismus • Umění a jeho proměny v souvislosti s historickým vývojem lidské společnosti		

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

- uplatňuje základní dovednosti při přípravě, realizaci a prezentaci vlastního tvůrčího záměru
- uplatňuje linie, barvy, tvary a objekty v ploše i prostoru podle vlastního tvůrčího záměru, využívá jejich vlastnosti a vztahy; pojmenovává je ve výsledcích vlastní tvorby i tvorby ostatních; vnímá a porovnává jejich uplatnění v běžné i umělecké produkci
- při vlastní tvorbě vychází ze svých vlastních zkušeností, představ a myšlenek, hledá a zvolí pro jejich vyjádření nejvhodnější prostředky a postupy; zhodnotí a prezentuje výsledek své tvorby, porovnává ho s výsledky ostatních
- vnímá a porovnává výsledky běžné i umělecké produkce, slovně vyjádří své postřehy a pocity

Vzdělávací oblast: UMĚNÍ A KULTURA **Ročník:** 9.

Vyučovací předmět: VÝTVARNÁ VÝCHOVA **Celková týdenní dotace (hodin):** 1

Očekávané výstupy z RVP:

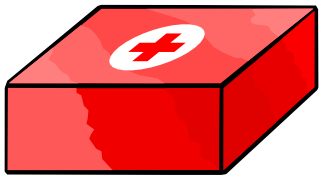
- užívá prostředky pro zachycení jevů a procesů v proměnách a vztazích
- interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření a vychází z historických znalostí, osobních zkušeností a prožitků
- vysvětluje své postoje k uměleckým vizuálně obrazným vyjádřením
- vybírá, vytváří a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření, variuje různé vlastnosti prvků a jejich vztahů pro získání osobitých výsledků
- rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku i symbolického obsahu

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• zjišťuje, porovnává a vystihuje různé možnosti přírodních tvarů	**VÝTVARNÉ VYJÁDŘENÍ A ZOBRAZENÍ SKUTEČNOSTI** • Detail přírodních forem organického i anorganického původu	**Čj** – tvořivé činnosti s literárním textem **M** – rovinné a prostorové útvary, osová a středová souměrnost, prostorová představivost **Ov** – domov, škola, obec, současnost a minulost v našem životě, regionální památky **D** – kulturní rozmanitost doby, věda technika – vývoj **F** – formy energie, přeměny skupenství, světlo – stín **Ch** – částicové složení látek (molekuly, atomy) **Př** – morfologie rostlin, stavba lidského těla **Z** – Země jako vesmírné těleso, obyvatelstvo světa, krajina, místní region **Tv** – pohybové a sportovní hry **Tp** – vlastnosti materiálu, pracovní pomůcky a nástroje, lidové zvyky a tradice, organizace práce **OSV-1:** cvičení smyslového vnímání, dovednosti pro učení a studium **Stylizace, abstraktní vyjádření skutečnosti, příklady požadavků uměleckých škol** **VDO-1:** spolupráce školy se správními orgány a institucemi v obci **Spolupráce s institucemi v obci – plakát, leták, propagační materiály školy,…** **EGS-1:** lidová slovesnost, zvyky a tradice národů Evropy **Tradice v různém ročním období**	**Projekt:** „Náš ateliér v přírodě“ • mikroskop • odborné publikace (výtvarný přepis) • kresba, grafické techniky **Projekt:** „Kdo jsi?“ • výtvarné publikace • tématické výstavy • koláž, kombinované techniky, malba **Projekt:** „Vesmír známý i neznámý“ • video, hvězdárna • planetárium • malba, frotáž, kombinované techniky • koláž, kresba, kresba vzorem, fixem • PC grafika, multimedia • návštěvy galerií, muzeí • skanzen • využití moderní komunikační techniky • prostorové objekty
• cíleně zkoumá vztahy vlastního těla a prostoru • objasňuje estetiku pohybu	**ČLOVĚK** • Postava • Portrét • Lidská hlava - smysly • Stopy člověka • Otisky rukou • Zaměření na detail		
• vyjádří vlastní myšlenku ke vztahu k planetě a vesmíru pomocí výtvarných technik • vytváří volnou stylizovanou formou různé přírodní jevy • posoudí vliv přírodních živlů na jednotlivce, s využitím jemu dostupných výtvarných materiálů	**PLANETA ZEMĚ – VESMÍR ZNÁMÝ I NEZNÁMÝ** • Výtvarné vyjádření zajímavých a neobvyklých přírodních tvarů • Živly (voda, vítr, člověk a voda) • Fyzické a psychické stavy, dojmy, prožitky • Přírodní a umělecké formy – volný výtvarný přepis		
• zhodnocuje charakter a psychický účinek barev • nachází základní principy využití barvy • hledá vhodné formy pro vyjádření obsahu v ploše a prostoru	**UŽITÉ PRÁCE DEKORATIVNÍ A PROSTOROVÉ** • Plošná dekorativní kompozice • Experimentální úkoly s písmem • Užitá grafika, vazba dekoru na tvar – stylizace		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• vyhledává a využívá reprodukce • aplikuje historické souvislosti ve výtvarném umění v praxi • vybere z nabídky a zařadí významné výtvarníky do místního regionu	**VÝTVARNÉ UMĚNÍ A ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ** • Abstraktní (nefigurální) umění • Kinetické umění • Estetická a užitná hodnota výrobků, průmyslový design • Architektura a její podíl na formování životního prostředí	**MKV-1:** jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti **Vyjádření lidských smyslů, znaků různých lidských ras – výtvarné vyjádření,…** **ENV-3:** doprava a životní prostředí, druhy dopravy, ekologická zátěž, průmysl a životní prostředí, hospodaření s odpady, druhotné suroviny, ekologické vědomí veřejnosti **Den životního prostředí, Den Země – práce s různými materiály,…** **výstavky prací žáků** **ENV-4:** obec, kultura obce **Architektura a její perspektiva**	

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

- uplatňuje základní dovednosti při přípravě, realizaci a prezentaci vlastního tvůrčího záměru
- uplatňuje linie, barvy, tvary a objekty v ploše i prostoru podle vlastního tvůrčího záměru, využívá jejich vlastnosti a vztahy; pojmenovává je ve výsledcích vlastní tvorby i tvorby ostatních; vnímá a porovnává jejich uplatnění v běžné i umělecké produkci
- při vlastní tvorbě vychází ze svých vlastních zkušeností, představ a myšlenek, hledá a zvolí pro jejich vyjádření nejvhodnější prostředky a postupy; zhodnotí a prezentuje výsledek své tvorby, porovnává ho s výsledky ostatních
- vnímá a porovnává výsledky běžné i umělecké produkce, slovně vyjádří své postřehy a pocity

ZDRAVÍ A ČLOVĚK

5.8.2. – CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU

A) Obsahové a organizační vymezení předmětu:

K čemu směřuje vzdělávání v předmětu, na co je zaměřeno?

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu ZDRAVÍ A ČLOVĚK směřuje k:

- aktivnímu rozvoji, posílení a preventivní ochraně zdraví, chování podporující zdraví a zodpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví jiných, důležitý předpoklad – podpora a ochrana zdraví je jednou z priorit základního vzdělávání
- přináší podněty pro pozitivní ovlivňování zdraví, způsob jeho ochrany a poznávají různá rizika, která ohrožují zdraví
- upevňování základních hygienických, stravovacích, pracovních a jiných zdravotně preventivních návyků
- dovednosti odmítat škodlivé látky, předcházet úrazům a čelit vlastnímu ohrožení a nebezpečí v každodenních i mimořádných situacích
- prohlubování poznatků o rodině, škole, přírodě, společenství vrstevníků a obsahuje výchovu k mezilidským vztahům
- získání schopnosti rozhodovat se ve prospěch zdraví a dívat se na vlastní činnosti z hlediska zdravotních potřeb a životních perspektiv
- vede k aktivnímu rozvoji ochrany zdraví a prolíná do ostatních vzdělávacích oblastí
- osvojují si zásady zdravého životního stylu a jsou vedeni k jejich uplatňování ve svém životě i k osvojování účelného chování při ohrožení v každodenních i rizikových situací i při mimořádných událostech
- žáci si rozšiřují a prohlubují poznatky o sobě i o vztazích mezi lidmi, partnerských vztazích, manželství a rodině, škole a společenství vrstevníků

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků tím, že vede žáky k:

- poznávání zdraví jako důležité hodnotu v kontextu dalších životních hodnot
- pochopení zdraví jako vyváženého stavu tělesné, duševní i sociální pohody a k vnímání radostných prožitků z činností podpořených pohybem, příjemným prostředím a atmosférou příznivých vztahů
- poznávání člověka jako jedince závislého v jednotlivých etapách života na způsobu vlastního jednání a rozhodování, na úrovni mezilidských vztahů i na kvalitě prostředí
- získávání základní orientace v názorech na to, co je zdravé a co může zdraví prospět, i na to, co zdraví ohrožuje a poškozuje
- využívání osvojených preventivních postupů pro ovlivňování zdraví v denním režimu, k upevňování způsobů rozhodování a jednání v souladu s aktivní podporou zdraví v každé životní situaci i k poznávání a využívání míst souvisejících s preventivní ochranou zdraví
- propojování činností a jednání souvisejících se zdravím a zdravými mezilidskými vztahy se základními etickými a morálními postoji, s volním úsilím atd.
- chápání zdatnosti, dobrého fyzického vzhledu i duševní pohody jako významného předpokladu výběru profesní dráhy, partnerů, společenských činností atd.
- ochraně zdraví a životů při každodenních rizikových situacích i mimořádných událostech a k využívání osvojených postupů spojených s řešením jednotlivých mimořádných událostí
- aktivnímu zapojování do činností podporujících zdraví a do propagace zdravotně prospěšných činností ve škole i v obci

Kde a s čím je realizován?

- Vyučovací předmět ZDRAVÍ A ČLOVĚK se realizuje v odborné učebně přírodopisu, popřípadě v multimediální učebně s DVD a VHS přehrávačem, v kmenové třídě a některé praktické aktivity i přímo v terénu po předcházím poučení žáků o bezpečnosti. Řád odborné učebny přírodopisu je nedílným vybavením učebny, dodržování uvedených pravidel je pro každého žáka závazné.

Mezipředmětové vztahy, vazby?

- **Přírodopis (Př):** individuální vývoj člověka (prenatální a postnatální vývoj); sexuální výchova (antikoncepce, rodičovství); výživa a zdraví (metabolismus, zásady zdravé výživy); tělesná a duševní hygiena; první pomoc; imunitní systém člověka; onemocnění člověka; fylogeneze a ontogeneze člověka - rozmnožování člověka; anatomie a fyziologie - stavba a funkce částí lidského těla, orgány, orgánové soustavy, vyšší nervová činnost, hygiena duševní činnosti; nemoci, úrazy a prevence - příčiny, příznaky, praktické zásady a postupy při léčení běžných nemocí; závažná poranění a život ohrožující stavy; životní styl - pozitivní a negativní dopad na zdraví člověka
- **Fyzika (F):** fyzikální veličiny (vývoj člověka); formy energie (metabolismus, energetická hodnota potravy)
- **Chemie (Ch):** vliv chemických látek na zdraví člověka; přeměny látek v těle; vlastnosti a význam cukrů, tuků a bílkovin v lidském těle; zásady bezpečné práce v běžném životě, voda - pitná, odpadní; výroba pitné vody; čistota vody; vzduch - složení, čistota ovzduší, ozónová vrstva; chemické sloučeniny - chemická vazba, organické sloučeniny; přírodní látky - zdroje, vlastnosti a příklady funkcí bílkovin, tuků, sacharidů a vitaminů v lidském těle; léčiva a návykové látky
- **Zeměpis (Z):** ochrana člověka před přírodními živelními pohromami, ekologickými haváriemi a terorismem; oblasti produkce drog ve světě
- **Matematika (M):** užití jednoduchých početních operací, odhadů a zaokrouhlování, převody jednotek; práce s tabulkami, grafy a diagramy
- **Občanská výchova (Ov):** prevence zneužívání návykových látek (drogy, zákon a reklama); lidská práva (ochrana před násilím); vztahy mezi lidmi a zásady lidského soužití; rodina; osobnostní rozvoj; lidská setkání - přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi, rovnost a nerovnost, rovné postavení mužů a žen; lidská solidarita, pomoc lidem v nouzi, potřební lidé ve společnosti; vztahy mezi lidmi - osobní a neosobní vztahy, mezilidská komunikace; konflikty v mezilidských vztazích, problémy lidské nesnášenlivosti; zásady lidského soužití - morálka a mravnost, svoboda a vzájemná závislost, pravidla chování; osobní rozvoj - adaptace na životní změny, sebezměna; význam motivace, aktivity, vůle a osobní kázně; lidská práva - poškozování lidských práv, šikana, diskriminace; právo v každodenním životě - význam právních vztahů; důležité právní vztahy a závazky

- **Informatika (Inf):** vyhledávání informací na internetu a v databázích; vyhodnocení a zpracování ověřených dat v textovém a grafickém editoru (referáty); hodnota informací a informačních zdrojů; metody a nástroje jejich ověřování
- **Dějepis (D):** věda, technika a vzdělání jako faktory vývoje; sport a zábava
- **Český jazyk (Čj):** spisovný mluvený a písemný projev; komunikační žánry; formulace hlavní myšlenky textu; práce se slovníky (encyklopediemi) a rejstříky; obohacování slovní zásoby; vytváření vlastních textů; praktické a věcné naslouchání, kritické, zážitkové; mluvený projev - základy techniky mluveného projevu, vyjadřování závislé na komunikační situaci; komunikační žánry: pozdrav, oslovení, omluva, prosba, vzkaz, zpráva, oznámení, vypravování, dialog na základě obrazového materiálu; základní komunikační pravidla, mimojazykové prostředky řeči (mimika, gesta), zásady dorozumívání, zásady kultivovaného projevu
- **Cizí jazyk (Cj):** správná výslovnost a pravopis cizojazyčných termínů
- **Výtvarná výchova (Vv):** rozvoj smyslové citlivosti pro tvary a barvy (nákresy obrázků, schémat, tabulek a grafů)
- **Tělesná výchova (Tv):** osobní a duševní hygiena (aktivní odpočinek a pohyb, regenerace, relaxace, otužování), význam pohybu pro zdraví; zdravotně orientovaná zdatnost; prevence a korekce jednostranného zatížení; hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech; základní druhy oslabení jejich příčiny a možné důsledky;
- **Příprava pokrmů (Pp):** zásady správné a zdravé výživy
- **Pěstitelské práce (Pěs):** pěstování léčivých rostlin a jejich vliv na zdraví člověka, léčivé rostliny, koření – pěstování vybrané rostliny; rostliny a zdraví člověka; léčivé účinky rostlin, rostliny jedovaté; rostliny jako drogy a jejich zneužívání; alergie

Která průřezová témata prolínají předmětem?

Průřezové téma	Tematický okruh	Příklady témat
Osobnostní a sociální výchova **OSV**	**Osobnostní rozvoj**	
	1. Rozvoj schopností poznávání	
	2. Sebepoznání a sebepojetí	moje tělo, moje psychika (temperament, postoje, hodnoty); co o sobě vím a co ne, …
	3. Seberegulace a sebeorganizace	cvičení sebekontroly, regulace vlastního jednání, organizace vlastního času, …
	4. Psychohygiena	dovednosti pro pozitivní naladění mysli; sociální dovednosti pro předcházení stresům
	5. Kreativita	
	Sociální rozvoj	
	6. Poznávání lidí	vzájemné poznávání se ve skupině/třídě; chyby při poznávání lidí
	7. Mezilidské vztahy	chování podporující dobré vztahy, empatie, respektování, podpora, pomoc, …
	8. Komunikace	dialog, komunikace v různých situacích, asertivní komunikace, obrany proti agresi, …
	9. Kooperace a kompetice	dovednost navazovat na druhé a rozvíjet vlastní linku jejich myšlenky
	Morální rozvoj	
	10. Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	problémy v mezilidských vztazích, zvládání učebních problémů
	11. Hodnoty, postoje, praktická etika	vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, …
Výchova demokratického občana **VDO**	1. Občanská společnost a škola	
	2. Občan, občanská společnost a stát	
	3. Formy participace občanů v politickém životě	
	4. Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech **EGS**	1. Evropa a svět nás zajímá	
	2. Objevujeme Evropu a svět	
	3. Jsme Evropané	
Multikulturní výchova **MKV**	1. Kulturní diference	
	2. Lidské vztahy	důležitost integrace jedince v rodinných, vrstevnických a profesních vztazích…
	3. Etnický původ	
	4. Multikulturalita	
	5. Princip sociálního smíru a solidarity	
Environmentální výchova **ENV**	1. Ekosystémy	
	2. Základní podmínky života	voda; ovzduší; půda…
	3. Lidské aktivity a problémy životního prostředí	ekologické zemědělství, výživa a zdraví, vliv lidských aktivit na zdraví, civilizační choroby
	4. Vztah člověka a prostředí	náš životní styl
Mediální výchova **MED**	1. Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	
	2. Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality	vztah mediálního sdělení a sociální zkušenosti
	3. Stavba mediálních sdělení	
	4. Vnímání autora mediálních sdělení	
	5. Fungování a vliv médií ve společnosti	vliv médií na každodenní život
	6. Tvorba mediálních sdělení	
	7. Práce v realizačním týmu	

Pozn.: Tematické okruhy průřezových témat, které prolínají předmět **ZDRAVÍ A ČLOVĚK**, jsou vyznačeny **červeně**.

B) Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků:

2. STUPEŇ

K rozvíjení a utváření klíčových kompetencí:	Povedou společné postupy:
K učení 1. plánování a organizování a řízení vlastního učení 2. využívání utříděných informací při učení i v praktickém životě 3. uvádění věcí do souvislostí a vytváření komplexnějšího pohledu na jevy 4. porovnávání získaných výsledků, vyvozování závěrů pro jejich využití 5. kritickému posouzení vlastního pokroku a určení překážky bránící učení	• využívat znalostí žáků z přímého pozorování okolních skutečností, zařazovat aktuální informace • vyhledávat a třídit informace o zdraví a aktivně je zařazovat postupným vyvozováním • hledat vztahy a vazby mezi různými tématickými celky a využívat mezipředmětové souvislosti • zařazovat praktická cvičení a získávat základní dovednosti pozorování • rozvíjet zájem o tématiku zdraví, zadávat vhodné problémové úkoly k samostatnému řešení
K řešení problémů 1. pochopení problému, přemýšlení o příčinách a promyšlení způsobu řešení 2. využívání získaných vědomostí k objevování různých variant řešení 3. samostatnosti při řešení problémů, volbě a užívání logických postupů 4. aplikaci osvědčených postupů při řešení obdobných problémů 5. uvědomování si zodpovědnosti za svá rozhodnutí	• zamýšlet se nad problémy, vyhledávat a shromažďovat informace na základě vlastního získávání a pozorování • zvyšovat nároky na kvalitu informací při využívání internetu, časopisů a televizních pořadů • zadávat zpracování samostatných nebo skupinových referátů a vyžadovat jejich prezentaci • navozovat spolupráci, porovnávat přístupy při k vyhledávání a zpracování informací o zdraví • logicky vyvracet nesprávné názory, diskutovat o odpovědnosti člověka za vlastní zdraví
Komunikativní 1. formulování a vyjádření své myšlenky a názoru v logickém sledu 2. obhajobě svého názoru a vhodnému reagování a argumentaci 3. porozumění různým typům informačních a komunikačních prostředků 4. využívání informačních a komunikačních prostředků a technologie pro kvalitní komunikaci 5. využívání získaných komunikativních dovedností ke spolupráci s ostatními lidmi	• vést žáky k formulování vlastní názorů i myšlenek, k výstižnému a kultivovanému projevu • vybízet k využívání odborných textů, k porovnávání zpráv získaných z různých zdrojů • vytvářet situace pro navazování kontaktů mezi žáky různého věku a škol prostřednictvím soutěží • organizovat akce otevřené pro veřejnost zaměřené k tématice zdraví • vést k respektování odlišných názorů a k naslouchání a porozumění druhým lidem
Sociální a personální 1. spoluvytváření pravidel skupiny a ovlivňování kvality společné práce 2. ohleduplností přispívání k upevňování dobrých vztahů v týmu 3. ocenění zkušeností druhých lidí a respektování různých hledisek 4. podpoře své sebedůvěru a samostatnému rozvoji	• organizovat práci ve skupinách a zapojovat všechny členy týmu, pozitivně hodnotit vzájemnou spolupráci • zdůrazňovat rovný přístup všech žáků ke zkoumání zadaných úkolů • oceňovat snahu, zručnost a pečlivost, podněcovat zájem i méně schopných členů skupiny • rozdělovat úkoly ve skupinách a navozovat diskusi před prezentací • pozitivně hodnotit zájem, snahu, spolupráci a odpovědné citlivé postoje k tématice zdraví
Občanské 1. uvědomování si povinnosti postavit se proti jakémukoliv násilí 2. uvědomování si svých práv a povinností ve škole i mimo školu 3. poskytnutí účinné pomoci a zodpovědnému chování 4. projevu pozitivního postoje ke zdraví a jeho aktivní ochraně 5. rozhodování se v zájmu podpory a ochrany zdraví	• zdůrazňovat rovnost lidí, ohleduplnost k hendikepovaným, starším a nemocným lidem • vést k důležitosti vzájemné pomoci při úrazech, přírodních katastrofách, v nemoci • zdůvodňovat význam ochrany zdraví i povinnost zodpovědného jednání a chování • prakticky procvičovat první pomoc a probírat jednání v krizových situacích • učit získávat správné návyky vůči zdraví a nabízet možnost zapojit se do sportovních aktivit • vysvětlovat příčiny a následky ohrožení zdraví
Pracovní 1. dodržování vymezených pravidel a bezpečnému chování 2. přístupu k výsledkům práce z hlediska ochrany svého zdraví 3. využívání znalostí a zkušeností získaných v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje a přípravy na budoucnost	• věnovat pozornost dodržování bezpečnosti při všech aktivitách, seznamovat žáky s pravidly bezpečného chování • kriticky hodnotit ekonomické aktivity ve světě, v regionu i v místě bydliště • ukazovat problémy spojené s různými činnostmi a nezbytnost omezování negativních vlivů • vést k odpovědnému jednání z hlediska ochrany zdraví svého i druhých • vést k uvědomování si významu respektování základních podmínek a potřeb života na Zemi
Digitální 1. běžné používání digitálních zařízení, aplikací a služeb a jejich využití při učení i při zapojení do života školy a do společnosti, samostatné rozhodování o použití vhodných technologií 2. získávání, vyhledávání a spravování dat a informací a digitálního obsahu 3. tvorba a úprava digitálního obsahu, vyjadřování se za pomoci digitálních prostředků 4. využívání digitální technologie k usnadnění a zefektivnění práce 5. pochopení významu digitálních technologií a seznamování se s novými technologiemi, 6. předcházení situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, negativním situacím s dopadem na zdraví, etické jednání při práci s informacemi	• podporovat rozvíjení digitálních kompetencí prostředky a technologiemi, které jsou vhodné pro výchovu ke zdraví • vést žáky k poznání důvěryhodných digitálních zdrojů v oblasti výchovy ke zdraví, k běžnému využívání digitálních technologií pro zaznamenání, ukládání a vyhodnocování dat, které jim umožní vhodně utvářet jejich denní režim a rozhodovat se v situacích podporujících i ohrožujících zdraví • vést žáky k bezpečné komunikaci prostřednictvím digitálních technologií a cílenému snižování rizik souvisejících se ztrátou soukromí a osobního bezpečí při nedodržení pravidel komunikace

Vzdělávací oblast: ČLOVĚK A ZDRAVÍ **Ročník:** 6.

Vyučovací předmět: ZDRAVÍ A ČLOVĚK **Celková týdenní dotace (hodin):** 1

Očekávané výstupy z RVP:

- respektuje přijatá pravidla soužití mezi vrstevníky a partnery a pozitivní komunikací a kooperací přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v širším společenství (v rodině, komunitě)
- vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví
- vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním, sociálním zdravím a vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví; dovede posoudit různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví
- usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví
- vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i v nejbližším okolí
- vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze,...
• vyjádří vlastními slovy a shrne vzájemné vztahy v rodině, mezi vrstevníky, ve skupinách a komunitách • pojmenuje a komentuje základní pojmy z oblasti osobnostního a sociálního rozvoje • argumentuje a uplatňuje vlastní názor ve skupině • vyjádří vlastními slovy způsoby pozitivní a negativní komunikace a jak ovlivní toto jednání kvalitu sociálních vztahů • uvádí do souvislostí možnosti ovlivňování svého zdraví v různých oblastech a péči o něj • dává do souvislostí duševní, tělesného a sociální zdraví a propojenost těchto oblastí • rozezná zdraví škodlivé látky, špatné návyky a činnosti • odmítá je a vyjádří vlastními slovy způsob obrany proti manipulativnímu vlivu okolí	**VZTAHY MEZI LIDMI A FORMY SOUŽITÍ** **VZTAHY VE DVOJICI** • Kamarádství • Přátelství • Láska **PARTNERSKÉ VZTAHY** • Manželství a rodičovství • Vztahy a pravidla soužití v prostředí komunity (rodina, škola, vrstevnická skupina) **OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ ROZVOJ** **SEBEPOZNÁNÍ A SEBEPOJETÍ** • Vztah k sobě samému • Vztah k druhým lidem • Zdravé a vyrovnané sebepojetí **SEBEREGULACE A SEBEORGANIZACE ČINNOSTÍ A CHOVÁNÍ** • Sebereflexe, sebekontrola • Sebeovládání a zvládání problémových situací • Stanovení osobních cílů • Stanovení postupných kroků k dosažení osobních cílů **PSYCHOHYGIENA** • Sociální dovednosti pro předcházení a zvládání stresu • Hledání pomoci při problémech • Komunikační obrana proti agresi • Krizová centra a linky důvěry	Čj – **naslouchání** - praktické naslouchání (zdvořilé, vyjádření kontaktu s partnerem); věcné naslouchání (pozorné, soustředěné, aktivní – zaznamenat slyšené, reagovat otázkami) praktické (výchova k empatii, podnět k jednání), věcné (soustředěné, aktivní), kritické (objektivní a subjektivní sdělení, komunikační záměr mluvčího, manipulativní působení projevu, zvukové prostředky souvislého projevu a prostředky mimojazykové), zážitkové; **mluvený projev** – základy techniky mluveného projevu, vyjadřování závislé na komunikační situaci; komunikační žánry: pozdrav, oslovení, omluva, prosba, vzkaz, zpráva, oznámení, vypravování, dialog na základě obrazového materiálu; základní komunikační pravidla (oslovení, zahájení a ukončení dialogu, střídání rolí mluvčího a posluchače, zdvořilé vystupování), mimojazykové prostředky řeči (mimika, gesta), zásady dorozumívání (komunikační normy, základní mluvené žánry podle komunikační situace), zásady kultivovaného projevu Tv – význam pohybu pro zdraví; zdravotně orientovaná zdatnost; prevence a korekce jednostranného zatížení; hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech; základní druhy oslabení jejich příčiny a možné důsledky; D – věda technika a vzdělání jako faktory vývoje; sport a zábava Ov – **lidská setkání** - přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi, rovnost a nerovnost, rovné postavení mužů a žen; lidská solidarita, pomoc lidem v nouzi, potřební lidé ve společnosti, **vztahy mezi lidmi** - osobní a neosobní vztahy, mezilidská komunikace; konflikty v mezilidských vztazích, problémy lidské nesnášenlivosti, **zásady lidského soužití** - morálka a mravnost, svoboda a vzájemná závislost, pravidla chování; **osobní rozvoj** - adaptace na životní změny, sebezměna; význam motivace, aktivity, vůle a osobní kázně; **lidská práva** - poškozování lidských práv, šikana, diskriminace, **právo v každodenním životě** - význam právních vztahů; důležité právní vztahy a závazky Inf – hodnota a relevance informací a informačních zdrojů, metody a nástroje jejich ověřování Z – ochrana člověka při ohrožení zdraví a života Ch – Zásady bezpečné práce v běžném životě, **voda** - pitná, odpadní; výroba pitné vody; čistota; **vzduch** - složení, čistota ovzduší, ozónová vrstva; **chemické sloučeniny** - chemická vazba, organické sloučeniny; **přírodní látky** - zdroje, vlastnosti a příklady funkcí bílkovin, tuků, sacharidů a vitaminů v lidském těle **léčiva a návykové látky**	

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze,...
	MEZILIDSKÉ VZTAHY, KOMUNIKACE A KOOPERACE • Komunikace v rodině, mezi vrstevníky, ve skupinách • Agresivní, pasivní, asertivní způsoby komunikace • Respektování sebe sama • Respektování druhých • Přijímání názoru druhého • Empatie • Způsob chování podporující dobré vztahy • Aktivní naslouchání • Dialog • Efektivní a asertivní komunikace a kooperace v různých situacích **MORÁLNÍ ROZVOJ** • Zaujímání hodnotových postojů a rozhodovacích dovedností • Dovednosti pro řešení problémů v mezilidských vztazích • Pomáhající a prosociální chování **SOUVISLOSTI MEZI TĚLESNÝM, DUŠEVNÍM, SOCIÁLNÍM ZDRAVÍM** **AKTIVNÍ PODPORA ZDRAVÍ** • Režim dne, střídání práce a odpočinku • Zdravá výživa (zdraví prospěšné a naopak škodlivé činnosti a způsoby chování) • Výživa a její vliv na tělesné i duševní zdraví **MANIPULATIVNÍ VLIV OKOLÍ** • Vrstevníků, médií, sekt • Uplatnění komunikační obrany proti manipulaci a agresi	**Př** - **fylogeneze a ontogeneze člověka** – rozmnožování člověka **anatomie a fyziologie** – stavba a funkce jednotlivých částí lidského těla, orgánové soustavy (opěrná, pohybová, oběhová, dýchací, trávicí, vylučovací a rozmnožovací, řídící), vyšší nervová činnost, hygiena duševní činnosti; **nemoci, úrazy a prevence** – příčiny, příznaky, praktické zásady a postupy při léčení běžných nemocí; závažná poranění a život ohrožující stavy; **životní styl** – pozitivní a negativní dopad na zdraví člověka **OSV–2:** moje tělo, moje psychika (temperament, postoje, hodnoty); co o sobě vím a co ne; jak se promítá mé já v mém chování; můj **vztah ke mně samému**; moje **vztahy k druhým lidem**; **zdravé a vyrovnané sebepojetí** **OSV–3:** cvičení sebekontroly, **sebeovládání - regulace** vlastního jednání i prožívání, vůle; organizace vlastního času; **stanovování osobních cílů a kroků k jejich dosažení** **OSV–4:** dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému; **sociální dovednosti pro předcházení stresům** v mezilidských vztazích; **OSV–6:** **vzájemné poznávání se ve skupině/třídě**; chyby při poznávání lidí **OSV–7:** péče o dobré vztahy; chování podporující dobré vztahy, **empatie** a pohled na svět očima druhého, respektování, podpora, pomoc; **vztahy a naše skupina/třída** **OSV–8:** řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč lidských skutků; dovednosti pro sdělování verbální i neverbální (technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování; **dialog** (vedení dialogu, jeho pravidla a řízení, typy dialogů); komunikace v různých situacích (informování, odmítání, omluva, pozdrav, prosba, přesvědčování, řešení konfliktů, vyjednávání, vysvětlování, žádost apod.); **asertivní komunikace**, dovednosti komunikační obrany proti agresi a manipulaci, otevřená a pozitivní komunikace; pravda, lež a předstírání v komunikaci **OSV–9:** dovednost navazovat na druhé a rozvíjet vlastní linku jejich myšlenky, pozitivní myšlení; rozvoj sociálních **dovedností pro kooperaci** (jasná a respektující komunikace, řešení konfliktů, podřízení se) **OSV–10:** **problémy v mezilidských vztazích** **OSV–11:** vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování, **prosociální chování** **MKV–2:** důležitost **integrace jedince v rodinných, vrstevnických a profesních vztazích**; uplatňování principu slušného chování; význam kvality mezilidských vztahů pro harmonický rozvoj osobnosti; **ENV–4:** náš životní styl – **přímý vliv na zdraví lidského jedince** **MED–5:** vliv médií na každodenní život, **vliv médií na uspořádání dne**	

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

• uplatňuje hygienické návyky a zvládá sebeobsluhu; popíše své zdravotní potíže a pocity; zvládá ošetření drobných poranění
• pojmenuje hlavní části lidského těla
• rozezná nebezpečí; dodržuje zásady bezpečného chování; neohrožuje své zdraví a zdraví jiných
• uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu
• chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek
• reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech

Vzdělávací oblast: ČLOVĚK A ZDRAVÍ **Ročník: 9.**

Vyučovací předmět: ZDRAVÍ A ČLOVĚK **Celková týdenní dotace (hodin): 1**

Očekávané výstupy z RVP:

- respektuje změny v období dospívání, vhodně na ně reaguje; kultivovaně se chová k opačnému pohlaví
- respektuje význam sexuality v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a pozitivními životními cíli, chápe význam zdrženlivosti v dospívání a odpovědného sexuálního chování
- dává do souvislostí složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky
- uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami; svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc
- projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu; dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci školy a obce
- samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím
- uvádí do souvislostí zdravotní a psychosociální rizika, spojená se zneužíváním návykových látek, a životní perspektivu mladého člověka; uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni; v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým
- projevuje odpovědné chování v rizikových situacích silniční a železniční dopravy; aktivně předchází situacím ohrožení zdraví, a osobního bezpečí v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc
- uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	**TÉMA - Učivo**	**Mezipředmětové vztahy Průřezová témata**	**Poznámky:** metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze,…
• charakterizuje období nitroděložního vývinu člověka, význam placenty a průběh porodu • zhodnotí význam zdravého životního stylu matky pro zdraví dítěte • rozlišuje jednotlivé etapy lidského života • jmenuje jejich charakteristické znaky a projevy • respektuje změny v období dospívání, vhodně na ně reaguje	**ZMĚNY V ŽIVOTĚ ČLOVĚKA A JEJICH REFLEXE** **INDIVIDUÁLNÍ VÝVOJ ČLOVĚKA** a) Prenatální vývoj **(těhotenství)**: • Oplození • Zárodečné období • Plodové období • Porod b) Postnatální vývoj: • Novorozenec • Kojenec • Batole • Předškolní věk • Mladší školní věk • Starší školní věk (puberta) • Dorost (dospívání) • Dospělost • Zralost • Střední věk • Stáří • Vysoké stáří	**Př** – individuální vývoj člověka (prenatální a postnatální vývoj); sexuální výchova (antikoncepce, rodičovství); výživa a zdraví (metabolismus, zásady zdravé výživy); tělesná a duševní hygiena; první pomoc; imunitní systém člověka; onemocnění člověka **F** – fyzikální veličiny (vývoj člověka); formy energie (metabolismus, energetická hodnota potravy) **Ch** – vliv chemických látek na zdraví člověka; přeměny látek v těle; vlastnosti a význam cukrů, tuků a bílkovin v lidském těle **M** – práce s tabulkami, grafy a diagramy **Z** – ochrana člověka před přírodními živelními pohromami, ekologickými haváriemi a terorismem; oblasti produkce drog ve světě **Inf** – vyhledávání informací na internetu **Čj** – spisovný mluvený a písemný projev; obohacování slovní zásoby **Ov** – prevence zneužívání návykových látek (drogy, zákon a reklama); lidská práva (ochrana před násilím) **Cj** – správná výslovnost a pravopis cizojazyčných termínů **Vv** – rozvoj smyslové citlivosti **Tv** – osobní a duševní hygiena (aktivní odpočinek a pohyb, regenerace, relaxace, otužování) **Pp** – příprava pokrmů (zásady správné a zdravé výživy)	**MONOLOGICKÉ METODY:** **Metoda výkladu** (prezentace nového učiva pomocí učitelova slovního projevu): • vysvětlování (projev se zpětnou vazbou; zapojení žáka do procesu objasňování; dodržení principu srozumitelnosti a zapamatovatelnosti) • vyprávění (seznámení s určitou událostí; má děj – použití obrázků, fotografií) **METODY PRÁCE S TEXTEM:** (učebnice, časopisy, tištěné materiály) • čtení s výkladem (předčítání s následným rozborem) • samostatná práce s textem (výběr hlavních myšlenek a schopnost se učit) • kritické myšlení (analýza a zhodnocení čteného textu a tvorba psaného textu, např. referátu)
• uvědomuje si význam antikoncepčních metod v oblasti plánovaného rodičovství • posoudí a rozčlení rizika předčasného zahájení pohlavní aktivity	**SEXUÁLNÍ VÝCHOVA** Antikoncepce: • Mužské a ženské antikoncepční prostředky a metody (bariérové, chemické, přirozené)		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze,…
• zaujímá zodpovědný postoj k sexuálnímu životu a plánovanému rodičovství • odlišuje zdravý sexuální život a od různých forem sexuálních deviací a hledá možné způsoby obrany před nimi • hledá kompromis v postojích k jiné sexuální orientaci lidí • vyjadřuje nesouhlas v postojích ke konzumnímu vztahu v oblasti sexu • otevřeně komunikuje o lidské sexualitě • respektuje význam sexuality v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a pozitivními životními cíli, chápe význam zdrženlivosti v dospívání a odpovědného sexuálního chování	Plánované rodičovství: • Rizika předčasného zahájení pohlavního života • Prostituce a pornografie Poruchy pohlavní identity: • Homosexualita, bisexualita, transsexualita a sexuální deviace • sexuální dospívání a reprodukční zdraví – zdraví reprodukční soustavy, sexualita jako součást formování osobnosti, zdrženlivost, předčasná sexuální zkušenost, promiskuita; problémy těhotenství a rodičovství mladistvých; poruchy pohlavní identity	**OSV–2:** moje tělo **Osobní hygiena, výživa** **OSV–3:** sebeovládání vlastního jednání; stanovování osobních cílů a kroků k jejich dosažení **Návykové látky** **OSV–4:** dovednosti zvládání stresových situací **Duševní hygiena** **OSV–6:** rozvoj pozornosti vůči odlišnostem mezi lidmi **Poruchy pohlavní identity** **OSV–7:** lidská práva; chování podporující dobré vztahy, respektování, podporu a pomoc **Osobní bezpečí ve společnosti** **OSV–8:** dovednosti komunikační obrany proti agresi a manipulaci **Osobní bezpečí a násilí** **OSV–9:** rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci **Organizování práce skupiny** **OSV–10:** dovednosti pro řešení problémů a rozhodování **První pomoc** **OSV–11:** vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, respektování **Bezpečné chování, ochrana za mimořádných situací, návykové látky** **ENV–2:** ohrožující faktory základních podmínek života člověka (vody, ovzduší, půdy) a jejich ochrana **Zdravý individuální vývoj člověka** **ENV–3:** ekologické zemědělství **Výživa a zdraví** Vliv lidských aktivit na zdraví člověka **Civilizační choroby**	**NÁZORNÉ VYUČOVACÍ METODY:** • ukázka = demonstrace (názorné předvedení předmětů nebo jevů s využitím modelu, schématu, obrazu, videozáznamu nebo vycházky a exkurze, doplněné komentářem učitele) • pozorování (bezprostřední poznávání předmětů a jevů v jejich přirozeném prostředí) • pokus (umělé vyvolání **METODY PRAKTICKÝCH PRACÍ:** • frontální pokus (žáci provádí ve skupinách samostatně nebo současně s učitelem) • laboratorní práce (žáci samostatně plní zadané úkoly, využívají pozorování, pokusu, popisu, měření…) • práce s multiplikáty pomůcek (každý žák má pro práci **DIALOGICKÉ METODY:** • rozhovor (střídání otázek učitele a odpovědí žáků – neustálá zpětná vazba) • motivační rozhovor (před prezentací nového učiva) • vyvozovací rozhovor (vede žáka k logickému myšlení a úsudku z dřívějších poznatků) • objevný rozhovor (na základě pozorování a srovnání žák vyvozuje nové závěry) • opakovací = fixační rozhovor (upevňování a systematizace učiva) • diagnostický rozhovor (prověřování dosažených vědomostí – ústní zkoušení)
• zhodnotí význam jater pro metabolismus, charakterizuje přeměnu látek a energií v těle a význam vitaminů a minerálních látek pro život • jmenuje základní látky potřebné pro výživu a sestaví příklad zdravého jídelníčku • dodržuje pravidelný stravovací a pitný režim v průběhu dne • zdůvodní vliv výživy a způsob stravování na zdraví člověka • při výběru potravin se zajímá o jejich výživovou a energetickou hodnotu • analyzuje příčiny nežádoucích způsobů výživy (podvýživa a obezita) a vysvětlí jejich důsledky • rozpozná rozdíly mezi zdravou a nezdravou reklamou v oblasti výživy • vyvodí příčiny vzniku různých onemocnění z nezdravého způsobu stravování • zdůvodní nutnost dodržování hygienických opatření při skladování potravin	**ZDRAVÝ ZPŮSOB ŽIVOTA A PÉČE O ZDRAVÍ** **VÝŽIVA A ZDRAVÍ** Přeměna látek a energií v těle: • Metabolismus cukrů, tuků a bílkovin • Vitaminy a minerální látky Zásady zdravé výživy: • Stravovací a pitný režim • Výživová a energetická hodnota potravy • Souhrn doporučení pro zdravou výživu • Zdravotní rizika z potravy (cizorodé látky v potravních řetězcích) • Poruchy příjmu potravy (mentální anorexie a bulimie) • Nákup a skladování potravin • Vlivy vnějšího a vnitřního prostředí na zdraví – kvalita ovzduší a vody, hluk, osvětlení, teplota		
• dodržuje souhrn hygienických zásad a opatření udržující tělo v čistotě a zdraví • respektuje biorytmy vlastního těla, střídá fyzické a duševní činnosti • zařazuje pravidelné přestávky a dodržuje zdravou životosprávu	**TĚLESNÁ A DUŠEVNÍ HYGIENA** Osobní hygiena: • Péče o čistotu těla (umývání, péče o pleť, vlasy, ruce, nohy, chrup, nos, zrak a uši) • Intimní hygiena Duševní hygiena: • Pravidelný režim dne (biorytmy, únava, spánek a sny)		

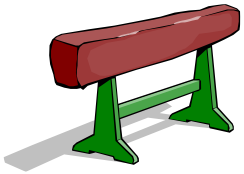
Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze,…
• uvědomuje si pozitivní význam pravidelného spánku, pohybových aktivit a otužování pro tělesné a duševní zdraví	• Aktivní odpočinek a pohyb • Meditace, relaxace a regenerace • Překonávání stresu a únavy • Otužování • tělesná a duševní hygiena, denní režim – zásady osobní, intimní a duševní hygieny, otužování, denní režim, vyváženost pracovních a odpočinkových aktivit, význam pohybu pro zdraví, pohybový režim		**VÝUKOVÉ PROJEKTY:** (samostatný komplexní pracovní úkol žáků se zapojením myšlenkových i praktických činností) **DIDAKTICKÉ HRY:** (spontánní činnost s danými pravidly směřující k dosažení určitého cíle, např. poznání, opakování, upevňování látky, zákončené vyhodnocením) **ŘEŠENÍ VÝUKOVÝCH PROBLÉMŮ:** (žák dospěje k novým poznatkům a vyřešení úkolu vlastním zkoumáním, objevováním a uvažováním) **FORMY PRÁCE:** • **frontální** (práce učitele s třídou jako celkem) • **týmová** (práce ve skupinách) • **individuální** (samostatná práce nebo s jednotlivými žáky)
• v situacích úrazu nebo stavech ohrožujících život použije linky tísňového volání a přivolá odbornou pomoc • podle svých možností a schopností se pokusí poskytnout zraněnému základní ošetření • v nebezpečných situacích dbá na osobní bezpečnost, nevystavuje se nadměrnému riziku • projevuje odpovědné chování v rizikových situacích silniční a železniční dopravy; aktivně předchází situacím ohrožení zdraví, a osobního bezpečí	**PRVNÍ POMOC** • Odpovědné chování v situacích úrazu a život ohrožujících stavů • Obecné zásady a linky tísňového volání • Příznaky, příčiny a první pomoc: bezvědomí, cizí tělesa v dýchacích cestách, jícnu, uchu, oku, epileptický záchvat, kousnutí hmyzem nebo zvířetem, krvácení, mdloba, resuscitace, omrzliny, polohování, poranění elektrickým proudem, stabilizovaná poloha, uštknutí jedovatým živočichem, zlomeniny, chemická poranění, otravy, popáleniny, poranění kloubů, šok, úžeh a úpal		
• zdůvodní význam obranného imunitního systému pro ochranu zdraví člověka • rozpozná a porovná rozdíly mezi vrozenou a získanou imunitou a mezi přirozenou odolností a očkováním (vakcinací) • objasní význam bílých krvinek pro imunitu	**OCHRANA PŘED CHOROBAMI** Obranný imunitní systém organismu: • Inkubační doba • Buněčná a látková imunita • Vrozená a získaná imunita (přirozená odolnost a očkování) • Alergie		
• vyjádří rozdíl mezi zdravím a nemocí • uvede příklady infekčních onemocnění a jejich původců, objasní jejich šíření a prevenci • vybere příklady nejčastějších civilizačních onemocnění a posoudí možné důsledky negativních vlivů prostředí na zdraví člověka • svým chováním dbá o svou bezpečnost	**PŘEHLED ČASTÝCH ONEMOCNĚNÍ ČLOVĚKA** • infekční choroby • onemocnění pohybové, trávicí, dýchací, oběhové, vylučovací, pohlavní, kožní, nervové a smyslové soustavy • bezpečné způsoby chování • ochrana před přenosnými základní cesty přenosu nákaz a jejich prevence, nákazy respirační, přenosné potravou, získané v přírodě, přenosné krví a sexuálním kontaktem, přenosné bodnutím hmyzu a stykem se zvířaty • ochrana před chronickými nepřenosnými chorobami a před úrazy – prevence kardiovaskulárních a metabolických onemocnění; preventivní a léčebná péče; odpovědné chování v situacích úrazu a život ohrožujících stavů (úrazy v domácnosti, při sportu, na pracovišti, v dopravě), základy první pomoci		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze,…
• vyvodí příčiny vzniku různých druhů závislostí a objasní rizika zneužívání návykových látek • rozlišuje nejčastěji užívané drogy a jejich účinky na lidský organismus • uvědomuje si nebezpečnost drog a jejich škodlivost pro lidské zdraví • hledá souvislosti mezi drogovou závislostí a změnou hodnot člověka • zdůvodní význam prevence drogové závislosti, odmítání drog a pomoci při závislosti • rozlišuje manipulativní taktiky reklamních agentur propagující tabákové výrobky a alkoholické nápoje	**RIZIKA OHROŽUJÍCÍ ZDRAVÍ A JEJICH PREVENCE** **PREVENCE ZNEUŽÍVÁNÍ NÁVYKOVÝCH LÁTEK** • Drogy a zákon • Návykové látky a reklama Toxikomanie: • Důvody vzniku závislosti na drogách • Nejčastěji užívané drogy a jejich účinky (konopí,stimulanty, halucinogeny, opiáty, těkavé látky a tlumivé léky) • Alkoholismus • Negativní účinky alkoholu • Nikotinismus (kouření) • Negativní účinky tabáku • auto-destruktivní závislosti –psychická onemocnění, násilí mířené proti sobě samému, rizikové chování (alkohol, aktivní a pasivní kouření, zbraně,nebezpečné látky a předměty, nebezpečný internet), násilné chování, těžké životní situace a jejich zvládání, trestná činnost, dopink ve sportu)		
• předchází příčinám vzniku úrazů a dodržuje pravidla bezpečného chování • posoudí faktory vedoucí ke vzniku násilí a kriminality, hledá možnosti prevence agrese • zaujímá odmítavý postoj k agresivnímu chování, násilí a šikaně	**OSOBNÍ BEZPEČÍ** • Příčiny úrazů a pravidla bezpečného chování • Lidská společnost a násilí (agresivita, zneužívání, vandalismus, kriminalita a šikana) • Bezpečnost v dopravě (pravidla silničního provozu) • Skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání, sexuální kriminalita – šikana a jiné projevy násilí; formy sexuálního zneužívání dětí; kriminalita mládeže; komunikace se službami odborné pomoci • Bezpečné chování a komunikace – komunikace s vrstevníky a neznámými lidmi, bezpečný pohyb v rizikovém prostředí, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií, sebeochrana a vzájemná pomoc rizikových situacích a v situacích ohrožení • Dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví – bezpečné prostředí ve škole, ochrana zdraví při různých činnostech, bezpečnost v dopravě, rizika silniční a železniční dopravy, vztahy mezi účastníky silničního provozu vč. zvládání agresivity, postup v případě dopravní nehody (tísňové volání, zajištění bezpečnosti)		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	**TÉMA - Učivo**	**Mezipředmětové vztahy Průřezová témata**	**Poznámky:** metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze,…
• zdůvodní význam přípravy člověka na mimořádné situace • hledá účinné způsoby prevence a pomoci při mimořádných událostech	**OCHRANA ČLOVĚKA ZA MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTÍ** • Živelní pohroma (povodeň, atmosférická porucha, sesuv, extrémní teplota, požár) • Havárie s únikem nebezpečných látek		
• uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí	• Terorismus • Ochrana člověka za mimořádných událostí – klasifikace mimořádných událostí, varovný signál a jiné způsoby varování, základní úkoly ochrany obyvatelstva, evakuace, činnost po mimořádné události, prevence vzniku mimořádných událostí		

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

- uplatňuje základní znalosti, dovednosti a návyky související s preventivní ochranou zdraví a zdravého životního stylu
- rozlišuje jednotlivé etapy lidského života
- uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události
- uplatňuje základní pravidla silničního provozu pro cyklisty; správně vyhodnotí jednoduchou dopravní situaci na hřišti
- odmítá návykové látky
- ošetří drobná poranění a v případě nutnosti zajistí lékařskou pomoc

TĚLESNÁ VÝCHOVA

5.8.2. – CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU

A) Obsahové a organizační vymezení předmětu:

K čemu směřuje vzdělávání v předmětu, na co je zaměřeno?

Výuka je cílevědomě řízena a zaměřena na:

- regeneraci a kompenzaci jednostranné zátěže působené pobytem ve škole
- rozvoj pohybových dovedností a kultivaci pohybu
- poznávání zdraví jako nejdůležitější životní hodnoty
- rozpoznávání základních situací ohrožujících tělesné a duševní zdraví a na osvojování dovedností jim předcházet nebo je řešit

Tělesná výchova přináší žákům představu o možnostech kompenzace jednostranného zatížení, rozvoji vlastních schopností a dovedností s praktickým prováděním činností, přímo ovlivňujících jejich fyzickou kondici, rozsah kloubní pohyblivosti a zlepšení krevního oběhu. Vzdělávání žáků směřuje na jedné straně k poznání vlastních pohybových možností a zájmů, na druhé straně k poznávání účinků konkrétních pohybových činností na tělesnou zdatnost, duševní a sociální pohodu. Pohybové vzdělávání postupuje od spontánní pohybové činnosti žáků k činnosti řízené a výběrové, jejímž smyslem je schopnost samostatně ohodnotit úroveň své zdatnosti a řadit do denního režimu pohybové činnosti pro uspokojování vlastních pohybových potřeb i zájmů, pro optimální rozvoj zdatnosti a výkonnosti, pro regeneraci sil a kompenzaci různého zatížení, pro podporu zdraví a ochranu života. Předpokladem pro osvojování pohybových dovedností je v základním vzdělávání žákův prožitek z pohybu a z komunikace při pohybu, dobře zvládnutá dovednost pak zpětně kvalitu jeho prožitku umocňuje. Charakteristické pro pohybové vzdělávání je rozpoznávání a rozvíjení pohybového nadání. Mezi hlavní cíle patří ukázat a vytvořit žákům komplexní pohled na možnosti ovlivňování vlastní pohybové koordinace, zdatnosti, obratnosti, síly a vytrvalosti, způsoby sebeobohacování o radost z pohybu, uvolnění a sebezdokonalování. Zároveň přináší pohled a vytváří příležitosti aktivně se podílet na vytváření morálních hodnot a vztahů s ostatními lidmi i schopnost nést důsledky za své činy, uvědomění si nutnosti dodržování pravidel bezpečnosti vlastní i ostatních Předmět je již svou podstatou zaměřen na přirozenou potřebu člověka pohybu a zdokonalování vlastního těla. Nedílnou součástí tělesné výchovy jsou také korektivní a speciální vyrovnávací cvičení, která jsou podle potřeby preventivně využívána v hodinách tělesné výchovy pro všechny žáky nebo jsou zadávána žákům se zdravotním oslabením místo činností, které jsou kontraindikací jejich oslabení. Tělesná výchova učí chápat a respektovat rozdíly mezi lidmi dané pohlavními odlišnostmi, zdravotním stavem, handicapem atd. Vede k poznání, že zdraví a bezpečnost jedince je odpovědností všech a naopak. Učí těšit se ze společné činnosti i úspěchu a snášet neúspěch (prohru). Učí sledovat a hodnotit stejnou činnost z pohledu různých sociálních rolí. Žáci se snaží naučit to, aby spojovali každodenní pohybovou činnost se zdravím a hygienou, usilovali o zvládnutí pohybových aktivit, které jsou pro člověka potřebné po celý život. Také se pokouší zvládnout základy týmové práce, nejen jako ve funkci řídící, ale také jako součást pracovního celku. Předmět je svou podstatou zaměřen na rozvoj nejen znalostí a vědomostí, ale především dovedností žáků. Cílem je formování postojů k problematice celoživotního pozitivnímu vztahu ke sportu a pohybovým aktivitám vůbec. V tělesné výchově je velmi důležité motivační hodnocení žáků, které vychází ze somatotypu žáka a je postaveno na posuzování osobních výkonů každého jednotlivce a jejich zlepšování – bez paušálního porovnávání žáků podle výkonových norem (tabulky, grafy aj.), které neberou v úvahu růstové a genetické předpoklady a aktuální zdravotní stav žáků.

Kde a s čím je realizován?

Tělesná výchova se vyučuje v kmenových třídách (některé drobné pohybové aktivity – 1. stupeň), v tělocvičně školy, v zimních měsících a za špatného počasí v podzimních měsících a na jaře.Řád tělocvičny je nedílným vybavením školní tělocvičny, dodržování uvedených pravidel je pro každého žáka závazné. Žáci mají k dispozici veškeré tělovýchovné náčiní a nářadí, které je součástí vybavení školy. Dále je výuka vyučována v areálu školy a na hřištích (hry, atletické disciplíny).
V případě některých aktivit v terénu - Písečný rybník (běžecké vytrvalostní disciplíny);

Mezipředmětové vztahy, vazby?

- **Český jazyk (Čj):** přesné a srozumitelné vyjadřování, věcná argumentace
- **Matematika (M):** grafy, tabulky, statistika, procenta, průměrné hodnoty, porovnávání čísel
- **Informatika (Inf):** vyhledávání informací, internet
- **Zdraví a člověk (ZČ):** zdravý způsob života a péče o zdraví, tělesná a duševní hygiena, stres a jeho vztah ke zdraví, civilizační choroby – zdravotní rizika“, bezpečné chování, dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví, podpora zdraví a její formy, seberegulace a sebeorganizace činností a chování
- **Občanská výchova (Ov):** vztahy mezi lidmi, zásady lidského soužití, osobní rozvoj
- **Dějepis (D):** věda technika a vzdělání jako faktory vývoje, sport a zábava
- **Fyzika (F):** pohyby těles, gravitační síla, tlaková síla, třecí síla, výslednice dvou sil stejných a opačných směrů, rovnováha na páce a pevné kladce, formy energie
- **Chemie (Ch):** nebezpečné látky a přípravky, vzduch, voda, chemické reakce, přírodní látky, léčiva a návykové látky
- **Přírodopis (Př):** anatomie a fyziologie člověka, nemoci, úrazy a prevence, životní styl, organismy a prostředí
- **Zeměpis (Z):** obyvatelstvo světa, ochrana člověka při ohrožení zdraví a života
- **Hudební výchova (Hv):** pohybový doprovod znějící hudby, pohybové reakce na změny v proudu znějící hudby, orientace v prostoru

Která průřezová témata prolínají předmětem?

Průřezové téma	Tematický okruh	Příklady témat
Osobnostní a sociální výchova **OSV**	Osobnostní rozvoj	
	1. Rozvoj schopností poznávání	cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění
	2. Sebepoznání a sebepojetí	moje tělo, moje psychika
	3. Seberegulace a sebeorganizace	cvičení sebekontroly, sebeovládání
	4. Psychohygiena	dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému
	5. Kreativita	cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity
	Sociální rozvoj	
	6. Poznávání lidí	vzájemné poznávání se ve skupině / třídě
	7. Mezilidské vztahy	péče o dobré vztahy; chování podporující dobré vztahy
	8. Komunikace	řeč těla, řeč lidských skutků, cvičení pozorování
	9. Kooperace a kompetice	rozvoj individuálních dovedností pro kooperaci
	Morální rozvoj	
	10. Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	dovednosti pro řešení problémů a rozhodování
	11. Hodnoty, postoje, praktická etika	vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost
Výchova demokratického občana **VDO**	**1. Občanská společnost a škola**	demokratická atmosféra a demokratické vztahy ve škole, spolupráce školy s institucemi
	2. Občan, občanská společnost a stát	
	3. Formy participace občanů v politickém životě	
	4. Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech **EGS**	1. Evropa a svět nás zajímá	
	2. Objevujeme Evropu a svět	životní styl a vzdělávání mladých Evropanů
	3. Jsme Evropané	co Evropu spojuje a co ji rozděluje
Multikulturní výchova **MKV**	1. Kulturní diference	
	2. Lidské vztahy	
	3. Etnický původ	
	4. Multikulturalita	
	5. Princip sociálního smíru a solidarity	
Environmentální výchova **ENV**	1. Ekosystémy	
	2. Základní podmínky života	význam vody pro lidské aktivity
	3. Lidské aktivity a problémy životního prostředí	ochrana přírody a kulturních památek při masových akcích
	4. Vztah člověka a prostředí	náš životní styl, vliv prostředí na zdraví
Mediální výchova **MED**	1. Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	
	2. Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality	
	3. Stavba mediálních sdělení	
	4. Vnímání autora mediálních sdělení	výrazové prostředky a jejich uplatnění pro vyjádření či zastření názoru a postoje
	5. Fungování a vliv médií ve společnosti	vliv médií na uspořádání dne, na postoje a chování, na každodenní život
	6. Tvorba mediálních sdělení	
	7. Práce v realizačním týmu	utváření týmu

Pozn.: Tematické okruhy průřezových témat, které prolínají předmět **TĚLESNÁ VÝCHOVA** - **1. a současně 2. stupeň**, jsou vyznačeny **červeně**.
Tematické okruhy průřezových témat, které prolínají předmět **TĚLESNÁ VÝCHOVA** - **pouze 1. stupeň**, jsou vyznačeny **modře**, ty, které prolínají **pouze 2. stupeň**, jsou vyznačeny **zeleně**.

B) Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků:

2. STUPEŇ

K rozvíjení a utváření klíčových kompetencí:	Povedou společné postupy:
K učení 1. vytváření pozitivního vztahu k učení, poznávání smyslu a cíle učení 2. posouzení vlastního pokroku a určení překážek či problémů bránící mu učení 3. naplánování si, jakým způsobem by mohl své učení zdokonalit 4. kritickému zhodnocení výsledků svého učení	• nabízet žákům řadu metod, které jim přiblíží problematiku tělesné výchovy jako prostředku vlastního sebezdokonalování a povedou k ochotě se o ni zajímat i ve volném čase • předkládat žákům dostatek spolehlivých informací s danou tématikou a vést je k jejich pravidelnému efektivnímu využívání • seznámit žáky s obecně používanou terminologií vzdělávacího oboru Tělesná výchova a učit je používat • vybírat a využívat vhodné způsoby a metody učení, které propojují získané poznatky a naučené dovednosti • umožnit žákům poznatky kriticky zhodnotit, porovnat, zformulovat závěry a přijímat rozhodnutí k odstraňování nedostatků
K řešení problémů 1. rozpoznávání a pochopení rozhodujících prvků pohybu 2. zpracování informací vhodných k řešení pohybu a jejich vyzkoušení; hledání konečného řešení průběhu pohybu, cviku, sestavy 3. samostatnosti při řešení nového prvku 4. ověřování správnosti řešení problému praktickým provedením 5. kritickému myšlení a zhodnocení výsledků své činnosti	• vést žáky k vyvozování optimálních praktických postupů v rámci svých možností • upozornit žáky na rozpoznávání problémů v průběhu jejich vzdělávání, při využití všech metod a prostředků • podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování při řešení problému • předkládat žákům dostatek námětů k samostatnému uvažování a řešení problémů souvisejících s probíranou tematikou • učit žáky kriticky myslet, aby byli schopni odhadnout výsledek své činnosti • umožnit prezentaci svých výsledků před ostatními spolužáky a porovnání s jejich výsledky
Komunikativní 1. formulování a vyjadřování své myšlenky 2. naslouchání druhým; zapojování se do diskuse; obhájení svého názoru 3. využívání získaných komunikativních dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití s ostatními lidmi 4. používání získaných komunikativních dovedností ke kvalitní spolupráci s ostatními	• vést žáky k formulování vlastní názorů i myšlenek v logickém sledu a k možnostem ověřovat si některé praktické dovednosti v praktické činnosti se záchranou a dopomocí • vést žáky k pochopení druhých, vyslechnout i odlišný názor, zabývat se jím, vhodně na něj reagovat, věcně argumentovat • klást u žáků důraz na souvislé vyjadřování a kultivovanost v projevu • využívat získané komunikační dovednosti u žáků k vytváření kvalitních vztahů mezi nimi • vést žáky ke spolupráci nutné k dosažení co nejlepších výsledků vyžadujících souhru týmu
Sociální a personální 1. přispívání k účinné spolupráci ve skupině 2. podílení se na utváření příjemné atmosféry v týmu a upevňování dobrých mezilidských vztahů; poskytnutí pomoci nebo požádání o ni 3. efektivní spolupráci s druhými při řešení daného úkolu 4. ovládání a řízení svého jednání a chování	• umožnit žákům spolupráci ve skupinách na základě daných nebo vytvořených pravidel, vést je k jejich dodržování • upozorňovat žáky při týmové práci na význam vzájemné pomoci, respektovat u žáků právo požádání o pomoc bez strachu • seznámit žáky s možnostmi utváření příjemné atmosféry v týmu, důležitosti vzájemného naslouchání, přijímání role v různých skupinách, dělení o tělocvičný materiál ve skupině • vytvářet u žáků dostatek situací k poznání potřeby vzájemného respektu i pomoci
Občanské 1. uvědomění si svých práv a povinností; odmítání útlaku a hrubého zacházení; uvědomění si povinnosti postavit se proti fyzickému i psychickému násilí 2. zodpovědnému chování v krizových situacích 3. aktivnímu zapojení se do sportovních aktivit	• vést žáky k aktivnímu zapojování se do sportovně tělovýchovných aktivit, soutěží, her • připravovat žáky k tomu, aby uplatňovali svá práva a naplňovali své povinnosti • nabízet žákům dostatek příležitostí k pochopení práv a povinností souvisejících se zdravím a vztahy i prokázání praktických dovedností ochránit zdraví své i jiných v krizových situacích, situacích hrubého zacházení, násilí • na základě příkladů vést žáky k respektování názoru druhých lidí
Pracovní 1. dodržování vymezených pravidel; plnění povinností a závazků 2. ochraně zdraví svého i druhých; ochraně životního prostředí, kulturních a společenských hodnot 3. využití znalostí, dovedností a zkušeností pro přípravu na budoucnost; využívání znalostí a zkušeností získaných v tělesné výchově v zájmu vlastního rozvoje	• seznámit žáky s pravidly bezpečného chování při aktivitách v tělocvičně, na stadionu i v terénu • učit žáky aktivně rozvíjet a chránit fyzické, duševní a sociální zdraví a být zodpovědný za své chování • pomáhat žákům k uvědomění si hranic vlastních fyzických a pohybových možností a napomáhat ke zlepšování jejich výkonů • pomáhat žákům poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti a dovednosti v souladu s reálnými možnostmi a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní a profesní orientaci
Digitální 1. běžné používání digitálních zařízení, aplikací a služeb a jejich využití při učení 2. získávání, vyhledávání a spravování dat a informací a digitálního obsahu 3. tvorba a úprava digitálního obsahu, vyjadřování se za pomoci digitálních prostředků 4. využívání digitální technologie k usnadnění a zefektivnění práce 5. pochopení významu digit. technologií a seznamování se s novými technologiemi 6. předcházení situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, negativním situacím a dopadům na zdraví, etické jednání při práci s informacemi	• umožnit využívat prostředky a technologie, které jsou vhodné pro tělesnou výchovu • vést žáky k poznání a využívání důvěryhodných digitálních zdrojů v oblasti pohybových aktivit a sportu, k využívání digitálních technologií pro sledování, zaznamenávání a vyhodnocování pohybového režimu, výkonů i kvality pohybu jako běžné součásti pohybových aktivit a péče o zdraví • vést žáky k cílenému zařazování kompenzačních cvičení do pohybového režimu pro snížení zdravotních rizik spojených s pohybovou neaktivitou při používání digitálních technologií

Vzdělávací oblast: ČLOVĚK A ZDRAVÍ **Ročník:** 6. všichni, jen dívky, jen chlapci

Vyučovací předmět: TĚLESNÁ VÝCHOVA **Celková týdenní dotace (hodin):** 2

Očekávané výstupy z RVP:

Činnosti ovlivňující zdraví:
- aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem
- usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti; z nabídky zvolí vhodný rozvojový program
- samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností - zatěžovanými svaly
- odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím; upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší
- uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze,…
• je seznámen se základy dechových cvičení a používá je v mimoškolních činnostech • je obeznámen se správným postupem a cviky pro rozcvičení • rozliší zdraví škodlivé návyky a prostředky a odmítá je • uvědomuje si nutnost pravidel bezpečného chování naučená v tělovýchově • aplikuje je ve svém volném čase (v dopravě, na hřišti, při pohybu v dopravním provozu) • aplikuje pravidla sportovních činností do vztahů se svým okolím (smysl pro kázeň a fair jednání)	**PRŮPRAVNÁ KONDIČNÍ CVIČENÍ** • Základní pojmy a osvojování činností • Význam cvičení pro organismus • Pohybová aktivita • Příprava organismu pro druh pohybové aktivity • Polohy a pohyby • Pořadová cvičení a povely • Cvičení pro: – správné držení těla – zvětšení kloubní pohyblivosti – obratnosti – dechová – vyrovnávací – protahovací – s využitím švihadla plného míče... **SPORTOVNÍ GYMNASTIKA** • **Akrobacie** – kotoul řada; kolébka; stoj na lopatkách; na rukou; váha; skok nůžkový • **Hrazda** – svis; svis střemhlav; náklony; přešvihy • **Kladina** – přechody; obraty; seskok; • **Přeskok koza** – roznožka; skrčka • **Šplh** – tyč; lano • **Kruhy** – náskok; hmity; seskok **SPORTOVNÍ HRY** • Základy pravidel a herních činností • Košíková • Házená • Vybíjená	**OSV–3:** cvičení sebekontroly, sebeovládání **Při sportovních hrách** **OSV–5:** cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity **V pohybových činnostech** **OSV–6:** vzájemné poznávání se ve skupině/třídě **Hry v týmu, skupinách** **OSV–7:** péče o dobré vztahy; chování podporující dobré vztahy **Čestnost, spolupráce při sportovní hře** **VDO–1:** demokratická atmosféra a demokratické vztahy ve škole **Uplatnění demokratických zásad v TV – podřízení se většině** **EGS–3:** co Evropu spojuje a co ji rozděluje **Mezinárodní sportovní podniky (Olympiády, mistrovství světa a Evropy, poháry...)** **ENV–2:** význam vody pro lidské aktivity **Nutnost doplňování tekutin při a po sportovním výkonu** **ENV–4:** náš životní styl **Jeho součástí jsou pohybové aktivity vyrovnávající duševní zátěž** **MED–4:** výrazové prostředky a jejich uplatnění pro vyjádření či zastření názoru a postoje **Nutnost jednoznačnosti a srozumitelnosti vyjadřování ve sportu**	

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze,…
	• Kopaná • Sálová kopaná • Přehazovaná • Florbal • Odbíjená • Softball • Baseball		
	ATLETIKA • **Běhy** – Součást rozcvičení – technika startů; rychlost; krátké sprinty; vytrvalostní – Štafetové předání – štafety – obratnost • **Hod míčkem** – na dálku; na cíl • **Skok** – vysoký; daleký • **Vrh** – koule 3kg		

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

- usiluje o zlepšení a udržení úrovně pohybových schopností a o rozvoj pohybových dovedností základních sportovních odvětví včetně zdokonalování základních lokomocí
- cíleně se připraví na pohybovou činnost a její ukončení
- odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se zdravím a sportem
- vhodně reaguje na informace o znečištění ovzduší a tomu přizpůsobuje pohybové aktivity
- uplatňuje základní zásady poskytování první pomoci a zvládá zajištění odsunu raněného
- uplatňuje bezpečné chování v přírodě a v silničním provozu
- využívá základní kompenzační a relaxační techniky k překonání únavy
- chápe zásady zatěžování; jednoduchými zadanými testy, změří úroveň své tělesné zdatnosti
- zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a aplikuje je ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech
- posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí příčiny nedostatků
- užívá osvojovanou odbornou terminologii na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka
- naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlavní, ochranu přírody při sportu
- dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji
- rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka
- sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony a vyhodnotí je
- spolurozhoduje osvojované hry a soutěže

Vzdělávací oblast: ČLOVĚK A ZDRAVÍ **Ročník:** 7. všichni, jen dívky, jen chlapci

Vyučovací předmět: TĚLESNÁ VÝCHOVA **Celková týdenní dotace (hodin):** 2

Očekávané výstupy z RVP:

Činnosti ovlivňující zdraví:
- stále usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti, volí vhodný rozvojový program
- uplatňuje vhodné a bezpečné chování v přírodě, předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost

Činnosti podporující pohybové učení:
- naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky - čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu
- rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka,

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• rozliší základní cvičení zvětšování kloubního rozsahu • aplikuje dechová cvičení • provádí rozcvičení • užívá naučené dovednosti ke zvyšování své fyzické kondice a prospěšná jeho tělesnému rozvoji • uplatňuje pravidla bezpečného chování v tělovýchově ve svém volném čase mimo TV	**PRŮPRAVNÁ KONDIČNÍ CVIČENÍ** • Základní pojmy a osvojování činností • Organismus a pohybová aktivita • Cviky a sestavy pro různé účely: – pro využití v denním režimu – cvičení protahovací, strečink – pro rozvoj kloubní pohyblivosti – dechová – pro správné držení těla – pro přípravu organismu před druhem pohybové činnosti – obratnosti – s využitím švihadla • Speciální průpravná cvičení	**OSV–2:** moje tělo, moje psychika, co o sobě vím a co ne **V průběhu tělesných cvičení** **OSV–3:** cvičení sebekontroly, sebeovládání, regulace vlastního jednání i prožívání **Vůle při sportovních hrách** **OSV–7:** péče o dobré vztahy; chování podporující dobré vztahy, vztahy a naše skupina / třída **Čestnost, spolupráce při sportovní hře** **OSV–8:** řeč těla, řeč lidských skutků, cvičení pozorování, komunikace v různých situacích **Reagování na zamýšlený pohyb soupeře** **OSV–10:** dovednosti pro řešení problémů a rozhodování zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětu **Při herních činnostech** **OSV–11:** vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování … **Ve sportu** **VDO–1:** demokratická atmosféra a demokratické vztahy ve škole, způsoby uplatňování demokratických principů a hodnot v každodenním životě školy **Uplatnění demokratických zásad v TV – podřízení se většině** **EGS–3:** co Evropu spojuje a co ji rozděluje **Olympiády, mistrovství světa a Evropy, poháry...** **ENV–2:** význam vody pro lidské aktivity **Nutnost doplňování tekutin při a po sportovním výkonu** **ENV–4:** náš životní styl **Jeho součástí jsou pohybové aktivity vyrovnávající duševní zátěž** **MED–4:** výrazové prostředky a jejich uplatnění pro vyjádření či zastření názoru a postoje **Nutnost jednoznačnosti a srozumitelnosti vyjadřování ve sportu**	
• používá cviky a povely pořadové přípravy • odhadne důležitost dodržování pravidel • aplikuje pravidla sportovních činností do vztahů se spolužáky, respektu ke druhému pohlaví a handicapovaným	**SPORTOVNÍ GYMNASTIKA** • **Akrobacie** – stoje na rukou • **Kotouly** – vpřed, vzad, parakotoul letmo; sestava; přemet stranou • **Šplh** – tyč; lano • **Hrazda** – přešvih stranou; ze vzporu sešin vpřed • **Kruhy** – náskok; shup • **Přeskok koza** – roznožka; našíř; nadél • **Kladina** – náskoky; přechody; obraty		
	SPORTOVNÍ HRY • Základy pravidel a herních činností • Kopaná • Košíková • Vybíjená • Přehazovaná • Volejbal		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
	• Florbal • Softball • Baseball • Házená **ATLETIKA** • **Skok** – daleký; vysoký (technika, výkon) • **Hod** – kriketovým míčkem; granátem; na dálku; na cíl • **Běhy** – Nízký start – 60 m; obratnost; rychlost – Polovysoký start – 800 m; vytrvalostní; štafetové předávky	**MED–5:** vliv médií na uspořádání dne, na postoje a chování, vliv médií na kulturu **Porovnávání sportovních výsledků, národní hrdost, módnost některých sportů** **MED–7:** utváření týmu, komunikace a spolupráce v týmu **Tým je víc než jednotlivec, nutnost preference týmových zájmů**	

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

- usiluje o zlepšení a udržení úrovně pohybových schopností a o rozvoj pohybových dovedností základních sportovních odvětví včetně zdokonalování základních lokomocí
- cíleně se připraví na pohybovou činnost a její ukončení
- odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se zdravím a sportem
- vhodně reaguje na informace o znečištění ovzduší a tomu přizpůsobuje pohybové aktivity
- uplatňuje základní zásady poskytování první pomoci a zvládá zajištění odsunu raněného
- uplatňuje bezpečné chování v přírodě a v silničním provozu
- využívá základní kompenzační a relaxační techniky k překonání únavy
- chápe zásady zatěžování; jednoduchými zadanými testy, změří úroveň své tělesné zdatnosti
- zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a aplikuje je ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech
- posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí příčiny nedostatků
- užívá osvojovanou odbornou terminologii na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka
- naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlavní, ochranu přírody při sportu
- dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji
- rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka
- sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony a vyhodnotí je
- spolurozhoduje osvojované hry a soutěže

Vzdělávací oblast: ČLOVĚK A ZDRAVÍ **Ročník:** 8. všichni, jen dívky, jen chlapci

Vyučovací předmět: TĚLESNÁ VÝCHOVA **Celková týdenní dotace (hodin):** 2

Očekávané výstupy z RVP:

Činnosti ovlivňující zdraví:
• samostatně připraví před pohybovou činností a ukončí ji, ve shodě s hlavní činností - zatěžovanými svaly

Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností:
• zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech

Činnosti podporující pohybové učení:
• zpracovává naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci
• užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, uživatele internetu

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze
• provádí cvičení protahovací, dechové • postupuje při rozcvičení podle pokynů • navrhne cviky na přípravu před fyzickým výkonem	**PRŮPRAVNÁ KONDIČNÍ CVIČENÍ** • Cviky a sestavy pro různé účely k využití v denním režimu • Cvičení protahovací • Strečink • Cvičení – rozvoje kloubní pohyblivosti – pro správné držení těla – pro přípravu organismu před druhem pohybové činnosti – obratnosti – dechová – vyrovnávací – na žebřinách – se švihadlem – s malými činkami – posilovači – tvořivá cvičení s hudbou	**OSV–1:** řešení problémů, vzdělávání a sebevzdělávání **V oblasti pohybových schopností** **OSV–2:** jak se promítá mé já v mém chování **Rozdíly mezi pohlavími ve sportovních výkonech a pohybových schopnostech** **OSV–4:** dovednosti zvládání stresových situací **Pomocí pohybových aktivit** **OSV–7:** respektování, podpora, pomoc se zvládáním pohybových prvků **OSV–9:** dovednost odstoupit od vlastního nápadu, dovednosti pro etické zvládání situací soutěže **Umění prohrávat ve sportu se ctí** **OSV–10:** problémy v mezilidských vztazích **Ovládání vlastních emocí ve sportu** **OSV–11:** pomáhající chování **Odpovědnost při záchraně a dopomoci v TV** **EGS–2:** styl života v evropských rodinách **Mezinárodní setkávání na mírovém sportovním kolbišti** **EGS–3:** co Evropu spojuje a co ji rozděluje **Soutěže, mistrovství, turnaje, Olympiády...** **ENV–2:** propojenost světa, energie a život **Energie plynoucí z pohybových aktivit** **ENV–4:** náš životní styl, možnosti a způsoby ochrany zdraví **Podíl pohybových aktivit na upevňování zdraví** **MED–5:** vliv médií na kulturu **Móda v pohybových činnostech** **MED–7:** utváření týmu, komunikace a spolupráce v týmu, stanovení si cíle, časového harmonogramu a delegování úkolů a zodpovědnosti **Při sportovních hrách a ve sportovních odvětvích**	
• provádí zápis dat naměřených v TV určeným způsobem • názvosloví používané v TV ovládá na úrovni cvičence • používá ho v roli cvičitele, rozhodčího			
• provádí některé cviky a povely a činnosti v pořadové přípravě	**SPORTOVNÍ GYMNASTIKA** • **Akrobacie** – kotouly; stoje na rukou; na lopatkách; sestavy; přemet stranou • **Šplh** – tyč; lano (s a bez přírazu) • **Přeskok bedna** – skrčka • **Přeskok koza** – roznožka • **Hrazda** – výmyk; přešvih; podmet • **Kruhy** – náskok; komíhání, seskok • **Kladina** – náskoky; váha, sestava		
	SPORTOVNÍ HRY • Kopaná • Košíková • Volejbal • Softball		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze
	ATLETIKA • **Skok** – daleký; vysoký (technika, výkon) • **Běhy** – krátké sprinty; rychlost; síla, obratnost; vytrvalostní; štafety • **Hod** – kriketový míček; granát • **Vrh** – koule 4 kg; koule 3 kg		

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

- usiluje o zlepšení a udržení úrovně pohybových schopností a o rozvoj pohybových dovedností základních sportovních odvětví včetně zdokonalování základních lokomocí
- cíleně se připraví na pohybovou činnost a její ukončení
- odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se zdravím a sportem
- vhodně reaguje na informace o znečištění ovzduší a tomu přizpůsobuje pohybové aktivity
- uplatňuje základní zásady poskytování první pomoci a zvládá zajištění odsunu raněného
- uplatňuje bezpečné chování v přírodě a v silničním provozu
- využívá základní kompenzační a relaxační techniky k překonání únavy
- chápe zásady zatěžování; jednoduchými zadanými testy, změří úroveň své tělesné zdatnosti
- zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a aplikuje je ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech
- posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí příčiny nedostatků
- užívá osvojovanou odbornou terminologii na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka
- naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlavní, ochranu přírody při sportu
- dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji
- rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka
- sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony a vyhodnotí je
- spolurozhoduje osvojované hry a soutěže

Vzdělávací oblast: ČLOVĚK A ZDRAVÍ

Vyučovací předmět: TĚLESNÁ VÝCHOVA

Ročník: 9. všichni, jen dívky, jen chlapci

Celková týdenní dotace (hodin): 2

Očekávané výstupy z RVP:

Činnosti ovlivňující zdraví:
• uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody atd.

Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností:
• posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny

Činnosti podporující pohybové učení:
• dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji
• sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí
• zorganizuje i v týmu jednoduché turnaje, závody, na úrovni školy

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• uplatňuje pravidla bezpečného chování v tělovýchově ve svém volném čase • odhadne důležitost dodržování pravidel a převádí pravidla sportovních činností do vztahů se svým okolím a v činnostech prováděných ve svém volném čase (v dopravě, na hřišti, při pohybu v dopravním provozu)	**PRŮPRAVNÁ KONDIČNÍ CVIČENÍ** • Cviky a sestavy pro: – využití v denním režimu – strečinková – rozvoje kloub. pohybl. – správného držení těla – přípravu organismu před druhem pohybové činnosti – motivační, – kompenzační • Cvičení: – na žebřinách – se švihadlem – s malými činkami – s posilovači	**OSV–2:** co o sobě vím a co ne, můj vztah ke mně samé/mu **Rozdíly mezi pohlavími ve sportovních výkonech a pohybových schopnostech** **OSV–4:** dovednosti zvládání stresových situací **Pomocí pohybových aktivit** **OSV–6:** vzájemné poznávání **Podceňování soupeře nebo sebe sama ve sportu** **OSV–7:** respektování, podpora, pomoc druhým **Empatie pomoc se zvládáním pohybových prvků** **OSV–8:** dovednosti komunikační obrany proti agresi a manipulaci **Umění nenechat si vnutit způsob hry** **OSV–9:** dovednosti pro etické zvládání situací soutěže, řešení konfliktů, podřízení se, vedení a organizování práce skupiny **Umění prohrávat ve sportu se ctí** **OSV–11:** dovednosti rozhodování v eticky problémových situacích **Odpovědnost při záchraně a dopomoci v TV** **EGS–2:** styl života v evropských rodinách **Mezinárodní setkávání na mírovém sportovním kolbišti** **EGS-3:** co Evropu spojuje a co ji rozděluje **Soutěže, mistrovství, turnaje, Olympiády...** **ENV-2:** propojenost světa, energie a život **Energie plynoucí z pohybových aktivit** **ENV-4:** možnosti a způsoby ochrany zdraví **Při sportovním vyžití** **MED-4:** výrazové prostředky srozumitelnost a jednoznačnost vyjadřování **V TV jako prostředku bezpečnosti**	
• aplikuje dovednosti získané nácvikem v jedné disciplině k provedení dalšího prvku, cvičení, disciplíny • využívá způsob, jak sestavit a zorganizovat soutěž ve sportovní disciplině • aplikuje v soutěži naučená pravidla • rozliší základy cvičení zvětšování kloubního rozsahu • provádí rozcvičení • užívá naučené dovednosti ke zvyšování své fyzické kondice	**SPORTOVNÍ GYMNASTIKA** • **Akrobacie** – kotouly (vzad, vpřed, para, do stoje); rovnovážné postoje; sestavy; přemet stranou; stoj na rukou • **Šplh** – tyč; lano • **Přeskoky (roznožka, skrčka)** – bedna; koza; kůň • **Hrazda** – náskok; výmyk; přešvihy; podmet • **Kruhy** – náskok; svis střemhlav; shup; seskok • **Kladina** – rovnovážné polohy v sedu; kleku; poskoky; sestavy **SPORTOVNÍ HRY** • Košíková • Odbíjená • Florbal • Baseball • Softbal		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	**TÉMA - Učivo**	**Mezipředmětové vztahy Průřezová témata**	**Poznámky:** metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• provádí dechová cvičení • odhadne a navrhne cviky na přípravu před fyzickým výkonem • aplikuje motivační prvky rozcvičení	• Kopaná • Sálová kopaná • Malá kopaná **ATLETIKA** • **Běhy** – sprinty - rychlost; vytrvalost; štafety • **Skok** – daleký; vysoký (technika, obratnost, výkon) • **Hod** – kriketový míček; granát • **Vrh** – koule 4 kg; koule 3 kg	**MED-7:** komunikace a spolupráce v týmu, stanovení si cíle, delegování úkolů a zodpovědnosti **Práce v týmu při sportovních hrách a ve sportovních odvětvích**	

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

- usiluje o zlepšení a udržení úrovně pohybových schopností a o rozvoj pohybových dovedností základních sportovních odvětví včetně zdokonalování základních lokomocí
- cíleně se připraví na pohybovou činnost a její ukončení
- odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se zdravím a sportem
- vhodně reaguje na informace o znečištění ovzduší a tomu přizpůsobuje pohybové aktivity
- uplatňuje základní zásady poskytování první pomoci a zvládá zajištění odsunu raněného
- uplatňuje bezpečné chování v přírodě a v silničním provozu
- využívá základní kompenzační a relaxační techniky k překonání únavy
- chápe zásady zatěžování; jednoduchými zadanými testy, změří úroveň své tělesné zdatnosti
- zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a aplikuje je ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech
- posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí příčiny nedostatků
- užívá osvojovanou odbornou terminologii na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka
- naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlavní, ochranu přírody při sportu
- dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji
- rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka
- sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony a vyhodnotí je
- spolurozhoduje osvojované hry a soutěže

PĚSTITELSTVÍ

5.9.1. – CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU

A) Obsahové a organizační vymezení předmětu:

K čemu směřuje vzdělávání v předmětu, na co je zaměřeno?

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu Pěstitelství je zaměřeno k:
- získání pozitivního vztahu k práci
- pozorování přírody
- pěstování nenáročných, pokojových i jiných rostlin,
- formování estetického cítění a ochraně životního prostředí

Ze kterých obsahů je utvořen?

Výuka předmětu PĚSTITELSTVÍ je utvořena na základě vzdělávacích obsahů RVP ZV – obor ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE následovně:
- ZAHRADA V BYTĚ
- CIBULOVINY
- KAKTUSY
- BYLINKOVÁ ZAHRADA
- ZELENINOVÁ ZAHRADA

Kde a s čím je realizován?

Realizace výchovných a vzdělávacích strategií probíhá v kmenové třídě a podle potřeby v terénu, po předcházejícím poučení o bezpečnosti práce. V daném předmětu dochází ke spojování žáků tříd stejného ročníku, protože jde o volitelný předmět.

Mezipředmětové vztahy, vazby?

- **Přírodopis (Př):** flóra a fauna na Zemi, pěstování rostlin v našem podnebném pásu
- **Zeměpis (Z):** rozdělení podnebných pásů
- **Svět práce (Sp):** volba povolání – uplatnění v zahradě a v zemědělství
- **Výtvarná výchova (Vv):** využití pokojových rostlin pro estetickou úpravu bytu a rostlin pro úpravu exteriérů
- **Příprava pokrmů (Pp):** využívání bylin v rámci zdravé výživy, využívání ostatních zemědělských plodin pro výživu lidí
- **Chemie (Ch):** využívání přírodních a umělých hnojiv pro pěstování plodin, použití plastů a dalších syntetických materiálů při pěstování pokojových rostlin

Která průřezová témata prolínají předmětem?

Průřezové téma	Tematický okruh	Příklady témat
Osobnostní a sociální výchova **OSV**	Osobnostní rozvoj 1. Rozvoj schopností poznávání 2. Sebepoznání a sebepojetí 3. Seberegulace a sebeorganizace 4. Psychohygiena 5. Kreativita Sociální rozvoj 6. Poznávání lidí 7. Mezilidské vztahy 8. Komunikace 9. Kooperace a kompetice Morální rozvoj 10. Řešení problémů a rozhodovací dovednosti 11. Hodnoty, postoje, praktická etika	
Výchova demokratického občana **VDO**	1. Občanská společnost a škola 2. Občan, občanská společnost a stát 3. Formy participace občanů v politickém životě 4. Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech **EGS**	1. Evropa a svět nás zajímá 2. Objevujeme Evropu a svět 3. Jsme Evropané	
Multikulturní výchova **MKV**	1. Kulturní diference 2. Lidské vztahy 3. Etnický původ 4. Multikulturalita 5. Princip sociálního smíru a solidarity	
Environmentální výchova **ENV**	1. Ekosystémy 2. Základní podmínky života 3. Lidské aktivity a problémy životního prostředí 4. Vztah člověka a prostředí	
Mediální výchova **MED**	1. Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení 2. Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality 3. Stavba mediálních sdělení 4. Vnímání autora mediálních sdělení 5. Fungování a vliv médií ve společnosti 6. Tvorba mediálních sdělení 7. Práce v realizačním týmu	

Pozn.: Tematické okruhy průřezových témat, které prolínají předmět **PĚSTITELSTVÍ**, jsou vyznačeny **červeně**.

B) Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků:

2. STUPEŇ

K rozvíjení a utváření klíčových kompetencí:	Povedou společné postupy:
K učení 1. vyhledávání informací 2. propojení do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí 3. diskuzi o výsledcích svého učení	• vést k získávání veškerých možných informací pro své vzdělávání • učit využívat získané informace z různých oborů pro svůj vlastní záměr • na základě získaných poznatků a zkušeností vést k diskusi v kolektivu o správnosti svého záměru
K řešení problémů 1. využívání vlastního úsudku a zkušeností 2. aplikování osvědčených postupů při řešení obdobných nebo nových problémových situací 3. uvědomění si zodpovědnosti za svá rozhodnutí	• vést k získání zkušeností, kdy si postupně sám utváří celkový obra skutečnosti • na základě vědomostí vést k osvojování dovedností a návyků • povzbuzovat kladné jednání a opírat se o pozitivní, byť i nepatrné projevy
Komunikativní 1. účinnému zapojení se do diskuse 2. využívání informačních a komunikačních prostředků a technologií pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem	• učit jednat s úctou, respektem a odpovědností • poskytnout dostupné informační zdroje pro rozvoj svých schopností v souladu s trendem doby
Sociální a personální 1. pochopení potřeby efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu 2. ocenění zkušeností druhých lidí	• učit je vytvářet vztahy vzájemné spolupráce, podporovat společné cíle a prokazovat pomoc • učit vzájemné úctě, slušnosti a zdvořilosti s respektem k hodnotám jiného člověka
Občanské 1. respektování přesvědčení druhých lidí 2. schopnosti vcítit se do situací ostatních lidí	• učit, že jednotlivec, dosáhne svých cílů snadněji jako člen kolektivu • učit je usměrňovat své jednání a přispívat k rozvoji aktivity ostatních
Pracovní 1. bezpečnému a účinnému používání materiálů, nástrojů a vybavení 2. rozvíjení svého podnikatelské myšlení	• vést k získávání správných pracovních návyků a využívání vědomostí daného oboru k samostatné práci • vést k využívání získaných vědomostí a dovedností s uplatněním názornosti a soustavnosti pro své budoucí povolání
Digitální 1. běžné používání digitálních zařízení, aplikací a služeb a jejich využití 2. získávání, vyhledávání a spravování dat a informací a digitálního obsahu 3. využívání digitální technologie k usnadnění a zefektivnění práce 4. předcházení situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, negativním situacím s dopadem na zdraví, etické jednání při práci s informacemi	• vést žáky k efektivnímu využívání digitálních technologií v souvislosti se světem práce, pracovními činnostmi, výběrem budoucího povolání a vzdělávací dráhy • motivovat žáky k využívání digitálních technologií a digitálních zdrojů k učení, osobnostnímu rozvoji, spolupráci a komunikaci v týmu • prakticky seznamovat žáky s možnostmi tvorby vlastního digitálního obsahu při realizaci a prezentaci projektů a (týmových) úkolů

Vzdělávací oblast: ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE **Ročník: 6.**

Vyučovací předmět: PĚSTITELSTVÍ **Celková týdenní dotace (hodin): 0,5**

Očekávané výstupy z RVP (rozšířené ze vzdělávacího oboru Člověk a svět práce):

- volí vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin
- pěstuje a využívá rostliny pro výzdobu školy, domu
- využívá vhodné pracovní pomůcky a provádí jejich údržbu
- dodržuje základní technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu způsobeného zvířaty
- orientuje se v široké nabídce rostlin na trhu

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• zhodnotí význam pokojových rostlin pro člověka • třídí hledisko estetické a prospěšné pro zdraví člověka	**ZAHRADA V BYTĚ** • Životní prostředí pokojových rostlin • Zálivka, hnojení • Množení, řízkování, řez a vedení, množení listy	**Př** – flóra a fauna na Zemi, pěstování rostlin v našem podnebném pásu **Z** – rozdělení podnebných pásů **Sp** – volba povolání – uplatnění v zahradě a v zemědělství **Vv** – využití pokojových rostlin pro estetickou úpravu bytu a rostlin pro úpravu exteriérů **Pp** – příprava pokrmů – využívání bylin v rámci zdravé výživy, využívání ostatních zemědělských plodin pro výživu lidí **Ch** – využívání přírodních a umělých hnojiv pro pěstování plodin, použití plastů a dalších syntetických materiálů při pěstování pokojových rostlin **OSV–8:** řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, cvičení pozorování **ENV–1:** kulturní krajina **ENV–2:** voda – její význam, ovzduší, význam pro život na zemi, zdroj výživy	
• rozeznává cibulnaté a hlíznaté rostliny • používá znalosti jak cibuloviny ošetřit, vysadit, pěstovat, sklidit, uložit	**CIBULOVINY** • Přehled cibulových a hlíznatých rostlin • Tulipány a narcisy • Jiřinky, pěstování, množení, skladování • Jak vysazovat cibuloviny do květináčů		
• odvodí na základě stavby listu kaktusy jsou schopni pěstovat tyto rostliny v bytě. • rozlišuje správné životní podmínky při rozdílném zavlažování	**KAKTUSY** • Přehled • Zavlažování, hnojení • Množení		
• rozeznává základní druhy bylinek pěstovaných na zahradě, jejich účel pěstování • vysévá byliny ze semen • pěstuje, sklízí, suší byliny	**BYLINKOVÁ ZAHRADA** • Bylinky v domě • Bylinky v zahradě • Pažitka, kopr, křen, měsíček, levandule, meduňka, bazalka, petržel • Příprava půdy • Výsadba a ošetřování		
• rozlišuje jednotlivé druhy zeleniny, jejich použití v domácnosti • provede výsadbu některých semen a sazenic do květináčů	**ZELENINOVÁ ZAHRADA** • Košťáloviny – brokolice, květák, kapusta, zelí • Listové a salátové zeleniny – čekanka, salát, špenát, hlávkový salát • Plodové zeleniny – paprika, cukety, kukuřice cukrová, okurky, rajčata, tykve • Lusková zelenina – fazol, hrášek • Cibulová zelenina – cibule, řapíkatý celer, česnek, pór, kedluben • Kořenové a hlíznaté zeleniny – petržel, mrkev,brambory, pastyňák, řepa, ředkvička • Výsev, pěstování, skladování		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření: **žák** • volí vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin • pěstuje a ošetřuje květiny v interiéru a využívá je k výzdobě • používá vhodné pracovní pomůcky a provádí jejich údržbu			

Vzdělávací oblast: ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE **Ročník: 8.**

Vyučovací předmět: PĚSTITELSTVÍ **Celková týdenní dotace (hodin): 1**

Očekávané výstupy z RVP (rozšířené ze vzdělávacího oboru Člověk a svět práce):

- volí vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin
- pěstuje a využívá rostliny pro výzdobu školy, domu
- využívá vhodné pracovní pomůcky a provádí jejich údržbu
- dodržuje základní technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu způsobeného zvířaty
- orientuje se v široké nabídce rostlin na trhu

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• zhodnotí význam pokojových rostlin pro člověka • třídí hledisko estetické a prospěšné pro zdraví člověka	**ZAHRADA V BYTĚ** • Životní prostředí pokojových rostlin • Zálivka, hnojení • Množení, řízkování, řez a vedení, množení listy	**Př** – flóra a fauna na Zemi, pěstování rostlin v našem podnebném pásu **Z** – rozdělení podnebných pásů **Sp** – volba povolání – uplatnění v zahradě a v zemědělství **Vv** – využití pokojových rostlin pro estetickou úpravu bytu a rostlin pro úpravu exteriérů **Pp** – příprava pokrmů – využívání bylin v rámci zdravé výživy, využívání ostatních zemědělských plodin pro výživu lidí **Ch** – využívání přírodních a umělých hnojiv pro pěstování plodin, použití plastů a dalších syntetických materiálů při pěstování pokojových rostlin **OSV–8:** řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, cvičení pozorování **ENV–1:** kulturní krajina **ENV–2:** voda – její význam, ovzduší, význam pro život na zemi, zdroj výživy	
• rozeznává cibulnaté a hlíznaté rostliny • používá znalosti jak cibuloviny ošetřit, vysadit, pěstovat, sklidit, uložit	**CIBULOVINY** • Přehled cibulových a hlíznatých rostlin • Tulipány a narcisy • Jiřinky, pěstování, množení, skladování • Jak vysazovat cibuloviny do květináčů		
• odvodí na základě stavby listu kaktusy jsou schopni pěstovat tyto rostliny v bytě. • rozlišuje správné životní podmínky při rozdílném zavlažování	**KAKTUSY** • Přehled • Zavlažování, hnojení • Množení		
• rozeznává základní druhy bylinek pěstovaných na zahradě, jejich účel pěstování • vysévá byliny ze semen • pěstuje, sklízí, suší byliny	**BYLINKOVÁ ZAHRADA** • Bylinky v domě • Bylinky v zahradě • Pažitka, kopr, křen, měsíček, levandule, meduňka, bazalka, petržel • Příprava půdy • Výsadba a ošetřování		
• rozlišuje jednotlivé druhy zeleniny, jejich použití v domácnosti • provede výsadbu některých semen a sazenic do květináčů	**ZELENINOVÁ ZAHRADA** • Košťáloviny – brokolice, květák, kapusta, zelí • Listové a salátové zeleniny – čekanka, salát, špenát, hlávkový salát • Plodové zeleniny – paprika, cukety, kukuřice cukrová, okurky, rajčata, tykve • Lusková zelenina – fazol, hrášek • Cibulová zelenina – cibule, řapíkatý celer, česnek, pór, kedluben • Kořenové a hlíznaté zeleniny – petržel, mrkev,brambory, pastyňák, řepa, ředkvička • Výsev, pěstování, skladování		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření: **žák** • volí vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin • pěstuje a ošetřuje květiny v interiéru a využívá je k výzdobě • používá vhodné pracovní pomůcky a provádí jejich údržbu			

PŘÍPRAVA POKRMŮ

5.9.1. – CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU

A) Obsahové a organizační vymezení předmětu:

K čemu směřuje vzdělávání v předmětu, na co je zaměřeno?

Vyučovací předmět Příprava pokrmů podává žákům ucelený přehled o stravování a zdravé výživě jak dětí, tak i dospělých. Mezi jeho hlavní cíle patří získání komplexního pohledu žáků na výživu obyvatelstva se zaměřením na zdravou výživu. Výuka je ve své podstatě zaměřena jednak na teoretické znalosti o potravinách, ale hlavním cílem jsou praktické dovednosti, zkušenosti a návyky, které by si žáci měli osvojit pro budoucí život.

V tomto předmětu se prolíná v návaznosti teoretická a praktická výuka, kdy žáci pod vedením učitele za užití vhodných metod práce, získávají základní poznatky pro budoucí život.

Kde a s čím je realizován?

Realizace výchovných a vzdělávacích strategií předmětu je v kmenových třídách – teoretická část. Praktické cvičení (příprava pokrmů) probíhá ve cvičné kuchyni, která je patřičně vybavena a bezpečnost žáků je ošetřena řádem učebny.

Mezipředmětové vztahy, vazby?

- **Matematika (M):** měření objemu, určování hmotnosti
- **Informatika (Inf):** vyhledávání informací, internet
- **Výtvarná výchova (Vv):** estetická stránka stolování, příprava tabule pro běžné i slavnostní stolování
- **Fyzika (F):** el. spotřebiče, teplota a její měření
- **Chemie (Ch):** bílkoviny, tuky, cukry ve výživě, konzervování
- **Český jazyk (Čj):** přesné a srozumitelné vyjadřování
- **Přírodopis (Př):** trávící soustava – výživa, ryby, masa zvířat – využití ve výživě, ovoce a zelenina (jednotlivé druhy a jejich využití)
- **Občanská výchova (Ov):** společenské chování

Která průřezová témata prolínají předmětem?

Průřezové téma	Tematický okruh	Příklady témat
Osobnostní a sociální výchova **OSV**	**Osobnostní rozvoj** **1. Rozvoj schopností poznávání** **2. Sebepoznání a sebepojetí** 3. Seberegulace a sebeorganizace **4. Psychohygiena** 5. Kreativita **Sociální rozvoj** **6. Poznávání lidí** **7. Mezilidské vztahy** 8. Komunikace 9. Kooperace a kompetice **Morální rozvoj** 10. Řešení problémů a rozhodovací dovednosti 11. Hodnoty, postoje, praktická etika	 cvičení dovedností zapamatování moje vztahy k druhým lidem dobrá organizace času vzájemné poznávání se ve skupině péče o dobré vztahy
Výchova demokratického občana **VDO**	1. Občanská společnost a škola 2. Občan, občanská společnost a stát 3. Formy participace občanů v politickém životě 4. Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech **EGS**	1. Evropa a svět nás zajímá 2. Objevujeme Evropu a svět 3. Jsme Evropané	
Multikulturní výchova **MKV**	1. Kulturní diference 2. Lidské vztahy 3. Etnický původ 4. Multikulturalita 5. Princip sociálního smíru a solidarity	
Environmentální výchova **ENV**	1. Ekosystémy 2. Základní podmínky života 3. Lidské aktivity a problémy životního prostředí 4. Vztah člověka a prostředí	
Mediální výchova **MED**	1. Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení 2. Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality 3. Stavba mediálních sdělení 4. Vnímání autora mediálních sdělení 5. Fungování a vliv médií ve společnosti 6. Tvorba mediálních sdělení 7. Práce v realizačním týmu	

Pozn.: Tematické okruhy průřezových témat, které prolínají předmět Příprava pokrmů, jsou vyznačeny **červeně**.

B) Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků:

2. STUPEŇ

K rozvíjení a utváření klíčových kompetencí:	Povedou společné postupy:
K učení 1. samostatnému pozorování 2. samostatnému experimentování 3. poznávání smyslu a cíle učení	• předkládat žákům dostatek spolehlivých informací s danou tématikou • vybírat a využívat vhodné způsoby a metody pro efektivní učení • umožnit žákům získané poznatky kriticky zhodnotit, porovnat a zformulovat závěry
K řešení problémů 1. vyhledávání informací vhodných k řešení problému z různých zdrojů 2. rozpoznávání a pochopení problému 3. samostatnosti při řešení problému 4. zhodnocení výsledků své činnosti	• upozornit žáky na rozpoznávání problémů v průběhu jejich vzdělávání prostředků, jež mají v daném podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování při řešení problému • předkládat žákům dostatek námětů k samostatnému uvažování a řešení problémů souvisejících s životem • umožnit prezentaci svých výsledků před ostatními spolužáky
Komunikativní 1. formulování a vyjadřování své myšlenky 2. naslouchání promluvám druhých lidí; zapojování se do diskuse; obhájení svého názoru 3. kvalitní spolupráci s ostatními	• vést žáky k formulování vlastní názorů i myšlenek v logickém sledu a k možnostem ověřovat si některé praktické dovednosti v modelových situacích • dovést žáky k chápání potřeby vyslechnout i odlišný názor • využívat získané komunikační dovednosti u žáků k vytváření kvalitních vztahů mezi nimi
Sociální a personální 1. spolupráci ve skupině 2. upevňování dobrých mezilidských vztahů 3. ovládání a řízení svého jednání a chování	• umožnit žákům spolupráci ve skupinách na základě vytvořených pravidel • předkládat žákům možnosti stanovení pravidel pro činnost skupiny, vést je k jejich dodržování při práci • vést žáky k pochopení významu týmové práce, význam vzájemné pomoci
Občanské 1. rozhodování se zodpovědně podle dané situace 2. poskytnutí dle svých možností účinnou pomoc	• připravovat žáky k tomu, aby se projevovali jako zodpovědné osobnosti, uplatňovali svá práva a naplňovali své povinnosti
Pracovní 1. dodržování vymezených pravidel; plnění povinností a závazků 2. ochraně zdraví svého i druhých 3. využití znalostí a zkušeností pro přípravu na budoucnost 4. rozvíjení svého podnikatelského myšlení	• seznámit žáky s pravidly bezpečného chování při aktivních činnostech • učit žáky aktivně rozvíjet a chránit fyzické, duševní a sociální zdraví a být za ně zodpovědný • pomáhat žákům poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti v souladu s reálnými možnostmi a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní a profesní orientaci
Digitální 1. běžné používání digitálních zařízení, aplikací a služeb a jejich využití 2. získávání, vyhledávání a spravování dat a informací a digitálního obsahu 3. využívání digitální technologie k usnadnění a zefektivnění práce 4. předcházení situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, negativním situacím s dopadem na zdraví, etické jednání při práci s informacemi	• vést žáky k efektivnímu využívání digitálních technologií v souvislosti se světem práce, pracovními činnostmi, výběrem budoucího povolání a vzdělávací dráhy • motivovat žáky k využívání digitálních technologií a digitálních zdrojů k učení, osobnostnímu rozvoji, spolupráci a komunikaci v týmu • prakticky seznamovat žáky s možnostmi tvorby vlastního digitálního obsahu při realizaci a prezentaci projektů a (týmových) úkolů

Vzdělávací oblast: ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE **Ročník: 7.**

Vyučovací předmět: PŘÍPRAVA POKRMŮ **Celková týdenní dotace (hodin): 1**

Očekávané výstupy z RVP (rozšířené ze vzdělávacího oboru Člověk a svět práce):

- orientuje se v základním vybavení kuchyně
- připraví samostatně jednoduchý pokrm
- dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování
- udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• používá spotřebiče • dodržuje bezpečnost • rozezná základní vybavení	**KUCHYNĚ** • Základní vybavení • Obsluha elektrických a plynových spotřebičů • Udržování pořádku a čistoty • Hygiena a bezpečnost	**Inf** – vyhledávání informací **F** – el. spotřebiče, teplota a její měření) **Př** – trávící soustava – výživa, ryby, masa zvířat – využití ve výživě, ovoce a zelenina (jednotlivé druhy a jejich využití) **Ch** – bílkoviny, tuky, cukry ve výživě, konzervování **Ov** – společenské chování **Čj** – přesné a srozumitelné vyjadřování **M** – měření objemu, určování hmotnosti **Vv** – estetická stránka stolování, příprava tabule pro běžné i slavnostní stolování **OSV–1:** cvičení dovedností zapamatování **Úprava stolu a stolování, zásady zdravé výživy** **OSV–2:** moje vztahy k druhým lidem **Příprava pohoštění** **OSV–4:** dobrá organizace času **Práce v kuchyni** **OSV–6:** vzájemné poznávání se ve skupině **Obsluha a chování u stolu** **OSV–7:** péče o dobré vztahy **Slavnostní prostírání**	• Vysvětlování • Rozhovor • Metoda praktických prací • Metoda samostatného pokusu • Pozorování • Instruktáž • Střídání učitelových otázek a žákovských odpovědí • Praktické práce
• aplikuje pravidla společenského chování při stolování	**ÚPRAVA STOLU A STOLOVÁNÍ** • Jednoduché a slavnostní prostírání • Obsluha a chování u stolu • Zdobné prvky při úpravě stolu		
• rozliší zásady zdravé výživy • navrhne tepelnou úpravu potravin rostlinného a živočišného původu a porovná kvalitu	**ZÁSADY ZDRAVÉ VÝŽIVY** • Potraviny rostlinného a živočišného původu • Technologické zpracování		
• navrhne sestavení jídelníčku při přípravě snídaní, přesnídávek a obědů	**POTRAVINY, JEJICH JEDNODUCHÁ ÚPRAVA** • Příprava snídaní a přesnídávek • Pohoštění ze studené kuchyně • Úprava ovoce a zeleniny za studena		
• provede základní úpravy pokrmů uvedenými způsoby	**TEPELNÁ ÚPRAVA POKRMŮ** • Vaření • Dušení • Pečení • Grilování • Smažení a mikrovlnný ohřev		
• navrhne technologické zpracování masných a bezmasých výrobků	**TECHNOLOGICKÉ ZPRACOVÁNÍ** • Masa a masných výrobků • Mléka a mléčných výrobků • Vajec		
• při technologickém zpracování používá vhodné pochutiny	**TECHNOLOGICKÉ ZPRACOVÁNÍ** • Zeleniny • Brambor		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	**TÉMA - Učivo**	**Mezipředmětové vztahy Průřezová témata**	**Poznámky:** metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
	• Ovoce • Obilovin • Pochutiny: koření, houby, speciální pochutiny		
• navrhne zařazení polotovarů do jídelníčku	**POLOTOVARY** • Konzervy • Zmrazené potraviny		
• dovede prakticky připravit pokrmy a sestavit jídelníček	**NÁMĚTY PRO PRAKTICKÉ LEKCE Z TECHNOLOGIE PŘÍPRAVY POKRMŮ** • Předkrmy • Polévky • Hlavní pokrmy • Přílohy, saláty • Moučníky • Nápoje		

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

• používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče
• připraví jednoduché pokrmy podle daných postupů v souladu se zásadami zdravé výživy
• dodržuje základní principy stolování a obsluhy u stolu
• dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni

SVĚT PRÁCE

5.9.1. – CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU

A) Obsahové a organizační vymezení předmětu:

K čemu směřuje vzdělávání v předmětu, na co je zaměřeno?

Vzdělávání v předmětu směřuje k:

- pozitivnímu vztahu k práci
- orientaci v pracovních činnostech vybraných profesí
- využívání profesních informací a poradenských služeb pro výběr vhodného vzdělávání
- poznání úlohy informací a využívání moderních informačních a komunikačních technologií

Kde a s čím je realizován?

Realizace výchovných a vzdělávacích strategií předmětu je v kmenových třídách. V případě některých aktivit se vyučuje v učebně Informatiky. Řád učebny je nedílným vybavením učebny, dodržování uvedených pravidel je pro každého žáka závazné. Naplňování některých očekávaných výstupů se provádí v terénu po předcházím poučení žáků o bezpečnosti. V průběhu vzdělávacího a výchovného procesu má žák k dispozici podle potřeby možnost využití různých zdrojů informačních materiálů (odborné publikace, videokazety…), přenosné interaktivní tabule s dataprojektorem a notebookem, počítačů s napojením na internet...

Mezipředmětové vztahy, vazby?

- **Informatika (Inf):** internet – aktuální informace, zdroj informací
- **Občanská výchova (Ov):** práva a povinnosti (práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů)
- **Technické práce (Tp):** technické práce
- **Fyzika (F):** technika a lidstvo (vliv vývoje techniky na práci)
- **Přírodopis (Př):** biologie člověka (zdravotní požadavky)
- **Český jazyk (Čj):** mluvený a psaný projev (psaní životopisu…)

Která průřezová témata prolínají předmětem?

Průřezové téma	Tematický okruh	Příklady témat
Osobnostní a sociální výchova **OSV**	**Osobnostní rozvoj** **1. Rozvoj schopností poznávání** **2. Sebepoznání a sebepojetí** **3. Seberegulace a sebeorganizace** 4. Psychohygiena 5. Kreativita **Sociální rozvoj** 6. Poznávání lidí 7. Mezilidské vztahy **8. Komunikace** **9. Kooperace a kompetice** **Morální rozvoj** 10. Řešení problémů a rozhodovací dovednosti **11. Hodnoty, postoje, praktická etika**	 dovednosti pro učení a studium já jako zdroj informací o sobě, druzí jako zdroj informací o mně, co o sobě vím a co ne plánování učení a studia otevřená a pozitivní komunikace v různých situacích rozvoj individuálních dovedností pro kooperaci vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlnost…
Výchova demokratického občana **VDO**	1. Občanská společnost a škola 2. Občan, občanská společnost a stát 3. Formy participace občanů v politickém životě 4. Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech **EGS**	1. Evropa a svět nás zajímá 2. Objevujeme Evropu a svět 3. Jsme Evropané	
Multikulturní výchova **MKV**	1. Kulturní diference 2. Lidské vztahy 3. Etnický původ 4. Multikulturalita 5. Princip sociálního smíru a solidarity	
Environmentální výchova **ENV**	1. Ekosystémy 2. Základní podmínky života 3. Lidské aktivity a problémy životního prostředí 4. Vztah člověka a prostředí	
Mediální výchova **MED**	1. Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení 2. Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality 3. Stavba mediálních sdělení 4. Vnímání autora mediálních sdělení 5. Fungování a vliv médií ve společnosti 6. Tvorba mediálních sdělení 7. Práce v realizačním týmu	

Pozn.: Tematické okruhy průřezových témat, které prolínají předmět **SVĚT PRÁCE**, jsou vyznačeny **červeně**.

B) Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků:

2. STUPEŇ

K rozvíjení a utváření klíčových kompetencí:	Povedou společné postupy:
K učení 1. vyhledávání informace; vyvozování z nich závěrů pro využití v budoucnosti 2. poznávání smyslu a cíle učení 3. kritickému zhodnocení výsledků svého učení	• umožnit žákům používat různé zdroje informací • vést žáky k sebepoznávání • vést žáky k rozhodování o své profesní orientaci
K řešení problémů 1. vyhledávání informací vhodných k řešení problému z různých zdrojů 2. učinění uvážlivých rozhodnutí; schopnosti je obhájit	• umožnit žákům získat dostatek informací při řešení problémů • vést žáky k poznávání svých schopností a dovedností • vést k vhodné prezentaci svých názorů
Komunikativní 1. vyjadřování se výstižně a kultivovaně v ústním projevu 2. obhajobě svého názoru 3. využívání informačních a komunikačních prostředků a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem	• vést žáky ke správnému a přesnému formulování svých myšlenek a názorů • vést žáky ke vzájemnému naslouchání a trpělivosti při komunikaci s ostatními žáky • podněcovat u žáků nestydět se vyjádřit svoji myšlenku, názor
Sociální a personální 1. přispívání k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy 2. chápání potřeby efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu 3. ocenění zkušenosti druhých lidí 4. podpoře své sebedůvěry a samostatného rozvoje	• vytvářet pracovní skupiny žáků a podporovat jejich činnost • vést žáky k dodržování mezilidských vztahů • ukazovat klady spolupráce při řešení úkolů • nabádat žáky k toleranci, pochopení druhých lidí
Občanské 1. rozhodování se zodpovědně podle dané situace 2. respektování přesvědčení druhých lidí 3. schopnosti vcítit se do situace ostatních lidí	• vést žáky k respektování názoru ostatních • vést žáky k plnění svých povinností • klást důraz na uvážlivé rozhodování
Pracovní 1. využití znalostí a zkušeností pro přípravu na budoucnost 2. rozvíjení svého podnikatelského myšlení	• pomáhat žákům rozvíjet vlastní schopnosti a uplatňovat je spolu s vědomostmi při rozhodování o své profesní orientaci • seznámit žáky s nejčastějšími formami podnikání
Digitální 1. běžné používání digitálních zařízení, aplikací a služeb a jejich využití 2. získávání, vyhledávání a spravování dat a informací a digitálního obsahu 3. využívání digitální technologie k usnadnění a zefektivnění práce 4. předcházení situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, negativním situacím s dopadem na zdraví, etické jednání při práci s informacemi	• vést žáky k efektivnímu využívání digitálních technologií v souvislosti se světem práce, pracovními činnostmi, výběrem budoucího povolání a vzdělávací dráhy • motivovat žáky k využívání digitálních technologií a digitálních zdrojů k učení, osobnostnímu rozvoji, spolupráci a komunikaci v týmu • prakticky seznamovat žáky s možnostmi tvorby vlastního digitálního obsahu při realizaci a prezentaci projektů a (týmových) úkolů

Vzdělávací oblast: ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE **Ročník:** 9.

Vyučovací předmět: SVĚT PRÁCE **Celková týdenní dotace (hodin):** 1

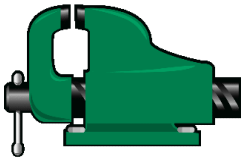
Očekávané výstupy z RVP:

- využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání
- orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí
- posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravy
- prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• určí faktory charakterizující lidskou práci • rozliší znaky práce • zdůvodní kvalifikační požadavky	**FAKTORY CHARAKTERIZUJÍCÍ LIDSKOU PRÁCI** • Pracoviště a pracovní prostředí • Pracovní prostředky • Objekty a produkty práce • Charakter pracovních činností • Kvalifikační požadavky • Zdravotní a osobnostní požadavky • Poptávka trhu práce • Další charakteristické znaky práce	**Inf** – internet – zdroj informací, aktuálníinformace **F** – technika a lidstvo (vliv vývoje techniky na práci) **Př** – biologie člověka (zdravotní požadavky) **Tp** – technické práce **Čj** – mluvený a psaný projev (psaní životopisu…) **Ov** – práva a povinnosti (práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů) **OSV–1:** dovednosti pro učení a studium **Rozhodování o své profesní orientaci** **OSV–2:** já jako zdroj informací o sobě, druzí jako zdroj informací o mně, co o sobě vím a co ne **Sebehodnocení** **OSV–3:** plánování učení a studia **OSV–8:** otevřená a pozitivní komunikace v různých situacích **Kde se můžeme uplatnit** **OSV–9:** rozvoj individuálních dovedností pro kooperaci **Kde bychom se mohli uplatnit** **OSV–11:** vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování **Profesní orientace**	• Beseda • Rozhovor • Diskuse • Přednáška • Vysvětlování • Vyprávění • Popis • Exkurze • Metoda sebepoznání • Dialog • Instruktáž • Projekty
• stanoví význam techniky pro lidskou práci	**VLIV VÝVOJE TECHNIKY NA LIDSKOU PRÁCI** • Techniky není třeba se bát • Technika jako pracovní prostředek • Technika jako objekt nebo produkt práce • Vědeckotechnický rozvoj a informační společnost		
• porovná uplatnění v jednotlivých profesích	**KDE BYCHOM SE MOHLI ÚSPĚŠNĚ UPLATNIT** • Kancelář • Laboratoř, zkušebna • Návrhářský ateliér, rýsovna, konstrukční kancelář • Výrobní provoz, dílna • Stavba • Kuchyně, restaurace, vinárna, kavárna, bar, hotel • Obchod, pult, přepážka, pokladna • Salon – kadeřnický, kosmetický, masážní • Nemocnice, ordinace, sanatorium, lázně • Škola, školka, domov mládeže • Pole, sad, les, voda, příroda • Další možnosti uplatnění		
• vysvětlí význam vzdělávání dospělých • využije poradenských služeb pro výběr vhodného vzdělávání	**VÝZNAM VZDĚLÁNÍ PRO ŽIVOT** • Náplň učebních a studijních oborů • Vzdělávání dospělých, nutnost celoživotního učení • Informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání		

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	TÉMA - Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky: metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• posoudí své zájmy, cíle, vlastnosti a schopnosti při rozhodování o své profesní orientaci • využije poradenských služeb	**ROZHODOVÁNÍ O SVÉ PROFESNÍ ORIENTACI** • Osobní zájmy a životní cíle • Tělesný a zdravotní stav • Osobní vlastnosti a schopnosti • Sebehodnocení • Základní princip volby profesní orientace • Vlivy působící na volbu profesní orientace • Práce s profesními informacemi a využívání poradenských služeb		
• vysvětlí význam vzdělávání dospělých • využije poradenských služeb pro výběr vhodného vzdělávání	**NÁPLŇ UČEBNÍCH A STUDIJNÍCH OBORŮ** • Vzdělávání dospělých, nutnost celoživotního učení • Informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání		
• najde informace o pracovních místech • využije nabídek ÚP a internetu	**ZÍSKÁNÍ ZAMĚSTNÁNÍ** • Způsob hledání zaměstnání • Psaní životopisu • Pohovor u zaměstnavatele • Informace o pracovních místech a služby zprostředkující zaměstnání		
• vymezí práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů	**PRÁVA A POVINNOSTI ZAMĚSTNANCŮ** • Druhy a struktura organizací • Práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů		
• porovná státní a soukromé podnikání	**SOUKROMÉ PODNIKÁNÍ** • Co obnáší soukromé podnikání		

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
- orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí, v učebních oborech a středních školách
- posoudí své možnosti v oblasti profesní, případně pracovní orientace přihlédnutím k potřebám běžného života
- využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného dalšího vzdělávání
- prokáže v modelových situacích prezentaci své osoby při ucházení se o zaměstnání
- byl seznámen s právy a povinnostmi zaměstnanců a zaměstnavatelů
- byl seznámen s možnostmi využití poradenské pomoci v případě neúspěšného hledání zaměstnání

TECHNICKÉ PRÁCE

5.9.1. – CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU

A) Obsahové a organizační vymezení předmětu:

K čemu směřuje vzdělávání v předmětu, na co je zaměřeno?

Vzdělávání je zaměřeno na získávání teoretických znalostí s následným ověřováním při praktických činnostech s technickými materiály pracovní úkony se dřevem, kovem a plasty

Kde a s čím je realizován?

Předmět se vyučuje v kmenových třídách a praktické práce se provádí ve školní dílně. Bezpečnost práce je dána řádem odborné pracovny, dodržování uvedených pravidel je pro každého žáka závazné.

Mezipředmětové vztahy, vazby?

- **Zeměpis (Z):** těžba železné rudy barevných kovů
- **Fyzika (F):** úloha techniky v životě člověka, stroje a nástroje
- **Matematika (M):** geometrie - rýsování
- **Chemie (Ch):** výroba a zpracování plastů
- **Přírodopis (Př):** význam lesa, dřeviny
- **Svět práce (Sp):** volba povolání
- **Zdraví a člověk (ZČ):** hygiena

Která průřezová témata prolínají předmětem?

Průřezové téma	Tematický okruh	Příklady témat
Osobnostní a sociální výchova **OSV**	**Osobnostní rozvoj** **1. Rozvoj schopností poznávání** 2. Sebepoznání a sebepojetí 3. Seberegulace a sebeorganizace **4. Psychohygiena** 5. Kreativita **Sociální rozvoj** 6. Poznávání lidí 7. Mezilidské vztahy 8. Komunikace 9. Kooperace a kompetice **Morální rozvoj** **10. Řešení problémů a rozhodovací dovednosti** **11. Hodnoty, postoje, praktická etika**	 cvičení pozornosti a soustředění hledání pomoci při potížích zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětu vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlnost
Výchova demokratického občana **VDO**	1. Občanská společnost a škola 2. Občan, občanská společnost a stát 3. Formy participace občanů v politickém životě 4. Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech **EGS**	1. Evropa a svět nás zajímá 2. Objevujeme Evropu a svět 3. Jsme Evropané	
Multikulturní výchova **MKV**	1. Kulturní diference 2. Lidské vztahy 3. Etnický původ 4. Multikulturalita 5. Princip sociálního smíru a solidarity	
Environmentální výchova **ENV**	1. Ekosystémy 2. Základní podmínky života 3. Lidské aktivity a problémy životního prostředí 4. Vztah člověka a prostředí	
Mediální výchova **MED**	1. Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení 2. Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality 3. Stavba mediálních sdělení 4. Vnímání autora mediálních sdělení 5. Fungování a vliv médií ve společnosti 6. Tvorba mediálních sdělení 7. Práce v realizačním týmu	

Pozn.: Tematické okruhy průřezových témat, které prolínají předmět **TECHNICKÉ PRÁCE**, jsou vyznačeny **červeně**.

B) Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků:

2. STUPEŇ

K rozvíjení a utváření klíčových kompetencí:	Povedou společné postupy:
K učení 1. vyhledávání informace 2. uvádění věcí do souvislostí 3. poznávání smyslu a cíle učení	• umožnit přístup k informacím dalšího vzdělávání • vychovávat žáky k chápání významu detailu pro celek • podat žákům přesvědčivý důkaz a umění uplatňovat získané vědomosti v praxi
K řešení problémů 1. rozpoznávání a pochopení problémů 2. využívání získaných vědomostí a dovedností k objevování různých variant řešení 3. praktickému ověřování správnosti řešení problému	• vést k analýze pozorovaného předmětu, sledovat vlastnosti a souvislosti a přecházet postupně k vnímání celku • vést k vědomostem s následným osvojováním dovedností a návyků • umožnit si při práci ověřit, rozšířit a prohloubit poznatky, rozvíjet fyzické a duševní síly
Komunikativní 1. účinnému zapojení do diskuse 2. využívání informačních a komunikačních prostředků a technologií pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem	• vytvářet příznivé podmínky pro rozvoj představivosti a technického myšlení • umožnit žákům využití informačních a komunikačních prostředků
Sociální a personální 1. pochopení potřeby efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu 2. ocenění zkušeností druhých lidí	• vést žáky k týmové práci • umožnit žákům exkurzi v místě bydliště
Občanské 1. respektování přesvědčení druhých lidí 2. schopnosti vcítit se do situací ostatních lidí	• vést žáky ke spolupráci ve skupině • vést k citlivým vztahům k věcem, přírodě a lidem
Pracovní 1. bezpečnému a účinnému používání materiálů, nástrojů a vybavení 2. rozvíjení svého podnikatelského myšlení	• vést ke kvalitě práce při současném dodržování bezpečnosti práce • vést k uplatňování názornosti, soustavnosti, přiměřenosti a trvalosti a utvářet zájmy, sklony a charakterové rysy důležité pro přípravu na budoucnost
Digitální 1. běžné používání digitálních zařízení, aplikací a služeb a jejich využití 2. získávání, vyhledávání a spravování dat a informací a digitálního obsahu 3. využívání digitální technologie k usnadnění a zefektivnění práce 4. předcházení situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, negativním situacím s dopadem na zdraví, etické jednání při práci s informacemi	• vést žáky k efektivnímu využívání digitálních technologií v souvislosti se světem práce, pracovními činnostmi, výběrem budoucího povolání a vzdělávací dráhy • motivovat žáky k využívání digitálních technologií a digitálních zdrojů k učení, osobnostnímu rozvoji, spolupráci a komunikaci v týmu • prakticky seznamovat žáky s možnostmi tvorby vlastního digitálního obsahu při realizaci a prezentaci projektů a (týmových) úkolů

Vzdělávací oblast: ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE **Ročník: 6.**

Vyučovací předmět: TECHNICKÉ PRÁCE **Celková týdenní dotace (hodin): 0,5**

Očekávané výstupy z RVP (rozšířené ze vzdělávacího oboru Člověk a svět práce):

- provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň
- řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a nářadí
- organizuje a plánuje svoji pracovní činnost
- užívá technickou dokumentaci, připraví si vlastní jednoduchý náčrt výrobku
- dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím, poskytne první pomoc při úrazu

Rozpracované ročníkové výstupy v předmětu: žák	**TÉMA - Učivo**	**Mezipředmětové vztahy Průřezová témata**	**Poznámky:** metody a formy práce, nástroje, projekty, exkurze, …
• rozeznává různé druhy materiálu dřevo, kov a plasty • porovnává vlastnosti materiálu dřevo s kovem a s plastem • při výrobě výrobků používá technické náčrty či výkresy a pracovní postupy • ověří si rozměry výrobku s rozměry uvedenými na technickém výkresu • aplikuje a porovnává své praktické dovednosti při práci s dřevem, s kovem a s plasty • provede kontrolu přesnosti výroby • správně používá nástroje a pomůcky • šetří materiálem a časem • dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce	**PRÁCE S TECHNICKÝMI MATERIÁLY** • Organizace, bezpečnost a hygiena práce • Rozeznávání různých druhů materiálů - dřevo, kov, plasty • Vlastnosti a užití v praxi - dřevo, kov, plast • Technické náčrty a výkresy • Čtení jednoduchého výkresu, měřítko, kótování • Pracovní postupy - zhotovení výrobků ze dřeva, kovu a z plastu • Jednoduché pracovní postupy a operace • Pracovní pomůcky, nářadí a nástroje pro ruční opracování **PRÁCE SE DŘEVEM** • Měření a orýsování, • Jednoduché řezání, pilování, rašplování, broušení, vrtání, dlabání, spojování hřebíky a vruty, lepení • Povrchová úprava **PRÁCE S KOVEM** • Měření a rýsování • Stříhání, pilování, řezání, broušení, ohýbání, rovnání, vrtání, spojování **PRÁCE S PLASTY** • Měření, rýsování • Stříhání, řezání, pilování, broušení, vrtání, lepení, leštění	**OSV-1:** cvičení pozornosti a soustředění **Pracovní postupy, čtení výkresů** **OSV–4:** dobrá organizace času, hledání pomoci při potížích **Organizace práce a bezpečnost** **OSV–10:** zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětu **Práce s různými materiály, čtení výkresů** **OSV–11:** vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlnost, respektování **Přístup k manuální práci**	**Výrobky:** • Jmenovka • Přívěšek • Háček • Kolík • Věšáček • Brousítko na tužky • Krmítko

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

- provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň
- řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a nářadí
- organizuje a plánuje svoji pracovní činnost
- užívá technickou dokumentaci, připraví si vlastní jednoduchý náčrt výrobku
- dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím, poskytne první pomoc při úrazu